

ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ
และความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

นางสาวนันทกา จิรานันท์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF USING A CHARACTERISTIC DEVELOPMENT PROGRAM FOR
HARMONY, RESPONSIBILITY, DISPOSITION, AND ASSERTIVENESS ON SUCCESS
IN GROUP ACTIVITIES OF FOURTH GRADE STUDENTS

Miss Nantaka Jiranan

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Elementary Education

Department of Curriculum, Instruction and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี
ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่มีต่อ
ความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

โดย

นางสาวนันทยา จิรนนท์

สาขาวิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร. ยุรวัดณ์ คล้ายมงคล

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร. ยุรวัดณ์ คล้ายมงคล)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร. สุริน ชุมสาย ณ อยุธยา)

สํานักงานอธิการบดี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นันทกา จิรานันท์: ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4.

(EFFECTS OF USING A CHARACTERISTIC DEVELOPMENT PROGRAM FOR HARMONY, RESPONSIBILITY, DISPOSITION, AND ASSERTIVENESS ON SUCCESS IN GROUP ACTIVITIES OF FOURTH GRADE STUDENTS)

อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. ยุวัฒน์ คล้ายมงคล, 288 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบ้านโพหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 30 คน การดำเนินการวิจัยมี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นที่ 4 การออกแบบการทดลอง ขั้นที่ 5 การดำเนินการทดลอง และขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการดำเนินการทดลองใช้แผนการวิจัยแบบเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) แผนการทดลองแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง เพียงกลุ่มเดียว (The Single Group, Pretest-Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ระยะเวลาในการทดลองใช้โปรแกรม 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน รวมทั้งสิ้น 36 ชั่วโมง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีคะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกสูงกว่าเกณฑ์การประเมินโปรแกรม คือ 75% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ มีจำนวนร้อยละ 80 ขึ้นไป ในทุกกิจกรรม

ภาควิชา.....หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา.....

สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2551.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

508 33513 27 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD: PROGRAM / HARMONY / RESPONSIBILITY / DISPOSITION / ASSERTIVENESS / GROUP ACTIVITIES / FOURTH GRADE STUDENTS

NANTAKA JIRANAN : EFFECTS OF USING A CHARACTERISTIC DEVELOPMENT PROGRAM FOR HARMONY, RESPONSIBILITY, DISPOSITION, AND ASSERTIVENESS ON SUCCESS IN GROUP ACTIVITIES OF FOURTH GRADE STUDENTS .

THESIS ADVISOR : YURAWAT KLAYMONGKOL, Ph. D., 288 pp.

The purpose of this research was to study about effects of using a characteristic development program for harmony, responsibility, disposition, and assertiveness on success in group activities of fourth grade students. The subjects were thirty students of fourth grade in Banpowhai School, Suratthani Province, academic year 2008. Six stages of the research in this study were :- 1) studying baseline data, 2) setting population and sample, 3) constructing the research instruments, 4) designing the experiment, 5) experimenting, and 6) analyzing data. The Single Group, Pretest-Posttest Design was used in Experimental Research. The research instruments were the observation form on group work behavior, the note form for evaluate group work behavior, and the questionnaire for after activities doing . Data were analyzed by using mean, standard deviation, and t-test. The duration of experiment was five weeks, five days per a week, total thirty-six hours.

The results could be summarized as follows:

1. After using the program the students had workable success score from group working higher than before at the .05 level of significance.
2. After using the program the students had group work behavior score in harmony, responsibility, disposition, and assertiveness higher than before at the .05 level of significance.
3. After using the program the students had group work behavior score in harmony, responsibility, disposition, and assertiveness higher than 75% at the .05 level of significance.
4. A number of the students that passed the scale of activities were 80% on every activities.

Department ..Curriculum, Instruction and Educational Technology
 Field of study...Elementary Education.....
 Academic year.....2008.....

Student's signature.....*Nantaha*.....
 Advisor's signature.....*Yurawat*.....
 Co-advisor's signature.....-.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ได้รับความเมตตากรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร. ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ แนวคิด ข้อคิดเห็น ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้มาด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. สุริน ชุ่มสาย ณ อยุธยา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิด แนะนำ และเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาประถมศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ที่มีประโยชน์ยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ นันทนา ลามาศย์ รองศาสตราจารย์ ทศนีย์ ผลเนืองมา รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลวรรณ สันถะโกมล และอาจารย์ ทิพวรรณ สัมพันธ์ ที่ให้ความกรุณาสละเวลาในการตรวจพิจารณาและให้ข้อแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือจนมีความสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านโพหวายที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบคุณผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนวัดโกศาวาสที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ สาขาประถมศึกษาทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุชาติ จิรนนท์ และคุณแม่ทศนีย์ จิรนนท์ ผู้มีพระคุณสูงสุดในชีวิตของผู้วิจัยที่คอยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือแก้ไขปัญหารวมทั้งให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา และขอระลึกถึงพระคุณของคุณครูและคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่วัยเด็กจนถึงกาลปัจจุบัน คุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา มารดาและครูอาจารย์ด้วยความรักและเคารพยิ่ง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
สมมติฐานการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	12
ข้อตกลงเบื้องต้น	13
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
การปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม.....	16
ความสามัคคี.....	18
ความรับผิดชอบ.....	20
ความมีน้ำใจ.....	22
ความกล้าแสดงออก.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมด้านความสามัคคี	
ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม.....	31
ความหมายของกระบวนการกลุ่ม.....	31
ความสำคัญและความจำเป็นในการทำงานกลุ่ม.....	31

ประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม.....	32
ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่ม.....	32
การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม.....	33
หลักการเรียนรู้ หลักการสอน และตัวบ่งชี้ของการเรียนการสอนแบบ เน้นกระบวนการกลุ่ม.....	33
แนวทางในการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม.....	35
การเตรียมการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	36
การวัดและประเมินทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม.....	38
บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	39
วิธีการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม.....	40
หลักและเทคนิคการแบ่งกลุ่ม.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม.....	44
โปรแกรมการสอน.....	46
ความหมายของโปรแกรมการสอน.....	46
องค์ประกอบของโปรแกรมการสอน.....	47
ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมการสอน.....	49
การประเมินผลโปรแกรมการสอน.....	50
3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	52
การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	52
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การออกแบบการทดลอง.....	76
การดำเนินการทดลอง.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมของนักเรียน.....	85
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน.....	86
ตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้.....	91

ตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิด การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 4	111
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	112
สรุปผลการวิจัย.....	113
การอภิปรายผลการวิจัย.....	114
ข้อสังเกตจากการวิจัย.....	127
ข้อเสนอแนะในการนำโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิด การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มไปใช้.....	131
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	134
รายการอ้างอิง.....	135
ภาคผนวก.....	142
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	143
ภาคผนวก ข. สถิติที่ใช้ในการวิจัยและตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล.....	145
ภาคผนวก ค. รายละเอียดของโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลัก แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม.....	164
ภาคผนวก ง. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	172
ภาคผนวก จ. ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	237
ภาคผนวก ฉ. รูปภาพสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	277
ภาคผนวก ช. รูปภาพจากการดำเนินการทดลองใช้โปรแกรม.....	281
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	288

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	ผลการวิเคราะห์คุณธรรมจากสภาพปัญหาในการทำงานกลุ่ม	3
ตารางที่ 2	คะแนนรวมของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรม.....	54
ตารางที่ 3	หน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่ใช้ในโปรแกรม.....	61
ตารางที่ 4	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้.....	62
ตารางที่ 5	รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้.....	65
ตารางที่ 6	รายละเอียดของกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ และระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย.....	77
ตารางที่ 7	แผนการจัดกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยและเตรียมความพร้อมก่อนการทดลอง.....	79
ตารางที่ 8	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลงานจากการทำ กิจกรรมร่วมกันของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม.....	85
ตารางที่ 9	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ด้านความสามัคคี ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม.....	86
ตารางที่ 10	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ด้านความรับผิดชอบ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม.....	87
ตารางที่ 11	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ด้านความมีน้ำใจ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม.....	88
ตารางที่ 12	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ด้านความกล้าแสดงออก ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม.....	89
ตารางที่ 13	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียน หลังเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรม.....	90
ตารางที่ 14	ผลการประเมินคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้.....	91
ตารางที่ 15	ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมเรือบกสามัคคี.....	92
ตารางที่ 16	ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมจ่ายตลาด.....	94
ตารางที่ 17	ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมหมั่นน้อยน่ารัก.....	95
ตารางที่ 18	ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมจิตกรน้อย.....	97

ตารางที่ 19 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมนักปั้นมือใหม่.....	98
ตารางที่ 20 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมตบยอดค้ำธง.....	100
ตารางที่ 21 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมนักล่าสมบัติ.....	101
ตารางที่ 22 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมหาของให้พระราชา.....	102
ตารางที่ 23 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมกล่องวิเศษ.....	104
ตารางที่ 24 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมเทวดาจำแลง.....	106
ตารางที่ 25 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมแข่งพับกระดาษ.....	107
ตารางที่ 26 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมโคนัน ยอดนักสืบ.....	108
ตารางที่ 27 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการ ทำกิจกรรมตัวเลขมหัศจรรย์.....	110
ตารางที่ 28 คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ในการตรวจสอบ คุณภาพของเครื่องมือการวิจัย.....	151
ตารางที่ 29 ตัวอย่างการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่สังเกต โดยผู้วิจัยและครูคนที่ 1 ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	152
ตารางที่ 30 ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยจากความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ.....	153
ตารางที่ 31 คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม.....	157
ตารางที่ 32 คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน หลังเข้าร่วมโปรแกรม.....	159
ตารางที่ 33 คะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกัน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม.....	160
ตารางที่ 34 คะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกัน หลังเข้าร่วมโปรแกรม.....	162

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 1	กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะ ด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4.....	9
แผนภูมิที่ 2	กรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัด การเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม	56
แผนภูมิที่ 3	โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้น กระบวนการกลุ่ม	57

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปภาพชุดที่ 1 สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	278
รูปภาพชุดที่ 2 การทำกิจกรรมของนักเรียน ก่อนการทดลองโปรแกรม.....	282
รูปภาพชุดที่ 3 การทำกิจกรรมของนักเรียน ระหว่างการทดลองโปรแกรม.....	283
รูปภาพชุดที่ 4 การทำกิจกรรมของนักเรียน หลังการทดลองโปรแกรม.....	285
รูปภาพชุดที่ 5 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบ เน้นกระบวนการกลุ่ม.....	286

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสังคมโลกยุคปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆมากขึ้น ค่านิยมในการบริโภควัตถุนี้วันก็จะยิ่งเข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลหล่อหลอมคนในสังคมไทยให้กลายเป็นพวกวัตถุนิยม พฤติกรรมของคนในสังคมไทยยังมีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมลดต่ำลง (ไทยโพสต์, 2550) ส่งผลให้เกิดปัญหาวิกฤตทางสังคมตามมาไม่เว้นแม้แต่สังคมของการศึกษาซึ่งเห็นได้ชัดจากปัญหาพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนที่มีให้เห็นตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนปลายขึ้นไป (แทนคุณ จิตติอิสระ, 2550)

จากปัญหาต่างๆ ของเด็กและเยาวชนทำให้องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ออกมาแสดงทัศนะว่า ในยุคปัจจุบันจำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมทักษะจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวันให้กับเด็กๆ ด้วย คือ ทักษะ 6 ข้อ ได้แก่ ทักษะการดูแลตนเอง ทักษะการอยู่อาศัยในบ้าน ทักษะการพักผ่อน ทักษะการใช้ชีวิตในชุมชน ทักษะทางสังคมและทักษะการทำงาน เพื่อให้เด็กอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข (มติชน, 2550)

สำหรับทักษะทางสังคมและทักษะในการทำงานที่ควรปลูกฝังและพัฒนาให้แก่เด็กและเยาวชนนั้น กระทรวงศึกษาธิการเองก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญเช่นกัน โดยมีการกำหนดลงในมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 คือ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ในฐานะพลเมืองและพลโลก ข้อ 1.4 ด้านทักษะทางสังคมว่า คนไทยสามารถปรับตัวได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) ซึ่งการปลูกฝังพัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะในการทำงานของนักเรียนในโรงเรียนนั้นอาจทำได้โดยการให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมกับทักษะการทำงานได้พร้อมๆ กัน

แต่ในปัจจุบัน ปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนก็ยังมีให้เห็นในแทบทุกระดับการศึกษา ทั้งเรื่องของการที่นักเรียนทำงานกลุ่มไม่เป็น ไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองในการทำงานร่วมกัน ขาดความสามัคคีที่จะร่วมมือช่วยเหลือกันทำงานจนงานนั้นประสบความสำเร็จและไม่รู้จักแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาในระหว่างที่ทำงาน กระทั่ง

นางจรรยาพร ธรณินทร์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ออกมากล่าวว่า เยาวชนไทยคิดแล้วไม่ทำ นั่นคือ เมื่อมีการประชุมกลุ่มเสรีก็เลิกพากันไป ไม่ช่วยกันทำงานและปล่อยให้คนที่รับผิดชอบไปทำเพียงคนเดียว ไม่มีการระดมในรูปแบบกลุ่ม ดังนั้นจึงเป็นปัญหาที่ต้องร่วมกันแก้ไขโดยเร่งด่วน (โพสดีทูเดย์, 2551)

จากการที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาในปัจจุบันที่เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มของนักเรียน ผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถาม เรื่อง ปัญหาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ไปยังครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 4 โรงเรียน จังหวัดเชียงราย 1 โรงเรียน และอีก 1 โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ได้รับข้อมูลกลับมาจำนวน 33 ชุด พบว่า ปัญหาพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่จัดว่าอยู่ในเกณฑ์ที่พบได้บ่อย ตามลำดับ คือ อันดับ 1 ไม่ช่วยเหลือกันทำงาน มีคนทำงานเพียงไม่กี่คน (ร้อยละ 45.5) อันดับ 2 ชอบทำงานกับเพื่อนที่เรียนเก่งเท่านั้น (ร้อยละ 42.4) และอันดับ 3 แสดงท่าทีรังเกียจสมาชิกที่เรียนอ่อนและไม่อยากให้เข้ากลุ่ม (ร้อยละ 36.4) ไม่เอาจริงเอาจังในการทำงาน (ร้อยละ 36.4) และไม่มั่นใจ ซ้ำอาย ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 36.4)

นอกจากนี้ จากการตอบคำถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครูผู้สอนส่วนใหญ่เสนอว่า ควรช่วยแก้ไขปรับปรุงให้การทำงานกลุ่มของนักเรียนดีขึ้น ซึ่งหากนักเรียนขาดส่วนนี้จะทำให้เกิดปัญหาทั้งการเรียน พฤติกรรมและการอยู่ร่วมกันในสังคม และยังเสนอว่า ปัญหาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่สำคัญและควรเร่งแก้ไขปรับปรุงเป็นอันดับต้นๆ คือ อันดับ 1 ไม่มีความสามัคคีที่จะร่วมมือ ช่วยเหลือกันในการทำงาน (ร้อยละ 50) อันดับ 2 ขาดความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย (ร้อยละ 46.2) และจากการสัมภาษณ์นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 คน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเพิ่มเติม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกันนั้นมีปัญหาเรื่องที่ไม่ยอมช่วยเหลือกันทำงานโดยคิดเป็นร้อยละ 70

จากสภาพปัญหาการทำงานกลุ่มร่วมกันของนักเรียนในปัจจุบันดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น หากนำมาวิเคราะห์ถึงสิ่งที่เป็นสาเหตุหรือบ่อเกิดของปัญหาพฤติกรรมเหล่านี้จากกล่าวได้ว่า ปัญหาเหล่านี้เกิดจากการที่นักเรียนขาดคุณธรรมหรือคุณลักษณะสำคัญซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพอันดีต่อกัน โดยเมื่อนำปัญหาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ในระดับที่พบบ่อยมาวิเคราะห์ พบว่า เกี่ยวข้องกับการขาดคุณธรรมหรือคุณลักษณะต่างๆ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณธรรมจากสภาพปัญหาในการทำงานกลุ่ม

สภาพปัญหาในการทำงานกลุ่มของนักเรียน ป.4 ที่พบได้บ่อย	คุณธรรม/คุณลักษณะที่เกี่ยวข้อง
<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลจากแบบสอบถาม อันดับ 1 - ไม่ช่วยเหลือกันทำงาน มีคนทำงานเพียงไม่กี่คน อันดับ 2 - ชอบทำงานกับเพื่อนที่เรียนเก่งเท่านั้น อันดับ 3 - แสดงท่าทีรังเกียจสมาชิกที่เรียนอ่อนและไม่อยาก ให้เข้ากลุ่ม - ไม่เอาจริงเอาจังในการทำงาน - ไม่มั่นใจ ซ้ำๆ ไม่กล้าพูดแสดงความคิดเห็น 	ความสามัคคี ความมีน้ำใจ ความรับผิดชอบ ความกล้าแสดงออก
<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู อันดับ 1 - ไม่มีความสามัคคีที่จะร่วมมือ ช่วยเหลือกันในการทำงาน อันดับ 2 - ขาดความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย 	ความสามัคคี ความรับผิดชอบ
<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน อันดับ 1 - สมาชิกไม่ยอมช่วยเหลือกันทำงาน 	ความสามัคคี

จากตารางการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการทำงานกลุ่มข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในการทำงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จ ราบรื่นและเป็นการป้องกันปัญหาการทำงานกลุ่มที่จะเกิดขึ้นนั้น ย่อมต้องอาศัยคุณธรรมหรือคุณลักษณะมากมายหลายประการ คือ ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก

สำหรับความสามัคคีและความมีน้ำใจถือเป็นคุณธรรมพื้นฐานจากทั้งหมด 8 ข้อที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้จากการประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา ด้านความสามัคคีนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(2550) ได้กล่าวถึงความหมายของคำนี้ว่า ความสามัคคี คือ การพร้อมเพรียงกัน กลมเกลียว ประองดองกัน ร่วมใจกัน ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ เกิดงานอย่างสร้างสรรค์ โดยปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาวัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้

เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์ ซึ่งความสมัครสมานสามัคคีของคนนั้นไม่ใช่แค่หมายถึง การมาร่วมตัวกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยกันอย่างพร้อมเพรียงกันแค่ในทางกาย แต่หมายรวมถึงความสามัคคีที่เกิดจากจิตใจด้วย โดยความพร้อมเพรียงกันในทางกาย ประกอบด้วย การช่วยเหลือกัน สนับสนุนส่งเสริมการงานของหมู่คณะให้สำเร็จลุล่วง ไม่รังเกียจเกียจจน แก่งแย่งชิงดีกัน ทะเลาะวิวาทหรือแตกแยกเป็นก๊กเป็นเหล่า ส่วนความพร้อมเพรียงทางใจนั้น ประกอบด้วย การมีใจรักใคร่ หวังดีต่อกัน ไม่บาดหมางเกลียดชัง หวังประโยชน์ส่วนรวมเป็นใหญ่ ไม่ทำความคิดเห็นให้แตกต่าง แก่งแย่งชิงดีกันด้วยอำนาจ ถือทิว

ด้านความมีน้ำใจนั้น หมายถึง การให้และอาสาช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการรู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจและเห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันและผู้ที่เดือดร้อน การเอื้ออาทรเอาใจใส่ช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) และเป็นความจริงใจ สนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่นและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน รวมทั้งรู้จักเปิดใจกว้างให้อภัยผู้อื่นเมื่อเกิดความผิดพลาด และแสดงความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น (ประยุทธ์ สาริมาน, 2526) แต่สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปมากวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ค่อย ๆ เลือนหายไป การแข่งขัน แก่งแย่งชิงดี ชิงเด่นกันมากมายคำพูดเห็นแก่ตัวก็เข้ามาแทนที่ น้ำใจที่เคยมีให้แกกันนับวันก็เลือนหายไป ดังที่นายพนอด กรรณิกา ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเอแบค นวัตกรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้เปิดเผยถึงผลสำรวจเรื่อง "ดัชนีเชิงคุณธรรมของประชาชนในสังคมไทย ระหว่างวันที่ 16-23 กรกฎาคม 2551" ที่ผ่านมาพบว่า คุณธรรมด้านจิตอาสาและความมีน้ำใจนั้นต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับคุณธรรมด้านอื่นๆ โดยที่นักเรียน นักศึกษา มีจำนวนครั้งของการทำตนเป็นผู้มีคุณธรรมในด้านต่าง ๆ ต่ำกว่ากลุ่มอาชีพอื่น (ผู้จัดการออนไลน์, 2550)

ความรับผิดชอบ ถือเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติภารกิจใดๆ ในชีวิตประจำวันและเป็นลักษณะพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังพัฒนาให้กับนักเรียน (ภัสรา อรุณมีศรี, 2533) ซึ่งความรับผิดชอบนั้นนับว่าเป็นหลักพื้นฐานที่เป็นจุดเน้นของหลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ ในปัจจุบันเลยก็ว่าได้ (นภดล ภวนะวิเชียร, 2540) สำหรับความหมายของคำว่ารับผิดชอบ มีผู้นิยามความหมายหรือให้คำจำกัดความไว้หลากหลายแต่ก็มีลักษณะคล้ายๆ กัน โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้อธิบายว่า ความรับผิดชอบ คือ การยอมตามผลที่ดีหรือไม่ดีในกิจการที่ได้กระทำไป คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526) อธิบายว่า ความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง นอกจากนี้แล้ว ความรับผิดชอบยังหมายถึง สภาพที่รู้จักภาระหน้าที่และการทำงานหรือดำเนินการตามภาระหน้าที่ให้บังเกิด

ผลลัพธ์มากที่สุด โดยมีเงื่อนไข คือ การเรียนรู้หรือรับรู้ว่าการกิจที่ต้องกระทำในหน้าที่นั้นๆ มีอะไรบ้าง ซึ่งในการปฏิบัติงานใดๆ ไม่ว่าจะ เป็นบทบาทหรือหน้าที่อะไรก็ตามมักจะเกี่ยวกับ เวลาเสมอ ทั้งแง่เวลาที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรมและเวลาที่เป็นตัวกำหนดการทำงานแต่ละขั้น ดังนั้นผู้ที่มีความรับผิดชอบเมื่อดำเนินงานใดก็จะทำได้ตรงตามเวลา ผลงานที่บังเกิดขึ้นก็จะ เป็นไปตามความต้องการทั้งในแง่ปริมาณ คุณภาพและเวลา ทำงานด้วยความกระตือรือร้น การ ทุ่มเทพลังกายพลังสมองเพื่อให้บังเกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการ อีกทั้งคนที่มีคุณธรรมความ รับผิดชอบนั้นมักจะมีที่จะดำเนินการใดๆ โดยไม่รีรอ มีความเด็ดขาดแน่วแน่ในการตัดสินใจ กล่าว ตัดสินใจและคำนึงถึงผู้อื่น ไม่สร้างภาระหรือปัญหาให้แก่ผู้อื่น ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ทำให้ผู้อื่น เดือดร้อนและกระทบกับงานที่กระทำ(กฤษณา พันธุ์มวานิช,2550)ความรับผิดชอบจึงเป็น คุณธรรมอีกประการหนึ่งที่ควรปลูกฝัง พัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนตั้งแต่เล็กๆ เพื่อจะได้เป็น ประชากรที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จในชีวิตอนาคต เพราะหากนักเรียนขาดความ รับผิดชอบตั้งแต่วัยเด็กแล้ว ในอนาคตหากเป็นผู้ใหญ่ก็อาจสร้างปัญหาต่างๆ ให้กับสังคมได้ นานันปการ (องุ่น พูลทวี, 2539)

สำหรับการแสดงออก ถือเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารระหว่างบุคคลและเป็นสิ่งที่บุคคล สามารถเรียนรู้ได้ (อัญชลี ปิยปัญญาวงศ์, 2542) จากความหมายของคำว่า ความกล้าแสดงออก นั้น Shelton (1977) ได้อธิบายว่า คือ ความสามารถในการแสดงความรู้สึกทั้งที่พึงพอใจและไม่ พึงพอใจได้อย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา จริงใจและสามารถแสดงสิทธิของตนโดยไม่ปฏิเสธสิทธิของ ผู้อื่น มีความมั่นใจที่จะแสดงสิทธิของตนโดยปราศจากความวิตกกังวล ทั้งยังมีเสรีภาพที่จะเลือก แสดงพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ส่วนจันทรฉาย พิทักษ์ศิริกุล(2531) อธิบายว่า ความกล้าแสดงออก หมายถึง การมีพฤติกรรมที่แสดงมาถึงความรู้สึกนึกคิดอันเป็นความต้องการ อันแท้จริงของแต่ละบุคคลซึ่งแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสมเป็นธรรมชาติด้วยความมั่นใจและ สบายใจ ตามสิทธิอันพึงมีของแต่ละบุคคล และถึงแม้ว่าการแสดงความกล้าแสดงออกอย่าง เหมาะสมนั้นจะเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตของเรา แต่ก็ยังมีบุคคลจำนวนมากที่ยังไม่สามารถแสดงออกถึงความกล้าอันเหมาะสม อันเนื่องมาจาก สาเหตุ 3 ประการ คือ ความไม่เชื่อว่าตนมีสิทธิที่จะแสดงออก ความวิตกกังวลหรือความกลัวที่เกิน กว่าเหตุ และการขาดทักษะในการแสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพ (Alberti และ Emmons, 1955) ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่กล้าแสดงออกหรือยอมตามนั้นส่วนใหญ่เป็นความขลาดกลัวที่ไม่กล้าแสดงออก ถึงความรู้สึก ความต้องการและความสนใจที่แท้จริงของตนเองให้บุคคลอื่นทราบ ไม่กล้าแสดง ความไม่สบายใจหรือความไม่เห็นด้วยกับบุคคลอื่น ไม่กล้าปฏิเสธ บุคคลที่มีความอาย ไม่ได้รับ การยอมรับ ถูกรังเกียจเหยียดหยามหรือทำอะไรไม่ประสบความสำเร็จหรือได้รับการเยาะเย้ยถาก

ถางจากกลุ่มเพื่อนหรือคนรู้จักก็ยากที่บุคคลนั้นจะมีความกล้าแสดงออก (Newman, 1986) สำหรับการพัฒนาพฤติกรรมด้านการแสดงออกอย่างเหมาะสมนั้นโดยทั่วไปจะมุ่งเน้นการฝึกพฤติกรรมโดยตรง เชื่อกันว่า หากบุคคลใดมีทัศนคติที่ดี การแสดงพฤติกรรมก็จะเกิดขึ้นตามมา และหากจะทำให้บุคคลแสดงความเป็นตัวเองออกมาอย่างอิสระ อาจใช้เทคนิคหรือโปรแกรมฝึกแบบต่างๆ ซึ่งต้องจัดให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง ภายใต้บรรยากาศของสัมพันธภาพที่ดี ความอบอุ่น ปลอดภัยและไว้วางใจกันจะทำให้บุคคลสามารถเปิดเผยความรู้สึกและความต้องการได้อย่าง (อัญชลี ปิยปัญญาวงศ์, 2542) ซึ่งการฝึกความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมในสิ่งที่ดีมีประโยชน์ เป็นสิ่งที่ทำได้และควรทำโดยต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเรียน การฝึกให้ผู้เรียนมีความกล้าที่จะคิด กล้าที่จะถาม กล้าที่จะทำ กล้าที่จะพูด จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่ดีๆ มากยิ่งขึ้นไปอีก และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

ดังจะเห็นว่า คุณธรรมหรือคุณลักษณะทั้ง 4 ประการข้างต้น คือ ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ล้วนแต่เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงานใดๆ ร่วมกัน เพื่อให้การทำงานนั้นราบรื่น ประสบผลสำเร็จ ไม่เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานจึงเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรปลูกฝัง ส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนทุกคน แต่ในสภาพปัจจุบัน หากได้มองย้อนไปถึงการจัดการเรียนการสอน เรื่องการทำงานกลุ่มของครูผู้สอนส่วนใหญ่ จะพบว่า ภาพที่เห็นจนชินตา คือ การที่ครูผู้สอนทำการสอนเนื้อหาต่างๆ จนจบแล้วแบ่งกลุ่มมอบหมายงานให้นักเรียนไปทำร่วมกัน หากู้ไม่ว่านักเรียนนั่งรวมกันเป็นกลุ่มจริงแต่ต่างคนต่างทำ ไม่ช่วยเหลือกัน บ้างก็มีการทะเลาะกันเกิดขึ้น โดยที่ครูผู้สอนไม่มีการชี้แนะหรือนำนักเรียนให้เข้าใจว่า กระบวนการทำงานที่ถูกต้องหรือการทำงานกลุ่มที่ดีนั้นเป็นอย่างไร (ทีศนา แคมมณี, 2545) และเมื่องานกลุ่มเสร็จก็ให้นักเรียนนำงานนั้นมาส่ง ไม่มีการให้นักเรียนนำข้อมูลจากการทำงานหรือสภาพบรรยากาศในการทำงานกลุ่มมาช่วยกันคิดวิเคราะห์และอภิปรายถึงผลที่เกิดขึ้น ทั้งผลงาน วิธีการทำงานและความรู้สึกระหว่างกันของสมาชิก อีกทั้งยังไม่มี การสรุปความรู้และข้อคิดต่างๆ จากการทำงานร่วมกัน ไม่มีการกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในโอกาสต่อไป รวมทั้งขาดการเน้นย้ำและการให้แรงเสริมแก่นักเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้พฤติกรรมที่ดีเกิดขึ้นอีกซ้ำๆ จนกลายเป็นลักษณะนิสัยของนักเรียนได้ ซึ่งสาเหตุของปัญหาเหล่านี้ อาจเกิดจากการที่ครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม หรือครูผู้สอนบางคนอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มดีพอ ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ในปัจจุบันขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องกระบวนการในการทำงานเป็นกลุ่ม และขาดคุณธรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและ

จำเป็นในการทำงานกลุ่ม ดังจะเห็นได้ชัดเจนจากสภาพปัญหาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้ค้นพบในการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ดังกล่าว

จากเหตุผลต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ทั้งสภาพปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่พบในปัจจุบันจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งต่างๆ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 และผลจากการวิเคราะห์พฤติกรรมที่พบว่าเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมักขาดคุณธรรมและคุณลักษณะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตในยุคนปัจจุบัน นั่นคือ ความสามัคคี พร้อมเพรียง ช่วยเหลือกันในการทำงาน ความตั้งใจจริงในการทำงานและรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตน ความมีน้ำใจ เอื้ออาทรต่อคนที่ด้อยกว่า รวมทั้งความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม รวมทั้งสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในปัจจุบันที่ไม่ได้จัดการเรียนการสอนเรื่องกลุ่มเป็นขั้นเป็นตอน ครบถ้วนตามแบบที่เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มจริงๆ จนไม่สามารถทำให้เกิดคุณธรรมหรือคุณลักษณะที่ดีแก่นักเรียนในการทำงานร่วมกันได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้ทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันอย่างมีคุณธรรมหรือคุณลักษณะในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำงานกลุ่มร่วมกัน เพื่อที่จะส่งผลให้การทำงานประสบความสำเร็จมากขึ้น คือ ได้ผลงานที่ดีมีประสิทธิภาพ เสร็จทันเวลาและคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกัน ซึ่งจะเป็นการช่วยแก้ไขสภาพปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนดังกล่าว

จากการที่ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะของการสอนกระบวนการกลุ่มโดยตรง คือ ไม่ยึดเอารายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นหลัก แต่เป็นการจัดกิจกรรมพิเศษขึ้นมาให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยกัน ประสบการณ์ตรงจากการทำกิจกรรมที่นักเรียนได้รับทั้งประสบการณ์ที่ดีและไม่ดีจากสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด จะทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมหรือคุณลักษณะทั้ง 4 ข้อดังกล่าวได้ จากการคิดเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นและจากการอภิปรายร่วมกัน อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันได้ดีขึ้น ซึ่งลักษณะของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 (อายุ 10-12 ปี) นั้นเป็นช่วงวัยที่เริ่มมีการเรียนทางวิชาการมากขึ้น ได้รับความคาดหวังทางวิชาการจากฝ่ายต่างๆ เริ่มคบหาสมาคมกับเพื่อนกลุ่มน้อยๆ และมีความห่างเหินระหว่างเพื่อนเพิ่มมากขึ้น เริ่มมีพฤติกรรมที่แก่งแย่งแข่งขันกันเพื่อให้เป็นคนเก่ง จนก่อให้เกิดความเห็นแก่ตัว ไม่มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อน บางครั้งอาจมองเพื่อนในกลุ่มที่เรียนอ่อนกว่าเป็นตัวถ่วงแทนที่จะคิดเอื้ออาทรช่วยเหลือกัน รวมทั้งมักจะเริ่มสังเกตเห็นพฤติกรรมที่แสดงความขัดแย้งหรือทะเลาะเบาะแว้งกันภายในในกลุ่มเสมอๆ

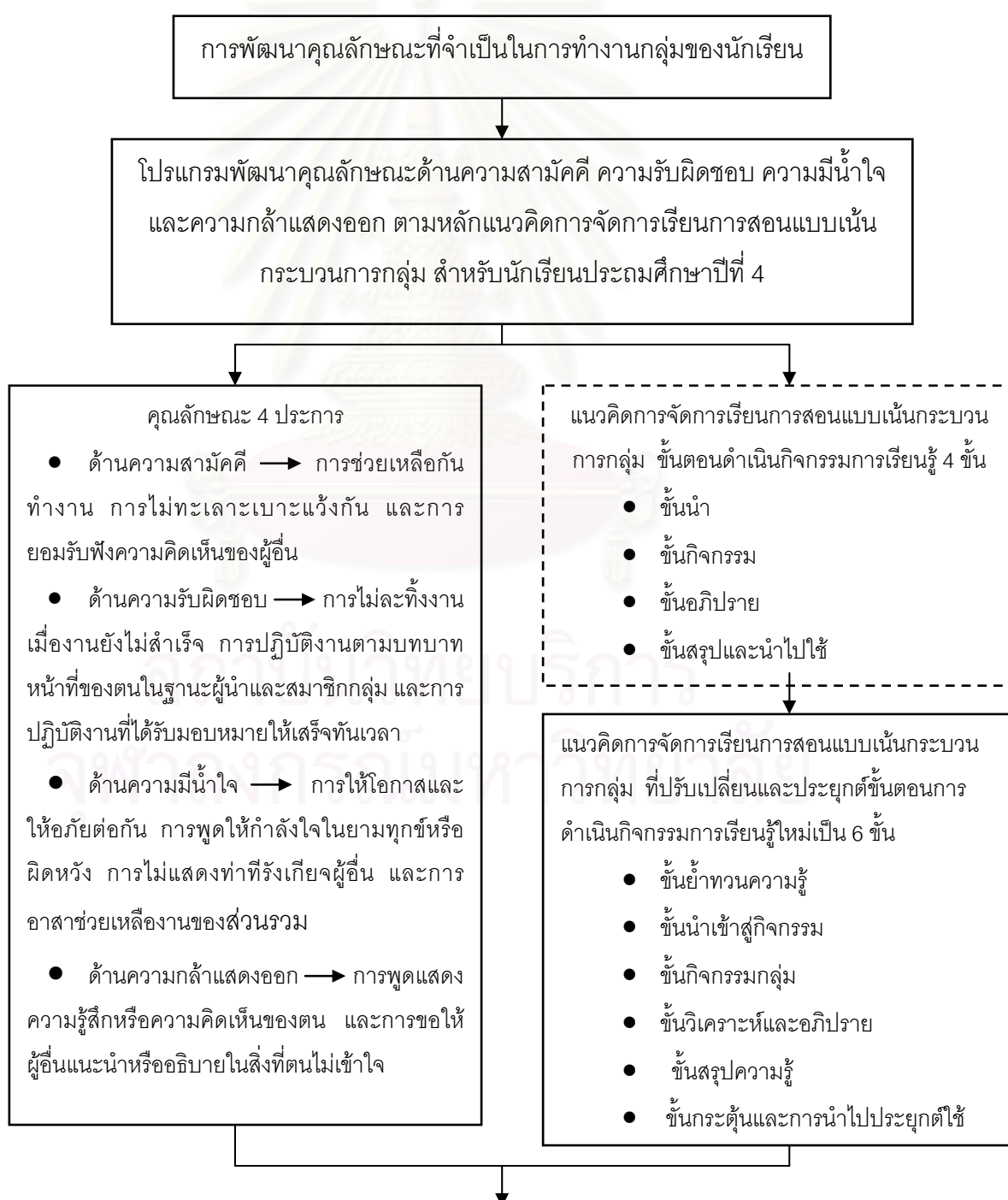
(สุริรัตน์ พิทักษ์, 2550) อีกทั้งวัยนี้ ถือว่าเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะและความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ เป็นระดับชั้นที่ได้รับประสบการณ์ทางสังคมและประสบการณ์การเรียนรู้มากพอสมควร มีทักษะทางภาษาเพียงพอที่จะร่วมกิจกรรมได้ซึ่งตามหลักของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Piaget) นั้นถือว่า เด็กในวัยนี้จะมีการคิดแบบมีเหตุผลมากขึ้นจึงควรได้รับการปลูกฝังพัฒนาทักษะในด้านการคิดเกี่ยวกับมโนทัศน์ต่างๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โดยอาศัยหลักแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนและประยุกต์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเดิมบางขั้นตอนโดยมีการเพิ่มขั้นตอนที่เป็นการซ้ำทวนความรู้ ข้อคิดที่ได้รับจากการทำกิจกรรมครั้งก่อนๆ และให้แรงเสริมแก่นักเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการนำพฤติกรรมที่ดีไปใช้ต่อจนกลายเป็นลักษณะนิสัยหรือคุณลักษณะประจำตัวของนักเรียนได้ และทำการปรับแยกขั้นตอนสุดท้าย คือ ขั้นสรุปและนำไปใช้ออกจากกันให้เป็นกระบวนการสอนที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อที่จะศึกษาผลของการใช้โปรแกรมว่าจะส่งผลต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม คือ สามารถพัฒนาการทำงานกลุ่มของนักเรียนให้ทำงานร่วมกันจนได้ผลงานสำเร็จและมีคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำงานร่วมกันของนักเรียนได้หรือไม่ ดังกล่าว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

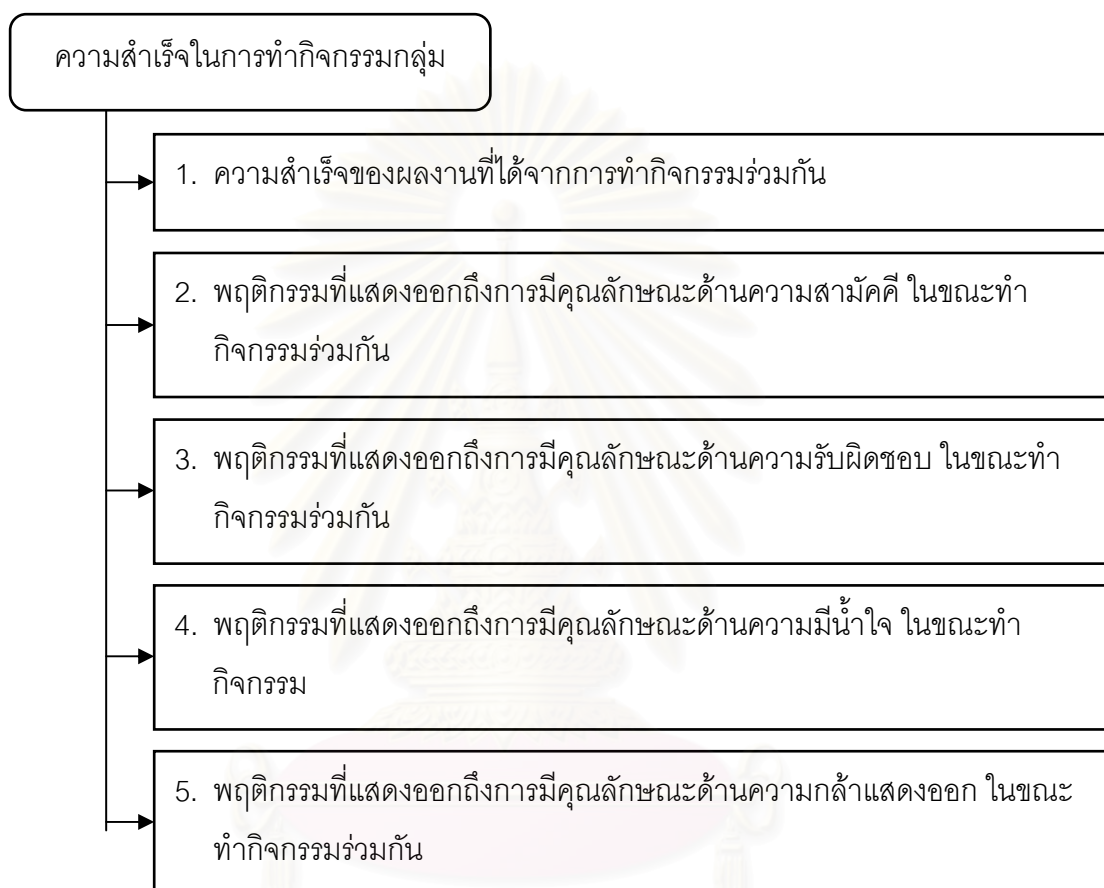
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนำเสนอในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

แผนภูมิที่ 1 (ต่อ) กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่สร้างขึ้นตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

Thurston A. และ Topping K.J. (2005) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าทักษะการเรียนวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตและการทดลองของนักเรียนทั้งชนบทและในเมืองที่ได้รับการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ดีขึ้น และพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มของนักเรียนยังมีผลสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์

Makitalo-Siegl, Kati (2008) ได้ทำการสำรวจ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนในการเรียนการสอนวิชาสิ่งแวดล้อมผ่านทางระบบออนไลน์ด้วยวิธีการแบบกลุ่มย่อย เพื่อศึกษาผลของการเรียนรู้และแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่ม โดยการอภิปราย พูดคุยกับนักเรียนและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ของกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยวิธีการแบบกลุ่มย่อยนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสิ่งแวดล้อมผ่านทางระบบออนไลน์สูงขึ้น และยังพบว่า การเรียนรู้จากการอภิปรายพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ร่วมกันทำให้เกิดความรู้ที่ใกล้เคียงกันกับการเรียนรู้จากหนังสือ

ดังนั้น จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า หลังจากให้นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มแล้ว

1. คะแนนเฉลี่ยของความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกัน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความรับผิดชอบ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความมีน้ำใจ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความกล้าแสดงออก สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย รวม 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวมทั้งสิ้น 36 ชั่วโมง

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เนื้อหาในโปรแกรมแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ตามหัวข้อคุณลักษณะที่ต้องการปลูกฝัง ดังนี้

3.1 ด้านความสามัคคี ประกอบด้วย การช่วยเหลือกันทำงาน การไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3.2 ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การไม่ละทิ้งงานเมื่องานยังไม่สำเร็จ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม และการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา

3.3 ด้านความมีน้ำใจ ประกอบด้วย การให้โอกาสและให้อภัยต่อกัน การพูดให้กำลังใจในยามทุกข์หรือผิดหวัง การไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่น และการอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม

3.4 ด้านความกล้าแสดงออก ประกอบด้วย การพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน และการขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ

4. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ

การสอนตามโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก

4.2 ตัวแปรตาม คือ

ความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ประกอบด้วย

4.2.1 ความสำเร็จของงานที่ได้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน

4.2.2 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีคุณลักษณะด้านความสามัคคี ในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน

4.2.3 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ ในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน

4.2.4 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีคุณลักษณะด้านความมีน้ำใจ ในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน

4.2.5 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีคุณลักษณะด้านความกล้าแสดงออก ในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กิจกรรมที่จัดให้ในโปรแกรมนี้ เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาพื้นฐานต่างๆ ที่เปิดสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ศิลปะ การงานอาชีพ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และคณิตศาสตร์ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมโปรแกรมต้องมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานเพียงพอ

2. นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมในโปรแกรมต้องเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ที่แสดงถึงการขาดคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในสถานการณ์ที่กำหนดก่อนการทดลองโปรแกรม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การที่นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันจนงานสำเร็จและมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งความสำเร็จของงานที่ได้จากการทำกิจกรรมร่วมกันในสถานการณ์ที่สร้างขึ้นนั้น วัดได้จากการประเมินผลงานตามเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด สำหรับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนวัดได้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมแล้ว ในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ สถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และสะท้อนออกมาเป็นคะแนนที่ได้จากแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คุณลักษณะด้านความสามัคคี หมายถึง ลักษณะการยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน ทำงานร่วมกันด้วยความยินดีเป็นสุขและคงไว้ซึ่งความเป็นมิตรต่อกัน โดยแสดงพฤติกรรม คือ ช่วยเหลือกันทำงาน ไม่ทะเลาะวิวาทกัน และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของความพากเพียรพยายามและตั้งใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยแสดงถึงพฤติกรรม คือ ไม่ละทิ้งงานเมื่องานนั้นยังไม่สำเร็จ ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้นำหรือสมาชิกกลุ่ม และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา

คุณลักษณะด้านความมีน้ำใจ หมายถึง ลักษณะของการให้และอาสาช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น และเห็นอกเห็นใจผู้ที่เดือดร้อนหรือต่ำต้อยกว่า โดยแสดงพฤติกรรม คือ ให้อภัยและให้โอกาสผู้ที่ทำผิดพลาดได้แก้ตัวใหม่ พุดให้กำลังใจกันในงานทุกขหรือผิดหวัง ไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่น และอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม

คุณลักษณะด้านความกล้าแสดงออก หมายถึง ลักษณะของการแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมาแต่ไม่ก้าวร้าว มีความมั่นใจที่จะแสดงสิทธิของตนโดยปราศจากความวิตกกังวลโดยแสดงพฤติกรรม คือ พุดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตนและขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ

โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก หมายถึง รายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยกำหนดรายละเอียดต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้อย่างประสบความสำเร็จและมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่แสดงถึงการมีคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก รายละเอียดของโปรแกรม ประกอบด้วย หลักการของโปรแกรม วัตถุประสงค์ของโปรแกรม ลักษณะของโปรแกรม คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโปรแกรม เอกสารที่ใช้ในโปรแกรม คือ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และเครื่องมือประเมินผลโปรแกรม การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในโปรแกรม และการประเมินผลโปรแกรม ซึ่งการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มที่จัดขึ้นในโปรแกรมนี้ จะเน้นให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน มีปฏิสัมพันธ์กัน ค้นพบคำตอบด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรงที่ได้รับ คิดวิเคราะห์ถึงคุณค่าของความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก และให้นักเรียนคิดหาแนวทางที่จะนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่อไป สำหรับขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมนี้ได้มีการปรับเปลี่ยน และประยุกต์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมบางขั้นตอนขึ้นใหม่ แต่ยังคงตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักแนวคิดเดิมทั้ง 4 ขั้น คือ ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม ขั้นอภิปราย และขั้นสรุปและนำไปใช้ โดยมีการดำเนิน

กิจกรรมใหม่เป็น 6 ขั้นตอน คือ ขั้นย้ำทวนความรู้ ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ขั้นสรุปความรู้ และขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้ (รายละเอียดของแต่ละขั้นตอนนำเสนอในบทที่ 3 หน้า 62)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางให้โรงเรียนหรือครูผู้สอนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกให้นักเรียน อันจะนำไปสู่การช่วยปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน
2. เป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเสนอสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1. การปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม

- 1.1 ความสามัคคี
- 1.2 ความรับผิดชอบ
- 1.3 ความมีน้ำใจ
- 1.4 ความกล้าแสดงออก
- 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก

2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม

- 2.1 ความหมายของกระบวนการกลุ่ม
- 2.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการทำงานกลุ่ม
- 2.3 ประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม
- 2.4 ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่ม

3. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

- 3.1 หลักการเรียนรู้ หลักการสอน และตัวบ่งชี้ของการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม
- 3.2 แนวทางในการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม
- 3.3 การเตรียมการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
- 3.4 การวัดและประเมินทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม
- 3.5 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
- 3.6 วิธีการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม
- 3.7 เทคนิคการแบ่งกลุ่ม
- 3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

4. โปรแกรมการสอน

- 4.1 ความหมายของโปรแกรมการสอน
- 4.2 องค์ประกอบของโปรแกรมการสอน
- 4.3 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมการสอน
- 4.4 การประเมินผลโปรแกรมการสอน

1. การปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม

สุมน อมรวิวัฒน์ (2547) กล่าวว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนในห้องเรียนนั้นสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ จัดกิจกรรมที่สอนเนื้อหาหรือหลักคุณธรรมจริยธรรมที่จะปลูกฝังเหมือนกับวิชาอื่นๆ โดยใช้วิธีสอนและการดำเนินการที่เหมาะสม และอีกวิธีหนึ่ง คือ การสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการสอนรายวิชาอื่นๆ ทุกวิชา โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้นักเรียนมีความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการ

กรมวิชาการ (2539) กล่าวถึงหลักการพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรมว่า การปลูกฝังพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมในด้านใดก็ตามต้องดำเนินการพัฒนาทั้งความรู้ ความคิดความรู้สึกและการปฏิบัติไปพร้อมกัน โดยอาจสอดแทรกไปกับการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมพิเศษขึ้นมา

ทิตนา เขมมณี (2545) กล่าวถึงการปลูกฝังคุณธรรมว่า กิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึก โดยเฉพาะการเสริมสร้างคุณธรรมด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะทำให้เด็กได้ความรู้ที่จะนำไปปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของตนให้ทำงานด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนนั้น ครูอาจทำได้โดยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกถึงความสำคัญของคุณธรรมต่างๆ เหล่านั้น ซึ่งทำได้โดยการสอนคุณธรรมโดยตรงหรือสอดแทรกกับการสอนในรายวิชาอื่นๆ และเมื่อนักเรียนได้รับความรู้จากประสบการณ์ต่างๆ ในกิจกรรมแล้วจะเป็นผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงทัศนคติและปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองในทางที่ดีขึ้น

1.1 ความสามัคคี

1.1.1 ความหมายและลักษณะพฤติกรรมของความสามัคคี

1.1.1.1 ความหมายของความสามัคคี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้ความหมายของคำว่า สามัคคี ไว้ว่า สามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความปรองดองกัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ให้ความหมายของคำว่าความสามัคคีซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานข้อที่ 7 จากทั้งหมด 8 ข้อ ว่า ความสามัคคี คือ การพร้อมเพรียงกัน กลมเกลียว ปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ เกิดงานอย่างสร้างสรรค์ โดยปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาวัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์

1.1.1.2 ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีความสามัคคี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้อธิบายไว้ว่า ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์ และยังได้พัฒนาตัวชี้วัดพฤติกรรมคุณธรรมด้านความสามัคคีไว้ ซึ่งที่พอจะเกี่ยวข้องกับการทำงาน คือ ร่วมมือร่วมใจในการทำงานอย่างเต็มใจและมีความสุข มองโลกในแง่ดี ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามได้ในขณะเดียวกัน ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยไม่บิดพลิ้ว ไม่มีปัญหาทะเลาะวิวาท มีความสุขกับการได้ทำงานเป็นทีม ยินดีให้ความช่วยเหลือกันและทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

จากการรวบรวมความหมายและลักษณะพฤติกรรมของความสามัคคีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นความหมายของความสามัคคีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่า ความสามัคคี หมายถึง การยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน ทำงานร่วมกันด้วยความยินดีเป็นสุขและ

คงไว้ซึ่งความเป็นมิตรต่อกัน โดยแสดงพฤติกรรม คือ ช่วยเหลือกันทำงาน ไม่ทะเลาะวิวาทกัน และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

1.1.2 ประโยชน์ของความสามัคคี

นภา กัลยาณสูตร (2520) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของความสามัคคีไว้ว่า หากความสามัคคีมีขึ้นในหมู่มนุษย์ใดก็จะทำให้คนกลุ่มนั้นมีความสุข ความเจริญ เช่น ในบ้านหรือในห้องเรียนถ้าทุกคนรักใคร่กันดี มีงานอะไรก็ช่วยกันทำ ทุกคนจะอยู่กันอย่างมีความสุข การงานก็จะเสร็จเร็ว ทุกคนจึงควรรักษาความสามัคคีไว้เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนเอง

1.1.3 การแตกความสามัคคี

นภา กัลยาณสูตร (2520) กล่าวว่าถ้าที่ใดแตกสามัคคีที่นั่นจะมีความทุกข์ยากเกิดขึ้น ไม่มีความสุขเพราะคนในที่นั้นแม้แต่ทะเลาะวิวาทกัน คอยอิจฉาหรือทำลายซึ่งกันและกัน การแตกความสามัคคีเป็นทางแห่งความเสื่อม ตัวเราเองควรระวังตัวอย่าให้เป็นต้นเหตุก่อการแตกสามัคคีขึ้นเพราะจะทำให้เราเป็นคนที่ไม่มีความใคร่อยากคบ อยากรู้ด้วยและไม่มีใครอยากให้เราทำงานด้วย จนกลายเป็นคนที่อยู่อย่างโดดเดี่ยวอ้างว้างและได้รับความทุกข์ยากในที่สุด

1.1.4 การเสริมสร้างความสามัคคี

หลักธรรมในการเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคมหรือในหมู่คณะ มี 6 ประการด้วยกัน คือ สาราณียธรรม 6 ซึ่งความหมายว่า หลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นหลักธรรมที่จะเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกันและกันอยู่เสมอ ซึ่งถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเสริมสร้างความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นด้วย ซึ่งหากสังคมใดหรือหมู่คณะใดต้องการที่จะเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้น ก็ควรนำเอาหลักธรรมทั้ง 6 ประการนี้ ไปใช้ (<http://www.geocities.com>) ดังนี้

1. เมตตามโนกรรม หมายถึง การคิดดี การมองกันในแง่ดี มีความหวังดี และปรารถนาดีต่อกัน รักและเมตตาต่อกัน คิดแต่ในสิ่งที่ดีสร้างสรรค์ต่อกัน ไม่อิจฉาริษยา ไม่คิดอคติ ไม่พยายาทำ ไม่โกรธแค้นกัน รู้จักให้ออกาสและให้อภัยกันและกันเสมอ

2. เมตตาวจีกรรม หมายถึง การพูดแต่สิ่งที่ดีงาม พูดกันด้วยด้วยความรัก ความปรารถนาดี รู้จักการพูดให้กำลังใจกันในงานที่มีใครเศร้าหมองหรือผิดหวัง ไม่พูดซ้ำเติมกัน ไม่นินทาว่าร้ายทั้งต่อหน้าและลับหลัง พูดแนะนำกันในเรื่องที่มีประโยชน์ ไม่โกหก

3. เมตตากายกรรม หมายถึง การกระทำความดีต่อกัน สนับสนุนช่วยเหลือกันทางด้านกำลังกาย มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เบียดเบียนรังแกกัน ไม่ทำร้ายกัน

4. สาธารณโภคี หมายถึง การรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้มาอย่างยุติธรรม ไม่เอาเปรียบกัน

5. สีสสามัญญตา หมายถึง การปฏิบัติตนตามกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเดียวกัน ไม่ก้าวก่ายหน้าทีกัน ไม่อ้างอำนาจบาตรใหญ่ ไม่ถืออภิสิทธิ์ใดๆ

6. ทิฏฐิสามัญญตา หมายถึง ความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน คิดในสิ่งที่ตรงกัน ปรับมุมมองให้ตรงกัน ไม่ยึดถือความคิดของตนเป็นใหญ่ รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

1.2 ความรับผิดชอบ

1.2.1 ความหมายและลักษณะพฤติกรรมของความรับผิดชอบ

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า มีผู้อธิบายความหมายและลักษณะพฤติกรรมของความรับผิดชอบต่อผู้มากมายและเป็นความหมายโดยกว้าง แต่ผู้วิจัยขอเสนอเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ดังนี้

1.2.1.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

ละเมียด ลิมอักษร (2517) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริงและขยันขันแข็ง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ถือความชอบใจหรืออารมณ์เป็นใหญ่ ใช้ความบากบั่นพยายามแก้อุปสรรคต่างๆ ความรับผิดชอบจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของการทำงาน

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2523) กล่าวถึงความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงาน และติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้ผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสียโดยแสดงออกในรูปของการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่รับงานมา

พิจิตรา พงษ์จินดากร (2525) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกผัน ด้วยความพากเพียร ละเอียดรอบคอบ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมาย ยอมรับรู้และสำนึกในการกระทำของตน ยอมรับผลในการกระทำ ไม่ว่าจะเป็ผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่ปิดความผิดไปให้ผู้อื่น พร้อมทั้งจะพยายามปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

1.2.1.2 ลักษณะพฤติกรรมของความรับผิดชอบ

Browne (1958) กล่าวถึง ลักษณะของความรับผิดชอบว่า คือ ความไว้วางใจได้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การทำงานแข่งขัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำให้อีกว่าเดิม

จากการรวบรวมความหมายและลักษณะพฤติกรรมของคำว่าความรับผิดชอบดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นความหมายของความรับผิดชอบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพากเพียร พยายามและตั้งใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ให้ประสบผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยแสดงถึงพฤติกรรม คือ ไม่ละทิ้งงานเมื่องานนั้นยังไม่สำเร็จ ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้นำหรือสมาชิกกลุ่ม และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา

1.2.2 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ดาวนภา กิตติสาร (2546) กล่าวว่า ความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อสังคม จะช่วยให้สังคมสงบสุข เจริญก้าวหน้า ปัญหาสังคมก็จะลดน้อยลง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในทุกคน

วันที อุดลรัมย์ (2545) อ้างถึงใน ภาวิณี ไชธายะเพชร, (2549) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของคน เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ กิจการที่สำคัญย่อมต้องการผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เพราะหากขาดความรับผิดชอบความเสียหายจะเกิดขึ้น ผู้ขาดความรับผิดชอบมักประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งในด้านการงาน ครอบครัว และการเป็นคนมีความรับผิดชอบนั้น จะช่วยให้การอยู่ในสังคมเป็นไปอย่างราบรื่น สงบสุขและยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งที่ต้องปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นในคนทุกคน เพราะความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่ช่วยให้กิจการงานต่างๆ ประสบความสำเร็จและช่วยทำให้เกิดความสงบสุข อีกทั้งยังเป็นคุณธรรมที่ช่วยพัฒนาให้สังคมและประเทศชาติเจริญก้าวหน้า

1.2.3 การปลูกฝัง พัฒนาและเสริมสร้างความรับผิดชอบ

Sideman (1962 อ้างถึงใน พัฒนาวดี อนุสรณ์เทวรินทร์, 2544) ได้รวบรวมทัศนะเกี่ยวกับการฝึกความรับผิดชอบ ดังนี้ คือ ควรเริ่มฝึกความรับผิดชอบตั้งแต่เด็ก เด็กทุกคนควรมีโอกาสฝึกความรับผิดชอบ การฝึกความรับผิดชอบนั้นควรจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ควรให้เด็กทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา การฝึกต้องยืดหยุ่นไม่เร่งจนเกินไป เด็กต้องการคำแนะนำและการไว้วางใจจากผู้ใหญ่ เจตคติและพฤติกรรมของผู้ใหญ่จะมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของเด็ก

เวรดี วงศ์พรหมเมฆ (2521) กล่าวว่า การฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบมิใช่เพียงแต่การว่ากล่าวตักเตือนเท่านั้น แต่ต้องให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง ก่อให้เกิดความเคยชิน และเกิดเป็นนิสัยที่ฝังแน่นจนกลายเป็นค่านิยมต่อไป

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การฝึกความรับผิดชอบนั้นต้องเริ่มฝึกตั้งแต่เด็ก โดยกิจกรรมที่ผู้ใหญ่จัดให้แก่เด็กนั้นต้องเป็นไปในลักษณะที่ยืดหยุ่นได้และเหมาะสมกับเด็ก ควรเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริงจนกลายเป็นนิสัย

1.3 ความมีน้ำใจ

1.3.1 ความหมายและลักษณะพฤติกรรมของความมีน้ำใจ

1.3.1.1 ความหมายของความมีน้ำใจ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้ให้ความหมายของความมีน้ำใจว่า หมายถึง การให้และอาสาช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการรู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจและเห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันและผู้ที่เดือดร้อน การเอื้ออาทรเอาใจใส่ช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้น

ประยุทธ์ สาริมาน (2526) กล่าวว่า ความมีน้ำใจเป็นความจริงใจ สนใจ ในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และกัน รวมทั้งรู้จักเปิดใจกว้างให้อภัยผู้อื่นเมื่อเกิดความผิดพลาด และแสดงความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น

1.3.1.2 ลักษณะพฤติกรรมของความมีน้ำใจ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้พัฒนาตัวชี้วัดพฤติกรรมด้านคุณธรรมความมีน้ำใจ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน มีดังนี้ คือ รู้จักการให้และเสียสละ มีจิตใจที่ดีเอาใจเขามาใส่ใจเรา แสดงความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ประารถนาดีต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข เข้าใจผู้อื่น มีจิตเอื้ออาทรช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่าอย่างเต็มใจ ไม่นิ่งเฉยเมื่อผู้อื่นขอความช่วยเหลือ อาสาช่วยเหลืองานส่วนรวม

จากการรวบรวมความหมายและลักษณะของคำว่าความมีน้ำใจดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นความหมายของความมีน้ำใจที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่า ความมีน้ำใจ หมายถึง การให้และอาสาช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการแบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น และเห็นอกเห็นใจผู้ที่เดือดร้อนหรือต่ำต้อยกว่า โดยแสดงพฤติกรรม คือ ให้อภัยและให้โอกาสผู้ที่ทำผิดพลาดได้แก้ตัวใหม่ พุดให้กำลังใจกันในงานทุกข์หรือผิดหวัง ไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่น และอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม

1.4 ความกล้าแสดงออก

1.4.1 ความหมายและลักษณะพฤติกรรมของความกล้าแสดงออก

1.4.1.1 ความหมายของความกล้าแสดงออก

Shelton (1977) ได้อธิบายว่าความกล้าแสดงออก คือ ความสามารถในการแสดงความรู้สึกทั้งที่พึงพอใจและไม่พอใจได้อย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา จริงใจและสามารถแสดงสิทธิของตนโดยไม่ปฏิเสธสิทธิของผู้อื่น มีความมั่นใจที่จะแสดงสิทธิของตนโดยปราศจากความวิตกกังวล ทั้งยังมีเสรีภาพที่จะเลือกแสดงพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล(2531) อธิบายว่า ความกล้าแสดงออก หมายถึง การมีพฤติกรรมที่แสดงมาถึงความรู้สึกนึกคิดอันเป็นความต้องการอันแท้จริงของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสมเป็นธรรมชาติด้วยความมั่นใจและสบายใจ ตามสิทธิ

อันพึงมีของแต่ละบุคคล และถึงแม้ว่าการแสดงความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมนั้นจะเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตของคนเรา

1.4.1.2 ลักษณะพฤติกรรมของความกล้าแสดงออก

Bower S.A. และ Bower G.H. (1976) ได้แบ่งพฤติกรรมการแสดงออกของผู้ที่มีความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมไว้ 12 ประการ ดังนี้

1. การพูดแสดงความรู้สึก คือ การที่บุคคลสามารถแสดงออกซึ่งความชอบหรือความสนใจของตนเองได้อย่างเป็นธรรมชาติซึ่งสามารถขึ้นต้นประโยคด้วยคำพูดที่ว่า ฉันคิดว่า หรือฉันรู้สึกว่าจะก็ได้
2. การพูดเกี่ยวกับตนเอง คือ การที่บุคคลสามารถพูดหรือเล่าสิ่งที่ตนเองสนใจหรือภาคภูมิใจให้ผู้อื่นได้รับรู้โดยไม่ผูกขาดการสนทนาไว้แต่เพียงผู้เดียว
3. การกล่าวทักทายปราศรัย คือ การที่บุคคลสามารถกล่าวทักทายผู้อื่นที่ตนเองเคยรู้จักหรือต้องการทำความรู้จักด้วยเมื่อมีโอกาสได้พบกันด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มและมีน้ำเสียงที่แสดงถึงความยินดีต่อการได้พบกัน ไม่ใช่ท่าทีที่เฉยชาหรือเพียงแต่ยิ้มให้หรือมองหน้ากันเฉยๆ
4. การยอมรับคำชมเชย คือ การที่บุคคลสามารถกล่าวยอมรับคำชมเชยของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ
5. การแสดงสีหน้าประกอบอย่างเหมาะสม คือ การที่บุคคลสามารถแสดงออกทางสีหน้าและน้ำเสียงที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดในขณะนั้น สามารถสบตากับคู่สนทนาได้ด้วย
6. การแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างสุภาพ คือ การที่บุคคลสามารถแสดงความไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นด้วยท่าทีที่สุภาพ เช่น การมองไปทางอื่น การเลิกคิ้ว การส่ายหน้า การเปลี่ยนเรื่องสนทนา
7. การขอให้แสดงความกระจ่าง คือ การที่บุคคลสามารถขอให้ผู้อื่นชี้แจง แนะนำ หรืออธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจหรือเข้าใจไม่ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง
8. การถามเหตุผล คือ การที่บุคคลสามารถที่จะถามเหตุผลของผู้อื่นที่มาขอให้ตนทำบางสิ่งบางอย่างที่ตนไม่สนใจหรือรู้สึกว่าจะไม่สมเหตุผลผลที่จะทำ
9. การกล่าวแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างจริงจัง คือ การที่บุคคลสามารถกล่าวแสดงความไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น เมื่อมีความมั่นใจว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้น

10. การกล่าวเพื่อรักษาสีทิวของตน คือ การที่บุคคลสามารถกล่าววาจาเพื่อรักษาสีทิวของตนเองเมื่อรู้ดีที่กำลังถูกเอาเปรียบจากผู้อื่น นอกจากนี้บุคคลยังสามารถแสดงความคับข้องใจของตนได้อย่างหนักแน่นโดยไม่ทำลายบรรยากาศในขณะนั้นด้วย

11. การแสดงการยื่นกราน คือ การที่บุคคลสามารถทำสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้องสมควรนั้นต่อไปจนกว่าจะพอใจ ถึงแม้ว่าผู้อื่นจะไม่เห็นด้วยก็ตาม

12. การหลีกเลี่ยงที่จะแสดงเหตุผลเพื่อทำให้ทุกความคิดเห็นของตนเองถูกต้อง คือ การที่บุคคลสามารถยุติการถามของผู้อื่น โดยการปฏิเสธที่จะแสดงเหตุผลต่อไปหรือใช้วิธีการถามกลับเมื่อมีผู้คอยโต้แย้งตนตลอดเวลา

Alberi R.E. และ Emmons M.L.(1995) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความกล้าแสดงออกไว้ดังนี้

1. การสบตา การที่ผู้พูดสบตาผู้ฟังถือเป็นการสื่อความจริงใจของผู้พูด แต่ถ้าผู้พูดหลบตาลงต่ำหรือมองไปทางอื่นก็อาจแสดงให้เห็นถึงการขาดความมั่นใจในตนเอง การที่ผู้ฟังสบตาผู้พูดก็แสดงถึงความสนใจและเป็นการให้เกียรติผู้พูดด้วย

2. ท่าทางไม่ควรหันหลังให้กัน ระยะห่างและการสัมผัสทางกาย ผู้ที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยมักจะมีระยะห่างในการสนทนากันน้อยกว่าและมีการสัมผัสทางกายได้มากกว่า แต่ก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของวัฒนธรรมในแต่ละสังคมเป็นสำคัญ

3. ท่าที ควรแสดงถึงการเปิดเผย ท่าทีเรียบง่ายเป็นธรรมชาติ และมีความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

4. การแสดงออกทางสีหน้า ควรมีความสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการสื่ออย่างแท้จริง ควรมีการแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ใช่การเสแสร้ง

5. น้ำเสียง ระดับเสียงและการเน้นเสียงในการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าพูดด้วยน้ำเสียงห้วนๆ อาจแสดงถึงความไม่พอใจของผู้พูด หากพูดด้วยน้ำเสียงอันแผ่วเบา ก็แสดงถึงความไม่มั่นใจ ความคล่องแคล่ว การพูดที่ต่อเนื่องราบรื่น ไม่ตะกุกตะกักหรือขาดช่วงไปเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมั่นใจในตนเองของผู้พูดด้วย

จากการรวบรวมความหมายและลักษณะของคำว่าความกล้าแสดงออกดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นความหมายของความกล้าแสดงออกที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่า ความกล้าแสดงออก หมายถึง การแสดงความรู้สึก นึกคิดของตนอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมาแต่ไม่ก้าวร้าว มีความมั่นใจที่จะแสดงสิทธิของตนโดยปราศจากความวิตกกังวล โดยแสดงพฤติกรรมคือ พูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน และขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ

1.4.2 การฝึกความกล้าแสดงออก

การฝึกความกล้าแสดงออกเป็นเทคนิคที่จะช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้และเป็นการเพิ่มความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักควบคุมตนเอง ลดความอายให้น้อยลง (Bower S.A. และ Bower G.H., 1976) การฝึกความกล้าแสดงออกเป็นการนำวิธีหลายๆแบบมารวมกัน ซึ่งอาจจัดเป็นโปรแกรมที่มีโครงสร้างหรือรูปแบบที่สามารถยืดหยุ่นได้ (Folder, 1980)

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก

1.5.1 ด้านความสามัคคี

พิมประภา พันธุ์พิพัฒน์ (2546) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและความเสียสละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,027 คน แบ่งเป็นแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี 2 ฉบับ เป็นแบบทดสอบชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ และแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ 2 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์เช่นเดียวกัน ผลการศึกษาพบว่า แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละต่างก็มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเมื่อวิเคราะห์โดยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี และโดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Danielle Moore (2008) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสนับสนุน ส่งเสริมความสามัคคีให้กับนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา มีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ปี โดยการสอบถามและสัมภาษณ์คณะครูและนักเรียนของโรงเรียน 20 แห่งในรัฐเซ็กซัสและรัฐเคนท์ของสหรัฐอเมริกา มีนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 398 คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นนักเรียนที่มีเชื้อสายของอินเดียแดงอพยพถึง 218 คน ผลการวิจัยพบว่า นโยบายของโรงเรียนส่วนใหญ่มีการสนับสนุน ส่งเสริมนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมด้านความสามัคคีเท่าเทียมกัน โดยมีการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายให้แก่นักเรียน และการพัฒนาเจตคติของนักเรียนด้านความสามัคคียังเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาตัวนักเรียนในด้านอารมณ์และสังคมอีกด้วย นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนด้านคุณธรรมจริยธรรมจะมีทัศนคติที่สอดคล้องกับมรดก วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ของนักเรียนมีความเสมอภาคเท่า

เทียมกัน อีกทั้งนักเรียนที่มีเชื้อสายอินเดียแดงที่มาจากต่างถิ่น ยังต้องการที่จะรักษาวัฒนธรรมของตนไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้วัฒนธรรมในสังคมใหม่ที่ตนอาศัยอยู่

1.5.2 ด้านความรับผิดชอบ

นพดล ภวนะวิเชียร (2540) ได้ศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไอเซ็นและแรทส์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเสริมสร้างที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้สร้างเสริมค่านิยมเป้าหมายให้แก่นักเรียนได้ โดยพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามกระบวนการที่พัฒนาขึ้นมีพัฒนาการในด้านค่านิยมด้านความรับผิดชอบมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกที่ดีและพฤติกรรมที่แสดงถึงค่านิยมนั้น

สุปราณี พูนประสิทธิ์ (2546) ได้พัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนการสอนแบบประกอบคำบรรยาย แบบกิจกรรมกลุ่ม และแบบรายบุคคล ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85 / 85 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว พบว่า ชุดการเรียนการสอนทั้ง 3 แบบ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 85 / 85 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนการสอนทั้ง 3 แบบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่สำหรับความรับผิดชอบในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิมลรัตน์ มีอนันต์ (2546) ทำการศึกษาผลของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง 30 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียนรู้แบบสตอรีไลน์และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ต่างก็มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่นักเรียนที่ได้เรียนรู้แบบสตอรีไลน์มีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวิณี ไสธายะเพชร (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมคุณธรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบให้กับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยประชากรที่ใช้ในการ

วิจัยเป็นผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง จำนวน 460 คน ผลการวิจัยที่ได้นำมาหาค่าความถี่ ร้อยละ และใช้ค่าเพียร์สัน ไคสแควร์ในการหาความเป็นเอกพันธ์ของข้อมูลในปัจจุบัน

Landsman Miriam J. (2007) ได้ศึกษาและสำรวจสภาพความเป็นจริงของเด็กที่เคยถูกทารุณกรรมและปัจจุบันได้รับการคุ้มครองดูแลจากเจ้าหน้าที่แล้ว เกี่ยวกับลักษณะด้านความรับผิดชอบ โดยการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการสำรวจตรวจสอบและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในช่วงการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เคยถูกทารุณกรรมมาแล้วทั้งชายและหญิง จากการสังเกตและประเมินพฤติกรรมพบว่า เด็กชายและหญิงมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน โดยเด็กหญิงจะมีความรับผิดชอบมากกว่าเด็กชาย และจำนวนเด็กหญิงที่มีความรับผิดชอบก็มีจำนวนมากกว่าเด็กชายด้วยเช่นกัน

Dodge Darlenc และ Nizzi Denise (2007) ได้ทำการทดลองเพื่อแก้ไขปรับปรุงปัญหาการขาดความรับผิดชอบของเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 89 คน โดยวิธีการให้แรงเสริมทางบวก (ระบบการยอมรับนับถือกัน) ภายในการเรียนวิชาเรียนปกติของนักเรียน 4 วิชา ระยะเวลาในการทดลองโปรแกรม 7 สัปดาห์ ในการตรวจสอบ ประเมินข้อมูลที่ได้จากแบบรายการสำรวจก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของครูประจำชั้น ผู้ปกครองและตัวนักเรียนเอง พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

Cen Guozhen (2008) ได้ทำการสำรวจทัศนคติของนักเรียนวัยรุ่นชาวจีน จำนวน 368 คน ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ โดยใช้เครื่องมือเป็นภาพยนตร์ 3 เรื่อง ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับโรงเรียน สังคมและประวัติศาสตร์ ซึ่งภาพยนตร์ที่ใช้มีสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อหรือทัศนคติของนักเรียนวัยรุ่นชาวจีนที่ยึดมั่นอยู่นั้นไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกันได้เด่นชัดนัก และแต่ละกลุ่มอายุของนักเรียนก็มีความเชื่อ ทัศนคติที่ต่างกันออกไป แต่สำหรับการกระทำหรือพฤติกรรมของนักเรียนนั้นสามารถแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในความคิดรวบยอดที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกันได้ นอกจากนี้เจตนาที่แสดงถึงความรับผิดชอบของนักเรียนจะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อนักเรียนมีอายุมากขึ้น

1.5.3 ด้านความมีน้ำใจ

เนาวะรัตน์ ถาวร (2546) ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลอง ที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีจำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองต่างก็มีความมีน้ำใจมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความมีน้ำใจมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Emily J. Borda (2007) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปรัชญา แนวคิดในการฝึกฝนความมีน้ำใจในการเรียนการสอนของ Hans-Georg Gadamer และได้นำเอามาปรับใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย เวสเทิร์น วอชิงตัน รัฐบิลลิงแฮม สหรัฐอเมริกา พบว่า แนวคิด ทฤษฎีนี้สามารถนำมาใช้ในการช่วยแก้ปัญหาในเรื่องความมีน้ำใจของนักเรียนในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

1.5.4 ด้านความกล้าแสดงออก

อัญชลี ปิยปัญญาวงศ์ (2542) ได้ศึกษาผลของกลุ่มการเจริญส่วนบุคคลตามรูปแบบของทรอดเซอร์ที่มีต่อความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมของนักศึกษาพยาบาล โดยมีกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 8 คน และใช้เครื่องมือเป็นแบบวัดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกลุ่มการเจริญส่วนบุคคลตามรูปแบบของทรอดเซอร์มีคะแนนความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมภายหลังการเข้าร่วมกลุ่มสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มที่เข้าร่วมจะมีคะแนนความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

วิไล อิมส์ราญ (2543) ได้ทำการเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเผชิญความจริงกับการใช้กิจกรรมกระจำงค่านิยม ในการพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของเด็กด้อยโอกาสซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเผชิญความจริง กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกระจำงค่านิยม และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาค้นพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มยังมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เพิ่มขึ้นคงอยู่ในระยะติดตามผลด้วย

Onyeizugob Eucharua U. (2003) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านเพศ อายุและการศึกษา ที่ส่งผลต่อความกล้าแสดงออกของประชากรไนจีเรีย โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรไนจีเรียจำนวน 214 คน ในจำนวนนี้เป็นเพศชาย 101 คน เพศหญิง 113 คน มีอายุระหว่าง 20-60 ปี และกลุ่มตัวอย่างทุกคนจบการศึกษาอย่างน้อยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออก (ABAS : Onyeizugbo, 1998) ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีการศึกษาสูงมีพฤติกรรมด้านความกล้าแสดงออกมากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาระดับต่ำ และนอกจากนี้ยังพบว่า ระหว่างเพศกับอายุมีความสัมพันธ์ต่อกันกับพฤติกรรมความกล้าแสดงออก กล่าวคือ ชายหนุ่มจะมีความกล้าแสดงออกมากกว่าหญิงสาว หญิงแก่มีความกล้าแสดงออกมากกว่าชายแก่ และในผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำ เพศหญิงจะมีความกล้าแสดงออกมากกว่าเพศชาย สำหรับผู้ที่มีการศึกษาสูงนั้นเพศชายมีความกล้าแสดงออกมากกว่าเพศหญิง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ในข้างต้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเด็นใหญ่ ดังนี้

1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างหรือพัฒนาชุดการสอน หลักสูตร หรือนวัตกรรมใหม่ เพื่อนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้นักเรียนเกิดคุณธรรมที่ต้องการ มีจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของ นพดล ภวนะวิเชียร (2540) อัญชลี ปิยปัญญาวงศ์ (2542) วิไล อิมสำราญ (2543) วิมลรัตน์ มือนันต์ (2546) เนาวะรัตน์ ถาวร (2546) Emily J. Borda (2007) Dodge Darlenc และ Nizzi Denise (2007)

1.2 งานวิจัยที่สร้างหรือพัฒนาเครื่องมือ นวัตกรรมใหม่ แต่ไม่ได้นำไปใช้จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของ พิมประภา พันธุ์พัฒนา (2546) สุปราณี พูนประสิทธิ์ (2546)

1.3 งานวิจัยที่เป็นลักษณะของการศึกษา สํารวจ วิเคราะห์หรือรวบรวมข้อมูลที่มี แต่ไม่ได้สร้างหรือนำมาพัฒนาเป็นนวัตกรรม มีจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของ ภาวิณี ไสธายะเพชร (2549) Landsman Miriam J. (2007) Danielle Moore (2008) Cen Guozhen (2008) Onyeizugob Eucharía U. (2003)

2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม

2.1 ความหมายของกระบวนการกลุ่ม

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม หมายถึง ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการเอาปัจจัยต่างๆ มาใช้กับกระบวนการกลุ่มเพื่อให้กลุ่มพัฒนาไปสู่เป้าหมาย

ทิสนา แคมมณี (2545) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มในภาษาไทยใช้ชื่อต่างๆ กัน เช่น พลังกลุ่ม พลวัตกลุ่ม และกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น คำศัพท์ที่ใช้ต่างๆ นี้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “ Group Dynamics ” หรือ “ Group Process ” และทิสนาได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มไว้ว่า หมายถึง กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานกลุ่มซึ่งจะช่วยให้กลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ทั้งผลงานที่ดีและได้ทั้งความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน

จากข้อความต่างๆ ในข้างต้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่ม หมายถึง วิธีการ หรือขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อช่วยให้งานสำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้วางไว้และในขณะเดียวกันก็ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพอันดีต่อกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

2.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการทำงานกลุ่ม

ทิสนา แคมมณี (2545) กล่าวว่า ความจำเป็นและความสำคัญในการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม ได้แก่

1. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดในเรื่องพลัง การทำงานใดๆ เพียงคนเดียวให้สำเร็จนั้นย่อมเป็นการยากโดยเฉพาะงานใหญ่ๆ กำลังเพียงคนเดียวคงทำไม่ได้จึงจำเป็นต้องพึ่งกำลังพลังแรงผู้อื่น
2. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดและความแตกต่างในเรื่องสติปัญญา ความสามารถ หากหลายคนช่วยกันคิดช่วยกันดูก็จะรอบคอบมากขึ้น
3. มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่อยู่อย่างโดดเดี่ยวเพียงลำพังไม่ได้ ต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นของมนุษย์
4. ลักษณะของสังคมปัจจุบันมีการทำงานร่วมกันในทุกระดับทุกองค์กร หากไม่มีความสามารถในการทำงานร่วมกันก็จะเกิดปัญหาในทุกระดับทุกองค์กรซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความเป็นอยู่และความเจริญก้าวหน้าของสถาบันและประเทศ
5. การทำงานเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพจะทำให้ได้ผลงานที่ดีกว่าการทำงานเดียว

6. การที่บุคคลมีโอกาสที่มาทำงานร่วมกันเป็นทีมนี้จะช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้จากผู้อื่น เกิดเป็นความเจริญงอกงามแห่งตนด้วย

2.3 ประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของกระบวนการกลุ่มไว้ว่า

1. ช่วยเสริมสร้างให้สมาชิกในกลุ่มมีความไวต่อการรับรู้ความรู้สึกรู้สึกของตนเองและของสมาชิกภายในกลุ่ม ตลอดจนสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น
2. ช่วยกระตุ้นให้สมาชิกได้นำความรู้ ความสามารถออกมาใช้ในการทำงานร่วมกันได้อย่างเต็มที่
3. ช่วยพัฒนาด้านทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจตลอดจนความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งบุคคลต้องมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและสังคม รู้จักรับฟังผู้อื่น รู้จักการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันจึงจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลโดยเฉพาะความต้องการทางด้านการยอมรับจากหมู่คณะและความต้องการที่จะรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
5. ช่วยพัฒนาทางด้านสำนึกในความรับผิดชอบของสมาชิกที่มีต่องานของส่วนรวม

2.4 ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่ม

ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการทำงานกลุ่มร่วมกันของนักเรียน ที่มักพบเห็นได้โดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นนอกห้องเรียนหรือในห้องเรียน ได้แก่ ปัญหาการไม่เห็นคุณค่าหรือความสำคัญในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ปัญหาการเลือกผู้นำซึ่งมักจะเลือกเฉพาะคนที่เรียนเก่งเท่านั้น ปัญหาของสมาชิกที่ไม่ยอมช่วยเหลือกัน ปัญหาการทำงานที่ไม่เป็นกระบวนการ ขั้นตอนที่ถูกตัด เช่น นักเรียนไม่มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกัน ไม่มีการวางแผนก่อนการทำงาน ไม่ปฏิบัติตามแผนงาน และขาดการประเมิน ปรับปรุงงานเพื่อพัฒนาให้งานดีขึ้นในครั้งต่อไป ปัญหาการไม่รู้จักรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ปัญหาการขาดทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่มเช่น ขาดทักษะการสื่อสาร การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มตามมา ตัวอย่างเช่น มีการโต้แย้งกันโดยใช้กริยาท่าทางหรือคำพูดที่รุนแรง มีการแบ่งแยกเป็นกลุ่มย่อย ชุบชิบนินทากัน สมาชิกทำตัวห่างเหินกัน บ้างก็มีพฤติกรรมก้าวร้าวรังแกเพื่อน โยนความผิดให้ผู้อื่นโดยยกเหตุผลเข้าข้างตัวเอง บงการและบังคับสมาชิกคนอื่น สมาชิกบางคนเกิดความกังวลใจ กลัว คับข้องใจ ทำให้วางตัวลำบาก บ้างก็เกิดการต่อต้านกลุ่ม บรรยากาศในการทำงานอาจเต็มไปด้วยความ

อิจฉาวิชา เจียบเหงา ขาดการติดต่อ สมาชิกหลบหลีก แยกตัว เจียบเฉย เมื่อหน้าการทำงาน (พงพันธ์ พงศ์โสภา, 2542) สมาชิกไม่กล้าแสดงออก บ้างมีการผูกขาดการสนทนา (หลุย จำปาเทศ, 2533) มีการแข่งขันกันเองภายในกลุ่มทำให้ความสามัคคีและความร่วมแรงร่วมใจลดน้อยลง บางคนมีพฤติกรรมแบบเรียกร้องความสนใจหรือเรียกร้องความเห็นใจจากผู้อื่น สมาชิกบางคนถอนตัวไปเลยไม่ยอมให้ความร่วมมือ ไม่ให้ความสนใจ ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง เลี่ยงงาน บางคนชอบทำตัวสนุกสนาน ไม่เอาจริงเอาจกกับงาน ไม่มีความรับผิดชอบ หรือคอยชักใบให้เรือเสียอยู่เรื่อยๆ สมาชิกที่ไม่ได้รับการไว้วางใจหรือกลุ่มไม่ยอมรับก็ถูกมองว่าเป็นคนนอกคอก จอมเพี้ยนถึงขนาดถูกไล่ออกจากกลุ่มและกลุ่มไม่คบค้าสมาคมด้วย (อุทัย บุญประเสริฐ, 2532) นอกจากนี้ สมาชิกบางคนมีความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจว่าเพื่อนฝูงในกลุ่มจะยอมรับตนหรือไม่ (สถิตย์ นิยมญาติ, 2524)

3. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

จากการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มนั้น พบว่า ทิศนา แคมมณี (2545) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มไว้ ในประเด็นต่างๆ คือ หลักการเรียนรู้ หลักการสอน และตัวบ่งชี้ของการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม แนวทางในการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม การเตรียมการสอน การวัดและประเมินทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม และเทคนิคการแบ่งกลุ่มดังต่อไปนี้

3.1 หลักการเรียนรู้ หลักการสอนและตัวบ่งชี้ของการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

3.1.1 หลักการเรียนรู้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ตื่นตัวมีชีวิตชีวา (Active Learning) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี เมื่อผู้เรียนที่บทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนของตน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่างๆ กัน มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล ถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ

3. การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ การเรียนรู้ที่ดีจะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถใช้การเรียนรู้นั้นให้เกิดประโยชน์ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ค้นพบด้วยตนเองจะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้ดี

4. การเรียนรู้กระบวนการมีความสำคัญ กระบวนการเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่างๆ ที่ตนต้องการ ผลงานต่างๆ จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการเป็นสำคัญ ดังนั้น การเรียนรู้ที่ดีจึงต้องเน้นกระบวนการด้วย

5. การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ การช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งนั้นมากขึ้นและเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

3.1.2 หลักการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

จากความเชื่อในหลักการเรียนรู้อย่างกล่าว ได้สะท้อนไปสู่หลักการสอนที่ใช้ในการสอนเรื่องกระบวนการกลุ่ม โดยทั่วๆ ไปมีลักษณะดังนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Active Participation) การที่นักเรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน จะช่วยให้นักเรียนเกิดความพร้อมและความกระตือรือร้นที่จะเรียน ถือเป็นการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา

2. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ โดยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มได้ พูดคุยปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (Group Interaction) เพราะการเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่างๆ กัน ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล ถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างหนึ่ง อีกทั้งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รวมทั้งช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ข้อมูลและทักษะที่กว้างขวางและหลากหลาย

3. ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้โดยครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นหาและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง (Experiential Learning) เพราะในการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ การได้ค้นพบความจริงใดๆ จากประสบการณ์ด้วยตนเองนั้น นักเรียนมักจะจดจำได้ดี มีความหมายโดยตรงต่อนักเรียน และมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4. เน้นกระบวนการ โดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการกลุ่มและกระบวนการต่างๆที่ทำให้เกิด ผลงาน (Process-Oriented) มิใช่มุ่งพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานด้วย ดังนั้น การเรียนรู้กระบวนการจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้ผลงานดีขึ้น

5. เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนมีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน (Application of Knowledge) ครูต้องส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริง เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนลึกซึ้งขึ้น และเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

3.1.3 ตัวบ่งชี้ของการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

1. นักเรียนมีการปฏิสัมพันธ์ ทำงาน หรือทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

2. ครูผู้สอนมีการฝึก ชี้แนะ หรือสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีในจุดใดจุดหนึ่งของกระบวนการ เช่น ในเรื่อง บทบาทของผู้ในกลุ่ม บทบาทของสมาชิกกลุ่ม กระบวนการทำงานกลุ่ม และองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม

3. นักเรียนมีการวิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองทั้งในด้านเนื้อหาสาระที่เรียน และกระบวนการทำงานร่วมกัน

4. ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์และประเมินผลการเรียนทั้งด้านเนื้อหาสาระและกระบวนการทำงานกลุ่ม

3.2 แนวทางในการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

จากความรู้เรื่องหลักการเรียนรู้และหลักการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม สามารถนำมาใช้ในการสอนโดยทั่วๆ ไปได้เป็นอย่างดี แนวทางนำไปใช้ในการสอนที่เห็นได้ชัดเจน มีดังนี้

1. นำหลักการเรียนรู้และหลักการสอนของกระบวนการกลุ่มไปใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการอาศัยวิธีการสอนต่างๆ เข้าช่วย กล่าวคือ เมื่อครูจะสอนเนื้อหาใดก็ตั้งแนวทางให้แก่ตนเองว่า กิจกรรมที่จัดให้นักเรียนนั้นต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ให้นักเรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานไปด้วย และให้นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้จริง

2. การสอนกระบวนการกลุ่มโดยบูรณาการในการสอนเนื้อหาสาระต่างๆ กล่าวคือ เมื่อใดก็ตามที่ครูสอนเนื้อหาต่างๆ ในวิชาใดแล้วให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ครูต้องเอาใจใส่ สอนและฝึก หรือดูแลให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มที่ดีควบคู่ด้วย ซึ่งหมายความว่า ครูต้องช่วยให้นักเรียนเรียนรู้และฝึกทักษะในการแสดงบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มที่ดีและสมาชิกกลุ่มที่ดี รวมทั้งเรียนรู้วิธีการหรือกระบวนการในการทำงานด้วย

3. การสอนกระบวนการกลุ่มโดยตรง เป็นแนวทางหนึ่งในการนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการกลุ่มโดยตรง กล่าวคือ สอนเกี่ยวกับเรื่องที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งต้องจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ และหลักการสอนที่สำคัญของกลุ่มสัมพันธ์ โดยเน้นหรือให้ความสนใจเป็นพิเศษในปัญหาของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและมีผลกระทบต่อกันและกันในสภาพการณ์ของการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้จะเป็นการช่วยให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้นแล้วยังเป็นการช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะในการปรับตัวและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตด้วย

จากการศึกษารายละเอียดของแนวทางในการนำเรื่องกระบวนการกลุ่มไปใช้สอนทั้ง 3 ประเภทในช่วงต้นนี้แล้ว ผู้วิจัยจึงเลือกแนวทางการสอนที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของงานวิจัยในครั้งนี้มากที่สุด เนื่องจากลักษณะของงานวิจัยนั้นเป็นความต้องการและสนใจที่จะแก้ไขลักษณะพฤติกรรมที่ปัญหาในการทำงานร่วมกันของนักเรียน เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือคุณลักษณะต่างๆ ที่มีความจำเป็นในการทำงานร่วมกัน ได้แก่ เรื่องของการช่วยเหลือกันทำงาน การไม่ทะเลาะเบาะวิวาทกัน การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (คุณลักษณะด้านความสามัคคี) การไม่ละทิ้งงานเมื่องานนั้นยังไม่สำเร็จ การปฏิบัติตามตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้นำหรือสมาชิกกลุ่ม การปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา (คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ) การให้อภัยและให้ออกาสผู้ที่ทำผิดพลาดได้แก้ตัวใหม่ การพูดให้กำลังใจกันในยามทุกข์หรือผิดหวัง การไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่น การอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม (คุณลักษณะด้านความมีน้ำใจ) การพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน และการขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ (คุณลักษณะด้านความกล้าแสดงออก) ดังนั้น แนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการนำเรื่องกระบวนการกลุ่มไปใช้ จึงเป็นลักษณะการสอนกระบวนการกลุ่มโดยตรง

3.3 การเตรียมการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ในการสอนแบบใช้กระบวนการกลุ่มก็เช่นเดียวกันกับการสอนด้วยวิธีการอื่นๆ คือ จำเป็นต้องมีการวางแผนการสอนที่มีความสอดคล้องกันทั้งระบบ แต่เนื่องจากการสอนแบบ

กระบวนการกลุ่มนั้นมีหลักการสอนและลักษณะเฉพาะบางประการ การเตรียมการจึงต้องคำนึงถึงหลักการสอนและลักษณะดังกล่าว กล่าวตามลำดับดังนี้

3.3.1 การกำหนดจุดมุ่งหมาย

ครูจำเป็นต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนให้ชัดเจน โดยกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ จุดมุ่งหมายเฉพาะนี้นิยมเขียนในเชิงพฤติกรรม ซึ่งจุดมุ่งหมายแต่ละประเภท อาจแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Cognitive Domain) ด้านเจตคติ (Affective Domain) และด้านทักษะ (Psychomotor Domain) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหาและความมุ่งหมายของผู้สอน

3.3.2 การกำหนดเนื้อหาหรือความคิดรวบยอด

ครูผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่จะสอนและกำหนดความคิดรวบยอดที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเขียนให้ละเอียดเข้าใจชัดเจนเพื่อใช้เป็นหลักในการออกแบบกิจกรรมสำหรับนักเรียน ซึ่งอาจเขียนในลักษณะที่เป็นการชี้แจง อธิบายถึงความสำคัญ ความจำเป็นของสิ่งนั้น รวมทั้งผลดีหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตนเช่นนั้น และผลเสียของการไม่ประพฤติปฏิบัติตนเช่นนั้นด้วย อีกทั้งแนวคิดหรือความคิดรวบยอดที่กำหนดขึ้นยังต้องมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

3.3.3 การกำหนดกิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้สำหรับนักเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีลักษณะสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ และหลักการสอนกระบวนการกลุ่ม สามารถใช้กระบวนการเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ คือ การเตรียมความพร้อมในการเรียนแก่นักเรียน เช่น การทบทวนความรู้เดิม การสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม คือ การให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมที่เตรียมไว้เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการเรียนของตน เพื่อให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ อภิปรายให้เกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้นได้ในภายหลัง

ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปราย คือ การให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึกและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่รวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นต่างๆ จากขั้นกิจกรรมมาอภิปรายประสานกันจนได้ข้อสรุปที่ชัดเจน รวมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนนำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริงหรือใช้ในชีวิตรประจำวัน

สำหรับกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมา ได้มีการปรับเปลี่ยนและประยุกต์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมบางขั้นตอนเสียใหม่แต่ยังตั้งอยู่บนพื้นฐานของขั้นตอนเดิม โดยมีการปรับเปลี่ยนขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเป็น 6 ขั้นตอน คือ ขั้นย้าทวนความรู้ ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นกิจกรรมกลุ่มขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ขั้นสรุปความรู้ และขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้ (รายละเอียดของแต่ละขั้นตอนนำเสนอในบทที่ 3 หน้า 62)

3.3.4 กำหนดวิธีการในการประเมินผล

หลังจากการสอนเสร็จสิ้นแล้ว ครูจำเป็นต้องประเมินผลดูว่านักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ การวัดผลต้องวัดให้ตรงตามจุดมุ่งหมาย นอกจากนั้นครูควรกำหนดลงไปให้ชัดเจนว่า จะใช้วิธีการอะไรในการประเมินผลจุดมุ่งหมายแต่ละข้อ และครบทั้งด้านเนื้อหาและด้านกระบวนการกลุ่ม

3.4 การวัดและประเมินทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม

การวัดและประเมินด้านทักษะหรือพฤติกรรมการทำงานกลุ่มนับเป็นด้านที่มีกระบวนการค่อนข้างซับซ้อนและใช้เวลามาก การวัดผลต้องอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน รวมทั้งการวิเคราะห์และประเมินพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรม ซึ่งผู้ประเมินจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

วิธีการวัดและประเมินทักษะหรือพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ครูสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. กำหนดหรือระบุรายการพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ต้องการวัด พร้อมทั้งกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละพฤติกรรม
2. กำหนดสถานการณ์การทำงานกลุ่มให้นักเรียนร่วมกันทำงาน
3. ให้นักเรียนดำเนินงานร่วมกัน โดยแต่ละคนติดบัตรชื่อหรือหมายเลขประจำตัวไว้ เพื่อให้สะดวกในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม หรือควรมีการอัดเทปการพูดสื่อสารของกลุ่มไว้

4. นำบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนที่บันทึกได้ มาวิเคราะห์ว่าพฤติกรรมนั้นๆตรงกับรายการพฤติกรรมที่ต้องการวัดอะไรบ้าง และได้คะแนนเท่าไร หลังจากนั้นจึงคิดเป็นคะแนนรวมของแต่ละพฤติกรรม ซึ่งอาจวัดและประเมินผลได้เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

3.5 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

3.5.1 บทบาทในการเตรียมการสอน

ในการสอนตามหลักการสอนกระบวนการกลุ่มนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวในการสอนอย่างดี กล่าวคือ ต้องเตรียมแผนการสอนให้ละเอียด โดยพยายามจัดลำดับการสอนให้เป็นไปอย่างเหมาะสม คิดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการ และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การสอนให้พร้อมที่จะใช้ โดยเฉพาะในเรื่องการแบ่งกลุ่มและดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ครูควรคิดให้ละเอียดรอบคอบถึงขั้นตอนในการดำเนินการ มิฉะนั้นอาจเกิดความชุลกชลักหรือความผิดพลาดในขณะดำเนินกิจกรรมได้ สรุปได้ว่า ครูจำเป็นต้องเตรียมตัวให้พร้อม โดยทำความเข้าใจเนื้อหาที่จะสอนให้ดี หาวิธีการสอนและวางขั้นตอนในการสอนให้เหมาะสมและละเอียดรอบคอบ รวมทั้งไม่ละเลยในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้เพียงพอและพร้อมที่จะนำไปใช้

3.5.2 บทบาทในการดำเนินกิจกรรมการสอน

ครูควรช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียน โดยพยายามทำหน้าที่ต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ดังต่อไปนี้

1. สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. รับฟังและสนับสนุน ส่งเสริมนักเรียนให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้
3. เปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนโดยทั่วถึง
4. อำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กลุ่มดำเนินงานไปได้อย่างรวดเร็ว
5. แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์แก่นักเรียนตามวาระและโอกาสที่เหมาะสม
6. สนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้
7. ช่วยเชื่อมโยงความคิดเห็นของนักเรียนและสรุปผลการเรียนรู้ รวมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนนำการเรียนรู้ไปใช้
8. ควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

3.5.3 บทบาทในการติดตามผลการสอน

สืบเนื่องมาจากหลักการสอนที่ว่า การเรียนรู้จะเกิดประโยชน์มากถ้า นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น เป็นความรับผิดชอบของครูที่ต้องประเมินผลการสอนของตน ซึ่งหมายถึงการประเมินผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การประเมินผลในบางเรื่องสามารถประเมินได้ในทันที แต่ในบางเรื่องก็จำเป็นต้องคอยติดตามดูแลเป็นระยะๆ ครูไม่ควรละเลยการติดตามดูแลผลการเรียนรู้ของนักเรียนและคอยส่งเสริมให้กำลังใจ หรือให้คำแนะนำแก่นักเรียนเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

3.5.4 คุณสมบัติบางประการที่จำเป็นสำหรับครู

เพื่อให้บรรลุผลตามหลักการเรียนรู้และหลักการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มดังกล่าว ครูที่ดีจึงควรพัฒนาคุณสมบัติบางประการที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างดีที่สุด คุณสมบัติดังกล่าว คือ

1. มีความเป็นนักประชาธิปไตย ได้แก่ การมีใจกว้าง รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของนักเรียน ไม่ยึดติดในความคิดเห็นของตนเองว่าถูกต้องเสมอ และไม่ใช้อำนาจหรือวิธีการใดๆ อันเป็นการข่มขู่หรือบังคับนักเรียน
2. เข้าใจและยอมรับในตัวบุคคล โดยมีความเข้าใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ด่วนตัดสินคนอย่างผิวเผิน
3. มีความเป็นมิตร เป็นกันเองกับนักเรียน
4. มีความจริงใจต่อนักเรียน
5. มีความอดทน และเต็มใจช่วยเหลือนักเรียนอยู่เสมอ

บทบาทของครูที่กล่าวมาข้างต้น อาจดูเหมือนเป็นบทบาทหรือคุณสมบัติที่รู้จักกันอยู่แล้วโดยทั่วไป แต่แท้จริงแล้วไม่ใช่เรื่องง่ายที่ครูจะปฏิบัติตามได้ทั้งหมด ดังนั้นจึงต้องอาศัยความเข้าใจและการฝึกฝน ความตั้งใจและความพยายาม

3.6 วิธีการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม

การจัดกิจกรรมต้องอาศัยวิธีการสอนต่างๆ หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการสอนเรื่องกลุ่มได้เป็นอย่างดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์หรือเกมการเล่นขึ้น แล้วให้นักเรียนได้ลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะ

มีผลออกมาในรูปของการแพ้และชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาและการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ

2. บทบาทสมมติ (Role-Play) วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมา และให้นักเรียนได้สวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติ โยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งที่ใช้กรณี เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงๆ มาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างให้นักเรียนได้ศึกษา วิเคราะห์และอภิปรายร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนการแก้ปัญหาที่ตนได้รับอย่างถ่องแท้ และการอภิปรายจะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่างๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ก็จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังจะเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาโดยไม่ต้องรอให้พบปัญหาจริง

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริง เพื่อให้นักเรียนได้ลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และได้เรียนรู้เกี่ยวกับความจริงในเรื่องนั้น วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้ทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงนักเรียนอาจไม่กล้าแสดง อาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Drama) เป็นวิธีการที่ให้นักเรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เขียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงต้องพยายามแสดงให้สมตามบทบาทที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพหรือความรู้สึกของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้นๆ วิธีการนี้จะเป็วิธีการที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้สาระ โดยการช่วยกันนำสาระมาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน การที่นักเรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน และได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

6. การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้นักเรียนได้มีข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น การจัดเป็นกลุ่มย่อยมีหลายแบบต่างๆ กันแล้วแต่วัตถุประสงค์ของผู้จัด เช่น การอภิปรายกลุ่มแบบระดมสมอง (Brainstorming) การอภิปรายกลุ่มแบบฟิลลิป 66 (Phillip 66) หรือแบบกลุ่มหึ่ง (Buzz Group) การอภิปรายกลุ่มแบบเวียนรอบวง (Circular Response) และการอภิปรายกลุ่มแบบกลุ่มซ้อน (Fishbow Technique) เป็นต้น

3.7 หลักและเทคนิคการแบ่งกลุ่ม

3.7.1 หลักในการแบ่งกลุ่ม

ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนให้ทำกิจกรรมต่างๆ โดยทั่วไป ครูควรคำนึงถึงหลักที่สำคัญ ดังนี้

3.7.1.1 ขนาดของกลุ่ม

ขนาดของกลุ่มย่อยจะเป็นเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมบางประเภทต้องการกลุ่มขนาดเล็ก บางกิจกรรมต้องการกลุ่มขนาดใหญ่ บางกิจกรรมยืดหยุ่นขนาดของกลุ่มได้ โดยกลุ่มขนาดเล็กมักจะประกอบไปด้วยสมาชิกประมาณ 2-5 คน กลุ่มขนาดใหญ่ประมาณ 10-20 คน แต่ขนาดที่เป็นที่นิยมกัน คือ ขนาด 6-8 คน

3.7.1.2 ลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม

การที่ครูจะตัดสินใจว่า กลุ่มแต่ละกลุ่มควรประกอบไปด้วยใครบ้าง ครูควรพิจารณาจากวัตถุประสงค์เป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น

1. แบ่งสมาชิกกลุ่มตามเพศ โดยทั่วไปครูควรแบ่งกลุ่มโดยจัดให้มีเพศชายและเพศหญิงคละกันไป เพราะกลุ่มลักษณะนี้จะเป็นกลุ่มที่ธรรมชาติมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามหากครูมีวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น ครูต้องการให้นักเรียนได้เห็นความแตกต่างระหว่างทักษะของชายและหญิง ครูก็สามารถแบ่งกลุ่มให้เพศชายและหญิงแยกกันก็ได้
2. แบ่งสมาชิกกลุ่มตามความสามารถ โดยทั่วไปครูควรแบ่งกลุ่มโดยให้กลุ่มมีนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน คละกันไป เพราะกลุ่มลักษณะนี้จะเป็นกลุ่มที่ธรรมชาติมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามหากครูมีวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น ครูต้องการให้นักเรียนเห็นปัญหาของการทำงานระหว่างกลุ่มที่มีความสามารถสูงและต่ำ ครูก็สามารถแบ่งกลุ่มตามความสามารถของนักเรียนได้
3. แบ่งสมาชิกกลุ่มตามความถนัด เป็นการแบ่งกลุ่มเอาผู้ที่มีความถนัดในเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน เช่น กลุ่มที่มีความถนัดทางด้านดนตรี ศิลปะ คณิตศาสตร์และภาษาไทย เป็นต้น ครูสามารถทำได้หากครูมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่ทำให้จำเป็นต้องแบ่งเช่นนั้น

แต่โดยทั่วไปแล้วครูควรแบ่งให้คละกันไปมากกว่าเพื่อให้แต่ละกลุ่มมีทรัพยากรที่หลากหลายแตกต่างกัน

4. แบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ คือ การให้นักเรียนได้เลือกจับกลุ่มกับบุคคลที่ตนเองพึงพอใจ ครูสามารถทำได้เป็นครั้งคราว แต่ไม่ควรทำเช่นนี้บ่อยๆ เพราะจะทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ในการเข้ากลุ่มกับบุคคลต่างๆ กันออกไป

5. แบ่งกลุ่มอย่างเฉพาะเจาะจง คือ การจงใจให้สมาชิกกลุ่มบางคนอยู่ด้วยกันในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การแก้ปัญหา หรือการปรับตัวเข้าหากัน

6. แบ่งกลุ่มตามการสุ่ม คือ การแบ่งกลุ่มโดยไม่เจาะจงว่าใครจะอยู่กลุ่มเดียวกับใคร ให้เป็นไปตามการสุ่ม ซึ่งอาจใช้วิธีการจับสลากหรือวิธีอื่นๆ ก็ได้

7. แบ่งกลุ่มตามประสบการณ์ คือ การรวมสมาชิกที่มีประสบการณ์คล้ายคลึงกันเข้าในกลุ่มเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ปัญหาหรือแก้ปัญหาได้ปัญหาหนึ่ง แต่โดยทั่วไปแล้วการแบ่งกลุ่มโดยให้สมาชิกกลุ่มมีประสบการณ์แตกต่างกันออกไป จะช่วยให้กลุ่มได้แกัดคิดและข้อความรู้ที่กว้างขวางขึ้น

3.7.2 เทคนิคการแบ่งกลุ่ม

ในการแบ่งนักเรียนเข้ากลุ่มย่อย โดยทั่วไปต้องคำนึงถึงขนาดของกลุ่มและลักษณะของสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่ม ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น แต่หากครูแบ่งกลุ่มโดยใช้วิธีเดียวกันบ่อยๆ ก็อาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ ดังนั้น เพื่อช่วยให้บทเรียนน่าสนใจมากขึ้น ครูควรคิดหาวิธีการแบ่งกลุ่มหลายๆ วิธี ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการตื่นตัว เกิดความสนใจอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะหากครูสามารถคิดหาวิธีการแบ่งกลุ่มซึ่งนอกจากจะช่วยแยกกลุ่มให้แล้ว ยังให้ข้อคิดและการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์มากขึ้น วิธีการแบ่งกลุ่มด้วยวิธีการต่างๆ มีดังนี้

1. การแบ่งกลุ่มโดยการนับหมายเลข หากครูต้องการแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มย่อย ก็อาจให้นักเรียนนับ 1-5 ทีละคนไปเรื่อยๆ จนครบทุกคน แล้วให้ผู้ที่มีหมายเลขเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน การนับแบบนี้อาจดัดแปลงจากการนับเลขเป็นการนับอย่างอื่นก็ได้ เช่น นับเป็น เกาะ ทุเรียน มังคุด น้อยหน้า (แบ่งได้ 4 กลุ่ม) เป็นต้น

2. การแบ่งกลุ่มโดยการจับสลาก ดำเนินการโดยการเขียนชื่อนักเรียนลงในสลากแล้วจับสลากขึ้นมาแยกเป็นจำนวนกลุ่มตามต้องการ หรืออาจเขียนหมายเลขกลุ่มลงในสลาก แล้วให้นักเรียนจับสลาก ใครได้หมายเลขเดียวกันก็ให้อยู่กลุ่มเดียวกัน การจับสลากนี้อาจดัดแปลงจากการจับชื่อหมายเลขเป็นอย่างอื่นได้ เช่น เขียนสลากเป็นชื่อสัตว์ ดอกไม้

ผลไม้ ฯลฯ หรือสลากรอาจเป็นคำสั่ง เช่น ให้ส่งเสียงร้องของแมว หมา ไก่ หมู แล้วหาพวกเดียวกัน จับเข้าเป็นกลุ่มก็ได้

3. การแบ่งกลุ่มโดยการใช้เพลงและเกม ดำเนินการโดยให้นักเรียนเล่นเกมต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มตามที่ต้องการได้ เช่น เกมจับกลุ่มตามคำสั่ง ซึ่งเล่นโดยให้ครูออกคำสั่งให้นักเรียนจับกลุ่มตามคำสั่ง เช่น ครูออกคำสั่งว่า จับ 5 หรือ จับชาย 2 หญิง 3 ซึ่งนักเรียนต้องรีบจับกลุ่มให้ได้ 5 คนตามคำสั่งโดยเร็วที่สุด กลุ่มใดรวมตัวกันช้าหรือไม่ได้ตามคำสั่งของครูจะเป็นฝ่ายแพ้ เกมนี้ควรใช้เพลงประกอบ เช่น เปิดเพลงร่ำวง หรือให้นักเรียนช่วยกันร้องเพลงร่ำวงก็ได้ แล้วนักเรียนรำไปเรื่อยๆ จนกว่าครูจะสั่ง แล้วก็รีบทำตามคำสั่งของครู ซึ่งนักเรียนจะไว้วางใจกันอย่างสนุกสนาน

4. การแบ่งกลุ่มโดยการใช้อุปกรณ์เป็นสื่อ ดำเนินการโดยครูจัดทำอุปกรณ์ชนิดต่างๆ ไว้เท่ากับจำนวนกลุ่มที่ต้องการ แล้วแจกให้นักเรียนหาพวกเดียวกัน เป็นต้น เช่น ครูจัดทำบัตรคำ มีภาพดินสอ ปากกา ไม้บรรทัด ยางลบ ฯลฯ หรือครูเอาของใส่ขวด เช่น นำทราย กรวด ข้าวสาร ใส่ขวดเล็กๆ แล้วแจกให้นักเรียนคนละ 1 กล่อง แล้วให้ลองเขย่าหาพวกที่มีเสียงเดียวกัน เป็นต้น หรือครูอาจนำผลไม้มาวางที่หน้าห้องเรียน 5 ชนิด ถ้าต้องการแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม แล้วครูออกคำสั่งว่านักเรียนชอบผลไม้ชนิดไหนให้วิ่งไปที่ผลไม้ชนิดนั้น โดยมีกติกาว่า ห้ามไม่ให้เกินกลุ่มละ 5 คน ใครมาช้าต้องไปกลุ่มอื่น เช่นนี้เป็นต้น

ในการแบ่งกลุ่มนี้ ครูจะใช้เทคนิคใดก็ได้แล้วแต่ความต้องการของครู แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ การแบ่งกลุ่มที่เร้าใจ สนุกสนาน จะช่วยสร้างความสนใจและความพร้อมในการเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในขั้นนำ อย่างไรก็ตามเทคนิคการแบ่งกลุ่มนี้เป็นเพียงขั้นย่อยๆ ในการดำเนินการอีกหลายขั้น ดังนั้นครูจึงไม่ควรใช้เวลามากเกินไปกับกิจกรรมในขั้นนี้

3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

Thurston A. และ Topping K.J. (2005) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยทำการทดลองกับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียน 24 แห่ง ทั้งในเขตเมืองและชนบท นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าทักษะการเรียนวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตและการทดลองของนักเรียนทั้งชนบทและในเมืองที่ได้รับการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ดีขึ้น และพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มของนักเรียนมีผลสอดคล้อง (แปรผันตาม) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

Hammar Chiriac (2008) ได้ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาพื้นฐานที่เกิดขึ้นกับการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม เพื่อนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรให้ง่ายต่อการศึกษาทำความเข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และยังได้ทำการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดของ Steiner (1972) เกี่ยวกับผลที่เกิดจากกลุ่มและแนวคิด ประสบการณ์จากกลุ่มของ Bion (1961) เพื่อนำมาสร้างเป็นโมเดลใหม่สำหรับการเรียนรู้เรื่องกระบวนการกลุ่ม ผลการศึกษาวิจัย ทำให้ได้โมเดลใหม่และหลักสูตรใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้สภาพปัญหาพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีการแยกประเด็นและแบ่งประเภทของปัญหาทำให้มองเห็นภาพของปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น

Makitalo-Siegl, Kati (2008) ได้ทำการสำรวจ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนในการเรียนการสอนวิชาสิ่งแวดล้อมผ่านทางระบบออนไลน์ด้วยวิธีการแบบกลุ่มย่อย เพื่อศึกษาผลของการเรียนรู้และแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่ม โดยการอภิปรายพูดคุยกับนักเรียนและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ของกลุ่ม ผลการศึกษพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการแบบกลุ่มย่อยนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสิ่งแวดล้อมผ่านทางระบบออนไลน์สูงขึ้น และยังพบว่า การเรียนรู้จากการอภิปรายพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ร่วมกันทำให้เกิดความรู้ที่ใกล้เคียงกันกับการเรียนรู้จากหนังสือ

Oliveira และ Alandeom W. (2008) ได้ทำการทดสอบเกี่ยวกับความรู้และกระบวนการทางสังคมของนักเรียนจากการมีปฏิสัมพันธ์กันของการเรียนการสอนแบบร่วมมือในรายวิชาวิทยาศาสตร์ และได้ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียนเรื่องสิ่งแวดล้อมจากการทดลองการเผาไหม้ของเทียนไขในลักษณะการเรียนการสอนแบบร่วมมือ สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางเรียนนั้นใช้เครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ ผลการวิจัยพบว่าสามารถจัดกลุ่มนักเรียนได้เป็น 3 กลุ่ม คือ นักเรียนกลุ่มที่ 1 เป็นนักเรียนที่ได้เรียนรู้แบบร่วมมือแล้วมีพัฒนาการด้านความรู้ในเนื้อหาที่เรียน มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีขึ้นและมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ซึ่งกันและกัน นักเรียนกลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน และเกิดปัญหาเกี่ยวกับการขาดความมั่นใจในการแสดงออกและขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการกลุ่ม ส่วนกลุ่มที่ 3 เป็นนักเรียนที่ยังมีลักษณะของการทะเลาะเบาะแว้งกัน

Atieno Okech และ Jane E. (2009) ได้ทำการศึกษาอธิบายเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานของหัวหน้าผู้เชี่ยวชาญในการดูแลกลุ่ม ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาแบบแผนด้านพฤติกรรมของหัวหน้าผู้ดูแลกลุ่ม โดยได้ทำการสำรวจ รวบรวมประสบการณ์การทำงานกลุ่มของผู้ที่เป็นหัวหน้าดูแลกลุ่มแล้วสังเกตพฤติกรรมระหว่างขณะปฏิบัติหน้าที่ ผลการศึกษวิจัยพบว่า

พฤติกรรมที่แสดงออกของหัวหน้าผู้เชี่ยวชาญดูแลกลุ่มนั้นเป็นผลสะท้อนมาจากความคิดรวบยอดในด้านกระบวนการทำงานจากประสบการณ์ทำงานกลุ่มที่ผ่านมา ภายใต้ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม การควบคุมดูแล อีกทั้งความรู้ของตนและสมาชิกภายในกลุ่ม

จากการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มในข้างต้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเด็นใหญ่ ดังนี้

1.1 งานวิจัยที่นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม ไปใช้สอนเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับการสอนแบบปกติ ในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของ Thurston A. และ Topping K.J. (2005) Oliveira และ Alandeom W. (2008)

1.2 งานวิจัยที่นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มไปใช้สร้างหรือพัฒนาสิ่งให้เกิดสิ่งใหม่ เพื่อนำมาปลูกฝัง พัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน โดยไม่ได้นำไปใช้สอนในรายวิชาเรียนปกติ มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของ Hammar Chiriac (2008)

1.3 งานวิจัยที่เป็นการสำรวจ ตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม หรือผลที่เกิดขึ้นในด้านพฤติกรรมของนักเรียน มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยของ Makitalo-Siegl, Kati (2008) Atieno Okech และ Jane E. (2009)

4. โปรแกรมการสอน

4.1 ความหมายของโปรแกรมการสอน

ดวงเดือน อ่อนน้อม (2529 อ้างถึงใน อังค์สุมล เชื้อชัย, 2543) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมการสอนว่า หมายถึง รายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน เพื่อมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนโดยทั่วไปหรือนักเรียนที่มีคุณลักษณะพิเศษ เช่น เด็กมีความสามารถพิเศษ เด็กพิการ เด็กที่มีผลการเรียนต่ำ ให้นักเรียนนั้นได้รับการพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายหรือลักษณะของโปรแกรมที่วางไว้ เช่น การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โปรแกรมการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) โปรแกรมการศึกษาทางอาชีพ โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ เป็นต้น

อัมพรรัตน์ วัฒนะโชติ (2536 อ้างถึงใน นฤมล มณีงาม, 2547) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมการสอนว่า หมายถึง รายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ให้ได้มากที่สุด โดยที่ผู้สร้างโปรแกรมการสอนจะเรียกชื่อของโปรแกรมต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์หรือลักษณะของโปรแกรมที่วางไว้

4.2 องค์ประกอบของโปรแกรมการสอน

โปรแกรมการสอนเป็นเสมือนสื่อหน้าที่ก่อให้เกิดลำดับขั้นตอนของการบวนการจัดการเรียนการสอนที่จำเป็น โดยมีหน้าที่สำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านความสามารถหรือด้านพฤติกรรมที่มีความเฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรมนั้นๆ ดังนั้นเพื่อให้โปรแกรมมีประสิทธิภาพ โปรแกรมที่จะสร้างจะต้องอาศัยองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไปตามจุดมุ่งหมายของแต่ละโปรแกรม เช่น ดาวใจ อินทร์จันทร์ (2543) ได้พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้ เจตคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะ โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้สรุปว่า โปรแกรมที่สมบูรณ์ต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม
2. ลักษณะของโปรแกรม
3. คุณสมบัติของผู้ใช้โปรแกรม
4. เอกสารและสื่อของโปรแกรม
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. การทดลองใช้โปรแกรม
7. การประเมินผลโปรแกรม

จำลอง ไชยยา (2545) ได้พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้ เจตคติและการปฏิบัติในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ โดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้สรุปว่า โปรแกรมต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. หลักการของโปรแกรม
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม
3. ลักษณะของโปรแกรม
4. คุณสมบัติของผู้ใช้และกลุ่มเป้าหมาย
5. เอกสารที่ใช้ในโปรแกรม

6. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

7. การประเมินผลการเรียนการสอน

Cooper และ Worden (1983 อ้างถึงใน นฤมล มณีงาม, 2547) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของโปรแกรมการสอนไว้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม
2. ความต้องการของผู้เรียน ลักษณะผู้เรียน ความสามารถของผู้เรียน
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หนังสือ เกม และสิ่งอื่น ๆ ที่ต้องการใช้

นอกจากนี้ Niedemeyer (1992 อ้างถึงในดาวใจ อินทร์จันทร์, 2543) กล่าวถึงองค์ประกอบของการพัฒนาโปรแกรมว่าควรมีองค์ประกอบดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ ต้องมีความชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรม
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ที่อยู่ในแผนการสอนของโปรแกรมต้องครอบคลุมประเด็นปัญหาที่กำหนดในโปรแกรม
3. แผนการจัดการเรียนการสอน ต้องตรงตามจุดประสงค์ของโปรแกรม
4. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนต่างๆ สำหรับให้นักเรียนได้ปฏิบัติต้องมีความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และมีความน่าสนใจสำหรับนักเรียน
5. รายละเอียดของเนื้อหา ควรนำเสนอทั้งด้านดีและด้านเสีย และควรนำเสนอความสมดุลระหว่างมนุษย์
6. การประเมินผล ควรมีแบบประเมินผลหรือเครื่องมือที่ใช้วัดกระบวนการ พัฒนา ด้านต่างๆ หรือการปฏิบัติของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
7. วัตถุประสงค์ สื่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลของโปรแกรมต้องมีความสอดคล้องกัน
8. การนำโปรแกรมไปใช้ ต้องตรวจสอบดูว่าสื่อการสอนและกิจกรรมนั้นเหมาะสมกับครูและนักเรียนหรือไม่
9. ทำการรวบรวมข้อมูลจากผลการเรียนรู้ของนักเรียนว่า บรรลุวัตถุประสงค์ของโปรแกรมหรือไม่

4.3 ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมการสอน

บุญชม ศรีสะอาด (2537) กล่าวว่า โปรแกรมที่สมบูรณ์จะต้องมีทดสอบการวัดความก้าวหน้าของการเรียนโดยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) และทำการทดสอบหลังเรียน (Post-Test) แล้วพิจารณาว่าหลังเรียนผู้เรียนแต่ละคนมีคะแนนมากกว่าก่อนเรียนมากน้อยเพียงใด ดังนั้นโปรแกรมที่ดีต้องประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตร จะต้องศึกษาหลักสูตรให้ละเอียดเพื่อทราบว่าจะต้องสอนอะไร มีเนื้อหาอย่างไร ทั้งนี้ควรศึกษาเอกสารหลักสูตรต่างๆ เช่น เนื้อหาที่จะนำมาสอน การสร้างโปรแกรม ทฤษฎีการสอน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมและสร้างเครื่องมือต่างๆ ที่จะใช้วัดประเมินผลโปรแกรม จุดประสงค์ที่จะกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ผู้สร้างโปรแกรมคาดหวังว่าหลังจากผู้เรียนเรียนจบโปรแกรมที่ตั้งไว้แล้วจะเกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง โดยจะกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives)

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ภารกิจ (Task Analysis) เพื่อทราบว่าในการเรียนเรื่องนั้นๆ จะต้องอาศัยความรู้พื้นฐานหรือพฤติกรรมเมื่อเริ่มเข้าเรียนอะไรบ้างระหว่างที่เรียนนั้นจะต้องเรียนรู้อะไรบ้างและพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) คืออะไร

ขั้นที่ 4 สร้างแบบทดสอบเพื่อวัดประเมินผลโปรแกรมโดยยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลัก แบบทดสอบนอกจากจะช่วยให้ทราบผลของโปรแกรมแล้วยังช่วยให้ทราบถึงการพัฒนาความรู้ของผู้เรียนที่ได้รับในระหว่างเข้าร่วมโปรแกรมด้วย โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหลังเรียนกับก่อนเรียน

Pual และ Mclaughlin (1981 อ้างถึงใน สุวรรณิ ขอบรูป, 2540) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนกระบวนการพัฒนาโปรแกรมการสอนว่า ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดวิธีการประเมินผู้เรียน (Assessment) เป็นการประเมินผู้เรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ข้อมูลส่วนนี้สามารถนำมาได้จากการสัมภาษณ์ สอบถามผู้ปกครอง ครูหรือนักเรียน โดยใช้แบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน จากการทดสอบหรือการสังเกตก็ได้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างโปรแกรม

2. การตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์การสอน (Setting Goals and Instructional Objective) การกำหนดเป้าหมายโดยทั่วไปอาจอยู่ในขอบเขตของหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนซึ่งมีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงพฤติกรรมที่คาดหวังว่าจะเกิดกับผู้เรียนที่เฉพาะเจาะจงลงไป

3. การวิเคราะห์ผลงาน (Task Analysis) เป็นขั้นตอนการตีความทักษะและเนื้อหาในการเรียนออกมาเป็นขั้นตอนย่อยๆ ซึ่งอาจเรียงตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหา เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะความรู้หรือพฤติกรรมของผู้เรียน

4. การเลือกและการใช้กลยุทธ์ในการสอน รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ (Selection and Use of Instructional Strategies, Including Materials) กลยุทธ์ในการเรียนการสอน คือ การกำหนดว่าผู้สอนจะสอนอย่างไร การฝึกหัด การให้ผลย้อนกลับ การให้แรงเสริม รวมถึงการให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนนั้นๆ ด้วย

5. การประเมินผลโปรแกรม (Program Evaluation) คือ การประเมินผลผู้เรียนในโปรแกรมว่า ได้เกิดพฤติกรรมหรือบรรลุเป้าหมายของโปรแกรมที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งถ้าไม่ก็ต้องตรวจสอบข้อบกพร่องของโปรแกรมในส่วนต่างๆ อาทิเช่น ความถูกต้องของขั้นตอนในการเรียนการสอน การเลือกเนื้อหาที่ใช้ในโปรแกรม เป็นต้น เพื่อทำการปรับปรุงโปรแกรมต่อไป

4.4 การประเมินผลโปรแกรมการสอน

โปรแกรมการศึกษาต้องมีการประเมินผลโปรแกรมเพื่อจะได้ทราบว่า โปรแกรมนั้นมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด รัตติยา หงส์สกุล (2546) กล่าวว่า การประเมินผลคือการเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่างกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้ โดยมีความเชื่อว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ อย่างชัดเจนรัดกุมและจำเพาะเจาะจงจะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง โดยกำหนดจุดประสงค์ของการประเมิน คือ

1. เพื่อตัดสินใจว่าจุดประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปแบบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ ส่วนใดประสบผลสำเร็จอาจเก็บไว้ใช้ได้ต่อไป แต่ส่วนที่ไม่ประสบผลสำเร็จก็นำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. เพื่อประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษาของกลุ่มประชากรขนาดใหญ่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ในอันที่จะช่วยให้เข้าใจปัญหาและความต้องการทางการศึกษาและใช้ข้อมูลนั้นเป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบายทางการศึกษาที่คนส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อไปในอนาคต

จะเห็นได้ว่า การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน การประเมินผลต้องอาศัยการวิเคราะห์และสังเกตเป็นพื้นฐานสำคัญในการประเมิน และการประเมินนั้นต้องยึดความสำเร็จของคนส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ส่วนการตีความที่ได้จากคะแนนการทดสอบเพื่อการประเมินนั้นต้องอาศัยคะแนนรวมเป็นหลักและแบบทดสอบที่ใช้ขึ้นต้องมีความเป็นเอกพันธ์ (homogeneity) จึงจะสามารถตีความหมายของคะแนนรวมได้ถูกต้อง การประเมินผลนี้ต้องวัดพฤติกรรมทั้งก่อนและหลังเรียน และมีการกำหนดเกณฑ์ไว้ล่วงหน้าว่าความสำเร็จระดับใดจึงจะถือว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ประสบความสำเร็จ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2535)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้หลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- ขั้นที่ 2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ขั้นที่ 4 การออกแบบการทดลอง
- ขั้นที่ 5 การดำเนินการทดลอง
- ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมากำหนดแนวทางในการสร้างโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม โดยมีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากการส่งแบบสอบถาม เรื่องปัญหาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ไปยังครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนของโรงเรียนต่างๆ รวมถึงการได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนและนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ได้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแท้จริงในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียน
2. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในเบื้องต้นดังกล่าว มาวิเคราะห์ค้นหาคุณธรรมและคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เป็นปัญหานั้นๆ
3. ศึกษาความหมาย ลักษณะพฤติกรรมและรายละเอียดของข้อบ่งชี้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกจากตำรา เอกสาร งานวิจัย และแหล่งข้อมูลต่างๆ

4. ศึกษาแนวคิด หลักการ รูปแบบการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบ้านโพหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีเกณฑ์ในการเลือกโรงเรียนและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ดังนี้

2.1 การเลือกโรงเรียนบ้านโพหวาย

(1) โรงเรียนบ้านโพหวายเป็นโรงเรียนของรัฐบาลที่อยู่ในตัวจังหวัด มีลักษณะของความเจริญในด้านวัตถุแต่มีพื้นที่ติดกับแหล่งเสื่อมโทรม นักเรียนจำนวนไม่น้อยที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมนั้น นักเรียนจึงมีแนวโน้มที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีความเป็นลักษณะของคนเมืองสูง คือ ตัวใครตัวมัน ต่างคนต่างอยู่ แต่ก็มีลักษณะของความก้าวร้าว แข่งแย้งแข่งขัน รังแกกันตามลักษณะของเด็กที่อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม

(2) โรงเรียนบ้านโพหวายเป็นหนึ่งในโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ไปสำรวจและเก็บข้อมูลในเบื้องต้นมาแล้วเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มร่วมกันของนักเรียน ซึ่งพบว่านักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ยังมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการทำงานกลุ่มร่วมกัน

(3) เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูให้ความร่วมมือในการวิจัย

2.2 การเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 30 คน ดำเนินการดังนี้

(1) ให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 3 ห้อง ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยนักเรียนในแต่ละห้องต้องทำกิจกรรมในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครบทั้ง 3 สถานการณ์ คือ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทวารในช่องก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

(2) ผู้วิจัยร่วมกับครูผู้สอนอีก 3 ท่าน ช่วยกันสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกตามพฤติกรรมบ่งชี้ต่างๆ ที่กำหนด โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำพฤติกรรมที่บันทึกได้มาหาค่าความถี่และวิเคราะห์เป็นคะแนนลงในแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนรวมในด้านความสามัคคี

ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำงานน้อยที่สุด เป็นกลุ่มตัวอย่าง มาเข้าร่วมโปรแกรม จำนวน 30 คน

จากการทำกิจกรรมของนักเรียนใน 3 สถานการณ์ที่กำหนด คือ สถานการณ์งมเข็ม ในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทอหรรษา พบว่า นักเรียน ประถมศึกษา ปีที่ 4 ทั้งหมดที่ได้มาร่วมปฏิบัติกิจกรรมครบทั้ง 3 สถานการณ์ มีจำนวน 84 คน คะแนนรวมของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรม นำเสนอในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนรวมของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

คนที่	เพศ	ชั้น	คะแนนรวม 36 คะแนน	คนที่	เพศ	ชั้น	คะแนนรวม 36 คะแนน
1	ช.	ป. 4 / 1	19	23	ญ.	ป. 4 / 1	16
2	ช.	ป. 4 / 1	16	24	ช.	ป. 4 / 1	15
3	ช.	ป. 4 / 1	26	25	ช.	ป. 4 / 1	23
4	ช.	ป. 4 / 1	29	26	ช.	ป. 4 / 1	23
5	ช.	ป. 4 / 1	18	27	ญ.	ป. 4 / 1	20
6	ช.	ป. 4 / 1	17	28	ญ.	ป. 4 / 1	23
7	ช.	ป. 4 / 1	20	29	ช.	ป. 4 / 2	20
8	ช.	ป. 4 / 1	18	30	ช.	ป. 4 / 2	16
9	ช.	ป. 4 / 1	20	31	ช.	ป. 4 / 2	24
10	ช.	ป. 4 / 1	24	32	ช.	ป. 4 / 2	24
11	ญ.	ป. 4 / 1	15	33	ช.	ป. 4 / 2	16
12	ญ.	ป. 4 / 1	15	34	ญ.	ป. 4 / 2	17
13	ญ.	ป. 4 / 1	24	35	ญ.	ป. 4 / 2	26
14	ญ.	ป. 4 / 1	17	36	ญ.	ป. 4 / 2	16
15	ญ.	ป. 4 / 1	22	37	ญ.	ป. 4 / 2	24
16	ญ.	ป. 4 / 1	17	38	ญ.	ป. 4 / 2	22
17	ญ.	ป. 4 / 1	25	39	ญ.	ป. 4 / 2	23
18	ญ.	ป. 4 / 1	21	40	ญ.	ป. 4 / 2	22
19	ช.	ป. 4 / 1	22	41	ญ.	ป. 4 / 2	25
20	ญ.	ป. 4 / 1	25	42	ญ.	ป. 4 / 2	18
21	ญ.	ป. 4 / 1	24	43	ญ.	ป. 4 / 2	23
22	ญ.	ป. 4 / 1	24	44	ญ.	ป. 4 / 2	20

ตารางที่ 2 (ต่อ) รายชื่อและคะแนนรวมของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

คนที่	เพศ	ชั้น	คะแนนรวม 36 คะแนน	คนที่	เพศ	ชั้น	คะแนนรวม 36 คะแนน
45	ช.	ป. 4 / 2	20	65	ช.	ป. 4 / 3	16
46	ช.	ป. 4 / 2	17	66	ช.	ป. 4 / 3	20
47	ช.	ป. 4 / 2	23	67	ญ.	ป. 4 / 3	16
48	ช.	ป. 4 / 2	23	68	ญ.	ป. 4 / 3	17
49	ญ.	ป. 4 / 2	25	69	ญ.	ป. 4 / 3	20
50	ญ.	ป. 4 / 2	25	70	ญ.	ป. 4 / 3	21
51	ญ.	ป. 4 / 2	24	71	ช.	ป. 4 / 3	16
52	ญ.	ป. 4 / 2	20	72	ช.	ป. 4 / 3	20
53	ช.	ป. 4 / 2	20	73	ช.	ป. 4 / 3	25
54	ช.	ป. 4 / 2	16	74	ญ.	ป. 4 / 3	19
55	ช.	ป. 4 / 2	21	75	ช.	ป. 4 / 3	26
56	ญ.	ป. 4 / 2	24	76	ญ.	ป. 4 / 3	16
57	ญ.	ป. 4 / 2	20	77	ญ.	ป. 4 / 3	16
58	ช.	ป. 4 / 2	24	78	ช.	ป. 4 / 3	20
59	ช.	ป. 4 / 2	22	79	ช.	ป. 4 / 3	16
60	ช.	ป. 4 / 2	21	80	ช.	ป. 4 / 3	17
61	ญ.	ป. 4 / 3	26	81	ญ.	ป. 4 / 3	23
62	ช.	ป. 4 / 3	15	82	ช.	ป. 4 / 3	16
63	ญ.	ป. 4 / 3	24	83	ญ.	ป. 4 / 3	20
64	ช.	ป. 4 / 3	19	84	ช.	ป. 4 / 3	24

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่มาร่วมปฏิบัติกิจกรรมครบทั้ง 3 สถานการณ์ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม เป็นนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 28 คน นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 32คน และนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 24 คน ซึ่งนักเรียนที่มีคะแนนรวมของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มน้อยที่สุด 30 อันดับแรก ที่ได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน คือ นักเรียนคนที่ 1, 2, 5, 6, 8, 11, 12, 14, 16, 23, 24, 30, 33, 34, 36, 42, 46, 54, 62, 64, 65, 67, 68, 71, 74, 76, 77, 79, 80 และ 82 โดยนำมาจัดเรียงลำดับที่ใหม่เป็นเลขที่ 1-30 ตามลำดับ

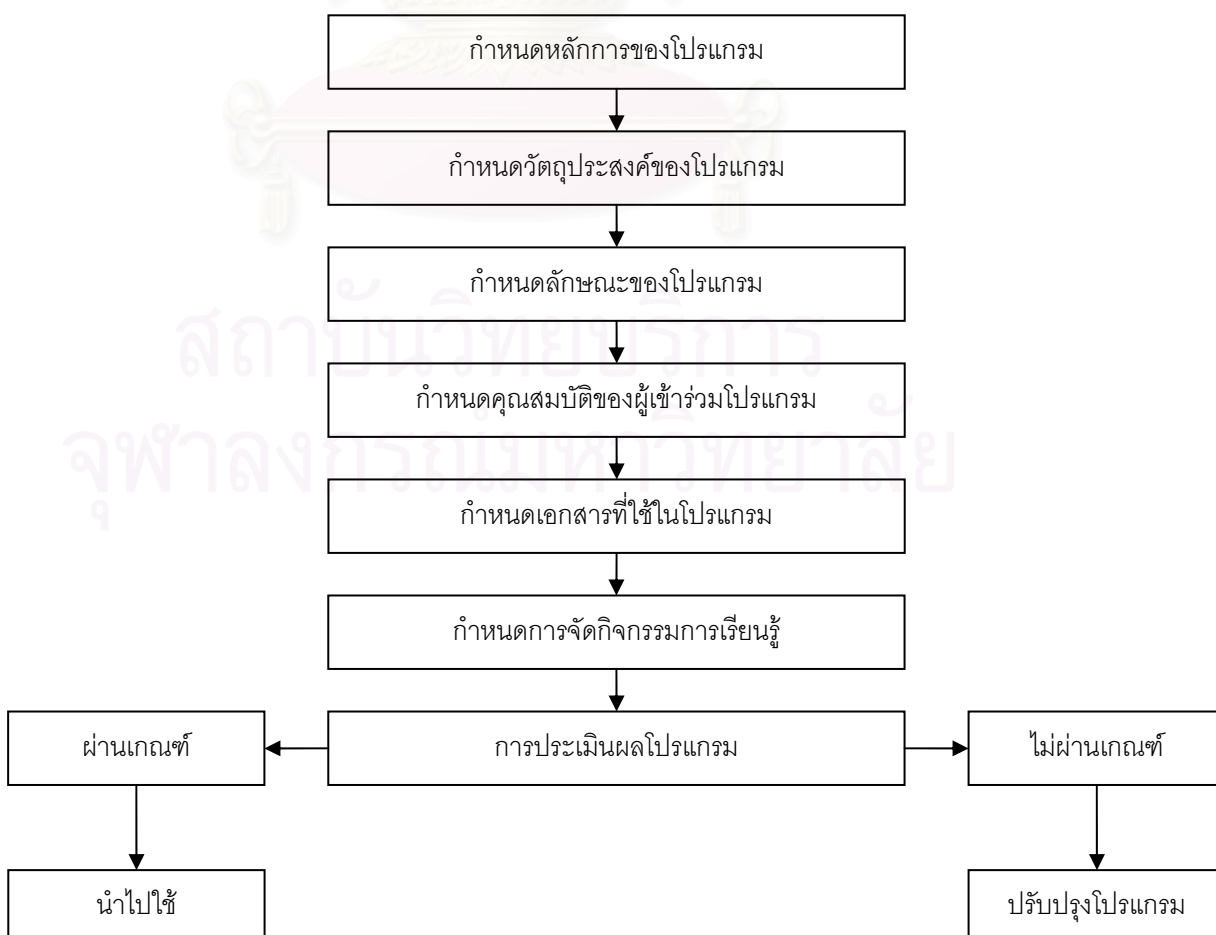
ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของเครื่องมือที่ใช้ออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. **เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง** คือ โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนในการสร้าง 6 ขั้นตอน ดังนี้

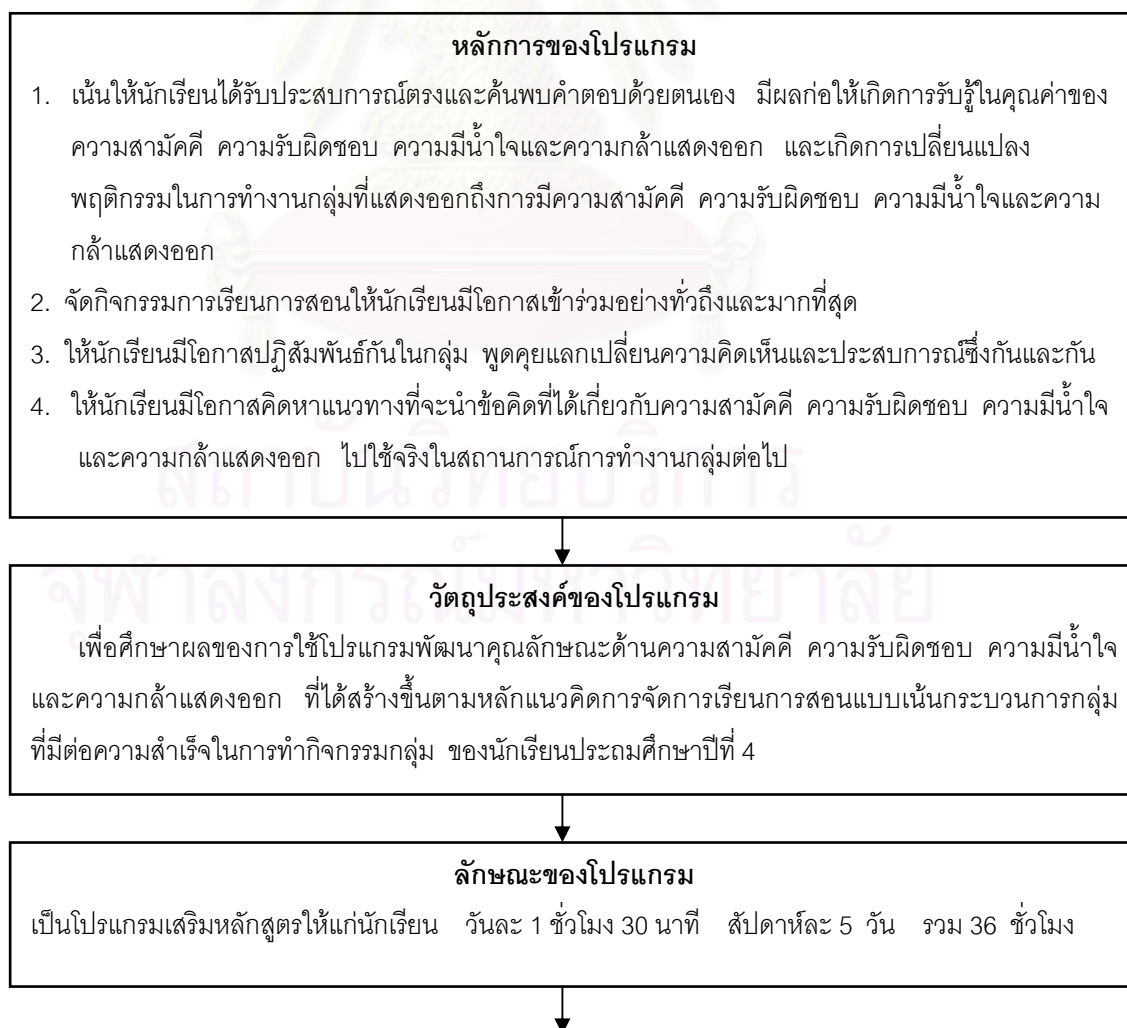
1.1 สังเคราะห์แนวคิด หลักการ และงานวิจัย เกี่ยวกับลำดับขั้นตอนกระบวนการสร้างโปรแกรมเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ดังนี้

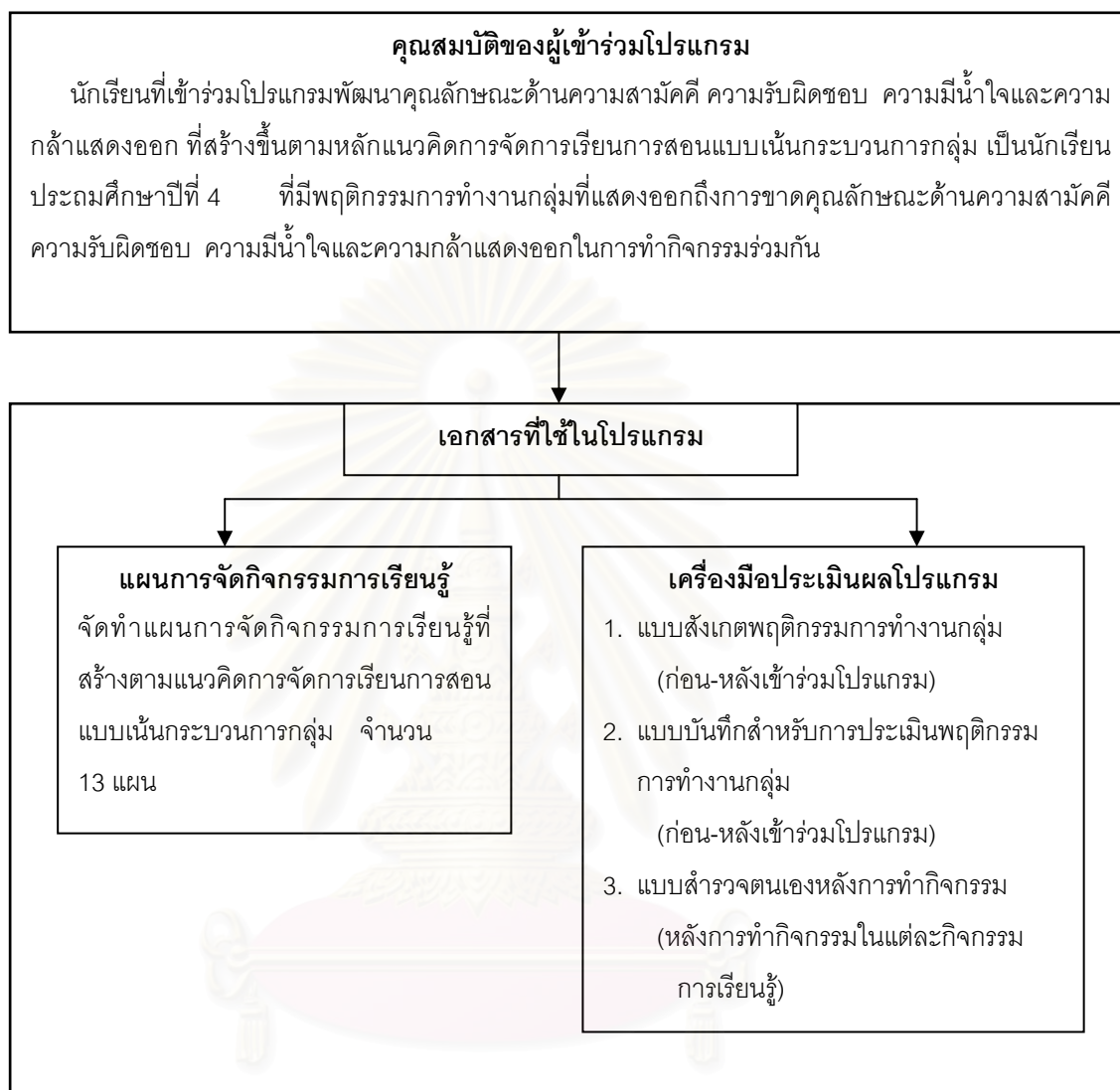

1.2 นำกรอบแนวคิดที่สังเคราะห์ได้ในข้อ 1.1 มาเขียนรายละเอียดของโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่สร้างตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้เกิดการรับรู้ในคุณค่าของความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกจากการมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ได้พูดคุยปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นหาและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง เพราะค้นพบความจริงใดๆจากประสบการณ์ด้วยตนเองนั้น นักเรียนมักจะจดจำได้ดีและมีความหมายโดยตรงต่อนักเรียน และมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แสดงออก และให้นักเรียนมีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำข้อคิดที่ได้เกี่ยวกับความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ไปใช้จริงในสถานการณ์การทำงานกลุ่มต่อไป ดังแสดงในแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

แผนภูมิที่ 3 (ต่อ) โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 (ต่อ) โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโปรแกรม

1. หน่วยการเรียนรู้ที่ใช้ในโปรแกรม

- หน่วยที่ 1 : รวมใจ ไผ่สามัคคี เนื้อหาประกอบด้วย การช่วยเหลือกันทำงาน การไม่ทะเลาะวิวาทกัน และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- หน่วยที่ 2 : รับผิดชอบต่อดี ย่อมมีความสำเร็จ เนื้อหาประกอบด้วย การไม่ละทิ้งงานเมื่องานยังไม่สำเร็จ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม และการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา
- หน่วยที่ 3 : น้ำเออย น้ำใจ เนื้อหาประกอบด้วย การให้โอกาสและให้เกียรติต่อกัน การพูดให้กำลังใจ ในยามทุกข์หรือผิดหวัง การไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่น และการอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม
- หน่วยที่ 4 : เด็กรุ่นใหม่ กล้าแสดงออก เนื้อหาประกอบด้วย การพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน และการขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ

2. การดำเนินกิจกรรมในโปรแกรม

2.1 ให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ทำกิจกรรมร่วมกันในสถานการณ้อมงเข้มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทวารหา เพื่อค้นหานักเรียนที่ขาดคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมร่วมกัน จำนวน 30 คน และประเมินความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดของแต่ละสถานการณ์ ที่สร้างขึ้น

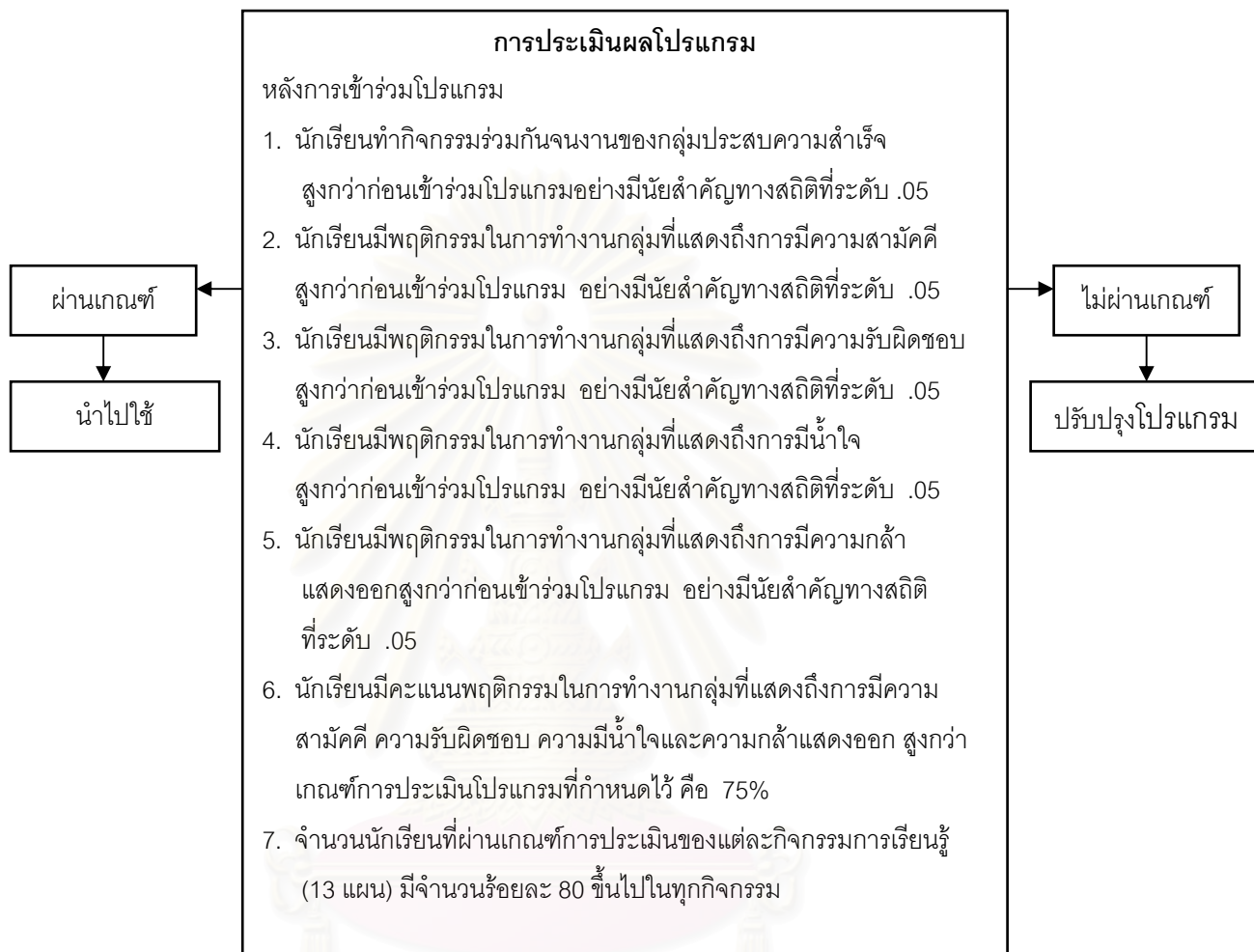
2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม โดยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทุกคน มีปฏิสัมพันธ์กัน ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ได้คิดวิเคราะห์ถึงคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ และให้นักเรียนได้ค้นหาแนวทางที่จะนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่อไป โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 13 แผน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนและประยุกต์ใหม่เป็น 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1	ขั้นย้าทวนความรู้	ขั้นที่ 4	ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย
ขั้นที่ 2	ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม	ขั้นที่ 5	ขั้นสรุปความรู้
ขั้นที่ 3	ขั้นกิจกรรมกลุ่ม	ขั้นที่ 6	ขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้

2.3 ให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันในสถานการณ์ป่าเป่าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY เพื่อสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่แสดงออกเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก และประเมินความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดของแต่ละสถานการณ์ที่สร้างขึ้น

แผนภูมิที่ 3 (ต่อ) โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

1.3 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ที่ใช้ในโปรแกรม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.3.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะพฤติกรรมและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก จากตำรา เอกสาร งานวิจัยและแหล่งข้อมูลต่างๆ

1.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดหน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาสาระต่างๆที่จะนำมาใช้ในโปรแกรม ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 หน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่ใช้ในโปรแกรม

หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหาสาระ
หน่วยที่ 1 : รวมใจ ใฝ่สามัคคี	<ol style="list-style-type: none"> 1. การช่วยเหลือกันทำงาน 2. การไม่ทะเลาะวิวาทกัน 3. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
หน่วยที่ 2 : รับผิดชอบต่อดี ย่อมมี ความสำเร็จ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การไม่ละทิ้งงานเมื่องานยังไม่สำเร็จ 2. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม 3. การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ทันเวลา
หน่วยที่ 3 : น้ำใจ น้ำใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การให้ออกาสและให้เกียรติต่อกัน 2. การพูดให้กำลังใจในยามทุกข์หรือผิดหวัง 3. การไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่น 4. การอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม
หน่วยที่ 4 : เด็กรุ่นใหม่ กล้าแสดงออก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็น ของตน 2. การขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ ตนไม่เข้าใจ

1.4 กำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แบบเดิมมี 4 ชั้น คือ ชั้นนำ ชั้นกิจกรรม ชั้นอภิปราย และชั้นสรุปและนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ทำการปรับเปลี่ยนและประยุกต์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเดิมบางชั้น โดยมีการเพิ่มขั้นตอนที่เป็นการซ้ำทวนความรู้ข้อคิดที่ได้รับจากการทำกิจกรรมครั้งก่อนๆ และให้แรงเสริมแก่นักเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการนำพฤติกรรมที่ดีไปใช้ต่อจนกลายเป็นลักษณะนิสัยหรือคุณลักษณะประจำตัวของนักเรียนได้ และทำการปรับแยกขั้นตอนสุดท้าย คือ ชั้นสรุปและนำไปใช้ออกจากกันให้เป็นกระบวนการสอนที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นย้ำทวนความรู้ ชั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ชั้นกิจกรรมกลุ่ม ชั้นวิเคราะห์และอภิปราย ชั้นสรุปความรู้ และชั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม		รายละเอียดของกิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรม
ขั้นตอนแบบเดิม	ขั้นตอนที่ประยุกต์ใหม่	
1. ชั้นนำ	1. ชั้นย้ำทวนความรู้	นักเรียนช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปเมื่อครั้งก่อนๆ และครูซักถามถึงการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งให้แรงเสริมแก่นักเรียนที่นำความรู้ไปใช้
	2. ชั้นนำเข้าสู่กิจกรรม	สร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจและพร้อมที่จะทำกิจกรรม เช่น ร้องเพลง เล่านิทาน สนทนาในเรื่องต่างๆ ที่จะโยงเข้าสู่การทำกิจกรรม
2. ชั้นกิจกรรม	3. ชั้นกิจกรรมกลุ่ม	ให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมกลุ่มในสถานการณ์ที่เตรียมไว้ ซึ่งมีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้ นักเรียนมีโอกาสรับประสบการณ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ต้องการปลูกฝังทั้ง 4 ประการ

ตารางที่ 4 (ต่อ) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม		รายละเอียดของกิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรม
ขั้นตอนแบบเดิม	ขั้นตอนที่ประยุกต์ใหม่	
3. ขั้นอภิปราย	4. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย	ให้นักเรียนได้มีโอกาสคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับผลสำเร็จของงาน บรรยากาศในการทำงานและความรู้สึกระหว่างสมาชิก แล้วนำมาพูดคุย อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็น และความรู้ต่างๆที่ได้รับทั้งจากการทำกิจกรรมและประสบการณ์ในชีวิตจริง
4. ขั้นสรุปและนำไปใช้	5. ขั้นสรุปความรู้	ให้นักเรียนได้รวบรวม เชื่อมโยงข้อมูลและความคิดเห็นต่างๆ จากขั้นกิจกรรมกลุ่มและขั้นวิเคราะห์และอภิปรายมาพูดคุย อภิปราย ประสานกัน จนได้ข้อสรุปที่ชัดเจน
	6. ขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้	ครูซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาแนวทาง นำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานการณ์การทำงานกลุ่มต่อไป อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม ให้ดีขึ้นตามที่กำหนดไว้

1.5 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.5.1 ศึกษาแนวคิดจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม และศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.5.2 กำหนดส่วนประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลักษณะของแต่ละกิจกรรมและเป้าหมายของกิจกรรมการเรียนรู้ในโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม โดยมีส่วนประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ลำดับที่ของหน่วยการเรียนรู้ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ชื่อเรื่องที่สอน ลำดับที่ของกิจกรรมการเรียนรู้ ชื่อกิจกรรมการเรียนรู้ คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย แนวคิด สื่อการสอน ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม ขั้นอภิปราย ขั้นสรุปและนำไปใช้ การประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึกทักษะ และภาคผนวก ได้แก่ แบบสังเกตการณ์ของตัวแทนนักเรียนที่ เป็นผู้สังเกตการทำกิจกรรมของเพื่อนๆ ในกลุ่ม และรายละเอียดเพิ่มเติมของสื่อการสอนที่ใช้

ลักษณะของกิจกรรมและเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน รวมทั้งกำหนดเวลาสอนในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ของโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม รายละเอียดแสดงในตารางที่ 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยที่ / เนื้อหา	เป้าหมายที่ต้องการ	กิจกรรมการเรียนรู้ / ชื่อกิจกรรม	เวลา
<p>หน่วยที่ 1 : รวมใจใฝ่สามัคคี</p> <p>1. การช่วยเหลือกันทำงาน</p>	<p>- นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของความพร้อมเพรียงกันช่วยเหลือกันในการทำงาน รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกันด้วยความพร้อมเพรียง ช่วยเหลือกันในการทำงาน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรือบสามัคคี</p> <p>(แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 3 กลุ่ม เล่นเกมแข่งเรือบให้ถึงเส้นชัย โดยทุกคนต้องปฏิบัติตามบัตรคำสั่งที่ได้รับอย่างเคร่งครัด และเป็นความลับ โดยสถานการณ์ในรอบแรกสมาชิกแต่ละกลุ่มจะถูกกำหนดให้เดินคนละทิศคนละทาง ทำให้เรือบของทุกกลุ่มไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ แต่เมื่อปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับในรอบสองที่กำหนดให้ทุกคนต้องเดินพร้อมเพรียงกัน ทำให้เรือบของทุกกลุ่มสามารถเคลื่อนที่ไปถึงเส้นชัยได้ แล้วจึงมาอภิปรายถึงความสำคัญของการช่วยเหลือกัน พร้อมเพรียงกัน และหาข้อสรุปในภายหลัง)</p>	<p>1 ชั่วโมง 30 นาที</p>
<p>2.การไม่ทะเลาะวิวาทกัน</p>	<p>- นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงผลเสียของการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 จ่ายตลาด</p> <p>(แบ่งกลุ่มนักเรียน 5 กลุ่ม เล่นเกมจ่ายตลาด เลือกซื้อวัตถุดิบมาให้ถูกต้องตามรายการอาหารที่ครูต้องการ โดยทุกคนต้องปฏิบัติตามบัตรคำสั่งอย่างเคร่งครัดและเป็นความลับ โดยบางกลุ่มจะถูกกำหนดให้มีสมาชิกที่ตำหนิกัน ทะเลาะกันกับเพื่อนที่หยิบวัตถุดิบมาผิด ส่วนบางกลุ่มจะทำงานราบรื่นไม่มีการตำหนิหรือทะเลาะกัน หลังเสร็จกิจกรรมจึงมาอภิปรายถึงความคิดเห็น ความรู้สึกของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม และช่วยกันหาข้อสรุป)</p>	<p>1 ชั่วโมง 30 นาที</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ) รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยที่ / เนื้อหา	เป้าหมายที่ต้องการ	กิจกรรมการเรียนรู้ / ชื่อกิจกรรม	เวลา
<p>3. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</p>	<p>- นักเรียนเข้าใจในคุณค่าในความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 หมิน้อยน่ารัก (แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 5 กลุ่ม เพื่อช่วยกันตัดสินใจชิ้นส่วนของภาพหมิน้อยน่ารักให้เสร็จสมบูรณ์โดยใช้สติ๊กเกอร์ติดตรงภาพตัวอย่างของครู ก่อนทำกิจกรรม นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันมาดูภาพจากครู โดยห้ามบอกให้กลุ่มอื่นรู้ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้ข้อมูลภาพหมิน้อยจากครูแค่บางส่วน ทำให้นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจชิ้นส่วนของภาพให้ถูกต้องได้ จากนั้นครูจะให้นักเรียนเข้ากลุ่มใหม่ ทำให้แต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่รู้ข้อมูลของภาพหมิน้อยคนละส่วนจนครบทุกส่วนของภาพ ซึ่งนักเรียนต้องรับฟังข้อมูลที่สมาชิกในกลุ่มบอก ภาพจึงออกมาถูกต้อง แล้วร่วมกันอภิปรายและหาข้อสรุปเกี่ยวกับการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นภายหลัง)</p>	<p>1 ชั่วโมง 30 นาที</p>
<p>หน่วยที่ 2 : รับผิดชอบดี ย่อมมีความสำเร็จ 1. การไม่ละทิ้งงานเมื่องานยังไม่สำเร็จ</p>	<p>- นักเรียนเข้าใจในคุณค่าของการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย และตระหนักถึงผลเสียของการละทิ้งงานไปโดยที่ยังไม่สำเร็จ</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 จิตรกรน้อย (แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม เพื่อช่วยกันระบายสีภาพธรรมชาติที่ครูแจกให้ตามเวลาที่กำหนด โดยต้องระบายสีให้ถูกต้องตามภาพตัวอย่างที่ครูให้ดูถึงจะได้คะแนน แต่ก่อนร่วมกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละคนรับบัตรคำสั่งจากครู ซึ่งในบัตรที่บางคนในกลุ่มได้ไปจะถูกสั่งให้ช่วยทำงานแค่บางส่วนแล้วให้ทิ้งงานไปทำอย่างอื่น แต่มีบางกลุ่มที่ทุกคนจะได้บัตรที่สั่งให้ช่วยงานจนเสร็จ หลังจากหมดเวลาแล้วจึงมาอภิปรายถึงเปรียบเทียบผลงานที่ได้ และความรู้สึกของสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มที่มีเพื่อนละทิ้งงานไปทำอย่างอื่น กับกลุ่มที่สมาชิกช่วยกันทำงานจนเสร็จ แล้วร่วมกันหาข้อสรุป)</p>	<p>1 ชั่วโมง 30 นาที</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ) รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยที่ / เนื้อหา	เป้าหมายที่ต้องการ	กิจกรรมการเรียนรู้ / ชื่อกิจกรรม	เวลา
2. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม	- นักเรียนเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 นักปั้นมือใหม่</p> <p>(แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 5 กลุ่ม เพื่อช่วยกันปั้นดินน้ำมันประกอบเรื่องราว เรื่อง โรงเรียนของฉัน โดยปั้นและติดไว้บนกระดาษฟิวเจอร์บอร์ดที่ครูแจกให้ ภายในเวลาที่กำหนด โดยก่อนทำกิจกรรมแต่ละกลุ่มต้องเลือกหัวหน้ากลุ่มให้เสร็จเรียบร้อย หลังจากนั้นหัวหน้ากลุ่มมารับบัตรคำสั่งจากครู พร้อมทั้งสมาชิกกลุ่มก็มารับบัตรคำสั่งจากครูด้วย และห้ามบอกให้ใครรู้ ซึ่งในบัตรนั้นจะสั่งให้หัวหน้ากลุ่ม และสมาชิกกลุ่มในบางกลุ่ม บางคน ให้ไม่ยอมทำหน้าที่ของตน เมื่อหมดเวลาจึงมาเปรียบเทียบผลงานและความรู้สึกของกลุ่มที่มีหัวหน้าหรือสมาชิกที่ทำและไม่ยอมทำหน้าที่ของตน แล้วหาข้อสรุป)</p>	1 ชั่วโมง 30 นาที
	- นักเรียนเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งสามารถทำงานได้ตามบทบาทหน้าที่ของตน	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 ตาบอดคลำธง</p> <p>(แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 3 กลุ่ม เล่นเกมตาบอดคลำธง โดยครูจะวางธงสีต่างๆในถังทรายกลางลานกว้าง ซึ่งมีสิ่งกีดขวางมากมายอยู่รอบบริเวณ สมาชิกในกลุ่มจะต้องถูกผ้าปิดตาไว้แล้วเอามือเกาะบ่ากันเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง ส่วนหัวหน้ากลุ่มจะมีหน้าที่คอยเดินนำบอกทางแก่สมาชิกให้เดินไปหยิบธงสีประจำกลุ่มของตนให้ถูกต้อง และคอยดูแลให้สมาชิกปลอดภัยและห้ามสมาชิกคนใดชนสิ่งกีดขวาง ไมเช่นนั้นจะถือว่าแพ้</p> <p>หลังจากเล่นเกมแล้วช่วยกันอภิปรายถึงหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มที่ดี หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มที่ดี ผลดีของการทำตามหน้าที่ของตน และช่วยกันหาข้อสรุป)</p>	1 ชั่วโมง 30 นาที

<p>3. การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา</p>	<p>- นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานให้เสร็จทันเวลา</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 นักล่าสมบัติ</p> <p>(แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 6 กลุ่ม เล่นเกมนักล่าสมบัติ โดยให้ช่วยกันค้นหาสมบัติที่ซ่อนไว้ภายในบริเวณโรงเรียนภายในเวลาที่กำหนด โดยแต่ละกลุ่มมารับบัตรทิศทางการเดินทางจากครู ซึ่งบางกลุ่มจะไม่รู้ตัวว่าได้รับบัตรทิศทางเดินทางแบบผิด ๆ เพื่อให้เสียเวลาหาสมบัติที่ถูกซ่อนไว้ ดังนั้นจะมีบางกลุ่มจะสามารถหาสมบัติได้ทันเวลา ซึ่งได้ผลตอบแทนเป็นรางวัลและคำชมเชยจากครู แล้วจึงมาอภิปรายกันถึงมลสำคัญของเวลา การทำงานให้เสร็จทันเวลา และหาข้อสรุปร่วมกันภายหลัง)</p>	<p>1 ชั่วโมง 30 นาที</p>
<p>ตารางที่ 5 (ต่อ) รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้</p>			
หน่วยที่ / เนื้อหา	เป้าหมายที่ต้องการ	กิจกรรมการเรียนรู้ / ชื่อกิจกรรม	เวลา
<p>หน่วยที่ 3 : น้ำเอ๋ย น้ำใจ</p> <p>1. การให้โอกาสและให้เกียรติต่อกัน</p>	<p>- นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการให้เกียรติเมื่อผู้อื่นกระทำผิดและเปิดให้โอกาสผู้กระทำผิดได้ปรับปรุงตนเอง</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8 หาของให้พระราชา</p> <p>(แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 6 กลุ่ม ดูการแสดงละครของเพื่อนนักเรียน เรื่อง หาของให้พระราชา โดยมีการแสดง 2 แบบ คือ แบบที่ 1 เป็นลักษณะของพระราชาที่ไม่ยอมให้อภัยทหารเมื่อทำงานพลาดหาของให้ไม่เจอ กับแบบที่ 2 คือ ลักษณะของพระราชาที่ยอมให้อภัยทหารเมื่อทำงานพลาดแล้วให้โอกาสแก้ตัวใหม่ จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามจากเรื่องและอภิปรายความรู้สึกของทหาร ผลที่พระราชาได้รับ และหาข้อสรุปในความสัมพันธ์การให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดและเปิดให้โอกาสผู้กระทำผิดได้ปรับปรุงตนเอง)</p>	<p>1 ชั่วโมง 30 นาที</p>
<p>2. การพูดให้กำลังใจในยามทุกข์หรือผิดหวัง</p>	<p>- เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพูด เมื่อมีบุคคลใดอยู่ในภาวะทุกข์หรือผิดหวัง</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9 กล่องวิเศษ</p> <p>(แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 5 กลุ่ม ครูให้ของรางวัลกับนักเรียนแต่นักเรียนต้องใช้ผ้าผูกตาความหาของตนเองจากกล่องวิเศษซึ่งต้องใช้มือล้วงหยิบในกล่องคนละ 1 ครั้ง โดยในกล่องจะใส่ของต่างๆไว้หลายชนิด มีทั้งของดีและของที่ทำให้มือสกปรก เช่น พักทองต้มแฉะๆ แต่ก่อนหาของให้ทุกคนมารับบัตรจากครูบางคนได้คำอวย</p>	

		พร บางคนได้คำสั่งให้พูดจาเยาะเย้ยซ้ำเติมแรงๆต่อเพื่อนที่หยิบบนของสกปรกและไม่ได้รางวัล และบางคนได้บัตรคำสั่งให้พูดจาให้กำลังใจ ปลอบใจเพื่อน หลังจากนั้นจึงอภิปรายถึงความรู้สึกของนักเรียนที่โดนเพื่อนเยาะเย้ยซ้ำเติมกับที่ได้รับคำปลอบใจ ให้กำลังใจจากเพื่อน และช่วยกันหาข้อสรุป)	1 ชั่วโมง 30 นาที
3. การไม่แสดงท่าที่รังเกียจผู้อื่น	- นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของคน รวมทั้งผลเสียของการแสดงท่าที่รังเกียจผู้อื่น	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เทวดาจำแลง (ครูขอตัวแทนนักเรียน 5 คนมาพบครู รับบัตรคำสั่งจากครู ให้เป็นตำรวจ ทหาร นักสืบ ขอทาน และพ่อค้า โดยครูเลือกนักเรียนที่เรียนอ่อนเป็นขอทาน ส่วนที่เหลือแบ่งกลุ่มอิสระกลุ่มละ 5 คน เล่นเกมหาของ 1 ชิ้นที่ซ่อนอยู่ภายในโรงเรียนภายในเวลาที่จำกัด โดยแต่ละกลุ่มจะได้พิจารณาเลือกผู้ช่วยตามหาของกลุ่มละ 1 คนตามลำดับ ซึ่งกลุ่มใดที่เลือกขอทานจะสามารถหาของนั้นพบเพียงกลุ่มเดียว หลังจากนั้นมาอภิปรายถึงคุณค่าของคนที่ไม่มีการยอมรับหรือดูต่ำต้อยแต่ก็มีประโยชน์ต่อกลุ่ม และช่วยกันสรุป)	1 ชั่วโมง 30 นาที

ตารางที่ 5 (ต่อ) รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยที่ / เนื้อหา	เป้าหมายที่ต้องการ	กิจกรรมการเรียนรู้ / ชื่อกิจกรรม	เวลา
4. การอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม	- นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงผลดีของการอาสาตนเพื่อช่วยเหลือกันในการทำงาน	กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11 แข่งพิบกระดาศ (แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 6 กลุ่ม เล่นเกมแข่งพิบกระดาศ โดยครูกำหนดให้พิบกระดาศเป็นรูปต่างๆ 5 ชนิด โดยนักเรียนต้องช่วยกันพิบส่งครู ชนิดละ 5 ชิ้น ภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งครูมีคู่มือวิธีการพิบให้ดู แต่ก่อนแข่งขันให้นักเรียนทุกคนมาหยิบบัตรจากครู บางบัตรจะอวยพรให้ชนะการแข่งขัน บางบัตรจะมีคำสั่งให้นักเรียนต้องอาสาช่วยเหลือเมื่อเห็นเพื่อนพิบไม่ได้หรือเพื่อนพิบช้า แล้วเมื่อหมดเวลาจึงช่วยกันอภิปรายความรู้สึกของคนที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน ความสำเร็จของผลงาน แล้วหาข้อสรุปร่วมกันภายหลัง)	1 ชั่วโมง 30 นาที

<p>หน่วยที่ 4 : เด็กรุ่นใหม่กล้าแสดงออก</p> <p>1. การพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน</p>	<p>- นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 โคนัน ยอดนักสืบ</p> <p>(แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 6 กลุ่ม อ่านเรื่อง โคนัน ยอดนักสืบ ซึ่งเกี่ยวกับคดีฆาตกรรมคดีหนึ่ง แล้วให้นักเรียนช่วยกันหาข้อมูลต่างๆในคดีฆาตกรรมเพื่อหาตัวฆาตกร โดยบทอ่านที่ครูแจกให้จะต่างกัน ทุกคนในกลุ่มจะรู้ข้อมูลบางส่วน แต่มีคนหนึ่งในกลุ่มจะรู้ข้อมูลทุกอย่าง ซึ่งนักเรียนที่รู้ข้อมูลทุกอย่างนั้นจะมีบางคนที่ไม่สามารถบอกใครได้ เนื่องจากมีคำสั่งห้ามจากครู แต่บางคนสามารถบอกคนอื่นในกลุ่มได้แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแบบฝึกหัดคดีฆาตกรรม 10 ข้อในเวลาที่กำหนด ซึ่งนักเรียนจะช่วยกันทำได้ถูกทุกข้อถ้าคนที่รู้ข้อมูลทุกอย่างบอกเพื่อนในกลุ่มได้ แต่กลุ่มที่ทำไม่ถูกเป็นเพราะคนที่รู้ข้อมูลไม่ยอมบอกเพื่อน หลังจากนั้นจึงอภิปรายกันถึงความสำเร็จของงานจากการที่สมาชิกพูดและไม่พูดให้ข้อมูลคำแนะนำที่ตนรู้ รวมทั้งความรู้สึกของคนที่ต้องอดั้น รู้อยู่แก่ใจแต่พูดแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นของตนไม่ได้ กับคนที่ได้พูดแสดงความคิดเห็น ข้อมูลต่างๆของตน แล้วช่วยกันหาข้อสรุป)</p>	<p>1 ชั่วโมง 30 นาที</p>
---	--	--	--------------------------

ตารางที่ 5 (ต่อ) รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยที่ / เนื้อหา	เป้าหมายที่ต้องการ	กิจกรรมการเรียนรู้ / ชื่อกิจกรรม	เวลา
<p>2. การขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ</p>	<p>- นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพูดขอข้อมูลหรือคำแนะนำจากผู้อื่นในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13 ตัวเลขมหัศจรรย์</p> <p>(แบ่งกลุ่มนักเรียน เป็น 6 กลุ่ม เล่นเกมตัวเลขมหัศจรรย์ โดยให้นักเรียนหาตัวเลข 1-9 มาใส่ในตาราง 9 ช่องเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ครูบอกภายในเวลาที่กำหนด ก่อนเล่นให้ทุกคนมาหยิบบัตรจากครู ซึ่งบางคนจะได้เคล็ดลับเป็นสูตรเลขในการเล่นเกมนั้นให้สามารถทำได้ถูกต้องและเสร็จอย่างรวดเร็ว แต่มีข้อแม้ว่าห้ามบอกใคร แต่ถ้ามีเพื่อนที่ทำไม่ถูกมาถามก็จะต้องอธิบายเคล็ดลับนั้นให้เพื่อนรู้ด้วย ส่วนบางคนจะไม่ได้รับเคล็ดลับในการเล่นเกมนั้นทำให้ไม่สามารถเล่นเกมนี้ได้สำเร็จหรือเสร็จช้าไม่ทันเวลา ซึ่งคนที่ไม่ได้รับสูตร</p>	<p>1 ชั่วโมง 30 นาที</p>

		เลขนั้น จะมีบางคนที่ได้บัตรคำสั่งว่า ถ้าไม่เข้าใจหรือเล่นเกมไม่ได้ให้ถามเพื่อนที่รู้ แต่นักเรียนบางคนจะ ได้บัตรที่สั่งห้ามถามเพื่อนเด็ดขาด หลังจากหมดเวลาครูเฉลยและตรวจคำตอบ แล้วจึงอภิปรายถึงผล ของงานจากการพูดและไม่พูดขอคำอธิบายในสิ่งที่ตนไม่รู้ไม่เข้าใจจากเพื่อน แล้วช่วยกันหาข้อสรุป)	
	รวมทั้งสิ้น	13 กิจกรรม	19 ชั่วโมง 30 นาที

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.5.3 กำหนดสื่อที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม สื่อที่ใช้ต้องมีความหลากหลาย น่าสนใจ โดยเน้นสื่อที่หาได้ง่าย อยู่รอบตัวนักเรียนและสะดวกต่อการใช้งาน คำนึงถึงความสนใจ ความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้และวัยของนักเรียนเป็นสำคัญ (รูปภาพสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ในภาคผนวก ฉ หน้า 277-280)

1.5.4 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในโปรแกรมเพื่อเป็นการพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำงานกลุ่มของนักเรียน ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม จำนวน 13 แผน (ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในภาคผนวก จ หน้า 237-276)

1.5.5 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาด้านความตรงตามเนื้อหา โครงสร้างของแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม และความเหมาะสมในการใช้ภาษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือในชั้นอภิปรายของแต่ละแผนกิจกรรมการเรียนรู้ ควรถามนักเรียนด้วยว่าในชีวิตประจำวันพบเรื่องที่สอนนี้บ้างหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นการสะท้อนประสบการณ์เดิมของเด็ก และในชั้นสรุปและนำไปใช้ มีแค่สรุปเรื่องที่สอนแต่ยังไม่ได้ถามกระตุ้นให้เด็กนำไปใช้ ผู้วิจัยจึงได้ปรับแก้ไขตามคำแนะนำ โดยเพิ่มคำถามที่กระตุ้นนักเรียนให้ได้ใช้ประสบการณ์ตรงเพิ่มมากขึ้นและใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดหาแนวทางในการนำเรื่องที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น

ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ชื่อของกิจกรรมบางกิจกรรมซ้ำซ้อนกัน กิจกรรมมีความหลากหลายต้องใช้เวลามาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรับแก้ไขตามคำแนะนำ โดยเปลี่ยนชื่อของกิจกรรมที่ใช้คำซ้ำซ้อนเสียใหม่ และปรับเวลาในการสอนของแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น 1 ชั่วโมง 30 นาที

ในการพิจารณาด้านความตรงตามเนื้อหา โครงสร้างของแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มนั้น เมื่อนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา วัตถุประสงค์และทฤษฎีที่ใช้ (IOC) ได้เท่ากับ +1 ($IOC \geq 0.5$) (รายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 153)

1.5.6 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงแล้วจำนวน 3 แผน ไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 15 คน คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโกศาวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ซึ่งเป็นอีกโรงเรียนหนึ่งที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเบื้องต้นมาแล้ว พบว่า

นักเรียนยังมีปัญหาพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อดูความเหมาะสมในด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในทุกขั้นตอนและระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่า บางกิจกรรมมีการ กำหนดเวลาในการทำงานบางอย่างของนักเรียนน้อยเกินไป และนักเรียนบางคนไม่ได้ปฏิบัติตาม ขั้นตอนที่กำหนดไว้ หลังจากทราบปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว ผู้วิจัยจึงนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เรื่องเวลาในการทำงานและวิธีการอธิบายขั้นตอนการทำงานกิจกรรมของนักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

1.6 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลโปรแกรม ซึ่งเป็นเครื่องมือเดียวกันกับ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

1.6.2 แบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

1.6.3 แบบสำรวจตนเองหลังการทำงานกิจกรรม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และแบบสำรวจตนเองหลังการทำงานกิจกรรม ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

2.1.1 กำหนดรูปแบบของแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มให้เป็นลักษณะของการบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้ในแต่ละพฤติกรรมที่ต้องการวัด คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก โดยใช้บันทึกพฤติกรรมของนักเรียนที่สังเกตเห็นในขณะปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันในสถานการณ์ที่กำหนด คือ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทวารใน ช่วงก่อนเข้าร่วมโปรแกรม รวมทั้งสถานการณ์ปาเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY ในช่วงหลังเข้าร่วมโปรแกรม โดยผู้วิจัยและครูผู้สอนอีก 3 ท่าน ช่วยกันสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในผลงานของแต่ละสถานการณ์ที่กำหนด สำหรับการประเมินความสำเร็จของงานจากการทำงานกิจกรรมร่วมกันของนักเรียน (รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนผลงานในแต่ละสถานการณ์ นำเสนอใน ภาคผนวก ง หน้า 178, 182, 186, 190, 194, 199)

2.1.2 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม โดยกำหนดประเด็นที่ต้องการบันทึก คือ ชื่อกิจกรรม วัน เดือน ปีและสถานที่ที่สังเกต ชื่อผู้สังเกต รายชื่อนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม พฤติกรรมที่สังเกตได้ในแต่ละตัวบ่งชี้ของพฤติกรรม ด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก (มี / ไม่มี)

2.1.3 นำประเด็นการบันทึกที่กำหนดไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขปรับปรุงในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของประเด็นการบันทึกและการใช้ภาษา ซึ่งความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ เครื่องมือที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้

2.1.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความตรงของเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นและข้อเสนอนั้นว่า สถานการณ์ทั้ง 6 สถานการณ์ที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ในขณะที่นักเรียนกำลังทำกิจกรรมทั้งก่อนและหลังการทดลองนั้น สามารถนำไปใช้ได้ แต่ต้องมีการปรับแก้เรื่องภาษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในการพิจารณาด้านความตรงตามเนื้อหา เมื่อนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) นั้นได้เท่ากับ +1 ($IOC \geq 0.5$) (รายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 153)

2.1.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโกศาวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 และตรวจสอบความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต (inter - rater reliability) ซึ่งหมายถึง ความสอดคล้องหรือความสัมพันธ์กันระหว่างผลการสังเกตของผู้สังเกตตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อแสดงถึงความชัดเจน และความน่าเชื่อถือของข้อความในแบบสังเกต โดยใช้สูตรการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่สังเกตได้จากผู้วิจัยและครูผู้สอน 3 ท่านอยู่ในช่วงขนาดความสัมพันธ์ระหว่าง .06-.08 (รายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 150)

2.2 แบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

2.2.1 กำหนดรูปแบบของแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ให้เป็นลักษณะของการบันทึกคะแนนในแต่ละพฤติกรรมที่ต้องการวัด คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก โดยใช้บันทึกคะแนนในแต่ละพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในสถานการณ์ที่กำหนด คือ สถานการณ์มเข้มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และ สถานการณ์หอยทวธาในช่วงก่อนเข้าร่วมโปรแกรม รวมทั้งสถานการณ์ปาเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY ในช่วงหลังเข้าร่วมโปรแกรม

2.2.2 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การสร้างแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรม โดยกำหนดประเด็นที่ต้องการบันทึก คือ ชื่อ นามสกุล เลขที่ ชั้นเรียนของนักเรียนที่ทำกิจกรรม ชื่อกิจกรรม พฤติกรรมที่สังเกตได้ในแต่ละตัวบ่งชี้ของคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก (มี/ไม่มี) และผลการประเมินพฤติกรรมโดยแบ่งเป็นความถี่ของพฤติกรรมที่พบ และระดับคะแนนที่ได้ ซึ่งจะแยกบันทึกเป็นการทำกิจกรรมก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและการทำกิจกรรมหลังเข้าร่วมโปรแกรม โดยเกณฑ์การให้คะแนนนั้นจะพิจารณาจากความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้จากการทำกิจกรรม คือ 3 คะแนน (ระดับความถี่ของพฤติกรรม 3 ครั้ง) 2 คะแนน (ระดับความถี่ของพฤติกรรม 2 ครั้ง) 1 คะแนน (ระดับความถี่ของพฤติกรรม 1 ครั้ง) และ 0 คะแนน (ระดับความถี่ของพฤติกรรม 0 ครั้ง)

2.2.3 นำประเด็นการบันทึกที่กำหนดไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขปรับปรุงในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของประเด็นการบันทึกและการใช้ภาษา ซึ่งความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ เครื่องมือที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้

2.2.4 นำแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมในการใช้ภาษาและรูปแบบของการบันทึก เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า เครื่องมือที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้

2.2.5 นำแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโกศาวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า สามารถนำผลการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดที่สังเกตได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม มาวิเคราะห์และบันทึกเป็นคะแนนได้อย่างถูกต้อง สะดวกและไม่ยุ่งยาก

2.3 แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

2.3.1 กำหนดรูปแบบของแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม ให้เป็นข้อคำถามในลักษณะคำถามปลายปิด ให้เลือกตอบตามความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียน แต่บางข้อจะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้นักเรียนได้เขียนข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเพิ่มเติม แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมนี้ ใช้เมื่อเสร็จสิ้นจากการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งสิ้น 13 แผน เพื่อศึกษาถึงความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนในการทำกิจกรรม ข้อคิดที่นักเรียนได้รับ และแนวทางปฏิบัติตนเองของนักเรียนในสถานการณ์การทำงานกลุ่มครั้งต่อไป อันจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นถึง

แนวโน้มของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในอนาคต และเพื่อนำผลจากการตอบคำถามของนักเรียนมาใช้ในการประเมินคุณภาพของกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

2.3.2 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การสร้างคำถาม และกำหนดประเด็นที่ต้องการ คือ ชื่อกิจกรรม วัน เดือน ปีที่ทำกิจกรรม ชื่อ นามสกุล เลขที่และชั้นเรียนของนักเรียน และข้อคำถามหลัก 3 ข้อ คือ ความรู้สึกและความคิดเห็นในการทำกิจกรรม ข้อคิดที่ได้รับจากการทำกิจกรรม และแนวทางการปฏิบัติตนในสถานการณ์การทำงานกลุ่มครั้งต่อไป สำหรับการประเมินคุณภาพของกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ผู้วิจัยตรวจพิจารณาคำตอบจากการตอบคำถามในแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียนว่านักเรียนแต่ละคนได้เกิดความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกตระหนัก เห็นคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นๆ หรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การผ่านกิจกรรม คือ คำตอบของนักเรียน (ยกเว้นข้อ 1.1) จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือแนวคิดตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นๆ จึงจะถือว่า ได้คะแนน และนักเรียนต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 80% ของคะแนนทั้งหมด จึงจะถือว่า ผ่านกิจกรรม และหากผลการตรวจประเมินคำตอบของนักเรียน พบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านกิจกรรมหรือได้ผลตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรม มีไม่ต่ำกว่า 80% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด จะถือว่ากิจกรรมการเรียนรู้นั้นผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งหมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้อันได้ผลดี ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกตระหนัก เห็นคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของกิจกรรมได้ และสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้นั้นไปใช้ได้ต่อไป

2.3.3 นำประเด็นการบันทึกที่กำหนดไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขปรับปรุงในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของประเด็นการบันทึกและการใช้ภาษา ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความคิดเห็นว่าเป็นว่า ถ้าให้นักเรียนเขียนตอบในคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดทั้งหมด นักเรียนอาจเขียนไม่ได้ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือใหม่ คือ จากเดิมที่ข้อคำถามมีลักษณะปลายเปิดทั้งหมด เปลี่ยนเป็นคำถามลักษณะปลายปิด ให้นักเรียนได้เลือกตอบให้ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นของตน แต่ยังสามารถเขียนบรรยายเพิ่มเติมได้หากนักเรียนมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกเป็นอย่างอื่น

2.3.4 นำแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและพิจารณาความตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ภาษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ บางประโยคหรือบางคำในข้อคำถามต้องมีการปรับเปลี่ยนให้นักเรียนสามารถอ่านทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

ในการพิจารณาด้านความตรงตามเนื้อหา เมื่อนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) นั้นได้เท่ากับ +1 ($IOC \geq 0.5$) (รายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 154)

2.3.5 นำแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโกศาวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า สามารถนำเครื่องมือไปใช้ได้ นักเรียนสามารถตอบคำถามได้ตามความรู้สึกและความคิดเห็นของตน และนักเรียนบางคนมีการเขียนความคิดเห็นของตนเพิ่มเติมในข้อคำถามบางข้อที่มีลักษณะปลายเปิด

ขั้นที่ 4 การออกแบบการทดลอง

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้สร้างขึ้นตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group Process- Based Instruction) ได้มีการออกแบบการทดลอง โดยกำหนดรูปแบบของการวิจัยครั้งนี้ คือ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre- Experimental Design) แบบแผนในการทดลองเป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The Single Group , Pretest-Posttest Design) ดังนี้

$$E : O_1 \quad X \quad O_2$$

E หมายถึง กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน
 O_1 หมายถึง การวัดก่อนการทดลอง คือ การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดก่อนการทดลอง
 X หมายถึง การดำเนินการทดลอง คือ การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม จำนวน 13 แผน
 O_2 หมายถึง การวัดหลังการทดลอง คือ การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดหลังการทดลอง

ขั้นที่ 5 การดำเนินการทดลอง

ในการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ช่วง คือ ก่อนการทดลอง ดำเนินการทดลอง และหลังการทดลอง รายละเอียดแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 รายละเอียดของกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ และระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ช่วงดำเนินการทดลอง	กิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้	ระยะเวลา
ก่อนการทดลอง	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียน ป.4 (3 ห้อง) ร่วมกันทำกิจกรรมในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทวธา ซึ่งผู้วิจัยร่วมกับครูผู้สอนอีก 3 คน ช่วยกันสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก บันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แล้วจึงนำมาวิเคราะห์เป็นคะแนนลงในแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - ประเมินความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดใน แต่ละสถานการณ์ที่สร้างขึ้นทั้ง 3 สถานการณ์ - คัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนรวมในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออกในการทำงานน้อยที่สุด โดยให้เป็นกลุ่มตัวอย่างมาเข้าร่วมโปรแกรม จำนวน 30 คน และถือเอาคะแนนพฤติกรรมกับคะแนนของผลงานกลุ่มที่บันทึกได้ของนักเรียนทั้ง 30 คน มาเป็นคะแนนพฤติกรรมและคะแนนความสำเร็จของผลงานก่อนทดลองใช้โปรแกรมของนักเรียนแต่ละคน 	<p>แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม</p> <p>แบบบันทึกสำหรับการประเมิน พฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม</p>	9 ชม.
	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วิจัยร่วมพูดคุยและจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คน และเพื่อฝึกความพร้อมของนักเรียนในการพูดอภิปรายและการเขียนแสดงความรู้สึกความคิดเห็นของตนในเรื่องต่างๆ ใกล้เคียงตัว 	-	4 ชม.30 นาที

ตารางที่ 6 (ต่อ) รายละเอียดของกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ และระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ช่วงดำเนินการทดลอง	กิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้	ระยะเวลา
ระหว่างการทดลอง	- ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะต่างๆให้กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น 13 แผน สัปดาห์ละ 5 วัน ช่วงเวลา 14.00-15.30 น. และในตอนท้ายของแต่ละกิจกรรมให้นักเรียนทำแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม แล้วนำผลการตรวจพิจารณาคำตอบของนักเรียนมาใช้ในการประเมินแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 13 แผน แบบสำรวจตนเอง หลังการทำกิจกรรม	19 ชม. 30 นาที
หลังการทดลอง	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ในสถานการณ์ที่กำหนด คือ สถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY แล้วนำพฤติกรรมที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มมาวิเคราะห์เป็นคะแนนลงในแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - ประเมินความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดใน แต่ละสถานการณ์ที่สร้างขึ้นทั้ง 3 สถานการณ์	แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม แบบบันทึกสำหรับการประเมิน พฤติกรรมการทำงาน กลุ่ม	3 ชม.
รวม ระยะเวลาทั้งหมดในการทดลองโปรแกรม			36 ชม.

5.1 ก่อนการทดลอง

เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนแต่ละคนก่อนการทดลอง และเพื่อทำการคัดเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมาเข้าร่วมโปรแกรม จำนวน 30 คน ผู้วิจัยจึงทำการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนการทดลองโดยจัดให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีทั้งหมด 3 ห้องได้ทำกิจกรรมร่วมกันที่ละห้อง ซึ่งนักเรียนทุกคนต้องทำกิจกรรมในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครบทั้ง 3 สถานการณ์ คือ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร (วันที่ 12 มกราคม 2552) สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน (วันที่ 13 มกราคม 2552) และสถานการณ์หอยทวาร (วันที่ 14 มกราคม 2552) ผู้วิจัยร่วมกับครูผู้สอนอีก 3 ท่าน ช่วยกันสังเกตพฤติกรรมการทำงาน

กลุ่มของนักเรียนในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามพฤติกรรมบ่งชี้ต่างๆ ที่กำหนด โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำพฤติกรรมที่บันทึกได้ (มี / ไม่มี) มาหาค่าความถี่ของแต่ละพฤติกรรมแล้ววิเคราะห์เป็น คะแนนลงในแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยจะคัดเลือกนักเรียนที่มี คะแนนรวมในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการ ทำงานน้อยที่สุดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างมาเข้าร่วมโปรแกรม จำนวน 30 คน และถือเอาคะแนน พฤติกรรมที่บันทึกได้ของนักเรียนทั้ง 30 คน มาเป็นคะแนนพฤติกรรมก่อนทดลองใช้โปรแกรม อีกทั้งมีการประเมินความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนตามเกณฑ์การให้ คะแนนที่กำหนดในแต่ละสถานการณ์ที่สร้างขึ้นทั้ง 3 สถานการณ์ (รายละเอียดของเกณฑ์การให้ คะแนนผลงานในแต่ละสถานการณ์ นำเสนอในภาคผนวก ง หน้า 178, 182, 186) หลังจากนั้นจึง จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกันที่มาจากต่าง ห้อง รวมทั้งเตรียมความพร้อมในการพูดและการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเป็นเวลา 3 วัน จำนวน 4 ชั่วโมง 30 นาที รายละเอียดแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แผนการจัดกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยและเตรียมความพร้อมก่อนการทดลอง

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	วิธีการที่ใช้	รายละเอียดของกิจกรรม	หมายเหตุ
1	1. เพื่อทำความรู้จัก และสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียนกับครู และระหว่างนักเรียนที่มาจากต่างห้องเรียน 2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดต่อหน้า ที่ชุมนุมชน 3. เพื่อฝึกความกล้าแสดงออกของนักเรียน 4. เพื่อฝึกการพูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียน	- การพูดแนะนำตนเอง - การร้องเพลงประกอบท่าทาง - การวาดภาพบรรยายลักษณะหน้าตาของตนเองและการเขียนบอกรายละเอียดที่แสดงถึงความเป็นตนเอง - การทายชื่อบุคคลจากภาพ	1. ครูพูดแนะนำตนเอง แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนพูดซักถามสิ่งที่ยากู้เกี่ยวกับตัวครู คนละ 1 คำถาม 2. ให้นักเรียนพูดแนะนำตนเองทีละคน 3. ครูสอนนักเรียนร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลงโดเรมอน และหาอาสาสมัครออกมาแสดงที่หน้าชั้นเรียน 4. ให้นักเรียนวาดรูปในกระดาษที่ครูแจกให้ เฉพาะใบหน้าและทรงผมให้เหมือนตนเองมากที่สุด และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับนิสัย สีรายการโทรทัศน์และอาหารที่ชอบข้างใต้โดยไม่ต้องเขียนชื่อตนเองไป 5. ครูสุ่มหยิบภาพให้นักเรียนในห้องทายชื่อบุคคลในภาพ แล้วให้เจ้าของภาพออกมาตอบคำถามในสิ่งที่เพื่อนๆ ยากู้ 3 คำถาม แล้วนำภาพไปติดไว้บนบอร์ด	1. เวลาทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง 30 นาที 2. สื่อที่ใช้ คือ -กระดาษขาว ขนาด A4 30 แผ่น - เพลงโดเรมอน (15 ม.ค. 52)

ตารางที่ 7 (ต่อ) แผนการจัดกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยและเตรียมความพร้อมก่อนการทดลอง

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	วิธีการที่ใช้	รายละเอียดของกิจกรรม	หมายเหตุ
2	<p>1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดต่อหน้าทีชุมนุมชน</p> <p>2. เพื่อฝึกความกล้าแสดงออกของนักเรียน</p> <p>3. เพื่อฝึกการพูดและการเขียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียน</p>	<p>- การร้องเพลงประกอบท่าทาง</p> <p>- การเล่านิทาน / การแสดงประกอบการเล่านิทาน</p> <p>- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง</p>	<p>1. ครูสอนนักเรียนร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลงจิ้งจก หลังจากร้องและเดินร่วมกัน 2 รอบ แล้วหาอาสาสมัครออกมาแสดงที่หน้าชั้นเรียน</p> <p>2. ครูเล่านิทานให้นักเรียนฟัง เรื่อง กวางเผ่า เจ้าปัญญา หลังจากนั้นให้นักเรียนจับกลุ่มๆ ละ 5 คน ตั้งชื่อกลุ่ม เลือกหัวหน้าปรึกษา แบ่งงานกันเพื่อฝึกซ้อมการแสดงจากนิทานที่ครูเล่าให้ฟัง เป็นเวลา 10 นาที</p> <p>3. ครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมาแสดงจนครบทุกกลุ่ม และวิจารณ์การแสดงของเพื่อนๆ</p> <p>4. ครูแจกกระดาษให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามจากนิทาน และอภิปรายแสดงความคิดเห็นเป็นภายในกลุ่มเกี่ยวกับ ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง และตัวแทนออกมาพูดหน้าชั้น</p>	<p>1. เวลาทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง 30 นาที</p> <p>2. สื่อที่ใช้ คือ - นิทานเรื่อง กวางเผ่า เจ้าปัญญา - เพลงจิ้งจก - กระดาษขาว ขนาด A4 5 แผ่น (19 ม.ค. 52)</p>
3	<p>1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดต่อหน้าทีชุมนุมชน</p> <p>2. เพื่อฝึกความกล้าแสดงออกของนักเรียน</p> <p>3. เพื่อฝึกการพูดและการเขียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียน</p>	<p>- การร้องเพลงประกอบท่าทาง</p> <p>- การเขียนแสดงความคิดเห็นจากข่าวที่อ่าน</p> <p>- การเล่าข่าว / เหตุการณ์</p> <p>- การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากข่าวที่ฟัง</p>	<p>1. ครูสอนนักเรียนร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลงเจ้าลา หลังจากร้องและเดินร่วมกัน 2 รอบ แล้วหาอาสาสมัครออกมาแสดงที่หน้าชั้นเรียน</p> <p>2. ครูกับนักเรียนพูดคุยกันถึงเรื่องข่าวสารต่างๆ ในชีวิตประจำ และแหล่งข่าวที่สนใจ</p> <p>3. ให้นักเรียนค้นหาและตัดข่าวที่สนใจ ตัดลงไปในกระดาษที่ครูแจกให้ แล้วเขียนความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนด้านล่าง หลังจากนั้นให้นักเรียนผลัดกันออกไป เล่าข่าวนั้นที่หน้าชั้นเรียน และเปิดโอกาสให้เพื่อนในชั้นได้แสดงความคิดเห็นของตนจากข่าวที่เพื่อนเล่าให้ฟังได้</p>	<p>1. เวลาทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง 30 นาที</p> <p>2. สื่อที่ใช้ คือ - เพลงเจ้าลา/ หนังสือพิมพ์ 5-6 ฉบับ - กระดาษขาว ขนาด A4 30 แผ่น (20 ม.ค. 52)</p>

5.2 ดำเนินการทดลอง

เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 13 แผน สัปดาห์ละ 5 วัน ช่วงเวลา 14.00-15.30 น. รวมระยะเวลาในการสอนทั้งสิ้นประมาณ 3 สัปดาห์ ซึ่งแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจะแบ่งเป็น 4 หน่วย คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-3 เป็นส่วนที่พัฒนาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะด้านความสามัคคี แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4-7 เป็นส่วนที่ช่วยพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8-11 ช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะด้านความมีน้ำใจ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12-13 เป็นส่วนที่ช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะด้านความกล้าแสดงออก โดยในตอนท้ายของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ (แผนที่ 1-13) ให้นักเรียนได้ทำแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้สึก ความคิดเห็น ข้อคิดที่ได้รับ และแนวทางการปฏิบัติตนของนักเรียนที่จะนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่มครั้งต่อไป รวมทั้งนำผลที่ได้จากการตรวจพิจารณาคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียนมาใช้ในการประเมินคุณภาพของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ว่า นักเรียนแต่ละคนได้เกิดความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกตระหนัก เห็นคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นๆ หรือไม่ หากจำนวนนักเรียนที่ผ่านกิจกรรมหรือได้ผลตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรม มีไม่ต่ำกว่า 80% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด จะถือว่ากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งหมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนั้นได้ผลดี ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกตระหนัก เห็นคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของกิจกรรมได้ และสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้นั้นไปใช้ได้ต่อไป โดยวัน เดือน ปี ที่จัดกิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-13 มีดังนี้

วันที่ 21 มกราคม 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1	เรือบกสามัคคี
วันที่ 22 มกราคม 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2	จ่ายตลาด
วันที่ 23 มกราคม 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3	หมีน้อยน่ารัก
วันที่ 26 มกราคม 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4	จิตรกรน้อย
วันที่ 27 มกราคม 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5	นักปั้นมือใหม่
วันที่ 28 มกราคม 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6	ตาบอดคลำธง
วันที่ 29 มกราคม 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7	นักล่าสมบัติ
วันที่ 30 มกราคม 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8	หาของให้พระราชินี
วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9	กล่องวิเศษ

วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10	เทวดาจำแลง
วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11	แข่งฟ้ากระดาษ
วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12	โคนัน ยอดนักสืบ
วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2552	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13	ตัวเลขมหัศจรรย์

5.3 หลังการทดลอง

เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงทำการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่สร้างขึ้นอีก 3 สถานการณ์ คือ สถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง (วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2552) สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ (วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2552) และสถานการณ์ WALK RALLY (วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2552) โดยผู้วิจัยร่วมกับครูผู้สอนอีก 3 ท่าน ช่วยกันสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกตามพฤติกรรมบ่งชี้เดิมที่กำหนด โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หลังจากนั้นจึงหาค่าความถี่ของพฤติกรรมที่พบและวิเคราะห์เป็นคะแนนลงในแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนด อีกทั้งมีการประเมินความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดในแต่ละสถานการณ์ที่สร้างขึ้นทั้ง 3 สถานการณ์ (รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนผลงานในแต่ละสถานการณ์ นำเสนอในภาคผนวก ง หน้า 190, 194, 199)

ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลงานกลุ่มที่บันทึกได้จากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์ที่กำหนด ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม มาทำการทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ซึ่งในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มตัวอย่างนั้น ใช้การทดสอบค่าทีแบบ Paired – Sample t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวอย่าง 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน (มีกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว แต่ได้รับการวัดซ้ำในคนกลุ่มเดิม ในตัวแปรตามตัวเดียวกัน และตัวอย่างแต่ละคนได้รับได้รับ Treatment เหมือนกันทุกเงื่อนไข)

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ที่ได้ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มตัวอย่างมาทำการทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ซึ่งในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มตัวอย่างนั้น ใช้การทดสอบค่าทีแบบ Paired – Sample t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวอย่าง 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน (มีกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว แต่ได้รับการวัดซ้ำในคนกลุ่มเดิม ในตัวแปรตามตัวเดียวกัน และตัวอย่างแต่ละคนได้รับได้รับ Treatment เหมือนกันทุกเงื่อนไข)

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หลังการเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรม คือ 75 % โดยการทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ซึ่งในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หลังการเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรม 75 % นั้นใช้การทดสอบค่าทีแบบ One – Sample t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 คือ การทดสอบค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวอย่าง 1 กลุ่ม เมื่อไม่ทราบค่าความแปรปรวนของประชากร

4. นำข้อมูลจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ร้อยละ และนำผลจากการตรวจพิจารณาคำตอบของนักเรียนมาหาค่าความถี่ ร้อยละ เพื่อใช้ประเมินคุณภาพของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่รวบรวมได้จากการทดลอง วิเคราะห์ความเป็นเหตุเป็นผลแล้ว นำเสนอเป็นรูปความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ได้มีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรม โดยมีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนจากทำกิจกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยนำพฤติกรรมที่บันทึกได้มาหาค่าความถี่ของแต่ละพฤติกรรมแล้วบันทึกเป็นคะแนนลงในแบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พร้อมทั้งมีการประเมินความสำเร็จของงานจากการทำงานร่วมกันของนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ และในระหว่างที่มีการทดลองใช้โปรแกรม ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความรู้สึก ความคิดเห็น ข้อคิดที่ได้รับ และแนวทางการปฏิบัติตนของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่มครั้งต่อไปและมีการประเมินคุณภาพของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นโดยใช้แบบสำรวจตนเองหลังการทำงาน จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาวิเคราะห์หรือรายละเอียด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นตอนตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสำเร็จของงานจากการทำงานกิจกรรมของนักเรียน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

2.1.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

2.1.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความรับผิดชอบ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

2.1.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความมีน้ำใจ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

2.1.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความกล้าแสดงออก ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

2.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน หลังเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรม

ตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมของนักเรียน

ความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียน พิจารณาคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ในแต่ละสถานการณ์ (รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนผลงานในแต่ละสถานการณ์ นำเสนอในภาคผนวก ง หน้า 178, 182, 186, 190, 194, 199) สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ช่วงการทดลอง	ผลการเปรียบเทียบ					
	Mean	SD.	Mean	SD.	t	Sig.
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	15.26	4.37				
			7.56	4.39	9.43 *	0.00
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	22.83	2.10				

* $p < .05$ ($.05$ $t_{29} = 2.045$)

จากตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่า 22.83 ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมก่อนเข้าร่วมโปรแกรมที่มีค่า 15.26

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลแยกนำเสนอตามประเภทของคุณลักษณะ ดังนี้

2.1.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ช่วงการทดลอง	ผลการเปรียบเทียบ					
	Mean	SD.	Mean	SD.	t	Sig.
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	5.97	1.10	2.67	1.18	12.33 *	0.00
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	8.63	0.56				

* $p < .05$ ($.05$ $t_{29} = 2.045$)

จากตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้านความสามัคคีก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคีหลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่า 8.63 ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคีก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ที่มีค่า 5.97

2.1.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความรับผิดชอบ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความรับผิดชอบ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ช่วงการทดลอง	ผลการเปรียบเทียบ					
	Mean	SD.	Mean	SD.	t	Sig.
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	4.33	1.58				
			4.20	1.54	14.94 *	0.00
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	8.53	0.57				

* $p < .05$ ($.05$ $t_{29} = 2.045$)

จากตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้านความรับผิดชอบก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความรับผิดชอบหลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่า 8.53 ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความรับผิดชอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ที่มีค่า 4.33

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความมีน้ำใจ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความมีน้ำใจ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ช่วงการทดลอง	ผลการเปรียบเทียบ					
	Mean	SD.	Mean	SD.	t	Sig.
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	3.70	0.98				
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	8.97	1.61	5.23	1.87	15.33 *	0.00

* $p < .05$ ($.05$ $t_{29} = 2.045$)

จากตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้านความมีน้ำใจก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความมีน้ำใจหลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่า 8.97 ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความมีน้ำใจก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ที่มีค่า 3.70

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความกล้าแสดงออก ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความกล้าแสดงออก ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ช่วงการทดลอง	ผลการเปรียบเทียบ					
	Mean	SD.	Mean	SD.	t	Sig.
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	2.53	0.82				
			1.60	1.16	7.54 *	0.00
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	4.13	0.78				

* $p < .05$ ($.05$ $t_{29} = 2.045$)

จากตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้านความกล้าแสดงออกก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความกล้าแสดงออกหลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่า 4.13 ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความกล้าแสดงออกก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ที่มีค่า 2.53

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน หลังเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรม คือ 75 % ซึ่งมีค่าเท่ากับ 27 คะแนน รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน หลังเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรม

	คะแนนเต็ม	Mean	SD.	Test Value = 27	
				t	Sig.
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	36	30.17	2.17	8.00 *	0.00

* $p < .05$ ($.05 t_{29} = 2.045$)

จากตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกหลังเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรมที่กำหนดไว้ 75% แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกหลังเข้าร่วมโปรแกรม มีค่า 30.17 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์การประเมินโปรแกรมที่กำหนดไว้ คือ 27 คะแนน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้จากการตอบแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียน นำเสนอในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการประเมินคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้	ผลการประเมินคำตอบของนักเรียน				ผลการประเมิน กิจกรรมการเรียนรู้ (ผ่าน / ไม่ผ่าน)
	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. เรือบกสามัคคี	29	96.67	1	3.33	ผ่าน
2. จ่ายตลาด	27	93.1	2	6.9	ผ่าน
3. หมี่น้อยน่ารัก	26	89.66	3	10.34	ผ่าน
4. จิตรกรน้อย	25	83.33	5	16.67	ผ่าน
5. นักปั้นมือใหม่	25	83.33	5	16.67	ผ่าน
6. ตาบอดคลำธง	28	93.33	2	6.67	ผ่าน
7. นักล่าสมบัติ	25	83.33	5	16.67	ผ่าน
8. หาชองให้พระราชา	27	90	3	10	ผ่าน
9. กล้องวิเศษ	28	93.33	2	6.67	ผ่าน
10. เทวดาจำแลง	24	80	6	20	ผ่าน
11. แข่งพิบกระดาศ	26	86.67	4	13.33	ผ่าน
12. โคนัน ยอดนักสืบ	26	86.67	4	13.33	ผ่าน
13. ตัวเลขมหัศจรรย์	27	90	3	10	ผ่าน
รวม จำนวนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน					13 กิจกรรม

จากตารางที่ 14 ผลการประเมินคำตอบของนักเรียนจากการทำแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-13 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรือบกสามัคคี มีจำนวนนักเรียนที่ได้รับการตรวจพิจารณาว่าผ่านเกณฑ์มากที่สุด คือ 29 คน ส่วนแผนการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เทวดาจำแลง มีจำนวนนักเรียนที่ได้รับการตรวจพิจารณาว่าผ่านเกณฑ์น้อยที่สุด คือ 24 คน และพบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ มีจำนวนร้อยละ 80 ขึ้นไปในทุกกิจกรรม

สำหรับรายละเอียดของการตอบแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียนซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึก ความคิดเห็น ข้อคิดความรู้ที่นักเรียนได้รับจากการทำกิจกรรม เสนอตามลำดับของกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรือบกสามัคคี

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมเรือบกสามัคคี

เรื่อง การช่วยเหลือกันทำงาน		
ข้อความ / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 เมื่อเล่นเกมในครั้งแรกเกิดปัญหาอะไร และนักเรียนคิดว่าเป็นเพราะสาเหตุใด คำตอบ ไม่สามารถพาเรือบกเข้าเส้นชัยได้	30	100
1.3 ในการเล่นเกมครั้งที่ 2 ผลเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด คำตอบ สามารถพาเรือบกเข้าเส้นชัยได้ เพราะ	30	100
1.4 นักเรียนคิดว่าการทำงานใดๆถ้าสมาชิกทุกคนสามัคคีกัน ช่วยเหลือกันจะเกิดผลอย่างไร คำตอบ เกิดผลดี เพราะงานจะสำเร็จและสมาชิกในกลุ่มรู้สึกดีต่อกัน	30	100
1.5 นักเรียนคิดว่าการทำงานที่สมาชิกในกลุ่มไม่ช่วยกันทำงาน มีคนทำงานเพียงไม่กี่คน จะมีผลเสียหรือไม่ อย่างไร คำตอบ มีผลเสีย เนื่องจากงานไม่เสร็จ และอาจทำให้สมาชิกทะเลาะกันไม่พอใจกันได้	30	100
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรม เรือบกสามัคคี คำตอบ ความสามัคคีและความพร้อมเพรียงกันจะช่วยให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	27	90

ตารางที่ 15 (ต่อ) ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมเรือบกสามัคคี

เรื่อง การช่วยเหลือกันทำงาน		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป นักเรียนคิดว่าจะช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มทำงานอย่างเต็มความสามารถ ของนักเรียนหรือไม่ และนักเรียนจะทำอย่างไร คำตอบ ช่วยเหลือเต็มความสามารถและทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ	25	83.33

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม (27 คน คิดเป็นร้อยละ 90) และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะกิจกรรมสนุก (ร้อยละ 23.33) ทำเต็มที่แล้ว (ร้อยละ 6.67) ทำสำเร็จ (ร้อยละ 3.33) เป็นเด็กทำได้แค่นี้ก็ดีแล้ว (ร้อยละ 3.33) ทุกคนช่วยกัน สามัคคีกัน (ร้อยละ 26.67) เป็นกิจกรรมที่สนุกและทุกคนได้ช่วยเหลือกัน (ร้อยละ 23.33) ได้ความรู้มาก (ร้อยละ 3.33) ไม่พอใจ เพราะ บางคนไม่ตั้งใจ (ร้อยละ 6.67) รู้สึกเฉยๆ เพราะ ไม่ค่อยชอบเท่าไร (ร้อยละ 3.33)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 จ่ายตลาด

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมจ่ายตลาด

เรื่อง การไม่ทะเลาะวิวาทกัน		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 เมื่อนักเรียนเห็นบรรยากาศในการทำงานที่สมาชิกทะเลาะเบาะแว้งกัน นักเรียนรู้สึกอย่างไร คำตอบ ไม่ชอบ และอยากให้หยุดทะเลาะกัน	28	96.55
1.3 นักเรียนอยากให้การทำงานร่วมกัน มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน หรือไม่ คำตอบ ไม่อยากให้ทะเลาะกัน	28	96.55
1.4 นักเรียนคิดว่า การทะเลาะวิวาทของสมาชิกในกลุ่ม มีผลเสียต่อความสำเร็จของงาน หรือไม่ คำตอบ มีผลเสีย	27	93.10
1.5 นักเรียนคิดว่า การทะเลาะวิวาทของสมาชิกในกลุ่ม มีผลเสียต่อสัมพันธภาพของสมาชิก ในกลุ่มหรือไม่ อย่างไร คำตอบ มีผลเสีย เพราะ	25	96.21
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมจ่ายตลาด คำตอบ การทำงานร่วมกันต้องมีความสามัคคี ไม่ทะเลาะกัน	28	96.55
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป นักเรียนจะทะเลาะกับเพื่อนหรือรังแกเพื่อนหรือไม่ และถ้าเกิด เหตุการณ์ที่มีเพื่อนในกลุ่มทะเลาะกัน นักเรียนจะทำอย่างไร คำตอบ จะไม่ทะเลาะกับเพื่อน และจะห้ามปรามเพื่อนที่ทะเลาะกัน	29	100

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนทุกคนรู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะ กิจกรรมสนุก (ร้อยละ 37.93) ชอบวิ่ง (ร้อยละ 6.89) ทำสำเร็จ (ร้อยละ 3.44) ได้เห็นเพื่อนยิ้มแย้มดีใจ (ร้อยละ 6.89) ทุกคนช่วยกัน

สามัคคีกัน (ร้อยละ 20.68) เป็นกิจกรรมที่สนุก และ ทุกคนได้ช่วยเหลือกัน สามัคคีกัน (ร้อยละ 3.44) ได้ความรู้เรื่องการซื้อของในตลาด (ร้อยละ 3.44) ทำเต็มที่แล้ว ตั้งใจทำกิจกรรม (ร้อยละ 6.89) สามัคคีกันและไม่ทะเลาะกัน (ร้อยละ 6.89)

3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 หมีน้อยน่ารัก

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมหมีน้อยน่ารัก

เรื่อง การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 ในการปะติภาพรอบแรกเกิดผลอย่างไร และนักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น คำตอบ ปะติภาพไม่ถูกต้อง ตามที่ครูเฉลย เพราะ	27	93.10
1.3 นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดการปะติภาพในรอบสองจึงประสบความสำเร็จ คำตอบ เพราะสมาชิกแต่ละคนช่วยบอกให้รู้ว่าส่วนใดของภาพต้องใช้สีใด	27	93.10
1.4 ถ้าต้องการให้ผลงานที่ออกมาถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็น คำแนะนำหรือข้อมูลจากสมาชิกในกลุ่มหรือไม่ คำตอบ จำเป็นต้องรับฟังจากสมาชิกทุกคน	29	100
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมหมีน้อยน่ารัก (ตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ) คำตอบ การทำงานกลุ่มหากมีการยอมรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่ม จะช่วยให้งานสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ	22	75.87
คำตอบ สมาชิกในกลุ่มมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน หากยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จะทำให้เกิดผลดีต่อการทำงานกลุ่ม	26	89.66

ตารางที่ 17 (ต่อ) ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมหมีน้อยน่ารัก

เรื่อง การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป นักเรียนจะรับฟังข้อมูล คำแนะนำหรือความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มหรือไม่ และถ้ารับฟังคำแนะนำความคิดเห็นของเพื่อนแล้ว นักเรียนจะนำข้อมูลนั้นไปทำอะไร		
คำตอบ รับฟังทุกคน และนำมาพิจารณาร่วมกันก่อนตัดสินใจ	22	75.86

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนทุกคนรู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะ กิจกรรมสนุก (ร้อยละ 31.03) ทำเต็มที่ ตั้งใจทำมาก (ร้อยละ 10.34) ทุกคนได้ช่วยกันติตภาพ ร่วมมือกัน สามัคคีกัน (ร้อยละ 41.37) ชอบปะติดภาพ (ร้อยละ 3.44) ได้ช่วยกันคิด (ร้อยละ 3.44) ได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน ได้ฟังที่เพื่อนบอก (ร้อยละ 10.34)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 จิตรกรน้อย

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมจิตรกรน้อย

เรื่อง การไม่ละทิ้งงานเมื่องานยังไม่สำเร็จ		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 นักเรียนคิดว่า ในการทำงานกลุ่ม หากสมาชิกคนใดได้รับมอบหมายงานใดแล้วควรรีบด หลักการปฏิบัติงานอย่างไร คำตอบ ต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ทันเวลาที่กำหนด ไม่ละทิ้งงานไปเฉยๆ	26	86.67
1.3 ถ้าสมาชิกบางคนในกลุ่มไม่รับผิดชอบงาน ละทิ้งงานไปกลางคัน ไม่ยอมทำงานนั้นให้เสร็จ คนอื่นๆ ในกลุ่มจะรู้สึกอย่างไร คำตอบ ไม่พอใจ และรู้สึกไม่ดีต่อสมาชิกคนนั้น	19	63.33
1.4 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับสมาชิกที่ไม่รับผิดชอบงาน ทิ้งงาน ไม่ยอมทำงานนั้นให้สำเร็จ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) คำตอบ โกรธ เกลียด คำตอบ ไม่ชอบ ไม่พอใจ คำตอบ รังเกียจ ไม่อยากให้เข้ากลุ่ม	3 23 22	10 76.67 73.33
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมจิตรกรน้อย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) คำตอบ การไม่ละทิ้งงาน รับผิดชอบทำงานที่ตนได้รับมอบหมายให้เสร็จ จะทำให้งานของกลุ่ม สำเร็จได้ตามเป้าหมาย คำตอบ การทำงานกลุ่ม ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน ทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย	26 28	86.67 93.33
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป นักเรียนจะยึดหลักการทำงานอย่างไร คำตอบ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ไม่ละทิ้งงานนั้นไป	27	90

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม (28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33) และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะกิจกรรมสนุก (ร้อยละ 23.33) ทำเต็มที่แล้ว (ร้อยละ 6.67) ทำงานสำเร็จ ตั้งใจ (ร้อยละ 13.33) ได้รับผิดชอบทำงานคนละส่วน (ร้อยละ 3.33) ทุกคนช่วยกันทำงานจนเสร็จ สามัคคีกัน (ร้อยละ 43.33) ไม่มีใครในกลุ่มทิ้งงาน (ร้อยละ 3.33) ไม่พอใจ เพราะบางคนไม่ตั้งใจ (ร้อยละ 3.33) รู้สึกเฉยๆ เพราะ ไม่ค่อยชอบระบายสี (ร้อยละ 3.33)

5. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 นักเรียนมือใหม่

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมนักเรียนมือใหม่

เรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม		
ข้อความคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 นักเรียนคิดว่า หัวหน้ากลุ่มที่ดีต้องเป็นอย่างไร คำตอบ ต้องมีลักษณะเป็นผู้นำ ประสานความคิดของสมาชิกทุกคนได้	25	83.33
1.3 นักเรียนคิดว่า สมาชิกกลุ่มที่ดีต้องเป็นอย่างไร คำตอบ ต้องมีความรับผิดชอบ ร่วมแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่	26	86.67
1.4 ถ้าทั้งผู้นำกลุ่มและสมาชิกไม่ทำหน้าที่ของตน นักเรียนคิดว่า จะเกิดผลเสียอย่างไร คำตอบ งานจะไม่สำเร็จ และความสัมพันธ์ของคนในกลุ่มไม่ดี	21	70
1.5 ถ้าผู้นำและสมาชิกทุกคน ทำตามบทบาทหน้าที่ของตน นักเรียนคิดว่า จะเกิดผลดีอย่างไร คำตอบ งานของกลุ่มจะสำเร็จตามเป้าหมาย และสมาชิกเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน	27	90
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมนักเรียนมือใหม่ คำตอบ การทำงานกลุ่ม ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน และปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน อย่างเต็มความสามารถ	29	96.67

ตารางที่ 19 (ต่อ) ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมนักเรียนมีมือใหม่

เรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ไม่ว่านักเรียนจะได้รับหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มหรือสมาชิกกลุ่ม นักเรียนจะยึดหลักการปฏิบัติงานอย่างไร		
คำตอบ ทำตามบทบาทหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด	19	63.33

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม (29 คน คิดเป็นร้อยละ 96.67) และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะกิจกรรมสนุก (ร้อยละ 30) ตั้งใจทำงาน (ร้อยละ 6.67) ทำงานสำเร็จ ผลงานออกมาดี (ร้อยละ 13.33) ทุกคนช่วยกันทำงานจนเสร็จ (ร้อยละ 33.33) จะได้ฝึกทักษะการป็นจะได้เป็นนักเรียนที่เก่ง (ร้อยละ 6.67) ชอบป็นดินน้ำมัน (ร้อยละ 6.67) ไม่พอใจ เพราะเพื่อนในกลุ่มไม่รับฟังความคิดเห็นของตน (ร้อยละ 3.33)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 ตาบอดคำสั่ง

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม ตาบอดคำสั่ง

เรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 นักเรียนคิดว่า หัวหน้ากลุ่มที่ดี ต้องเป็นอย่างไร คำตอบ ต้องมีลักษณะเป็นผู้นำ ประสานความคิดของสมาชิกทุกคนได้	29	96.67
1.3 นักเรียนคิดว่า สมาชิกกลุ่มที่ดี ต้องเป็นอย่างไร คำตอบ ต้องมีความรับผิดชอบ ร่วมแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่	27	90
1.4 ถ้าผู้นำและสมาชิกทุกคนต่างทำตามบทบาทหน้าที่ของตน นักเรียนคิดว่า ผลงานของกลุ่มน่าจะเป็นอย่างไร คำตอบ งานจะสำเร็จตามเป้าหมายและมีคุณภาพ	24	80
1.5 ถ้าผู้นำและสมาชิกทุกคนต่างก็ทำตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ นักเรียนคิดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทุกคนในกลุ่มจะเป็นอย่างไร คำตอบ เกิดความรู้สึกดีๆ ต่อกัน พอใจกัน	24	80
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมตาบอดคำสั่ง คำตอบ การทำงานกลุ่ม ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน และปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน อย่างเต็มความสามารถ	26	86.67
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ไม่ว่านักเรียนจะได้รับหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มหรือสมาชิกกลุ่ม นักเรียนจะทำตามบทบาทหน้าที่ของนักเรียนอย่างเต็มที่ หรือไม่ คำตอบ ทำตามบทบาทหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด	24	80

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนทุกคนรู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะ กิจกรรมสนุก (ร้อยละ 46.67) ทำ

เต็มที่ ตั้งใจทำงาน (ร้อยละ 6.67) ทำงานสำเร็จ (ร้อยละ 6.67) ได้รู้ว่าคนตาบอดเป็นอย่างไร (ร้อยละ 3.33) ทุกคนช่วยกันทำงานสำเร็จ สามัคคีกัน ร่วมมือกัน (ร้อยละ 23.33) ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ (ร้อยละ 3.33) ได้ทำตามสิ่งที่เพื่อนบอก มีหัวหน้าคอยบอกทาง (ร้อยละ 6.67) ทุกคนไม่ทะเลาะกัน (ร้อยละ 3.33)

7. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 นักล้าสมบัติ

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมนักล้าสมบัติ

เรื่อง การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 นักเรียนคิดว่า ในการทำงานต่างๆ ต้องใส่ใจเรื่องเวลา หรือไม่ คำตอบ ต้องใส่ใจ	30	100
1.3 นักเรียนคิดว่า ในการทำงานต่างๆ เวลาที่มีความสำคัญในระดับใด คำตอบ สำคัญมาก	27	90
1.4 นักเรียนคิดว่า ในการทำงานควรยึดถือตามข้อใดมากที่สุด คำตอบ ต้องทำงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด	26	86.67
1.5 นักเรียนคิดว่า การทำงานโดยไม่คำนึงถึงเวลาที่มี จะเกิดผลอย่างไร คำตอบ งานจะเสร็จไม่ทันตามที่กำหนด	25	83.33
1.6 นักเรียนคิดว่า การตั้งใจและรับผิดชอบงานให้เสร็จทันเวลา จะมีผลดีอย่างไร คำตอบ จะได้รับการยอมรับ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น	20	66.67
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมนักล้าสมบัติ คำตอบ ควรทำงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด	24	80
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไปนักเรียนจะยึดถือแนวทางปฏิบัติงานตามข้อใด คำตอบ ตั้งใจทำงานเต็มที่ ให้ผลงานออกมาดีและเสร็จทันเวลาที่กำหนด	24	80

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนทุกคนรู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะ กิจกรรมสนุก (ร้อยละ 46.67) ทำเต็มที่แล้ว (ร้อยละ 6.67) ทำงานสำเร็จ (ร้อยละ 6.67) ตั้งใจทำกิจกรรม มีความพยายาม (ร้อยละ 6.67) ทุกคนช่วยกันทำงาน ร่วมแรงร่วมใจ สามัคคีกัน (ร้อยละ 16.67) ได้เดินไปตามแผนที่ (ร้อยละ 3.33) ได้ฝึกฝนให้ทำงานตรงเวลา (ร้อยละ 6.67) ไม่ทะเลาะกัน (ร้อยละ 3.33) ได้คะแนนและมีคนชมเชย (ร้อยละ 3.33)

8. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8 หาของให้พระราช

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมหาของให้พระราช

เรื่อง การให้โอกาสและให้ภัยต่อกัน		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ได้รับมอบหมายงานจากหัวหน้ากลุ่ม แต่นักเรียนไม่สามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ หรือเกิดความผิดพลาดเสียหายในการทำงาน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร คำตอบ รู้สึกเสียใจ กลัวคนอื่นๆ ในกลุ่มไม่พอใจ	19	63.33
1.3 ถ้าหัวหน้ากลุ่มหรือสมาชิกคนอื่นๆ ให้ภัยนักเรียน ไม่โกรธเคืองนักเรียน และเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้ปรับปรุงตัวใหม่หรือแก้ไขงานนั้นใหม่ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อพวกเขาเหล่านั้น คำตอบ รู้สึกดีใจที่เขาสนใจ ให้ภัยและให้โอกาสเราได้แก้ไขปรับปรุงตัวใหม่	30	100
1.4 การให้ภัยผู้กระทำผิดและการเปิดโอกาสให้เขาได้แก้ไขปรับปรุงตัว มีผลดีอย่างไร คำตอบ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันต่อไปได้อย่างราบรื่น	25	83.33

ตารางที่ 22 (ต่อ) ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมหาของให้พระราช

เรื่อง การให้โอกาสและให้อภัยต่อกัน			
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	
1.5 การลงทะเบียนและเข้าเต็มผู้ที่กระทำผิดพลาด โดยไม่เปิดโอกาสให้เขาได้ปรับปรุงตนเอง จะเกิดผลอย่างไร คำตอบ เป็นบ่อเกิดของการแตกแยก ไม่สามัคคี และเป็นผลเสียต่องานที่ทำร่วมกัน	27	90	
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมหาของให้พระราช (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) คำตอบ ในการทำงานร่วมกัน ความผิดพลาดอาจเกิดขึ้นได้ จึงควรให้อภัยต่อกัน	22	73.33	
คำตอบ การให้อภัยผู้ที่ทำงานผิดพลาดและเปิดโอกาสให้เขาได้แก้ไขปรับปรุงตัวใหม่ ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี และเป็นผลดีต่องานของกลุ่ม	27	90	
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ถ้ามีเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนทำงานผิดพลาดเสียหาย นักเรียนจะ ปฏิบัติตนอย่างไร (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) คำตอบ ให้อภัย และพูดคุยกับเขา	23	76.67	
คำตอบ ให้คำแนะนำเขา และให้โอกาสเขาได้แก้ตัวใหม่	30	100	

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนทุกคนรู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะ สนุก ได้ดูเพื่อนแสดง (ร้อยละ 60) ตั้งใจดูเพื่อนแสดง (ร้อยละ 10) ช่วยกันคิด ช่วยกันตอบคำถามถูกต้อง (ร้อยละ 13.33) ชอบนิทานมาก (ร้อยละ 6.67) ได้รู้ว่าการให้อภัยเป็นสิ่งดี ได้เรียนรู้เรื่องการให้อภัย (ร้อยละ 10)

9. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9 กล่องวิเศษ

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม กล่องวิเศษ

เรื่อง การพูดให้กำลังใจในยามทุกข์หรือผิดหวัง			
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	
1.2 ถ้านักเรียนกำลังผิดหวัง เศร้าใจหรือทุกข์ใจแล้วมีเพื่อนมาพูดจาเยาะเย้ย ถากถาง นักเรียน จะรู้สึกอย่างไร (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
คำตอบ โกรธ	15	50	
คำตอบ ไม่พอใจ	9	30	
คำตอบ น้อยใจ	17	56.67	
1.3 ถ้าเพื่อนบางคนมาพูดปลอบใจให้กำลังใจ เมื่อนักเรียนกำลังผิดหวัง เศร้าใจหรือทุกข์ใจ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
คำตอบ ดีใจ	23	76.67	
คำตอบ พอใจ	3	10	
คำตอบ มีกำลังใจ	26	86.67	
1.4 นักเรียนคิดว่า คำพูดของคนเราสำคัญหรือไม่ อย่างไร			
คำตอบ สำคัญ เพราะ	30	100	
1.5 นักเรียนคิดว่า การพูดให้กำลังใจกัน ในยามทุกข์หรือผิดหวัง จะมีผลอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
คำตอบ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน	27	90	
คำตอบ ทำให้คลายความทุกข์ ความผิดหวัง	24	80	
คำตอบ ทำให้เกิดมิตรภาพ และความผูกพันระหว่างเพื่อนเพิ่มมากขึ้น	18	60	
1.6 นักเรียนคิดว่า การพูดจาเยาะเย้ยเพื่อนที่กำลังมีความทุกข์หรือผิดหวัง จะมีผลอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
คำตอบ ทำให้เพื่อนมีความทุกข์มากยิ่งขึ้น	18	60	
คำตอบ ทำให้เพื่อนมีความรู้สึกไม่พอใจ และไม่เป็นมิตร	12	40	

ตารางที่ 23 (ต่อ) ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมกลุ่มองวิเศษ

เรื่อง การพูดให้กำลังใจในยามทุกข์หรือผิดหวัง		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมกลุ่มองวิเศษ คำตอบ ควรสงสาร เห็นใจ และพูดปลอบใจเพื่อนที่มีความทุกข์ ผิดหวัง	23	76.67
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป หากมีเพื่อนกำลังผิดหวัง เศร้าใจหรือทุกข์ใจ นักเรียนจะพูดปลอบใจให้ กำลังใจเพื่อน หรือไม่ และนักเรียนจะพูด ปลอบใจเพื่อนอย่างไร คำตอบ ปลอบใจและให้กำลังใจ บอกว่า ไม่เป็นไร โอกาสหน้ายังมีให้ แก้ตัวใหม่	28	93.33

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม (29 คน คิดเป็นร้อยละ 96.67) และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะกิจกรรมสนุก (ร้อยละ 50) ตั้งใจหยิบของเต็มที่ (ร้อยละ 6.67) ชอบกลุ่มองวิเศษ (ร้อยละ 3.33) ดีใจที่ได้ของรางวัล หยิบของได้ เหมือนแจกของขวัญ (ร้อยละ 23.33) หยิบไม่โดนพักทองต้ม (ร้อยละ 3.33) หยิบของไม่ได้แต่มีเพื่อนมาปลอบใจ (ร้อยละ 10) ไม่พอใจ เพราะ มีเพื่อนมาหัวเราะเยาะ (ร้อยละ 3.33)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เทวดาจำแลง

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม เทวดาจำแลง

เรื่อง การไม่แสดงท่าที่รังเกียจผู้อื่น		
ข้อความ / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 ถ้าเพื่อนๆ ไม่เลือกนักเรียนเข้ากลุ่ม หรือแสดงท่าที่รังเกียจนักเรียน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร คำตอบ รู้สึกเสียใจ น้อยใจ	25	83.33
1.3 ถ้าสมาชิกกลุ่มมีการรังเกียจและไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน นักเรียนคิดว่าผลงานจะเป็นอย่างไร คำตอบ งานอาจจะไม่สำเร็จ และขาดคุณภาพ	28	93.33
1.4 นักเรียนคิดว่า ถ้าสมาชิกกลุ่มมีการรังเกียจและไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน จะมีผลอย่างไร ต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม คำตอบ คนที่ถูกรังเกียจจะรู้สึกไม่ค่อยดีต่อผู้ที่รังเกียจตน	18	60
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมเทวดาจำแลง คำตอบ การรังเกียจไม่ยอมรับกันภายในกลุ่มจะมีผลเสียทั้งต่องานของกลุ่มและความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม	17	56.67
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป หากมีเพื่อนที่จับฉลากได้มาเข้ากลุ่มของนักเรียน แต่นักเรียนไม่ค่อยชอบเพื่อนคนนั้น นักเรียนจะแสดงท่าทางรังเกียจและไม่ยอมรับเพื่อนคนนั้น หรือไม่ และนักเรียนจะทำตัวอย่างไร คำตอบ ไม่รังเกียจ และพยายามช่วยเหลือ	23	76.66

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม (29 คน คิดเป็นร้อยละ 96.67) และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะกิจกรรมสนุก (ร้อยละ 36.67) ทำเต็มที่ ตั้งใจทำ (ร้อยละ 10) ทุกคนช่วยกันตามหา สามัคคีกันร่วมมือกัน (ร้อยละ 23.33) หายาวพิเศษเจอ (ร้อยละ 3.33) ชอบเดินหาสมบัติ ชอบเกมตามหา

สมบัติ (ร้อยละ 6.67) ไม่มีใครในกลุ่มรังเกียจกัน (ร้อยละ 3.33) ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้รู้ว่าไม่ควรรังเกียจกัน (ร้อยละ 13.33) รู้สึกเฉยๆ เพราะ ไม่มีความตั้งใจ (ร้อยละ 3.33)

11. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11 แข่งพับกระดาษ

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม แข่งพับกระดาษ

เรื่อง การอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 ถ้านักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายยังไม่เสร็จ แล้วมีเพื่อนมาอาสาช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร คำตอบ ดีใจ พอใจ ที่เพื่อนมีน้ำใจมาช่วยเหลือ	27	90
1.3 นักเรียนคิดว่า เพื่อนที่มาอาสาช่วยเหลืองานของนักเรียนเป็นคนอย่างไร คำตอบ เป็นคนดี มีน้ำใจ	30	100
1.4 นักเรียนคิดว่า การอาสาตนเพื่อช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม จะมีผลดีอย่างไร คำตอบ ทำให้งานเสร็จทันเวลา	26	86.67
1.5 นักเรียนคิดว่า การอาสาตนเพื่อช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม จะทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความรู้สึกอย่างไร คำตอบ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน	27	90
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมแข่งพับกระดาษ คำตอบ การอาสาตนช่วยเหลือกันจะทำให้งานเสร็จเร็วขึ้นและสมาชิกในกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน	22	73.33
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป หากนักเรียนทำงานในส่วนรับผิดชอบของตนเสร็จก่อนเวลา นักเรียนจะเข้าไปอาสาช่วยเหลือเพื่อนที่ยังทำงานไม่เสร็จ หรือไม่ คำตอบ ไม่อาสาช่วยเหลือ	1	3.33

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม (24 คน คิดเป็นร้อยละ 80) และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะกิจกรรมสนุก (ร้อยละ 36.67) ทำเต็มที่ ตั้งใจ (ร้อยละ 6.67) ทำงานได้สำเร็จ (ร้อยละ 6.67) ทุกคนช่วยกัน ร่วมมือกันพับ สามัคคีกัน (ร้อยละ 16.67) ได้อาสาช่วยเพื่อนพับกระดาษ (ร้อยละ 3.33) ได้ความรู้เรื่องช่วยเหลือกัน (ร้อยละ 3.33) ชอบพับกระดาษ (ร้อยละ 6.67) ไม่พอใจ เพราะ ไม่ชอบพับ พับยาก (ร้อยละ 3.33) ไม่ได้ตั้งใจพับ (ร้อยละ 3.33) รู้สึกเฉยๆ เพราะ ไม่ค่อยชอบพับกระดาษ (ร้อยละ 13.33)

12. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 โคนัน ยอดนักสืบ

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม โคนัน ยอดนักสืบ

เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน			
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	
1.2 ในการทำงานกลุ่ม หากนักเรียนมีข้อมูลหรือความรู้ ความถนัดในเรื่องนั้น แต่นักเรียนไม่กล้าพูดบอกเพื่อนๆ ในกลุ่ม นักเรียนคิดว่าจะเกิดผลอย่างไร คำตอบ เกิดผลเสีย คือ งานกลุ่มอาจไม่สำเร็จหรือไม่มีคุณภาพเพียงพอ	22	73.33	
1.3 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเพื่อนที่ซื่อๆ ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก คำตอบ สงสาร เห็นใจ อยากช่วยเหลือ	20	66.67	
คำตอบ รำคาญ รังเกียจ ไม่อยากให้เข้ากลุ่ม	7	23.33	
1.4 นักเรียนจะมีวิธีการช่วยเหลือเพื่อนที่ซื่อๆ ไม่กล้าพูดแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มได้อย่างไร (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) คำตอบ เปิดโอกาสให้เขาได้มีโอกาสพูดบ่อยๆ	12	40	
คำตอบ ถามความคิดเห็น โดยระบุชื่อให้เขาเป็นผู้ตอบโดยตรง	17	56.67	
คำตอบ ถามความคิดเห็นง่ายๆ สั้นๆ ตรงกับความถนัดของเขาก่อนถามคำถามยากๆ	14	46.67	

ตารางที่ 26 (ต่อ) ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมโคนัน ยอดนักสืบ

เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน			
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	
1.5 นักเรียนคิดว่า การพูดแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลหรือคำแนะนำในการทำงานต่อกลุ่ม จะ เกิดผลดีหรือผลเสีย อย่างไร คำตอบ ผลดี คือ กลุ่มจะได้รับข้อมูล แนวคิด ที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่องานของกลุ่ม	25	83.33	
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมโคนัน ยอดนักสืบ คำตอบ ข้อคิดเห็นของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ย่อมมีประโยชน์ต่องานของกลุ่ม ทุกคนจึงควรกล้าแสดงความคิดเห็น	28	93.33	
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไปถ้านักเรียนรู้ข้อมูลหรือมีความรู้ในเรื่องที่จะทำ นักเรียนจะบอกเพื่อนในกลุ่มของนักเรียน หรือไม่ คำตอบ บอก	27	90	

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม (24 คน คิดเป็นร้อยละ 80) และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะได้อ่านเรื่องสนุกๆ (ร้อยละ 43.33) ทำเต็มที่ (ร้อยละ 6.67) ผลงานออกมาดี (ร้อยละ 3.33) ทุกคนช่วยกันตอบคำถามจนเสร็จ สามัคคีกัน (ร้อยละ 16.67) ไม่มีใครในกลุ่มทิ้งงาน (ร้อยละ 3.33) ได้บอกข้อมูลให้เพื่อนรู้ (ร้อยละ 3.33) ได้ทำตามบัตรคำสั่ง (ร้อยละ 3.33) ไม่พอใจ เพราะ เพื่อนรู้แต่ไม่ยอมบอก (ร้อยละ 3.33) ไม่อยากอ่าน (ร้อยละ 3.33) ต้องทำตามบัตรคำสั่ง ทำให้ไม่ได้ช่วยเพื่อน (ร้อยละ 6.67) ไม่ได้พูดในสิ่งที่รู้ทำให้อึดอัด อยากพูด (ร้อยละ 3.33) รู้สึกเฉยๆ เพราะ กังวนๆ (ร้อยละ 3.33)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

13. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13 ตัวเลขมหัศจรรย์

ผลจากการตรวจพิจารณาความถูกต้องของคำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นำเสนอในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ผลการพิจารณาความถูกต้องของคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมตัวเลขมหัศจรรย์

เรื่อง การขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ		
ข้อคำถาม / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1.2 เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่ได้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร คำตอบ อึดอัด กังวลใจ ที่ทำงานนั้นไม่ได้	28	93.33
1.3 เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายสิ่งใดไม่ได้ แล้วได้พูดคุยซักถาม หรือขอคำแนะนำจากเพื่อนจนเข้าใจงานนั้นแล้ว นักเรียนรู้สึกอย่างไร คำตอบ โลงใจ สบายใจขึ้น และดีใจที่ได้รับคำแนะนำ	25	83.33
1.4 นักเรียนคิดว่า เมื่อไม่เข้าใจในเรื่องใดแล้วซักถามผู้อื่น ให้เขาอธิบายหรือแนะนำข้อมูลต่างๆ เกิดผลดีหรือผลเสีย อย่างไร คำตอบ เกิดผลดี ทำให้เข้าใจงานและสามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ	23	76.67
1.5 นักเรียนคิดว่า การไม่เข้าใจแล้วไม่กล้าซักถามผู้อื่นให้เขาอธิบายหรือแนะนำข้อมูลต่างๆ จะเกิดผลดีหรือผลเสียในการทำงาน อย่างไร คำตอบ เกิดผลเสีย เพราะอาจทำงานไม่สำเร็จ หรือล่าช้าเกินกว่ากำหนด	27	90
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมตัวเลขมหัศจรรย์ คำตอบ เมื่อไม่เข้าใจหรือขาดความรู้ในเรื่องใด ควรกล้าที่จะซักถามหรือขอคำแนะนำจากผู้อื่น	28	93.33
3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ถ้านักเรียนไม่เข้าใจหรือไม่มีความรู้ในเรื่องที่จะทำ นักเรียนจะกล้าซักถามเพื่อนให้เขาอธิบายหรือแนะนำข้อมูลต่างๆ ให้นักเรียน หรือไม่ คำตอบ กล้าซักถาม ขอคำแนะนำ	27	90

สำหรับความพึงพอใจในการทำกิจกรรมนั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกพอใจในการทำกิจกรรม (27 คน คิดเป็นร้อยละ90) และนักเรียนได้แสดงเหตุผล ดังนี้ พอใจ เพราะกิจกรรมสนุก (ร้อยละ 33.33) ทำเต็มที่ (ร้อยละ 6.67) ทำงานสำเร็จ มีความตั้งใจ (ร้อยละ 6.67) ทำเองไม่ถูกแล้วได้ถามเพื่อน มีเพื่อนเป็นที่ปรึกษา (ร้อยละ13.33) ได้ใบสูตรช่วยคิด (ร้อยละ 6.67) ชอบคิดเลข ได้รู้จักตัวเลข (ร้อยละ 20) ได้ความรู้ เรื่อง การชั่งถ้ามถ้ำไม่เข้าใจ (ร้อยละ3.33) ไม่พอใจ เพราะ ไม่ชอบคิดเลข (ร้อยละ 6.67) คิดผิด ไม่สำเร็จ (ร้อยละ 3.33)

ตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

จากผลการทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า โปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ สามารถทำให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มให้มีคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก สูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม และมีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ 75% อีกทั้งยังทำให้ความสำเร็จของผลงานในการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมด้วย นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้จากการตรวจพิจารณาคำตอบของนักเรียนในแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมยังพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกตระหนักเห็นคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของกิจกรรมได้

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงไม่ต้องการแก้ไขปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่สร้างขึ้นตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 แต่เนื่องจากในระหว่างการทดลองใช้โปรแกรม พบว่า จำเป็นต้องมีปัจจัยหรือเทคนิคบางประการที่เป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้โปรแกรมนี้ประสบผลสำเร็จและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะการใช้โปรแกรมนี้ไว้ในบทที่ 5 ในหัวข้อข้อเสนอแนะในการนำโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มไปใช้ (หน้า 131-134)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่สร้างขึ้นตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบ้านโพหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงระยะเวลาในการทดลองใช้โปรแกรม คือ 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน รวมทั้งสิ้น 36 ชั่วโมง ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ คือ การสอนตามโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในขณะทำกิจกรรมร่วมกันและความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกัน สำหรับการดำเนินการวิจัยมี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นที่ 4 การออกแบบการทดลอง ขั้นที่ 5 การดำเนินการทดลอง และขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการดำเนินการทดลองใช้แผนการวิจัยแบบเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) แผนการทดลองเป็นแบบ ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง เพียงกลุ่มเดียว (The Single Group , Pretest-Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนผลงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนและคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มตัวอย่างนั้น ใช้การทดสอบค่าที่แบบ Paired- Sample t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหลังการเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรม 75 % ใช้การทดสอบค่าที่แบบ One - Sample t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ตลอดระยะเวลา 5 สัปดาห์ รวม 36 ชั่วโมง พบว่า

1.1 หลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีคะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 หลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 หลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกสูงกว่าเกณฑ์การประเมินโปรแกรม คือ 75% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการประเมินคุณภาพของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ จากการตรวจพิจารณาคำตอบของนักเรียนในแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม พบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ มีจำนวนร้อยละ 80 ขึ้นไปในทุกกิจกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มไปใช้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 อาจกล่าวได้ว่า โปรแกรมที่สร้างขึ้นนี้สามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกของนักเรียนในการทำงานกลุ่มได้ โดยผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายตามหัวข้อ ดังนี้

1. ผลที่ได้จากการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

1.1 ความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

1.2 ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก หลังการทำกิจกรรมในแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

1.4 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

3. ข้อสังเกตจากการวิจัย

3.1 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่ม

3.2 พัฒนาการของนักเรียนทางด้านศิลปะและการเข้าสังคม

3.3 การจัดสถานที่ทำกิจกรรม

3.4 ความพึงพอใจในกิจกรรมของนักเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผลที่ได้จากการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

1.1 ความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

ในการตรวจพิจารณาผลงานของกลุ่มจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ที่กำหนด คือ สถานการณ์มเข้มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน สถานการณ์หอยทอในในช่วงก่อนเข้าร่วมโปรแกรม และสถานการณ์ป่าเป่าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ สถานการณ์ WALK RALLY ในช่วงหลังเข้าร่วมโปรแกรม มีการประเมินความสำเร็จของงานตามเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละสถานการณ์ที่กำหนด (รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนผลงานในแต่ละสถานการณ์ นำเสนอในภาคผนวก ง หน้า 178, 182, 186, 190, 194, 199) ซึ่งผลการตรวจพิจารณาและประเมินผลงานของนักเรียน พบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในสถานการณ์ที่กำหนดได้ประสบความสำเร็จมากขึ้น คือ ได้ผลงานที่ดี มีคุณภาพและเสร็จทันเวลาที่กำหนดเกือบทุกกิจกรรม ซึ่งแตกต่างไปจากผลงานของนักเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างเห็นได้ชัดเจน ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจสืบเนื่องมาจาก การที่หลังเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม คือ มีพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มที่แสดงออกถึงการมีความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น นั่นคือ นักเรียนมีการช่วยเหลือกันทำงาน ไม่ละทิ้งงาน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน อาสาช่วยเหลืองานกันมากขึ้น ประกอบกับมีการแสดงความคิดเห็นของตนและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกพูดให้กำลังใจ ให้อภัยและให้อีกาสกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้การทำงานกลุ่มราบรื่น มีบรรยากาศการทำงานที่ดี และส่งผลให้งานที่ทำร่วมกันประสบความสำเร็จมากขึ้นเช่นเดียวกัน

1.2 ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก หลังการทำกิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลังการทำกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองในเรื่องต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ไปในแต่ละกิจกรรมนั้นๆ โดยการให้นักเรียนทำแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมที่ผู้วิจัยแจกให้ ผลที่ได้จากการตรวจพิจารณาคำตอบที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นไว้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้และมีความคิดเห็นที่แสดงถึงการมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของคุณลักษณะต่างๆ ด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี (รายละเอียดของการตอบแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้และความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างๆ หลังการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ เสนอในหน้า 92-110)

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก กิจกรรมการเรียนรู้ทุกกิจกรรมที่สร้างขึ้นในโปรแกรม มุ่งเน้นในการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เห็นถึงสภาพของความแตกต่างของการทำงานกลุ่มที่ดีกับการทำงานกลุ่มที่สมาชิกขาดความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึก ความคิด เปรียบเทียบบรรยากาศการทำงานและผลที่เกิดขึ้นจากการทำงาน ทั้งในเรื่องความสำเร็จของผลงานและความรู้สึกสัมพันธ์ภาพของสมาชิกที่มีต่อกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดความรู้และความคิดในการมองเห็นคุณค่า ความสำคัญและความจำเป็นของคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำงานร่วมกัน อีกทั้งการที่นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น พูดคุย อธิบายถึงสิ่งต่างๆ ที่ตนเองได้เรียนรู้อย่างอิสระตลอดจนการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเล่าประสบการณ์การทำงานกลุ่มที่ผ่านมาในชีวิตของตนเอง ทั้งการทำงานที่ดีและการทำงานที่ไม่ดีก็มีส่วนสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้และความคิดที่ดีในเรื่องคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำงานร่วมกันดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของแชมมณี (2545) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ที่ดีต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ ผู้เรียนต้องเป็นผู้ที่ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง การค้นหาและค้นพบความจริงใดๆ จากประสบการณ์ของตนเองนั้น มีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจในสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้งและจดจำได้ดี รวมทั้งการเรียนรู้ไม่ได้เกิดจากแหล่งใดเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ก็ถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง เพราะการได้พูดคุย ปรึกษาหารือหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ซึ่งกันและกันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้

สามารถทำงานร่วมกันผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูล ความรู้และทักษะที่กว้างขวาง หลากหลาย

1.3 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้งก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรมจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมนั้นมีนักเรียนบางส่วนที่มีพฤติกรรมไม่ช่วยเหลืองานของกลุ่ม นั่งเฉยมองดูเพื่อน ไม่สนใจทำงาน และไม่กล้าถาม ไม่กล้าพูด แสดงความคิดเห็นของตน ไม่ก็ชักชวนเพื่อนคุยเล่น ก่อกวนการทำงานของเพื่อนในกลุ่มบ้างก็มี ซึ่งนักเรียนเหล่านี้มักเป็นนักเรียนที่ค่อนข้างจะเรียนอ่อน สำหรับนักเรียนที่ค่อนข้างจะเรียนเก่งก็มี พฤติกรรมที่ไม่ยอมเปิดโอกาสให้เพื่อนที่เรียนอ่อนช่วยทำงาน มักจะเอางานกลุ่มนั้นมาทำเองคนเดียว เมื่อเพื่อนที่เรียนอ่อนขอช่วยก็ไม่ยอมให้ทำ และเมื่อเพื่อนทำงานผิดพลาดก็ดูด่าว่ากล่าวไม่ยอมให้โอกาสและให้อภัย จนเพื่อนไม่กล้าช่วยทำงานและไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นหรือความสามารถของตน แต่ตรงกันข้าม เมื่อตนเองทำงานผิดพลาดเสียเองกลับหัวเราะกลบเกลื่อนทำไม่รู้ไม่ชี้กับความผิดของตน อีกทั้งมักจะไม่ค่อยช่วยเหลือเพื่อน ไม่อธิบายหรือให้คำแนะนำในการทำงานกับใคร ซึ่งหลังจากที่ผู้วิจัยให้นักเรียนเหล่านี้เข้าร่วมโปรแกรมที่สร้างขึ้น คือ โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้จำนวน 13 แผน เพื่อปลูกฝังและพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ทั้ง 4 ประการดังกล่าว เป็นระยะเวลาเกือบ 3 สัปดาห์ จำนวน 19 ชั่วโมง 30 นาที ก็พบว่า หลังการทดลองใช้โปรแกรม นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คือ ทุกคนจะช่วยกันทำงานจนงานสำเร็จหรือจนหมดเวลาที่กำหนดสำหรับการทำกิจกรรมในสถานการณ์นั้นๆ นักเรียนที่ค่อนข้างเรียนเก่งก็รู้จักเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เรียนอ่อนช่วยทำงาน มีการให้อภัยเพื่อนที่ทำงานผิดพลาดมากขึ้น และมีน้ำใจช่วยอธิบายช่วยให้คำแนะนำเมื่อเพื่อนบางคนทำงานบางอย่างไม่ได้ สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อนก็รู้จักเข้าอาสาช่วยงานมากขึ้น รู้จักพูดแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนมากขึ้น มีการขอคำแนะนำ กล้าซักถามเพื่อนเมื่อตนไม่เข้าใจงานนั้น รวมทั้งไม่ค่อยมีพฤติกรรมชวนทะเลาะกับเพื่อนในกลุ่มให้เห็นมากนัก ส่งผลให้หลังการเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม และสูงกว่าเกณฑ์การประเมินโปรแกรมที่กำหนด คือ 75% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจสืบเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งในโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกขั้นตอน สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้และหลักการสอนที่เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งแตกต่างไปจากการสอนกระบวนการกลุ่มของครูผู้สอนในปัจจุบัน จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยพบเห็นและจากการพูดคุยกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างพบว่า ครูผู้สอนในปัจจุบันมีการดำเนินการสอนไม่ครบทุกขั้นตอน คือ มีการสอนเพียงขั้นนำและขั้นกิจกรรมเท่านั้น นั่นคือ เมื่อสอนเนื้อหาจบก็เพียงแค่แบ่งงานหรือมอบหมายงานให้นักเรียนไปทำเป็นกลุ่ม และเมื่องานกลุ่มเสร็จก็ให้นักเรียนนำงานนั้นมาส่ง ไม่มีการให้นักเรียนนำข้อมูลจากการทำงานหรือสภาพบรรยากาศในการทำงานกลุ่มมาช่วยกันคิดวิเคราะห์ต่อและอภิปรายถึงผลที่เกิดขึ้น ทั้งผลงาน วิธีการทำงานและความรู้สึกระหว่างกันของสมาชิก อีกทั้งครูผู้สอนยังไม่มีสรุปความรู้และข้อคิดต่างๆ จากการทำงานร่วมกัน ไม่มีการกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในโอกาสต่อไป รวมทั้งขาดการเน้นย้ำ การซ้ำทวน ความรู้และการให้แรงเสริมแก่นักเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้พฤติกรรมที่ดีเกิดขึ้นอีกซ้ำๆ จนกลายเป็นลักษณะนิสัยของนักเรียนได้ ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ในปัจจุบันขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องกระบวนการในการทำงานเป็นกลุ่ม และขาดคุณธรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นในการทำงานกลุ่ม ดังจะเห็นได้ชัดเจนจากสภาพปัญหาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่พบเห็นได้ทั่วไปในปัจจุบัน

จากการที่ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอนทั้ง 6 ขั้น คือ ขั้นย้ำทวนความรู้ ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ขั้นสรุปความรู้ และขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้ (รายละเอียดของแต่ละขั้นตอนนำเสนอในบทที่ 3 หน้า 62) สามารถทำให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของตนให้ดีขึ้นได้ เนื่องจากในขั้นกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นในการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เห็นถึงสภาพของความแตกต่างของการทำงานกลุ่มที่ดีกับการทำงานกลุ่มที่สมาชิกขาดความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึก ความคิด เปรียบเทียบบรรยากาศการทำงานและผลที่เกิดขึ้นจากการทำงาน อีกทั้งในขั้นวิเคราะห์และอภิปราย นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น พูดคุย อธิบายถึงสิ่งต่างๆ ที่ตนเองได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมกลุ่มอย่างอิสระ ตลอดจนการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเล่าประสบการณ์การทำงานกลุ่มที่ผ่านมาในชีวิตของตนเองทั้งการทำงานที่ดีและการทำงานที่ไม่ดีนั้น ทำให้นักเรียนเกิดความรู้และมีความคิดในการมองเห็นคุณค่า ความสำคัญและความจำเป็นของคุณลักษณะต่างๆ ส่งผลให้นักเรียนมีการนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของตนเองให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับที่ทีศนา แชมมณี (2550) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่า การ

ค้นพบความจริงใดๆ จากประสบการณ์ของตนเองมีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจในสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้ง จดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน เป็นผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้

นอกจากนี้ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น หลังจากมีการสรุปทบทวนแล้ว ผู้วิจัยจะซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดหาแนวทางนำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานการณ์การทำงานกลุ่มต่อไปด้วย อีกทั้งก่อนการสนทนาเนื้อหาใหม่ผู้วิจัยได้จัดให้มีขั้นย้ำทวนความรู้ คือ ให้นักเรียนช่วยกันทบทวนในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปเมื่อครั้งก่อนๆ และผู้วิจัยซักถามถึงการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งให้แรงเสริมแก่นักเรียนที่นำความรู้ไปใช้ และเมื่อถึงขั้นการทำกิจกรรมกลุ่ม หากมีโอกาสผู้วิจัยมักจะได้มีการกล่าวย้ำซ้ำทวนในคุณลักษณะต่างๆ ที่เรียนรู้ไปแล้วในขณะที่นักเรียนกำลังปฏิบัติกิจกรรมด้วยเช่นกัน ทำให้พบว่าในการทำกิจกรรมนั้น มีนักเรียนหลายคนทั้งหญิงและชายมักจะกล่าวตักเตือนหรือเน้นย้ำกับเพื่อนในกลุ่มอยู่เสมอถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ดังคำพูดที่ได้ยินบ่อยๆ ว่า “อย่าทะเลาะกันนะ ” “ ช่วยกันทำด้วย ” “ เหลือเวลาเท่าไรแล้ว เกือบหมดเวลาแล้วยัง ” ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ทั้งเรื่องการร่วมมือช่วยเหลือกันทำงาน การไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน และการทำงานโดยคำนึงถึงเวลาให้ทำงานเสร็จทันเวลา ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยได้สอนไปแล้วในกิจกรรมครั้งก่อนๆ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังจดจำได้และมีการนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอตลอดการทำกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างที่เข้าร่วมโปรแกรม ส่งผลให้เมื่อมีการปฏิบัติกิจกรรมใน 3 สถานการณ์ คือ สถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษและสถานการณ์ WALK RALLY หลังการเข้าร่วมโปรแกรมนั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ดี แสดงถึงการมีความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของแคทโวล บลูม และมาเซีย (ทิสนา แชมมณี, 2550) ที่ว่า การที่ผู้สอนได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามค่านิยมที่ได้เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการติดตาม ซักถาม ให้ข้อมูลย้อนกลับ และมีการเสริมแรงเป็นระยะๆ ผู้เรียนจะสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย และเป็นคุณลักษณะประจำตัวของตนได้ในที่สุด

สำหรับนักเรียนบางคนที่ยังมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ไม่พึงประสงค์บางลักษณะของคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ให้พบเห็นอยู่บ้างในการทำกิจกรรมบางสถานการณ์หลังการเข้าร่วมโปรแกรม เช่น พฤติกรรมทะเลาะเบาะแว้ง (จำนวน 2 คน) พฤติกรรมไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (จำนวน 5 คน) พฤติกรรมการทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนด (จำนวน 13 คน จาก 2 กลุ่ม) พฤติกรรมไม่ให้โอกาสและไม่ให้โอกาสผู้อื่น (จำนวน 6 คน) พฤติกรรมไม่พูดให้กำลังใจเพื่อนที่มี

ความทุกข์หรือผิดหวังและยังดูว่า พูดซ้ำเติมเพื่อน (จำนวน 2 คน) พฤติกรรมแสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่น (จำนวน 11 คน) พฤติกรรมไม่อาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวมเลย (จำนวน 1 คน) พฤติกรรม การไม่พูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตนเอง (จำนวน 2 คน) และพฤติกรรมการไม่ขอให้ผู้อื่นแนะนำหรือช่วยอธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ (จำนวน 3 คน) สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นนี้ได้ ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดสร้างให้นักเรียนนั้น ไม่มีผลกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน จำนวนนี้ ไม่สามารถทำให้นักเรียนจำนวนนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแต่ละเรื่องนั้นๆ ได้ นั้นแสดงให้เห็นว่าในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเหล่านี้ในแต่ละเรื่องนั้นๆ นักเรียนบางคนอาจได้รับแค่ความรู้ บางคนอาจได้รับทั้งความรู้และความคิดในการมองเห็นคุณค่าของ คุณลักษณะต่างๆ แต่นั่นไม่สามารถ ลชักหรือทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งเพียงพอที่จะทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างได้ ทำให้เห็นว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง พัฒนาคุณลักษณะในการทำงานกลุ่มด้านสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้า แสดงออกสูงเหล่านี้ อาจจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้เข้ากับสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน จำนวนนี้เป็นรายๆ ไป ซึ่งอาจสร้างเป็นกิจกรรมเพิ่มเติมในลักษณะการเรียนรู้ตามเอกัตภาพ สอดคล้องกับศาสตร์การสอนที่กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้ที่ว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีภูมิหลัง มี สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด แบบการเรียนรู้ ความสนใจและความต้องการที่แตกต่าง กัน การสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และพัฒนาไปตามความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนได้ (ทิตินา แชนมณี , 2550)

แต่สำหรับพฤติกรรมการทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนดของนักเรียนบางคน (13 คน) ที่พบเห็นในสถานการณ์การทำงานกลุ่มหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า สถานการณ์ที่นักเรียนเหล่านี้ทำงานไม่สำเร็จทันเวลาที่กำหนด คือ สถานการณ์ปาเป้าลูกโป่ง นักเรียนทั้งหมดมีความตั้งใจ สนใจ แน่วแน่ที่จะทำกิจกรรมให้สำเร็จ แต่เนื่องจากนักเรียนอาจไม่มีทักษะและไม่มีประสบการณ์ในการปาเป้าลักษณะเช่นนี้มาก่อน อาจส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติ ภารกิจให้สำเร็จได้ทันเวลา ซึ่งการทำกิจกรรมนี้ ทักษะทางกาย ความแม่นยำ และการมองเห็น ของนักเรียนเป็นเสมือนตัวแปรแทรกซ้อนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกิจกรรม หากนักเรียนเหล่านี้ ได้มีการฝึกหรือทำกิจกรรมเป็นเวลานานกว่านี้ เกินกว่าที่กำหนดไว้ 5 นาที เชื่อได้ว่านักเรียนจะ เกิดการเรียนรู้ เกิดความชำนาญ และโอกาสที่จะทำกิจกรรมนี้ได้ประสบผลสำเร็จทันเวลาก็มี มากขึ้น

1.4 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ยึดหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group Process-Based Instruction) ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนและประยุกต์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเดิมบางขั้นตอนโดยมีการเพิ่มขั้นตอนที่เป็นการขำทวนความรู้ ข้อคิดที่ได้รับจากการทำกิจกรรมครั้งก่อนๆ และให้แรงเสริมแก่นักเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการนำพฤติกรรมที่ดีไปใช้ต่อจนกลายเป็นลักษณะนิสัยหรือคุณลักษณะประจำตัวของนักเรียนได้ และทำการปรับแยกขั้นตอนสุดท้าย คือ ขั้นสรุปและนำไปใช้ออกจากกันให้เป็นกระบวนการสอนที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในโปรแกรมที่ปรับเปลี่ยนขึ้นใหม่มีทั้งหมด 6 ขั้น ดังนี้

1.4.1 ขั้นขำทวนความรู้

เป็นขั้นตอนที่นักเรียนช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปเมื่อครั้งก่อนๆ และในขั้นนี้ผู้วิจัยจะซักถามนักเรียนถึงการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งให้แรงเสริมแก่นักเรียนที่นำความรู้ไปใช้ ซึ่งในขั้นนี้ผู้วิจัยสังเกตว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถจดจำความรู้ครั้งก่อนๆ ได้ค่อนข้างดี และนักเรียนช่วยกันตอบคำถามมากขึ้นเมื่อผ่านไปหลายๆ กิจกรรม สำหรับด้านการนำความรู้ไปใช้นั้น นักเรียนหลายคนบอกว่าได้นำความรู้ไปใช้กับการทำงานกลุ่มในวิชาปกติที่ครูผู้สอนให้มีการแบ่งกลุ่มทำงานกับเพื่อนบ้าง แต่ยังไม่บ่อยนักเพราะปกติครูผู้สอนไม่ค่อยให้ทำงานกลุ่ม มีเฉพาะบางรายวิชาเท่านั้นที่ครูมักจะให้แบ่งกลุ่มกันทำงาน เช่น วิชาสังคมศึกษา และวัฒนธรรม วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีในกรณีที่มีการประดิษฐ์สิ่งของ ดอกไม้ และการสอนทำอาหารง่ายๆ โดยให้นักเรียนรับผิดชอบหาวัตถุดิบในการทำอาหารนั้นๆ มาจากบ้านเอง เป็นต้น นอกจากนี้ที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลายคนก็มาจากรองเดียวกันก็มีการช่วยกันสังเกตพฤติกรรมของกันและกันในการทำงานกลุ่มในวิชาเรียนปกติด้วย โดยมีการนำมาพูดคุยและบอกเล่าให้ผู้วิจัยรับรู้ว่าเพื่อนคนนั้นมีพฤติกรรมที่ดีอย่างไรบ้างหรือยังมีพฤติกรรมที่ไม่ดีอะไรบ้าง ซึ่งการช่วยกันเป็นสังเกตพฤติกรรมกันเองนี้ ก็อาจจะเป็นผลให้นักเรียนบางคนคิดแสดงพฤติกรรมที่ดีในการทำงานกลุ่มได้เช่นกัน เพราะถือว่ามีคนคอยจับตาดูตนอยู่ซึ่งอาจเปรียบได้กับการได้แรงเสริมทางลบ และเมื่อผู้วิจัยมีการพูดชมเชย ตบมือให้และพูดให้กำลังใจที่เป็นการให้แรงเสริมบวก นักเรียนมักมีสีหน้ายิ้มแย้ม ภูมิใจที่ได้รับการชื่นชม

1.4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียน กระตุ้นให้นักเรียนสนใจและพร้อมที่จะทำกิจกรรม ได้แก่ การร้องเพลง หรือการสนทนากันในเรื่องต่างๆ ที่จะโยงเข้าสู่การทำกิจกรรม ในขั้นนี้จะพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจ อยากรู้ว่าผู้วิจัยจะให้ทำกิจกรรมอะไร ทุกครั้งที่ผู้วิจัยเข้าห้องเรียนก็มักจะได้ยินประโยคคำถามที่ว่า “ วันนี้เรียนเรื่องอะไร ” “ วันนี้จะได้ทำกิจกรรมอะไร ” อีกทั้งเมื่อผู้วิจัยสอนให้นักเรียนร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลง นักเรียนส่วนใหญ่จะดูสนุกสนานคึกคักเป็นพิเศษ ซึ่งในช่วงแรกๆ ของการทดลองโปรแกรมนี้ นักเรียนส่วนใหญ่จะยังไม่ค่อยกล้าแสดงออก ไม่กล้าพูด ไม่กล้าตอบคำถาม แต่เมื่อผ่านไป 3-4 วัน นักเรียนเริ่มแสดงความกล้ามากขึ้น ทั้งการตอบคำถาม การเล่าประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ ที่ผู้วิจัยถามเพื่อจะนำสู่การกิจกรรม การส่งเสียงร้องเพลงและการแสดงท่าทางประกอบเพลง จนกระทั่งนักเรียนหลายคนขออาสาออกไปเต้นประกอบเพลงที่หน้าชั้นเรียน

1.4.3 ขั้นกิจกรรมกลุ่ม

เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนทุกคนได้ลงมือทำกิจกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความแตกต่างกันระหว่างบรรยากาศของการทำงานกลุ่มที่ดีและการทำงานกลุ่มที่ไม่ดี เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสรับประสบการณ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจต่อกันและความกล้าแสดงออก ทำให้เกิดความรู้สึก ความคิดในการมองเห็นคุณค่าในคุณลักษณะต่างๆ ด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งลักษณะการทำกิจกรรมนั้นผู้วิจัยจะเริ่มต้นกิจกรรมจากการแบ่งนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยจะใช้วิธีการที่หลากหลาย มีทั้งวิธีการจับฉลากชื่อกลุ่ม จับฉลากบัตรสี การพูดคำต่างๆ คนละคำซึ่งถ้าใครพูดคำเดียวกันก็ได้อยู่กลุ่มเดียวกัน การให้แบ่งกลุ่มกันเองอย่างอิสระ การให้ตัวแทนนักเรียนอาสาเป็นหัวหน้ากลุ่มแล้วผลักดันกันเรียกชื่อสมาชิกมาเข้ากลุ่มทีละคนเป็นต้น ซึ่งในการแบ่งกลุ่มนั้นนอกจากจะใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายแล้ว ยังเป็นการดึงดูดใจหรือกระตุ้นความสนใจในการเรียนเพื่อสร้างความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม แต่เหตุผลที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้หมุนเวียนผลัดเปลี่ยนไปทำงานในกลุ่มต่างๆ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียนที่มีนิสัย บุคลิกลักษณะหลายๆ แบบเพื่อให้เกิดการปรับตัวและเกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมที่มีบุคคลหลากหลายประเภท

เมื่อถึงช่วงที่ต้องให้นักเรียนทำกิจกรรม สังเกตได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่จะมีสีหน้าท่าทางพอใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้ ทั้งการแข่งขันวิ่ง การวิ่งแข่งหยิบบัตร วัตถุประสงค์อาหาร การปะติดภาพหมิ่นน้อย การระบายสี การปั้นดินน้ำมัน การปิดตาเดินคลำหาธง

การเสาะหาสมบัติที่ครูเอาไปซ่อนตามที่ต่างๆ ภายในโรงเรียน การดูการแสดงนิทานของเพื่อน การหยิบของรางวัลจากกล่องพิเศษ การแข่งพับกระดาษ การอ่านเรื่องราวเพื่อสืบหาสาเหตุในคดีฆาตกรรม และการคิดเลขเร็ว ซึ่งลักษณะกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนดังที่ได้กล่าวมาในตอนต้นนี้จะใช้เวลาในการทำกิจกรรมประมาณ 15–30 นาที ขึ้นอยู่กับลักษณะความยากง่ายของกิจกรรมและความสามารถของนักเรียน ซึ่งบางกิจกรรมที่จัดให้ผู้นักเรียนได้มีการปรับเปลี่ยนเวลาใหม่บ้างในขณะให้นักเรียนทำกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมให้ได้ผลตามที่วางไว้เพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่สามารถนำไปพูดคุยอภิปรายกันได้ภายในภายหลัง เช่น การปั้นดินน้ำมัน ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 จาก 20 นาทีเป็น 30 นาที การอ่านเรื่องราวคดีฆาตกรรม ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 เปลี่ยนจาก 10 นาทีเป็น 15 นาที เพราะเมื่อดูลักษณะและความสามารถของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแล้วว่า หากใช้เวลาเดิมอาจทำกิจกรรมไม่สำเร็จ เป็นผลให้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนสามารถยืดหยุ่นเวลาได้ตามความสามารถของนักเรียนเพื่อให้กิจกรรมดำเนินต่อไปได้ แต่ในขณะที่บางกิจกรรมต้องมีเวลาในการทำงานมาเป็นเครื่องตัดสินความสำเร็จของงาน ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 จิตรกรน้อย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 นักล่าสมบัติ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เทวดาจำแลง และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11 แข่งพับกระดาษ จำเป็นต้องกำหนดเวลาที่ตายตัวไม่สามารถยืดหยุ่นได้ เพราะเวลาในการทำกิจกรรมเป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อจุดหมายของกิจกรรมซึ่งอาจทำให้เกิดผลคลาดเคลื่อนไม่เป็นไปตามจุดหมายของกิจกรรมได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลสำเร็จและวัตถุประสงค์ที่วางไว้เป็นสำคัญ เพื่อให้กิจกรรมเกิดความแตกต่างของสถานการณ์ในการทำงานจริงๆ คือ จัดให้เป็นบรรยากาศของการทำงานกลุ่มที่ดีและไม่ดี เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการทำงานตามคุณลักษณะต่างๆ ที่ผู้วิจัยต้องการปลูกฝังพัฒนา ดังนั้น เรื่องเวลาในการทำกิจกรรมจึงเป็นจุดสำคัญอย่างหนึ่งของการดำเนินกิจกรรมในชั้นกิจกรรมกลุ่ม ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นในโปรแกรมนี้

ดังจะเห็นว่า ในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นในโปรแกรมนี้ต้องมีการใช้บัตรคำสั่ง คือ นักเรียนได้รับบัตรคำสั่งจากครูแบบใด นักเรียนต้องทำตามรายละเอียดในบัตรคำสั่งอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมการทำงานกลุ่มที่วางแผนไว้ให้เกิดความแตกต่างของบรรยากาศการทำงานที่ดีและไม่ดี ให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึก ความคิดเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้น เกิดเป็นความรู้และเจตคติในการเห็นคุณค่าของคุณลักษณะเรื่องนั้นๆ ภายหลัง ซึ่งในประเด็นนี้หากนักเรียนไม่ยอมปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ระบุไว้ในบัตรคำสั่งก็อาจส่งผลกระทบต่อผลของกิจกรรมได้ อันจะนำไปสู่ความผิดพลาด ไม่เป็นไปตามจุดหมายของกิจกรรมได้ จากการสังเกตใช้โปรแกรมในช่วงแรกๆ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังงง แปลกใจ ไม่มีความคุ้นเคยกับการใช้บัตรคำสั่ง ผู้วิจัยจึงได้เน้นย้ำให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญและให้ทำตามบัตรคำสั่งอย่างเคร่งครัด ซึ่งใน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ง่ายตลาด เป็นกิจกรรมแรกที่ให้นักเรียนได้รับบัตรคำสั่ง ให้ปฏิบัติตนตามบัตรคำสั่งของครู โดยสั่งให้นักเรียนหยิบบัตรวัตถุดิบในการทำอาหารตามที่ครูต้องการ แล้วครูจะเฉลยรายการอาหารภายหลัง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดในบัตรให้นักเรียนบางคนหยิบบัตรผิดโดยที่นักเรียนไม่รู้ตัว และมีคำสั่งให้นักเรียนบางคนแกล้งทำที่เป็นดูท่า ชวนทะเลาะกับเพื่อนที่หยิบบัตรวัตถุดิบอาหารมาผัดนั้นในช่วงที่ผู้วิจัยเฉลยคำตอบ โดยไม่ให้เพื่อนรู้ว่าตนแกล้งทำ ซึ่งในครั้งนั้นผลการทดลองผิดพลาดเพราะนักเรียนไม่มีใครทะเลาะกันตามบัตรคำสั่งที่กำหนด ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้จะส่งผลต่อเป้าหมายที่ผู้วิจัยวางไว้ว่าให้เห็นถึงผลเสียของการที่สมาชิกทะเลาะเบาะแว้งกัน แต่นับว่าโชคดีที่มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งทะเลาะกันเองจริงๆ จากที่กำหนดให้มีการทะเลาะกัน 3 กลุ่ม ทำให้ผู้วิจัยสามารถหยิบยกเอาพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวมาพูดคุย อภิปรายกันได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ในประเด็นเรื่องบัตรคำสั่งนั้น อาจใช้การเสริมแรงทางบวก ทางลบ หรือทั้งทางบวกและทางลบให้นักเรียนได้ทำตามบัตรคำสั่งที่ได้รับ ก็ขึ้นอยู่กับ การพิจารณานิสัย ความต้องการของนักเรียนและความเหมาะสมของครูผู้สอน สอดคล้องกับ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของสกินเนอร์ (Skinner) ที่ทีศนา เขมมณี (2550) ได้รวบรวมไว้ในหนังสือ ศาสตร์การสอนว่า การกระทำใดๆ หากได้รับการเสริมแรงก็จะมีแนวโน้มพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอีก และสำหรับประเด็นที่นักเรียนบางคนมีปัญหาในการอ่าน ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้พบอยู่ประมาณ 3-4 คน คือ อ่านบางคำไม่ออก อ่านไม่คล่องนั้น วิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้กิจกรรมที่สร้างขึ้นสามารถดำเนินต่อไปได้และเกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ คือ อาจใช้วิธีแอบอ่านบัตรคำสั่งให้นักเรียนที่อ่านไม่คล่องฟัง

1.4.4 ชั้นวิเคราะห์และอภิปราย

ในขั้นนี้ถือเป็นขั้นที่สำคัญที่สุดอีกขั้นหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม เพราะเป็นช่วงที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และพูดคุย อภิปราย แลกเปลี่ยน ความรู้สึก ความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องเรื่องความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกตามที่ได้ประสบจากการทำกิจกรรมในขั้นกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวข้างต้น ทั้งในเรื่องผลสำเร็จของงานและสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่ม นักเรียนจะบอกผู้วิจัยได้ว่า จากการทำกิจกรรมหากสมาชิกทุกคนมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มเช่นนี้ จะส่งผลให้ตัวผลงานเป็นอย่างไร งานออกมาดีมีคุณภาพหรือไม่ ทำงานได้สำเร็จทันเวลาที่กำหนดหรือไม่ และสมาชิกในกลุ่มรู้สึกอย่างไรต่อกัน อีกทั้งในขั้นนี้ผู้วิจัยยังให้โอกาสนักเรียนได้นำเสนอประสบการณ์การทำงานกลุ่มของตนในอดีตที่ผ่านมาว่า เคยมีพฤติกรรมการทำงานเช่นนี้หรือแบบนี้หรือไม่ ผลงาน ความรู้สึกระหว่างกันเป็นอย่างไร เกิดผลดีหรือไม่ดีอย่างไร ซึ่งขั้นตอนต่างๆ ในขั้นอภิปรายนี้จะส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ประสบการณ์

ความรู้สึก ความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ก็นับว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง เพราะ การได้พูดคุย ปรึกษาหารือหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จะทำให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถทำงาน ร่วมกันผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูล ความรู้และทักษะที่กว้างขวางหลากหลาย

ในการทดลองโปรแกรมนี้ สังเกตได้ว่า ในช่วงแรกๆ ของการทดลอง โปรแกรม นักเรียนยังไม่ค่อยกล้าพูดกล้าคุย กล้าแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเท่าที่ควร แต่หลังจากผ่านไปแล้ว 3-4 กิจกรรม พบว่า นักเรียนจะมีความกล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าบอก ความรู้สึก ความคิดเห็นและกล้าเล่าประสบการณ์ของตนเองมากขึ้น นักเรียนที่กล้าพูดกล้าคุยอยู่ แล้วยังมีลักษณะเช่นนี้อยู่ ส่วนนักเรียนที่ไม่ค่อยกล้าพูดก็ได้ยกมือขอพูดแสดงความคิดเห็นของ ตนเองบ่อยมากขึ้นและนับวันก็จะยิ่งเพิ่มจำนวนนักเรียนมากขึ้นเรื่อยๆ

สำหรับประเด็นในการพูดคุย อภิปรายและเปลี่ยนความรู้สึกความคิดเห็น ของตนเองนั้น จากการสังเกตพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถพูดอธิบายความรู้สึก ความคิดเห็นของ ตนได้ตรงตามเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ที่วางไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ กิจกรรมที่ให้นักเรียนทำร่วมกันนั้น ส่งผลให้เกิดความแตกต่างจากกันและกันอย่างชัดเจน ทั้ง เรื่องคุณภาพของผลงาน เวลาในการส่งงาน และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในการทำกิจกรรมของสมาชิก ทำให้นักเรียนสามารถพูดอธิบายได้ตรงตามประเด็น ดังกล่าว

1.4.5 ชั้นสรุปความรู้

ขั้นตอนนี้นับว่าเป็นขั้นสำคัญอีกขั้นหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ใน โปรแกรมนี้ เพราะเป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้รวบรวม เชื่อมโยงข้อมูลและความคิดเห็นต่างๆ จากชั้น กิจกรรมกลุ่มและชั้นวิเคราะห์และอภิปรายมาพูดคุยประสานกัน จนได้ข้อสรุปที่ชัดเจน จากผลการสังเกต เช่นเดียวกันกับที่พบในช่วงแรกๆ ของการใช้โปรแกรม คือ นักเรียนยังไม่ค่อย กล้าพูดกล้าคุย กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเท่าที่ควร แต่หลังจากผ่านในช่วงแรกๆ ไปแล้ว พบว่า นักเรียนจะมีความกล้าแสดงออก กล้าพูดมากขึ้น สำหรับประเด็นการสรุปบทเรียนนั้น ในช่วงแรกนักเรียนยังไม่มีความสามารถในการสรุปบทเรียนด้วยตนเอง ผู้วิจัยต้องคอยพูดชักจูง แนะนำให้นักเรียนพูดเข้าประเด็นถึงความรู้และข้อคิดเกี่ยวกับความสำคัญของคุณลักษณะต่างๆ ตามที่ต้องการปลูกฝังพัฒนาในแต่ละแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ในช่วงกลางของการใช้ โปรแกรมนักเรียนสามารถพูดสรุปได้เองโดยที่ครูแทบจะไม่ต้องช่วย และจำนวนนักเรียนที่ยกมือ อาสาพูดก็มีมากขึ้นเรื่อยๆ และนอกจากที่ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันพูดสรุปบทเรียนแล้ว ยังให้ นักเรียนออกมาต่อแถบประโยคที่ผู้วิจัยเตรียมไว้และอ่านออกเสียงข้อความนั้นพร้อมๆ กันเพื่อให้ การสรุปบทเรียนตรงประเด็นและเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่สนใจกิจกรรมเป็นอย่างดี และยังอาสาออกมาเป็นผู้ชี้ข้อความนั้นให้เพื่อนๆ อ่านอีกด้วย นักเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจ

กระตือรือร้นที่จะอ่านออกเสียงข้อความสรุป แต่มีนักเรียนบางคน (4-5 คน) ที่ยังทำปากแกล้งทำที่เป็นอ่านข้อความเหมือนเพื่อนๆ นอกจากนี้ในบางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้มีการนำเอาบทกลอนที่แต่งไว้มาติดกระดานให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกันด้วย หลังจากทีสรุปบทเรียนแล้ว เห็นได้ว่านักเรียนมีความสนใจบทกลอนดี และมักจะถามด้วยว่า ใครเป็นคนแต่งบทกลอนนี้

1.4.6 ชั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้

ในช่วงสุดท้ายก่อนที่จะจบบทเรียน ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นหาแนวทางในการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมไปใช้ปฏิบัติจริงอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้นตามที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยจะมีการซักถามกระตุ้นให้นักเรียนตอบว่า ความรู้ที่ได้รับในวันนี้จะนำไปใช้จริงหรือไม่ ใช้อย่างไรและใช้เมื่อใด ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะนำไปใช้ปฏิบัติจริง โดยใช้ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป และในชีวิตประจำวันนอกเหนือจากการทำงานกลุ่มด้วย เพราะคุณลักษณะบางอย่าง เช่น การไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน การยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ความกล้าหาญในการพูดแสดงความรู้สึกรู้สึกความคิดเห็นของตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไปได้ด้วยมิใช่เฉพาะเพียงแค่การทำงานกลุ่มเท่านั้น

2. ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากการตรวจพิจารณาคำตอบของนักเรียนในแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม ผลการประเมินคุณภาพของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้สอดคล้องตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดี และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น มีจำนวนร้อยละ 80 ขึ้นไปในทุกกิจกรรม ส่งผลให้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทุกกิจกรรม ผ่านเกณฑ์การประเมินที่วางไว้ แสดงให้เห็นถึงผลของกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นว่า ได้ผลดี ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกระหึ่ม เห็นคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของแต่ละกิจกรรมได้ และสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้ได้ดีในระดับหนึ่ง

3. ข้อสังเกตจากการวิจัย

3.1 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่ม

แม้ว่าโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มนั้นจะมีจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ดี ให้แสดงถึงการมีความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำงานร่วมกัน แต่ผู้วิจัยได้มีการให้ความรู้ ให้คำแนะนำแก่นักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการในการทำงานกลุ่มด้วย โดยมีการสอดแทรกไปกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย ได้แก่ การเลือกหัวหน้ากลุ่ม การแบ่งงานหรือมอบหมายงาน การติดตามงาน การประเมินงานซึ่งต้องประเมินทั้งผลงาน กระบวนการและความรู้สึกระหว่างสมาชิก

ตลอดการใช้โปรแกรม สังเกตได้ว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านวิธีการทำงานกลุ่มมากยิ่งขึ้น คือ ยอมเปิดโอกาสให้เพื่อนคนอื่นๆ เป็นหัวหน้าบ้าง ไม่ผูกขาดเฉพาะคนที่เรียนเก่งเท่านั้น ส่วนเรื่องการมอบหมายงานนั้น นักเรียนยังแสดงพฤติกรรมให้เห็นได้ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร แต่สำหรับเรื่องการติดตามงานนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนเพราะมีเนื้อหาสอดคล้องตรงกันกับเรื่อง การทำงานให้สำเร็จทันเวลาที่กำหนดตามคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบที่ผู้วิจัยเคยสอน ดังนั้นจึงมักได้ยินนักเรียนพูดกันในขณะทำกิจกรรมว่า “ งานเสร็จแล้วยัง ” “ เหลือเวลาเท่าไรแล้ว ” “ เร็วๆ กันหน่อย เวลาจะหมดแล้ว ” เป็นต้น สำหรับการประเมินผลงานนั้น ในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ขึ้นอภิปราย ผู้วิจัยก็ได้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานมาแสดงและมีการอภิปรายถึงตัวผลงานและวิธีการทำงานอยู่แล้ว เพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายเปรียบเทียบผลงานและความรู้สึกของสมาชิกที่มาจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่มีและไม่มีคุณลักษณะที่ต้องการปลูกฝังพัฒนาในแต่ละกิจกรรมนั้น ตามที่ได้อธิบายเอาไว้ในตอนต้นแล้วนั้น

นอกจากนี้ยังจะเห็นได้ว่า ในการทำกิจกรรมของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนด คือ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์หอยหรรษา สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียนในช่วงก่อนทดลองโปรแกรม และสถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอยคอยกระดาศ สถานการณ์ WALK RALLY ในช่วงหลังทดลองโปรแกรมนั้น ผู้วิจัยยังได้ฝึกให้นักเรียนมีการทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการขั้นตอนด้วยเช่นกัน คือ มีใบบันทึกปฏิบัติกิจกรรมให้นักเรียนทุกกลุ่ม ให้นักเรียนได้มีการประชุมปรึกษาหารือในการเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลือกเลขานุการวางแผนก่อนการทำงาน ปฏิบัติงานเสร็จแล้วก็ให้นักเรียนมาบันทึกหลังการทำกิจกรรมว่า ผลงาน

ประสบผลสำเร็จหรือไม่ ในการทำงานมีปัญหาอุปสรรคใดบ้างหรือไม่ และนักเรียนร่วมกัน
แก้ปัญหานั้นๆ อย่างไร (รายละเอียด แนบหลังแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ใน
ภาคผนวก ง) ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ก็มีการวางแผนงานและประเมินงานลงในแบบบันทึกกิจกรรม
ได้ตรงประเด็นและตรงตามสภาพความเป็นจริงที่ผู้วิจัยสังเกตเห็น อีกทั้งนักเรียนบางคนยังเคย
พูดให้ผู้วิจัยฟังว่า “ ครูประจำชั้นไม่เคยสอนเรื่องการทำงานกลุ่มเลย ” “ ครูไม่เคยสอนให้ประเมิน
งานเลย โดยเฉพาะเรื่องการประเมินปัญหาในการทำงาน ” ซึ่งจากการสอบถามนักเรียน พบว่า
ครูผู้สอนจะมอบหมายให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยส่วนใหญ่จะให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันเอง
อย่างอิสระและให้นักเรียนเลือกหัวหน้ากลุ่มกันเอง แล้วทำงานมาส่งครูตามกำหนดก็จบเพียงแค่นั้น
นักเรียนบางคนจึงแปลกใจและบางคนก็พอใจที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากผู้วิจัย

3.2 พัฒนาการของนักเรียนทางด้านศิลปะและการเข้าสังคม

3.2.1 พัฒนาการทางศิลปะ

ในการทำแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมที่ผู้วิจัยแจกให้นักเรียน
จะมีภาพถ่ายเส้นการ์ตูน ดอกไม้ และภาพต่างๆ ประกอบอยู่ด้วย เพื่อให้นักเรียนได้เกิด
ความสนใจ เกิดความกระตือรือร้นที่จะทำแบบสำรวจตนเอง ซึ่งในการทำแบบสำรวจตนเองหลังการทำ
กิจกรรมของนักเรียนตั้งแต่แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-13 นั้นพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้
ความสนใจและชอบทำแบบสำรวจตนเองมาก มีนักเรียนหลายคนให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญ
ประเด็นในการระบายสีภาพต่างๆ ผลงานที่ออกมานอกจากจะแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความคิดที่
ได้รับการพัฒนาแล้วยังแสดงถึงความตั้งใจ ความใส่ใจในการทำงานของนักเรียนที่ต้องการให้ผล
งานของตนเองออกมาดูสวยงามน่าสนใจอีกด้วย ซึ่งในช่วงแรกๆ ของการทำกิจกรรม ประมาณ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แผนที่ 1-5 นั้น ยังมีนักเรียนจำนวน 5-7 คนทั้งชายและหญิงที่ยัง
ทำงานแบบพอให้ได้ส่ง ระบายสีหยาบๆ แต่พอผู้วิจัยให้คำแนะนำ ให้คำชมเชยว่าระบาย
สวยพอใช้ ถ้าตั้งใจระบายมากกว่านี้ ผลงานจะออกมาสวยงามๆ นักเรียนเหล่านี้พอได้รับแรงเสริม
จากผู้วิจัยบ่อยเข้าก็เริ่มมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีการระบายสีภาพได้สวย ประณีตมากขึ้น
กว่าเดิม แสดงให้เห็นว่า กำลังใจ แรงเสริมทางบวกมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ
นักเรียนได้อย่างชัดเจนเช่นกัน

3.2.2 การเข้าสังคม

นักเรียนจำนวน 30 คนที่ได้เข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 จากห้อง ป. 4/1 ป. 4/2 และ ป. 4/3 จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มาร่วมทำกิจกรรมตามที่กำหนดครบ 3 สถานการณ์มีทั้งสิ้น 84 คน ซึ่งการที่นักเรียนทั้ง 30 ที่มาจากต่างห้องกัน อาจไม่มีความสนิทสนมกันเพียงพอที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ในโปรแกรมร่วมกัน ซึ่งในการทำกิจกรรมแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้มีการแบ่งนักเรียนเข้ากลุ่มด้วยวิธีการที่หลากหลาย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการสุ่มนักเรียนเข้ากลุ่ม นั่นคือการจับฉลากและการพูดคำต่างๆ ซึ่งถ้าพูดคำเดียวกันก็ได้อยู่กลุ่มเดียวกัน ลักษณะเช่นนี้หากนักเรียนต่างห้องกัน ไม่มีความคุ้นเคยกันต้องมาอยู่กลุ่มเดียวกัน อาจเป็นผลให้การทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียนด้วยกัน และระหว่างนักเรียนกับผู้วิจัย นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ นักเรียนในการฝึกพูดฝึกเขียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นของตนในเรื่องต่างๆ ผลที่สังเกตได้คือ ในระยะแรกๆ นักเรียนบางคนอาจมีการเขินอาย ไม่กล้าพูด ไม่กล้าคุยกับเพื่อนๆ เท่าที่ควร แต่หลังจากการทำกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยเป็นเวลา 3 วันแล้ว นักเรียนก็มีความคุ้นเคยกันมากขึ้นกว่าเดิม และสนิทสนมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตลอดระยะเวลาการทดลองโปรแกรม ซึ่งในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเคยได้ยินนักเรียนพูดว่า “ มาเรียนเรื่องกลุ่มกับครู ได้เพื่อนต่างห้องเพิ่มขึ้นอีกหลายคน ” “ ตอนนี้เป็นเด็กห้องเดียวกันแล้ว ” เป็นต้น สิ่งนี้ย่อมเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต่างก็มีพัฒนาการทางสังคมมากยิ่งขึ้น

3.3 การจัดสถานที่ทำกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนถือเป็นการสร้างบรรยากาศและช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนของนักเรียนอีกทางหนึ่ง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มนั้น มีหลายกิจกรรมที่ต้องใช้สถานที่ภายนอกห้องเรียน ได้แก่ กิจกรรม 6 สถานการณ์ ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 (เรือบกสามัคคี) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 (จ่ายตลาด) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 (ตาบอดคลำธง) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 (นักล่าสมบัติ) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 (เทวดาจำแลง) ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ทุกครั้งที่นักเรียนได้ไปทำกิจกรรมข้างนอกห้องเรียน นักเรียนส่วนใหญ่จะสนุกสนาน สดชื่น กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากเป็นพิเศษ เป็นตัวของตัวเองสูง และแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของตนอย่าง

เต็มที ทำให้เหมาะกับการสังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมของนักเรียนเป็นอย่างดี เพราะได้สังเกตเห็นพฤติกรรมแท้จริงของนักเรียนได้ง่ายกว่าการทำกิจกรรมภายในห้องเรียน แต่อย่างไรก็ดี ต้องไม่ลืมว่าการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนนั้น ต้องมีการเตรียมการเป็นอย่างดี ทั้งเรื่องความสะดวกในการทำกิจกรรม ความปลอดภัยของนักเรียน และต้องมีการคาดการณ์หรือวางแผนไว้ล่วงหน้าว่า หากเกิดปัญหาอุปสรรค หรือความไม่พร้อมของสถานที่ใน วันนั้นจะใช้สถานที่ใดในการทำกิจกรรมต่อไป

3.4 ความพึงพอใจในกิจกรรมของนักเรียน

ในการตรวจสอบข้อมูลจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกประทับใจและพึงพอใจในการทำกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้น แม้ว่านักเรียนบางคนจะได้รับบัตรคำสั่งให้แก้มองแสดงท่าทางหรือพฤติกรรมที่ไม่ดีบางประการ เพื่อให้บรรยากาศของการทำงานกลุ่มออกมาในลักษณะที่ดีและไม่ดีดังที่ผู้วิจัยได้ออกแบบไว้แล้วนั้น นักเรียนก็ยังแสดงความรู้สึกว่าพอใจในกิจกรรมดังกล่าว จากการทดลองโปรแกรมเป็นเวลา 5 สัปดาห์นั้น ทุกวันที่ผู้วิจัยเข้าไปในโรงเรียน จะพบนักเรียนหลายคนทั้งหญิงและชายประมาณ 10 คน เข้ามาหา มาพูดคุย ชักถามผู้วิจัยว่า “วันนี้จะเล่นเกมอะไร ” “วันนี้จะเรียนเรื่องอะไร ” และนักเรียนจะเข้ามาช่วยถือวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนต่างๆ ทุกวัน นอกจากลักษณะของกิจกรรมที่เป็นที่สนใจของนักเรียน ดังเช่น การเดินเรือบก การวิ่งแข่งหยิบบัตร การปะติดภาพ การระบายสี การปั้นดินน้ำมัน การตามล่าหาสมบัติ การดูการแสดง การลุ้นโชคหยิบของจากกล่อง การพับกระดาษ การอ่านเรื่องราว นิทาน การคิดคำนวณเลขแล้ว เหตุผลหนึ่งของความพอใจในกิจกรรมของนักเรียนอาจเกิดจากสื่อการสอน อุปกรณ์ต่างๆ ที่หลากหลาย สีสันสดใส แปลกตา ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการนำโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มไปใช้

จากการสร้างโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 แล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นโปรแกรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักเรียน แต่ครูผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์หรือดัดแปลงเพื่อใช้ในการเรียนการสอนปกติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ โดยการศึกษาทำความเข้าใจในรายละเอียดต่างๆ ของโปรแกรม และศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อย่างละเอียด เพื่อนำมาหาความสัมพันธ์หรือความสอดคล้องกับโปรแกรม และนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

2. จุดมุ่งหมายของโปรแกรมเป็นการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งหากพบว่า นักเรียนในปกครองมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ไม่พึงประสงค์ในคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งเท่านั้น อาจคัดเลือกนักเรียนเฉพาะที่มีปัญหาพฤติกรรมอย่างเดียวกันมาเข้าร่วมโปรแกรม โดยนำกิจกรรมบางส่วนของโปรแกรมที่มุ่งปลูกฝังพัฒนาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมเฉพาะในคุณลักษณะนั้นๆ ไปใช้จัดกิจกรรมให้แก่นักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมดังกล่าวได้

3. การใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่มที่นำไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนบ้านโพทวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ครั้งนี้ ทางโรงเรียนเห็นว่าระยะเวลาในการทดลองที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในครั้งแรก คือ สอนวันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที สัปดาห์ละ 3 วัน รวมระยะเวลาประมาณ 8 สัปดาห์ อาจเกินระยะเวลาที่เหลือในภาคเรียนที่ 2 นี้ และจะเป็นผลกระทบกับวันสอบปลายภาคของนักเรียนที่กำหนดไว้แล้ว ดังนั้นทางโรงเรียนจึงเสนอให้สอนสัปดาห์ละ 5 วัน รวมระยะเวลา 5 สัปดาห์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีการปรับเปลี่ยนจำนวนวันที่สอนในแต่ละสัปดาห์เป็น

สัปดาห์ละ 5 วัน รวมระยะเวลา 5 สัปดาห์ดังกล่าว จึงถือได้ว่าการทดลองใช้โปรแกรมที่สร้างขึ้นนี้จัดอยู่ในประเภทการสอนแบบเร่งรัดก็ได้ แต่ผลการทดลองโปรแกรมก็แสดงให้เห็นว่าสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกของนักเรียนได้ ดังนั้นหากครูผู้สอนนำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนในจำนวนครั้งต่อสัปดาห์ที่แตกต่างไปจากผู้วิจัยเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นก็สามารถทำได้

4. ในการคัดเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ควรมีการจัดสถานที่ในการทำกิจกรรมให้เหมาะสม หากเป็นไปได้ควรจัดให้นักเรียนทำกิจกรรมนอกห้องเรียนหรือสถานที่ที่มีบริเวณกว้างขวางเพียงพอในการทำกิจกรรม ในกรณีนี้ที่ผู้วิจัยและครูประจำชั้นมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้พร้อมกันทุกกลุ่ม สามารถจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนให้ผลัดกันมาทำกิจกรรมได้ที่ละกลุ่ม แต่ควรจัดบริเวณให้นักเรียนคนอื่นๆ ที่กำลังรอทำกิจกรรมได้นั่งรอในระยะที่ห่างจากกลุ่มนักเรียนที่กำลังทำกิจกรรมอยู่พอสมควร เพื่อเป็นการป้องกันการมองเห็น แอบดูหรือแอบฟังการทำกิจกรรมของผู้อื่น เพราะการได้รับรู้ รับทราบวิธีการทำกิจกรรมมาก่อน อาจทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรม ส่งผลกระทบหรือผลแทรกซ้อนต่อการทำกิจกรรมของนักเรียนเหล่านั้นได้ ทำให้ข้อมูลพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้ อาจเกิดความคลาดเคลื่อนจากสภาพที่เป็นจริงได้

5. การทำกิจกรรมของนักเรียนในชั้นกิจกรรมกลุ่มนั้น อาจมีบางกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาในการทำมากขึ้น คือ การวาดภาพระบายสี (แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4) การปั้นดินน้ำมันเป็นภาพนูนสูง (แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5) การอ่านเรื่องราวหรือนิทานต่างๆ (แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12) แม้กระทั่งการคิดคำนวณตัวเลข (แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13) ดังนั้น ครูผู้สอนต้องพิจารณาถึงศักยภาพและความสามารถในการทำกิจกรรมของนักเรียนของตน และนำมาปรับปรุงเวลาในการทำกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องคำนึงถึงผลที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนเวลาเป็นสำคัญ เนื่องจากในบางกิจกรรมจำเป็นต้องกำหนดเวลาที่ตายตัว ไม่สามารถยืดหยุ่นได้ เพราะเวลาในการทำกิจกรรมเป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลต่อจุดมุ่งหมายของกิจกรรม ซึ่งอาจทำให้เกิดผลคลาดเคลื่อนไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรมได้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 จิตรกรน้อย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ 7 นักล่าสมบัติ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เทวดาจำแลง และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11 แข่งพับกระดาษ

6. กิจกรรมเกือบทุกกิจกรรมที่สร้างขึ้นในโปรแกรม มีส่วนที่ให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามบัตรคำสั่งอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ผลการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างกันทั้งในลักษณะของพฤติกรรมการทำงานที่ดีและพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ดี และเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึก

ความคิดเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้น เกิดเป็นความรู้และเจตคติในการเห็นคุณค่าของคุณลักษณะ
เรื่องนั้นๆ หากนักเรียนไม่ยอมปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ระบุไว้ในบัตรคำสั่งก็อาจส่งผลกระทบต่อผลของกิจกรรม
ได้ อันจะนำไปสู่ความผิดพลาด ไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรมได้ ดังนั้น ในช่วงแรกๆ ของ
การสอนที่นักเรียนยังไม่มี ความคุ้นเคยกับการใช้บัตรคำสั่ง ครูผู้สอนจำเป็นต้องเน้นย้ำให้นักเรียน
เข้าใจและทำตามบัตรคำสั่งอย่างเคร่งครัด โดยอาจใช้การเสริมแรงทั้งทางบวกหรือทางลบก็ขึ้นอยู่กับ
กับการพิจารณาของครูผู้สอน

7. ความสามารถในการอ่านของนักเรียน เป็นประเด็นหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ
กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น เช่น แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 นักเรียนต้องอ่านเรื่องราวคดี
ฆาตกรรมที่ครูแจกให้ภายในเวลาที่กำหนด และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13 ที่นักเรียน
บางคนจะต้องอ่านทำความเข้าใจสูตรเลขที่ครูแจกให้ ไม่นับรวมถึง การอ่านบัตรคำสั่ง การอ่าน
หัวข้อประเด็นที่ต้องไปสังเกตการทำกิจกรรมของเพื่อนๆ ในรายที่นักเรียนต้องเป็นผู้สังเกตการณ์
และการอ่านแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่ต้องให้นักเรียนได้ใช้
ความสามารถในการอ่านทั้งสิ้น ดังนั้นประเด็นนี้ ครูผู้สอนจึงควรรหาวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้
กิจกรรมที่สร้างขึ้นสามารถดำเนินต่อไปได้และเกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจใช้วิธีแอบ
อ่านบัตรคำสั่งให้นักเรียนที่อ่านไม่คล่องฟัง การอ่านข้อคำถามในแบบสำรวจตนเองหลังการทำ
กิจกรรมให้นักเรียนฟัง ส่วนในรายที่ผู้สังเกตการณ์และนักเรียนเป้าหมายในการทำกิจกรรมของ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 และ 13 ครูควรเลือกนักเรียนที่สังเกตแล้วว่าอ่านหนังสือออก
อ่านคล่อง เพราะจะได้ไม่ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของผลการทำกิจกรรม

8. ในทุกขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้นั้น นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทใน
กิจกรรมอย่างเต็มที่ ทั้งในขั้นย้าทวนความรู้ ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ขั้นวิเคราะห์
และอภิปราย ขั้นสรุปความรู้และขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในสามขั้น
สุดท้ายนั้น นักเรียนต้องได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกของตนเอง นักเรียนต้องค้นพบ
คำตอบด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่มีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการนำไปโปรแกรมไปใช้
ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับนักเรียน คอยดูแล ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้นักเรียน
และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นหลังการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่

9. การจัดกิจกรรมในแต่ละแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนั้น จะเห็นว่ามีสื่ออุปกรณ์
ที่ต้องใช้มากมายในกิจกรรมและต้องใช้เวลาในการจัดสร้างพอสมควร ดังนั้น ก่อนนำไปใช้จึงควร
ศึกษารายละเอียดของแต่ละกิจกรรมให้เข้าใจ และเตรียมสื่อต่างๆ ให้พร้อมก่อนการทำกิจกรรม

10. หากต้องการให้โปรแกรมนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ควรจะมีการเพิ่มเติมเครื่องมือในการวิจัยบางอย่าง เช่น แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ในการเรียนการสอนรายวิชาปกติ เพื่อดูผลว่านักเรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากโปรแกรมไปใช้ใน ห้องเรียนปกติหรือไม่

11. ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนบางคน อาจต้องใช้ระยะเวลาานานพอสมควร เพราะนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐาน ภูมิหลัง ความรู้ ความสามารถในการรับรู้และเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น สำหรับนักเรียนบางคนอาจต้องใช้เวลาและมีการปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในลักษณะเดียวกันนี้ในชั้นใกล้เคียง เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 5 เพื่อเป็นการศึกษาผลโปรแกรมว่า สามารถส่งผลให้นักเรียนในชั้นต่างๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้นได้หรือไม่

2. ควรมีการทดลองใช้หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีอื่นๆ ในการทำวิจัยเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก

3. ควรมีการทดลองทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาในคุณลักษณะอื่นๆ บ้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤษณา พันธุ์มวานิช. คนมีคุณธรรมความรับผิดชอบในพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. มติชนรายวัน (29 มกราคม 2550) :8.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2526. การสร้างวินัย : คู่มือและแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล. 2531. ผลของการจัดโปรแกรมการฝึกการกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำลอง ไชยยา. 2545. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้ เจตคติและการปฏิบัติในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ โดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาวใจ อินทร์จันทร์. 2543. การพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมความรู้ เจตคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะ โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาวนภา กิตติสาโร. 2546. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเจ้าพระยา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงคาโนคัล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เด็ก ๆ กับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางจริยธรรม. มติชน (8 ตุลาคม 2550) : 7.
- เด็กไทยห่วยร้างอันดับโลก การศึกษาล้มเหลว เขียนผิด คิดไม่เป็น เรียนลัด ไม่อ่าน. โพสต์ทูเดย์ (10 มกราคม 2551) : A 7.
- ทิตนา เขมมณี. 2545. กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : นิชนแอตเวอร์ไทซิ่ง กรุ๊ป.
- ทิตนา เขมมณี. 2550. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- แทนคุณ จิตต์อิสระ. เหตุแห่งความรุนแรงในวัยรุ่น. มติชน (16 พฤศจิกายน 2550) : 27.
 ธรรมชาติกับการเสริมสร้างความสามัคคี [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.geocities.com>
 [20 พฤศจิกายน 2551]
- นภา กัลยาณสูตร. 2520. การสร้างชุดการสอน เรื่อง “ ความกตัญญู ความเอื้อเฟื้อ และ
 ความสามัคคี ” สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภดล ภวณะวิเชียร. 2540. การศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการส่งเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของ
 ไอเซ็นและแรทส์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
 ภาควิชาคณะกรรมการบริหารหลักสูตรดุสิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล มณีงาม. 2547. การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน ตาม
 หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและ
 เทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนาวะรัตน์ ถาวร. 2546. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2537. การพัฒนาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาน.
- ประเด็นวัฒนธรรมกับการสร้างเสริมสุขภาพ. ผู้จัดการออนไลน์ (24 กรกฎาคม 2550) : 14.
- ประยุทธ์ สาริมาณ. 2526. ความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังความมีน้ำใจ
 นักกีฬาให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา.
 ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2542. พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.
- พัฒนาวดี อนุสรณ์เทวินทร์. 2544. การใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของ
 นักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลุมพุก (วันครู 2503) อำเภอ
 คำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาวิชาจิตวิทยา
 การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พิจิตรา พงษ์จินดากร. 2525. การทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมประภา พันธุ์พิพัฒน์. 2546. การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี และความเสียสละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัสรา อรุณมีศรี. 2533. การพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาศาสนาภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิณี ไสธายะเพชร. 2549. การศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมคุณธรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบให้กับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตตรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มอบนหนังสือคุณธรรมให้ ศธ.กระตุ้นต่อมศีลธรรมสังคม. ไทยโพสต์ (9 พฤศจิกายน 2550) : 8.
- รัตติยา หงส์สกุล. 2546. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้และความตระหนักในประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบเล่าเรื่อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เววดี วงศ์พรหมเมฆ. 2521. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร : ชัยวัฒน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2542. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์.
- ละเมียด ลิมอักษร. ประชาธิปไตยในโรงเรียน. วารสารประชากรศึกษา (11มิถุนายน2517) :16.
- วิชาการ,กรม. 2539. คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา คุณธรรมพื้นฐาน 2539. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิมลรัตน์ มือนันต์. 2546. ผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วิไล อิ่มสำราญ. 2543. เปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเผชิญความจริงกับกิจกรรม
กระจำจ่าานิยม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของเด็กด้อยโอกาส. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถิตย์ นิยมญาติ. 2524. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สมศักดิ์ ชินพันธ์. 2523. ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับ
ความรู้สึกรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2535. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. มาตรฐานการศึกษาของชาติ.
กรุงเทพมหานคร : สหายบล็อกและการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ.
โปสเตอร์.
- สุปราณี พูนประสิทธิ์. 2546. การศึกษาค้นคว้าสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบในการเรียนและ
เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสอนด้วยชุด
การเรียนการสอน 3 แบบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาเทคโนโลยี
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนน อมรวิวัฒน์. 2547. การพัฒนาการเรียนรู้อตามแนวพุทธศาสตร์ ทักษะกระบวนการเผชิญ
สถานการณ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวีรัตน์ พิทักษ์. ห้องเรียนต้นรักเพื่อเด็กพิเศษ. โพสต์ทูเดย์ (4 ธันวาคม 2550) : c 2.
- สุวรรณณี ขอบรูป. 2540. การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอห้องเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต.
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หลุย จำปาเทศ. 2533. จิตวิทยาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อุ่งน พูลทวี. 2539. การศึกษาบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชา
ประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อวยพร เรื่องตระกูล. (ม.ป.ป.). สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ 1.

อังค์สูมล เชื้อชัย. 2543. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้ เรื่อง เพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้การเรียนแบบร่วมมือต่อแบบจิ๊กซอว์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลี ปิยะปัญญาวงศ์. 2542. ผลของกลุ่มการเจริญส่วนบุคคลตามรูปแบบของทรอดเซอร์ที่มีต่อความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัย บุญประเสริฐ. 2532. กลุ่มสัมพันธ์และการบริหารทีมงานที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Alberi R.E. and Emmons M.L. 1995. Your perfect right : A guide to assertive living (4th ed.). California : Impact Publisher.
- Atieno Okech and Jane E . 2009. The Experiences of Expert Group Work Supervisors : An Explorator Study [Online]. Available from : [http:// www. eric.edu.gov](http://www.eric.edu.gov) : Journal for Specialists in Group Work.
- Bower S.A. and Bower G.H. 1976. Asserting yourself : A practical guide for positive change. Phillipines : Addison-Wesley.
- Browne, C. G. 1958. The Study of Leadership. Illinois : The Interstate Printers and Publishers.
- Cen Gouzhen. 2008. Chinese Adolescents' Attitudes towards Collective and Communicable Responsibility [Online]. Available from : [http:// www. eric.edu.gov](http://www.eric.edu.gov) : Journal of Moral Education.
- Danielle Moore. 2008. Diversity in primary schools promotes harmony [Online]. Available from : [http:// www. eurekaalert . org](http://www.eurekaalert.org) : Economic and Social Research Council (ESRC).
- Dodge Darlene and Nizzi Denise. 2007. Improving Student Responsibility through the use of Individual Behavior Contracts [Online]. Available from : [http:// www. eric.edu.gov](http://www.eric.edu.gov).
- Emily J. Borda. 2007. Applying Gadamer's concept of disposition to science and science education [Online]. Available from : [http:// www. springerlink.com](http://www.springerlink.com).
- Folder, Iris Goldstein. 1980. The Treatment of communication Problem with Assertiveness Training. Handbook of Behavioral Interventions : Clinical Guide. Edited by Alan Goldstein, and Edna B. Foa. New York : John Wiley& Son, Inc.
- Hammar Chiriac. 2008. A Scheme for Understanding in Problem-Base Learning [Online]. Available from : [http:// www. eric.edu.gov](http://www.eric.edu.gov) : International Journal of Higher Education.

- Landsman Mirian J. 2007. Attributing Responsibility for Child Maltreatment when Domestic Violence Is present [Online]. Available from :[http:// www.eric.edu.gov](http://www.eric.edu.gov) : Child Abuse and Neglect : The International Journal.
- Makitalo-Siegl,Kati. 2008. From Multiple Perspectives to Shared Understanding : A Small Group in an Online Learning Environment [Online]. Available from : [http:// www.eric.edu.gov](http://www.eric.edu.gov) : Scandinavian Journal of Education Research.
- Newman, Barbara M. and Newman, Philip R. 1986. Adolescent Development. Columbus : Merrill Publishing Company.
- Oliveira and Alandeom W. 2008. Interactive Patterns and Conceptual Covergenoe during Student Collaborations in Science [Online]. Available from : [http:// www.eric.edu.gov](http://www.eric.edu.gov) : Journal of Reseach in Science Teching.
- Onyeizugbo, Eucharia U. 2003. Effects of Gender, Age, and Education on Assertiveness in a Nigerian Sample [Online]. Available from : [http:// www.ingentaconnect . com](http://www.ingentaconnect.com) : Psychology of Women Quarterly.
- Shelton, John L. 1977. Assertive Training : Consumer Beware. Personal and Guidance Journal 55 (April 1977) : 465-468.
- Thurston A. and Topping K.J. 2005. Effects of Group Work Training On Science Attainment in Rural and Urban School [Online]. Available from : [http:// www.eric.edu.gov](http://www.eric.edu.gov) : Science and Technological Education.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

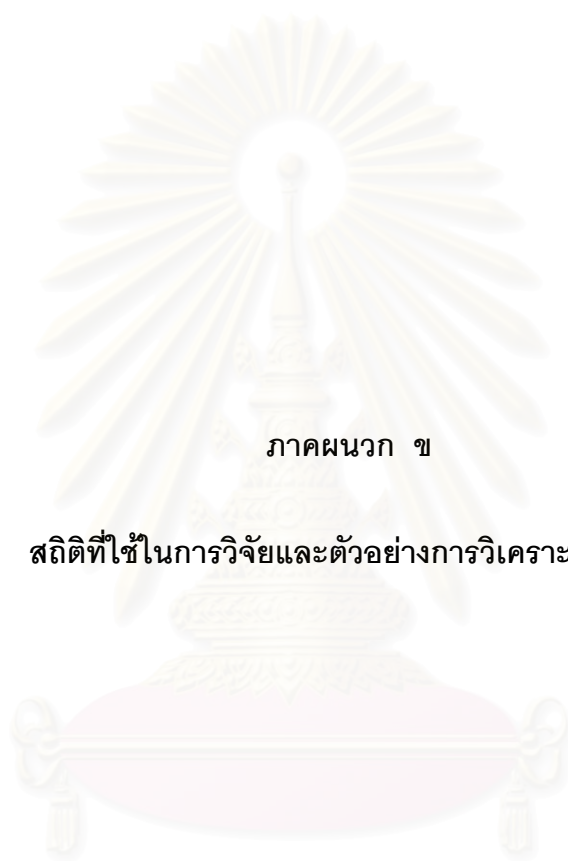
ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. **รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุขีวะ**
รองคณบดี ฝ่ายบริหาร ปีการศึกษา 2552
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และการใช้โปรแกรม SPSS
สำหรับงานวิจัย
2. **รองศาสตราจารย์ นันทนา ลามาศย์**
อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม
3. **รองศาสตราจารย์ ทศนีย์ ผลเนืองมา**
อาจารย์ประจำโรงเรียน สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)
(เกษียณอายุราชการ)
อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการปลูกฝังพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็ก
4. **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลวรรณ สันถะโกมล**
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
ผู้อำนวยการ สำนักส่งเสริมวิชาการและทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม
5. **อาจารย์ ทิพวรรณ สัมพันธ์**
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนตาขุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
ครูแกนนำ สาขาภาษาไทย ปีการศึกษา 2544
ครูต้นแบบ สาขาภาษาไทย ปีการศึกษา 2545
ครูที่เน้นจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มและการบูรณาการ

ภาคผนวก ข

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 การคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) คำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

(ประคอง กรรณสูตร, 2538)

1.2 การคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$S.D$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละคนที่ยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต หรือความสอดคล้องกันระหว่างผลการสังเกตของผู้สังเกตตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อแสดงถึงความชัดเจน และความเป็นปรนัยของข้อความในแบบสังเกต คำนวณจากสูตรการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งเป็นการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ที่มีมาตราการวัดในระดับอันตรภาคหรืออัตราส่วน (interval-ratio scales) ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2] [N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร xy
	x	แทน	ค่าของตัวแปรตัวที่ 1
	y	แทน	ค่าของตัวแปรตัวที่ 2
	Σx	แทน	ผลรวมของตัวแปรตัวที่ 1
	Σy	แทน	ผลรวมของตัวแปรตัวที่ 2
	$(\Sigma x)^2$	แทน	ผลรวมของตัวแปรตัวที่ 1 ยกกำลังสอง
	(Σy^2)	แทน	ผลรวมของตัวแปรตัวที่ 2 ยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

(อวยพร เรืองตระกูล)

2.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ทฤษฎีที่ใช้ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ใช้สูตรคำนวณ IOC (item objective congruence) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}, \quad IOC = \frac{\text{ผลรวมความคิดของผู้เชี่ยวชาญในข้อนั้น}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา วัตถุประสงค์หรือทฤษฎี

R คือ คะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ ทฤษฎี

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ ทฤษฎี

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ ทฤษฎี

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์ในการแปลความหมาย มีดังนี้

ถ้า $IOC \geq 0.5$ แสดงว่า เครื่องมือนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ ทฤษฎี

ถ้า $IOC < 0.5$ แสดงว่า เครื่องมือนั้นวัดไม่สอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ ทฤษฎี

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

3.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Paired – Sample t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวอย่าง 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน (ลักษณะที่สัมพันธ์กัน เช่น มีกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว แต่ได้รับการวัดซ้ำในคนกลุ่มเดิมในตัวแปรตามตัวเดียวกัน และตัวอย่างแต่ละคนได้รับ Treatment เหมือนกันทุกเงื่อนไข) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{D} - \mu_D}{\frac{S_D}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อ
ทราบนัยสำคัญ

\bar{D} แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนความแตกต่าง ซึ่งสามารถ

หาได้จาก $\frac{D}{n}$ ($D =$ คะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม - คะแนนก่อนเข้าร่วมโปรแกรม)

μ_D แทน คะแนนความแตกต่าง เท่ากับ 0 ซึ่งได้มาจากสมมติฐานทางสถิติที่กำหนดไว้ ดังนี้ $H_0 : \mu_D = 0$ และ $H_1 : \mu_D \neq 0$

S_D แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต่าง

n แทน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

(อวยพร เรื่องตระกูล)

3.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หลังการเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรม คือ 75 % โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ One – Sample t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 คือ การทดสอบค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวอย่าง 1 กลุ่ม เมื่อไม่ทราบค่าความแปรปรวนของประชากร ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X} - \mu}{\frac{S}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติเพื่อทราบนัยสำคัญ
	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนความรู้หลังเข้าร่วมโปรแกรม
	μ	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่เกณฑ์การประเมินโปรแกรม
คือ 75%	ซึ่งเท่ากับ 27	คะแนน	
	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้หลังเข้าร่วมโปรแกรม
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

(อวยพร เรืองตระกูล)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1.1 การตรวจสอบความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต ใช้สูตรการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	x	แทน	ค่าของตัวแปรตัวที่ 1 (คะแนนจากผู้วิจัย)
	y	แทน	ค่าของตัวแปรตัวที่ 2 (คะแนนจากครูคนที่ 1)
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จากข้อมูลในตารางที่ 29 แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} r_{xy} &= \frac{15(1,130) - (130)(126)}{\sqrt{[15(1,186) - (16,900)][15(1,102) - (15,876)]}} \\ &= \frac{16,950 - 16,380}{\sqrt{[17,790 - 16,900][16,530 - 15,876]}} \\ &= \frac{570}{\sqrt{(890)(654)}} \\ &= \frac{570}{762.92} = 0.75 \end{aligned}$$

ค่าความสัมพันธ์หรือความสอดคล้องกันของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตโดยผู้วิจัยและครูคนที่ 1 คือ 0.75 ซึ่งอยู่ในช่วงขนาดความสัมพันธ์ระหว่าง .06 - .08 แสดงให้เห็นว่า การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนโดยผู้วิจัยและครูคนที่ 1 มีความสัมพันธ์กันสูง

จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของตัวแทนนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 คน ของโรงเรียนวัดโกศาวาส สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยผู้วิจัยและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ท่าน รายละเอียดของคะแนนเสนอในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

คนที่	ผลคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรม			
	ผู้วิจัย	ครูคนที่ 1	ครูคนที่ 2	ครูคนที่ 3
1. ช.	11	12	12	11
2. ณ.	12	10	10	9
3. ช.	9	8	7	8
4. ณ.	7	8	7	9
5. ช.	6	7	5	6
6. ช.	10	10	8	8
7. ณ.	11	10	9	11
8. ณ.	6	7	5	6
9. ณ.	10	7	8	8
10. ช.	9	8	8	7
11. ช.	9	8	8	8
12. ช.	6	7	5	6
13. ช.	6	7	6	7
14. ช.	8	6	7	8
15. ณ.	10	11	9	8

ตารางที่ 29 ตัวอย่างการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ที่สังเกตโดยผู้วิจัยและครูคนที่ 1 ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อนักเรียน	ผลคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรม				
	ผู้วิจัย		ครูคนที่ 1		
	x	x ²	y	y ²	xy
1. ช.	11	121	12	144	132
2. ญ.	12	144	10	100	120
3. ช.	9	81	8	64	72
4. ญ.	7	49	8	64	56
5. ช.	6	36	7	49	42
6. ช.	10	100	10	100	100
7. ญ.	11	121	10	100	110
8. ญ.	6	36	7	49	42
9. ญ.	10	100	7	49	70
10. ช.	9	81	8	64	72
11. ช.	9	81	8	64	72
12. ช.	6	36	7	49	42
13. ช.	6	36	7	49	42
14. ช.	8	64	6	36	48
15. ญ.	10	100	11	121	110
Σ	130	1,186	126	1,102	1,130

1.2 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ใช้สูตร
คำนวณ IOC (item objective congruence) รายละเอียดเสนอในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยจากความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความหมาย
	+1	0	-1		
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1. เรียบกสามัคคี	2			+1	สอดคล้องตามเนื้อหา จุดประสงค์และทฤษฎี ที่ใช้
2. จ่ายตลาด	2			+1	
3. หมีน้อยน่ารัก	2			+1	
4. จิตรกรน้อย	2			+1	
5. นักปั้นมือใหม่	2			+1	
6. ตาบอดคลำธง	2			+1	
7. นักล่าสมบัติ	2			+1	
8. หาของให้พระราชา	2			+1	
9. กล่องวิเศษ	2			+1	
10. เทวดาจำแลง	2			+1	
11. แข่งพับกระดาษ	2			+1	
12. โคนัน ยอดนักสืบ	2			+1	
13. ตัวเลขมหัศจรรย์	2			+1	
แบบสังเกตพฤติกรรมการ ทำงานกลุ่ม	2			+1	สอดคล้องตามเนื้อหา

ตารางที่ 30 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความหมาย
	+1	0	-1		
แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม					สอดคล้องตามเนื้อหาและจุดประสงค์
1. เรียบกสามัคคี	2			+1	
2. จ่ายตลาด	2			+1	
3. หมีน้อยน่ารัก	2			+1	
4. จิตรกรน้อย	2			+1	
5. นักปั้นมือใหม่	2			+1	
6. ตาบอดคลำธง	2			+1	
7. นักล่าสมบัติ	2			+1	
8. หาของให้พระราชา	2			+1	
9. กล่องวิเศษ	2			+1	
10. เทวดาจำแลง	2			+1	
11. แข่งพับกระดาษ	2			+1	
12. โคนัน ยอดนักสืบ	2			+1	
13. ตัวเลขมหัศจรรย์	2			+1	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

2.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมด้านความสามัคคี ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Paired – Sample t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{D} - \mu_D}{\frac{S_D}{\sqrt{n}}}$$

จากข้อมูลในตารางที่ 9 แทนค่าในสูตร

$$t = \frac{2.67 - 0}{\frac{1.18}{\sqrt{30}}}$$

$$t = \frac{2.67}{\frac{1.18}{5.47}}$$

$$t = \frac{2.67 \times 5.47}{1.18}$$

$$t = \frac{14.60}{1.18} = 12.33$$

ค่า t ที่ได้จากการคำนวณ มีค่าเท่ากับ 12.33 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ที่ $df = 29$ แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคีของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หลังการเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรม คือ 75 % โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ One – Sample t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X} - \mu}{\frac{S}{\sqrt{n}}}$$

จากข้อมูลในตารางที่ 13 แทนค่าในสูตร

$$t = \frac{30.17 - 27}{\frac{2.17}{\sqrt{30}}}$$

$$t = \frac{3.17}{\frac{2.17}{5.47}}$$

$$t = \frac{3.17 \times 5.47}{2.17}$$

$$t = \frac{17.33}{2.17} = 8.00$$

ค่า t ที่ได้จากการคำนวณ มีค่าเท่ากับ 8.00 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ที่ df = 29 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าเกณฑ์การประเมินโปรแกรมที่กำหนดไว้ 75% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการสังเกต การทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดก่อนเข้าร่วมโปรแกรม 3 สถานการณ์ คือ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทอระชา นักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มก่อนเข้าร่วมโปรแกรมแยกตามประเภทคุณลักษณะ นำเสนอในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

คนที่	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม				คะแนนรวม (36 คะแนน)
	ความสามัคคี (9 คะแนน)	ความรับผิดชอบ (9 คะแนน)	ความมีน้ำใจ (12 คะแนน)	ความกล้าแสดงออก (6 คะแนน)	
1	7	4	5	3	19
2	5	4	4	3	16
3	4	6	5	3	18
4	5	6	4	2	17
5	7	4	5	2	18
6	7	1	4	3	15
7	7	3	4	1	15
8	5	6	2	4	17
9	6	7	3	1	17
10	6	2	5	3	16
11	4	4	4	3	15
12	5	5	3	3	16
13	5	7	2	2	16
14	7	3	5	2	17
15	6	5	3	2	16
16	6	5	4	3	18
17	6	5	4	2	17
18	6	3	4	3	16
19	5	5	2	3	15
20	6	5	4	4	19
21	5	5	3	2	15

ตารางที่ 31 (ต่อ) คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

คนที่	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม				คะแนนรวม (36 คะแนน)
	ความสามัคคี (9 คะแนน)	ความรับผิดชอบ (9 คะแนน)	ความมีน้ำใจ (12 คะแนน)	ความกล้าแสดงออก (6 คะแนน)	
22	7	5	3	1	16
23	5	6	4	2	17
24	7	2	4	3	16
25	7	5	4	3	19
26	6	3	3	4	16
27	6	5	3	2	16
28	7	1	6	2	16
29	9	3	3	2	17
30	5	5	3	3	16
รวม	59	35	33	22	149

สำหรับการสังเกต การทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนดหลังเข้าร่วมโปรแกรม 3 สถานการณ์ คือ สถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และ สถานการณ์ WALK RALLY นักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหลังเข้าร่วมโปรแกรมแยกตามประเภทคุณลักษณะ ดังนำเสนอในตารางที่ 32

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน หลังเข้าร่วมโปรแกรม

คนที่	หลังเข้าร่วมโปรแกรม				คะแนนรวม (36 คะแนน)
	ความสามัคคี (9 คะแนน)	ความรับผิดชอบ (9 คะแนน)	ความมีน้ำใจ (12 คะแนน)	ความกล้าแสดงออก (6 คะแนน)	
1	9	8	8	4	29
2	9	7	7	2	25
3	8	8	11	5	32
4	9	8	9	3	29
5	9	8	11	4	28
6	9	9	7	4	29
7	8	8	10	4	31
8	9	9	9	5	32
9	9	9	11	5	34
10	9	9	8	4	30
11	8	8	8	4	28
12	9	9	8	4	30
13	8	9	10	4	31
14	8	9	10	6	33
15	9	9	9	3	30
16	9	9	8	4	30
17	8	9	7	4	28
18	7	8	6	5	26
19	8	8	10	5	31
20	9	9	11	3	32
21	9	9	8	4	30
22	9	9	7	4	29
23	9	9	10	5	33
24	8	8	12	4	32
25	9	9	9	5	32
26	9	9	11	4	33
27	9	9	10	4	32
28	9	8	9	4	30
29	8	8	6	4	27
30	8	8	9	4	29
รวม	258	256	269	120	905

จากการสังเกตและตรวจพิจารณาผลงานของนักเรียนสำหรับประเมินความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันใน 3 สถานการณ์ที่กำหนด คือ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทวธา ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนมีคะแนนของผลงานแยกตามกิจกรรมที่ทำ ดังนำเสนอในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 คะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกัน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

คนที่	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม			คะแนนรวม (30 คะแนน)
	งมเข็มในมหาสมุทร (10 คะแนน)	ต่อตัวนกกระเรียน (10 คะแนน)	หอยทวธา (10 คะแนน)	
1	1	4	8	13
2	1	4	8	13
3	4	6	6	16
4	4	8	6	18
5	4	8	6	18
6	1	0	5	6
7	1	0	5	6
8	1	10	10	21
9	1	10	10	21
10	0	6	10	16
11	6	0	10	16
12	3	0	10	13
13	2	2	10	14
14	10	0	10	20
15	10	0	10	20
16	1	10	10	21
17	3	0	10	13
18	2	2	10	14
19	6	4	4	14
20	1	2	5	8

ตารางที่ 33 (ต่อ) คะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกัน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

คนที่	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม			คะแนนรวม (30 คะแนน)
	งมเข็มในมหาสมุทร (10 คะแนน)	ต่อต้านกกระเรียน (10 คะแนน)	หอยทวธา (10 คะแนน)	
21	6	4	4	14
22	3	10	6	19
23	5	2	7	14
24	1	2	5	8
25	3	10	6	19
26	5	8	7	20
27	5	8	8	21
28	6	4	4	14
29	6	4	4	14
30	6	4	4	14
รวม	108	132	218	458

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการสังเกตและตรวจพิจารณาผลงานของนักเรียนสำหรับประเมินความสำเร็จของงาน จากการทำกิจกรรมร่วมกันใน 3 สถานการณ์ที่กำหนด คือ สถานการณ์ปาเป้าลูกโป่ง สถานการณ์ สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY หลังเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนมีคะแนนของผลงานแยกตามกิจกรรมที่ทำ ดังนำเสนอในตารางที่ 34

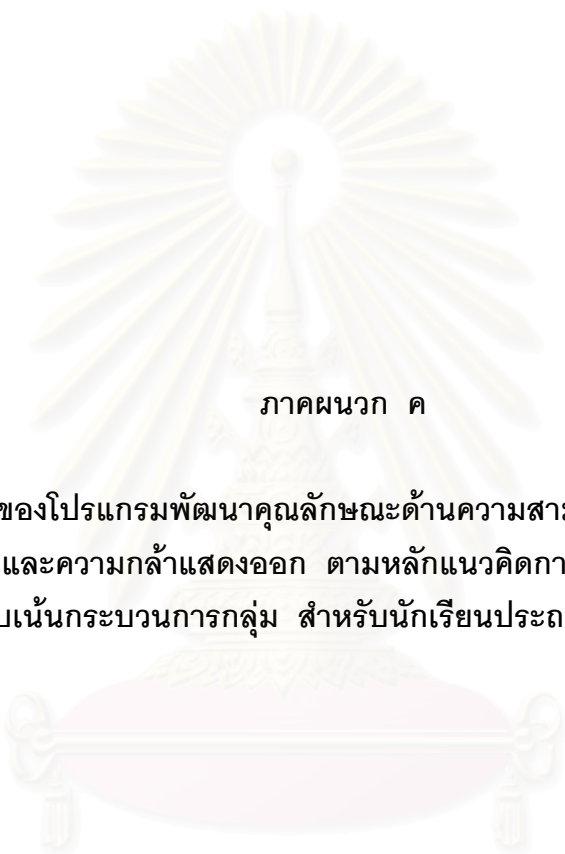
ตารางที่ 34 คะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกัน หลังเข้าร่วมโปรแกรม

คนที่	หลังเข้าร่วมโปรแกรม			คะแนนรวม (30 คะแนน)
	ปาเป้าลูกโป่ง (10 คะแนน)	สร้างหอคอยกระดาษ (10 คะแนน)	WALK RALLY (10 คะแนน)	
1	3	9	10	22
2	3	8	6	17
3	3	9	10	22
4	6	9	6	21
5	3	8	10	21
6	6	8	6	20
7	8	8	6	22
8	6	8	10	24
9	6	7	10	23
10	6	9	10	25
11	3	7	10	20
12	8	8	10	26
13	8	7	10	25
14	5	8	10	23
15	5	9	10	24
16	5	7	10	22
17	5	9	10	24
18	4	7	10	21
19	8	9	6	23
20	8	7	10	25

ตารางที่ 34 (ต่อ) คะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกัน หลังเข้าร่วมโปรแกรม

คนที่	หลังเข้าร่วมโปรแกรม			คะแนนรวม (30 คะแนน)
	ป่าเป้าลูกโป่ง (10 คะแนน)	สร้างหอคอยกระดาษ (10 คะแนน)	WALK RALLY (10 คะแนน)	
21	5	9	10	24
22	7	7	10	24
23	7	9	10	26
24	4	8	10	22
25	7	9	10	26
26	7	7	10	24
27	7	8	10	25
28	4	7	10	21
29	4	8	10	22
30	4	7	10	21
รวม	165	240	280	685

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

รายละเอียดของโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ
ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอน
แบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อโปรแกรม

โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4

หลักการของโปรแกรม

1. เน้นให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง มีผลก่อให้เกิดการรับรู้ในคุณค่าของความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มที่แสดงออกถึงการมีความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมอย่างทั่วถึงและมากที่สุด
3. ให้นักเรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
4. ให้นักเรียนมีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำข้อคิดที่ได้เกี่ยวกับความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ไปใช้จริงในสถานการณ์การทำงานกลุ่มต่อไป

วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่ได้สร้างขึ้นตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ที่มีต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักเรียนประถมศึกษา ปีที่ 4

ลักษณะของโปรแกรม

เป็นโปรแกรมเสริมหลักสูตรให้แก่ นักเรียน ใช้เวลาสอนวันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที สัปดาห์ละ 5 วัน จำนวน 5 สัปดาห์ รวมเวลาทั้งสิ้น 36 ชั่วโมง

คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโปรแกรม

นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ที่สร้างขึ้นตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม เป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่แสดงออกถึงการขาดคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมร่วมกัน

เอกสารที่ใช้ในโปรแกรม

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก สร้างขึ้นตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยเรื่อง การช่วยเหลือกันทำงาน การไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การไม่ละทิ้งงานเมื่องานยังไม่สำเร็จ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา การให้ออกาสและให้เกียรติต่อกัน การพูดให้กำลังใจในยามทุกข์หรือผิดหวัง การไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่น การอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม การพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน และการขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 13 แผน ดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1	เรื่อบกสามัคคี
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2	จ่ายตลาด
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3	หมีน้อยน่ารัก
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4	จิตรกรน้อย
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5	นักปั้นมือใหม่
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6	ตาบอดคลำธง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7	นักล่าสมบัติ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8	หาของให้พระราชา
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9	กล่องวิเศษ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10	เทวดาจำแลง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11	แข่งพับกระดาษ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12	โคนัน ยอดนักสืบ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13	ตัวเลขมหัศจรรย์

2. เครื่องมือประเมินผลโปรแกรม

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวทางการจัดการเรียนการสอน แบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุด ดังนี้

2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

เป็นลักษณะของการบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้ (มี / ไม่มี) ในแต่ละพฤติกรรมที่ต้องการวัด คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก โดยใช้บันทึกพฤติกรรมของนักเรียนที่สังเกตเห็นในขณะปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันในสถานการณ์ที่กำหนด คือ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทวธาในช่วงก่อนเข้าร่วมโปรแกรม รวมทั้งสถานการณ์ป่าเป่าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY ในช่วงหลังเข้าร่วมโปรแกรม โดยผู้วิจัยและครูผู้สอนอีก 3 ท่านช่วยกันสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน และมีเกณฑ์การให้คะแนนความสำเร็จของงานในการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนในแต่ละสถานการณ์ที่กำหนดด้วย (รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนผลงานในแต่ละสถานการณ์นำเสนอในภาคผนวก ง หน้า 178, 182, 186, 190, 194, 199)

2.2 แบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

เป็นลักษณะของการบันทึกคะแนนในแต่ละพฤติกรรมที่ต้องการวัด คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก โดยใช้บันทึกคะแนนในแต่ละพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในสถานการณ์ที่กำหนด คือ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทวธาในช่วงก่อนเข้าร่วมโปรแกรม รวมทั้งสถานการณ์ป่าเป่าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY ในช่วงหลังเข้าร่วมโปรแกรม ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนนั้นจะพิจารณาจากความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้จากการทำกิจกรรม คือ 3 คะแนน (ระดับความถี่ของพฤติกรรม 3 ครั้ง) 2 คะแนน (ระดับความถี่ของพฤติกรรม 2 ครั้ง) 1 คะแนน (ระดับความถี่ของพฤติกรรม 1 ครั้ง) และ 0 คะแนน (ระดับความถี่ของพฤติกรรม 0 ครั้ง)

2.3 แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

เป็นข้อคำถามในลักษณะคำถามปลายปิด ให้เลือกตอบตามความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียน แต่บางข้อจะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้นักเรียนได้เขียนข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเพิ่มเติม แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมนี้ ใช้เมื่อเสร็จสิ้นจากการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งสิ้น 13 แผน เพื่อศึกษาถึงความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนในการทำกิจกรรม ข้อคิดที่นักเรียนได้รับ และแนวทางปฏิบัติตนของนักเรียนในสถานการณ์การทำงานกลุ่มครั้งต่อไป อันจะเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในอนาคต และเพื่อนำผลจากการตอบคำถามของนักเรียนมาใช้ในการประเมินคุณภาพของกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโปรแกรม

1. หน่วยการเรียนรู้ที่ใช้ในโปรแกรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ใช้ในโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ซึ่งได้แบ่งตามคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา ดังนี้

หน่วยที่ 1 : รวมใจ ใฝ่สามัคคี เนื้อหาประกอบด้วย การช่วยเหลือกันทำงาน การไม่ทะเลาะวิวาทกัน และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

หน่วยที่ 2 : รับผิดชอบดี ย่อมมีความสำเร็จ เนื้อหาประกอบด้วย การไม่ละทิ้งงานเมื่องานยังไม่สำเร็จ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม และการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา

หน่วยที่ 3 : น้ำเออย น้ำใจ เนื้อหาประกอบด้วย การให้โอกาสและให้เกียรติต่อการพูดให้กำลังใจในยามทุกข์หรือผิดหวัง การไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่น และการอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม

หน่วยที่ 4 : เด็กรุ่นใหม่ กล้าแสดงออก เนื้อหาประกอบด้วย การพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน และการขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ไม่เข้าใจ

2. การดำเนินกิจกรรมในโปรแกรม

การดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก ตามหลักแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม มีการดำเนินกิจกรรมเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 ก่อนการทดลอง ให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ทำกิจกรรมร่วมกันในสถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทวารหาเพื่อค้นหานักเรียนที่ขาดคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมร่วมกัน จำนวน 30 คน อีกทั้งมีการประเมินความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดในแต่ละสถานการณ์ที่สร้างขึ้นทั้ง 3 สถานการณ์ (รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนผลงานในแต่ละสถานการณ์ นำเสนอในภาคผนวก ง หน้า 178, 182, 186)

2.2 ระยะทดลอง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม โดยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทุกคน มีปฏิสัมพันธ์กัน ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ได้คิดวิเคราะห์ถึงคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ และให้นักเรียนได้คิดหาแนวทางที่จะนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่อไป โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 13 แผน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนและประยุกต์บางขั้นตอนเสียใหม่ โดยมีการเพิ่มขั้นตอนที่เป็นการซ้ำทวนความรู้ ข้อคิดที่ได้รับจากการทำกิจกรรมครั้งก่อนๆ และให้แรงเสริมแก่นักเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการนำพฤติกรรมที่ดีไปใช้ต่อจนกลายเป็นลักษณะนิสัยหรือคุณลักษณะประจำตัวของนักเรียนได้ และทำการปรับแยกขั้นตอนสุดท้าย คือ ขั้นสรุปและนำไปใช้ออกจากกันให้เป็นกระบวนการสอนที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เป็น 6 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นย้ำทวนความรู้ → นักเรียนช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปเมื่อครั้งก่อนๆ และครูซักถามถึงการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งให้แรงเสริมแก่นักเรียนที่นำความรู้ไปใช้

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม → สร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจและพร้อมที่จะทำกิจกรรม เช่น ร้องเพลง เล่นกีฬา สนทนาในเรื่องต่างๆ ที่จะโยงเข้าสู่การทำกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมกลุ่ม → ให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมกลุ่มในสถานการณ์ที่เตรียมไว้ ซึ่งมีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสรับประสบการณ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ต้องการปลูกฝังทั้ง 4 ประการ

ขั้นที่ 4 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย → ให้นักเรียนได้มีโอกาสคิดวิเคราะห์ เกี่ยวกับผลสำเร็จของงาน บรรยายภาคในการทำงานและความรู้สึกระหว่างสมาชิก แล้วนำมาพูดคุย อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็นและความรู้ต่างๆที่ได้รับทั้งจากการทำกิจกรรมและประสบการณ์ในชีวิตจริง

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปความรู้ → ให้นักเรียนได้รวบรวม เชื่อมโยงข้อมูล และความคิดเห็นต่างๆ จากขั้นกิจกรรมกลุ่มและขั้นวิเคราะห์และอภิปรายมาพูดคุย อภิปราย ประสานกัน จนได้ข้อสรุปที่ชัดเจน

ขั้นที่ 6 ขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้ → ครูซักถามเพื่อกระตุ้น ให้นักเรียนคิดหาแนวทาง นำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานการณ์การทำงานกลุ่มต่อไป อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้นตามที่กำหนดไว้

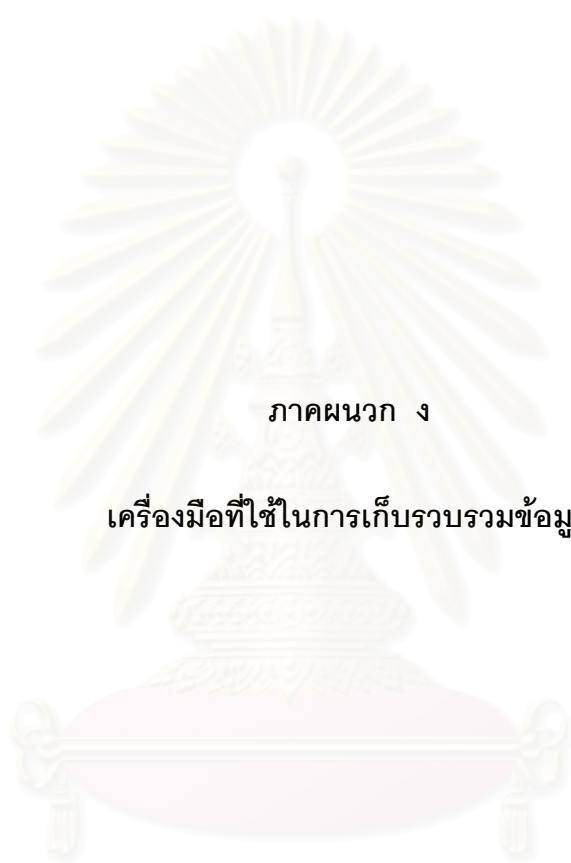
2.3 หลังการทดลอง ให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันในสถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY เพื่อสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่แสดงออกเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก อีกทั้งมีการประเมินความสำเร็จของงานจากการทำงานกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดในแต่ละสถานการณ์ที่สร้างขึ้นทั้ง 3 สถานการณ์ (รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนผลงานในแต่ละสถานการณ์ นำเสนอในภาคผนวก ง หน้า 190, 194, 199)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินผลโปรแกรม

1. ประเมินความสำเร็จของงาน โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนด ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม
2. ประเมินคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ที่แสดงถึงการมีความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ความกล้าแสดงออก โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมของนักเรียน
3. ประเมินคะแนนพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มของนักเรียน ที่แสดงถึงการมีความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหลังเข้าร่วมโปรแกรมกับเกณฑ์การประเมินโปรแกรมที่กำหนดไว้ คือ 75% นั่นคือ 27 คะแนน จากคะแนนเต็ม 36 คะแนน
4. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ มีจำนวนร้อยละ 80 ขึ้นไปในทุกกิจกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง

1. ขอความกรุณาคุณครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ช่วยผู้วิจัยสังเกตและตรวจเช็คพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยสังเกตและตรวจเช็คพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มที่ท่านได้รับมอบหมาย

2. กรุณาตรวจเช็คพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด* ให้ตรงตามความเป็นจริงที่ท่านสังเกตเห็นมากที่สุด ซึ่งแบบสังเกตนี้จะไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มฉบับนี้ มุ่งสังเกตคุณลักษณะในการทำงานของนักเรียน 4 ด้าน คือ ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออก รวมพฤติกรรมที่ต้องสังเกตทั้งสิ้น 12 ข้อ กรุณาสังเกตและตรวจเช็คให้ครบทุกข้อ

4. วิธีการตรวจเช็ค คือ ให้ท่านสังเกตและตรวจสอบว่าพฤติกรรมที่ระบุไว้ในแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มฉบับนี้ เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มของนักเรียนแต่ละคนที่ท่านสังเกตอยู่หรือไม่

- หากนักเรียนมีพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง
- หากนักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ ให้เขียนเครื่องหมาย - ลงในช่องว่าง

นอกจากนี้ หากท่านสังเกตพบสิ่งใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ระบุไว้เพิ่มเติม ท่านสามารถเขียนข้อสังเกตนั้นลงในช่อง “หมายเหตุ” ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม สังเกตการทำกิจกรรมของนักเรียนในสถานการณ์ที่กำหนด คือ

- ก่อนทดลอง ได้แก่ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทอหรรษา
- หลังทดลอง ได้แก่ สถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY

รายละเอียดของกิจกรรม 6 สถานการณ์

ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เพื่อสังเกตพฤติกรรมการทำงาน
กลุ่มของนักเรียน (ใช้ควบคู่กับ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม) และเพื่อประเมิน
ความสำเร็จของผลงานในการทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียน

สถานการณ์ที่กำหนด คือ

- **ก่อนทดลอง** ได้แก่ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนก
กระเรียน และสถานการณ์หอยท้อ

- **หลังทดลอง** ได้แก่ สถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอย
กระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานการณ์ งามเข้มในมหาสมุทร

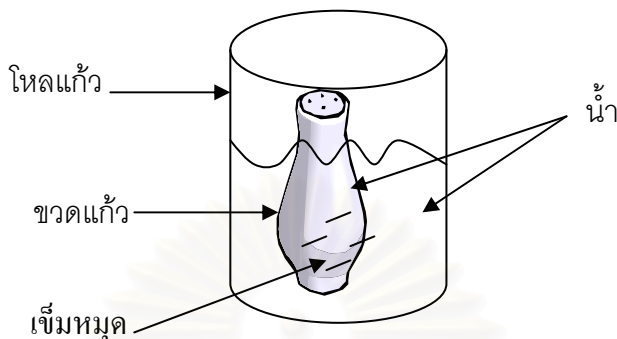
วัสดุอุปกรณ์

1. ขวดแก้ว 6 ใบ
2. โหลแก้วทรงกระบอก ขนาดใหญ่ 6 ใบ
3. น้ำ (สำหรับใส่ในโหลแก้ว)
4. เข็มหมุด 60 ตัว
5. ตะเกียบ 6 คู่
6. ดินน้ำมัน 6 ก้อน
7. อุปกรณ์ช่วยตัด 6 ชุด ได้แก่ กรรไกร มีด
8. อุปกรณ์ช่วยมัด 6 ชุด ได้แก่ เชือกฟาง เส้นไหมพรม เส้นด้าย
9. อุปกรณ์ช่วยติด 6 ชุด ได้แก่ กาวลาเท็กซ์ กาวตราช้าง
10. กล่องเปล่า สำหรับใส่อุปกรณ์ประจำกลุ่ม 6 ใบ
11. บัตรสำหรับจับฉลากแบ่งกลุ่ม ได้แก่ ปะการัง ดอกไม้ทะเล ปลาการ์ตูน สิงโตทะเล หอยเม่น และ ม้าน้ำ
12. นาฬิกาจับเวลา
13. แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ งามเข้มในมหาสมุทร) 6 ใบ

วิธีดำเนินการ

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม โดยให้นักเรียนจับฉลากบัตรแบ่งกลุ่มจากครุคนละ 1 ใบ คือ ปะการัง ดอกไม้ทะเล ปลาการ์ตูน สิงโตทะเล หอยเม่นและม้าน้ำ เมื่อได้ครบทุกคนแล้วให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมตามกลุ่มของตนให้เรียบร้อย
2. ครูแจกอุปกรณ์ต่างๆ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ได้แก่ ขวดแก้ว 1 ใบ โหลแก้ว 1 ใบ น้ำ ดินน้ำมัน 1 ก้อน เข็มหมุด 10 ตัว และกล่องใส่อุปกรณ์เพิ่มเติม กลุ่มละ 1 กล่อง ภายในกล่องประกอบด้วยตะเกียบ 1 คู่ ดินน้ำมัน 1 ก้อน อุปกรณ์ช่วยตัด อุปกรณ์ช่วยมัด และอุปกรณ์ช่วยติด
3. ครูบอกนักเรียนว่า กิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำในครั้งนี้อย่างไร ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ หลังจากนั้นครูเปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเป็นเวลา 1 นาที ว่าอุปกรณ์เหล่านี้ใช้ทำอะไรได้บ้างและครูจะให้ทำกิจกรรมอะไร อย่างไร

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันจัดกระทำอุปกรณ์ที่ได้รับ ดังภาพ

5. ครูแจกแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ มงเข้มนมมหาสมุทร) ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ใบ แล้วอธิบายวิธีการกรอกรายละเอียดต่างๆ ให้นักเรียนเข้าใจ หลังจากนั้นครูชี้แจงกติกาของกิจกรรมมงเข้มนมมหาสมุทรให้นักเรียนฟังว่า นักเรียนต้องนำเอาเข็มหมุดที่อยู่ในขวดแก้วออกมาให้หมดทั้ง 10 ตัว โดยห้ามยกขวดแก้วออกมาเทเข็มหมุดออกและห้ามเอียงขวดแก้วเด็ดขาด แต่ให้นักเรียนเลือกใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในกล่องอุปกรณ์ที่ครูแจกให้เท่านั้น มีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมเพียง 10 นาที หากกลุ่มใดนำเข็มหมุดออกมาได้หมดทั้ง 10 ตัว ภายในเวลาที่กำหนดก็ถือว่า ปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จ

6. ก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้นักเรียนช่วยกันคิดและอภิปรายแสดงความคิดเห็นหาหนทางในการนำเข็มหมุดออกมาจากขวดแก้วให้ได้ข้อสรุปก่อน แล้วจึงบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที

7. เมื่อนักเรียนพร้อมแล้ว ให้นักเรียนเริ่มปฏิบัติกิจกรรมมงเข้มนมมหาสมุทรเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดจากครู และหยุดปฏิบัติกิจกรรมเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดหมดเวลา

8. นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่ม แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่มให้เรียบร้อย หลังจากนั้นจึงนำส่งครู

9. ครูตรวจพิจารณาและประเมินงานของนักเรียนทุกกลุ่ม

.....

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับประเมินความสำเร็จของงาน

สถานการณังมเข็มในมหาสมุทร

ภารกิจที่กำหนด

นำเข็มหมุดจำนวน 10 ตัว ออกมาจากขวดแก้วโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่แจกให้ ภายในเวลา 10 นาที โดยห้ามเทเข็มหมุดออกมาและห้ามเอียงขวดแก้วโดยเด็ดขาด

เกณฑ์การให้คะแนน (เต็ม 10 คะแนน)

พิจารณาจากจำนวนเข็มหมุดที่นำออกมาได้ ดังนี้

จำนวนเข็มหมุด	คะแนนที่ได้
1 ตัว	1 คะแนน
2 ตัว	2 คะแนน
3 ตัว	3 คะแนน
4 ตัว	4 คะแนน
5 ตัว	5 คะแนน
6 ตัว	6 คะแนน
7 ตัว	7 คะแนน
8 ตัว	8 คะแนน
9 ตัว	9 คะแนน
10 ตัว	10 คะแนน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม

สถานการณ์ งามเข้มในมหาสมุทร

ชื่อกลุ่ม

● สมาชิกในกลุ่ม

1.	หัวหน้ากลุ่ม	4.
2.	เลขานุการ	5.
3.		6.

● แสดงความคิดเห็น ก่อนการทำกิจกรรม

- อุปกรณ์ที่จะเลือกใช้ในการทำกิจกรรม คือ
-
- เหตุผลที่เลือกใช้อุปกรณ์เหล่านี้ คือ
-
- มีวิธีการใช้อุปกรณ์เหล่านี้อย่างไร
-
- สมาชิกในกลุ่มเห็นด้วยกับวิธีการนี้ทุกคน หรือไม่
- หากมีสมาชิกไม่เห็นด้วยกับวิธีการนี้ เขาเสนอแนวทางอย่างไร
-

● แสดงความคิดเห็น หลังการทำกิจกรรม

- นำเข็มหมุดขึ้นมาจากขวดแก้วได้กี่ตัว เสร็จทันเวลาหรือไม่
- งานกลุ่มประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพราะ
-
- การทำงานในครั้งนี้นำปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง
- สาเหตุเพราะ
- ในการทำกิจกรรมครั้งนี้ ถ้าอยากให้งานสำเร็จ ต้องทำอย่างไร
-

สถานการณ์ ต่อตัวนกระเรียน

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษสี ขนาด A4 ได้แก่ สีเหลือง ชมพู เขียว ฟ้ำ ม่วง แดง (สีละ 10 แผ่น)
2. โหมพรม ม้วนเล็ก ได้แก่ สีเหลือง ชมพู เขียว ฟ้ำ ม่วง แดง (สีละ 1 ม้วน)
3. กรรไกร / มีด
4. เข็มร้อยมาลัย 6 เล่ม
5. นกหวีด / นาฬิกาจับเวลา
6. แผ่นคู่มือวิธีการพับนกระเรียน 6 แผ่น
7. บัตรสีต่างๆ สำหรับจับฉลากแบ่งกลุ่ม ได้แก่ สีเหลือง ชมพู เขียว ฟ้ำ ม่วง แดง
8. แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ ต่อตัวนกระเรียน) 6 ใบ

วิธีดำเนินการ

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม โดยให้นักเรียนจับฉลากบัตรสีแบ่งกลุ่มจากครูคนละ 1 ใบ คือ สีเหลือง ชมพู เขียว ฟ้ำ ม่วง แดง เมื่อได้ครบทุกคนแล้วให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมตามกลุ่มของตนให้เรียบร้อย
2. ครูแจกวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กระดาษสีตามสีกลุ่มของนักเรียน 10 แผ่น โหมพรมตามสีกลุ่ม 1 ม้วน เข็มร้อยมาลัย 1 เล่ม กรรไกร มีด และคู่มือวิธีการพับนกระเรียน
3. ครูบอกนักเรียนว่า กิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำในครั้งนี้ต้องใช้อุปกรณ์เหล่านี้ หลังจากนั้นครูเปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเป็นเวลา 1 นาที ว่า อุปกรณ์เหล่านี้ใช้ทำอะไรได้บ้างและครูจะให้ทำกิจกรรมอะไร อย่างไร
4. ครูแจกแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ ต่อตัวนกระเรียน) ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ใบ แล้วอธิบายวิธีการกรอรายละเอียดต่างๆ ให้นักเรียนเข้าใจ หลังจากนั้นครูชี้แจงกติกาของกิจกรรมต่อตัวนกระเรียนให้นักเรียนฟังว่า นักเรียนต้องช่วยกันพับนกระเรียนแล้วนำมาร้อยต่อกันโดยให้ตัวนกระติดกันให้ได้ 5 ตัว ภายในเวลาที่กำหนด คือ 10 นาที จึงจะถือว่าปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จ
5. ก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้นักเรียนช่วยกันคิดและอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพับกระดาษเป็นรูปนกระเรียน การแบ่งงาน และเทคนิคในการพับกระดาษให้รวดเร็วที่สุดให้ได้ข้อสรุปก่อน แล้วจึงบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที

6. เมื่อนักเรียนพร้อมแล้ว ให้เริ่มปฏิบัติกิจกรรมต่อตัวนักเรียน เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดจากครู และหยุดปฏิบัติกิจกรรมเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดหมดเวลา
7. นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่ม แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่มให้เรียบร้อย หลังจากนั้นจึงนำส่งครู
8. ครูตรวจพิจารณาและประเมินงานของนักเรียนทุกกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับประเมินความสำเร็จของงาน

สถานการณ์ต่อตัวนักเรียน

ภารกิจที่กำหนด

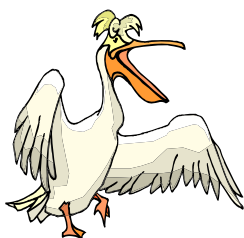
พับกระดาษเป็นรูปนกกระเรียนตามคู่มือวิธีการพับที่แจกให้ แล้วนำนกกระเรียนที่พับได้จำนวน 5 ตัว มาร้อยต่อกันกับเชือกให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด 10 นาที

เกณฑ์การให้คะแนน (เต็ม 10 คะแนน)

พิจารณาจากจำนวนนกกระเรียนที่นำไปร้อยกับเชือกได้ทันเวลา และความถูกต้องในการพับ ดังนี้

จำนวนนก	คะแนนความสำเร็จที่ได้	คะแนนความถูกต้องในการพับ
1 ตัว	1 คะแนน	นกตัวใดพับได้ถูกต้องตามแบบที่กำหนด จะได้คะแนนเพิ่มอีกตัวละ 1 คะแนน
2 ตัว	2 คะแนน	
3 ตัว	3 คะแนน	
4 ตัว	4 คะแนน	
5 ตัว	5 คะแนน	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม

สถานการณ์ ต่อด้านกระเรียน

ชื่อกลุ่ม

● **สมาชิกในกลุ่ม**

1.	หัวหน้ากลุ่ม	4.
2.	เลขานุการ	5.
3.		6.

● **แสดงความคิดเห็น ก่อนการทำกิจกรรม**

- นักเรียนที่พับนกกระดาษเป็น มีจำนวน คน
- นักเรียนที่พับนกกระดาษไม่เป็น มีจำนวน คน
- กลุ่มของนักเรียนแบ่งงานกันอย่างไร
-
- มีวิธีการหรือเทคนิคในการพับกระดาษอย่างไร ที่จะทำให้นกกระดาษได้รวดเร็วภายในเวลา 10 นาที

● **แสดงความคิดเห็น หลังการทำกิจกรรม**

- กลุ่มของนักเรียนพับนกกระเรียนได้ที่ตัว
- งานกลุ่มของนักเรียนครั้งนี้ ถือว่า ประสบผลสำเร็จ หรือไม่
- เพราะ
- การทำงานในครั้งนี้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง
- สาเหตุเพราะ
- ในการทำกิจกรรมครั้งนี้ ถ้าอยากให้งานสำเร็จ ต้องทำอย่างไร
-

สถานการณ์ หอยหรรษา

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. เปลือกหอยแครงสีขาว (คละขนาด) 6 กิโลกรัม
2. ไม้บรรทัด 6 อัน
3. นกหวีด / นาฬิกาจับเวลา
4. แผ่นกระดานฟิวเจอร์บอร์ด (ขนาด 7 X7 นิ้ว) 6 แผ่น
5. แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ หอยหรรษา) 6 ใบ

วิธีดำเนินการ

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม โดยให้นักเรียนนับหมายเลข 1-6 ทีละคน คนที่นับหมายเลขเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมตามกลุ่มของตนให้เรียบร้อย
2. ครูแจกวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ได้แก่ เปลือกหอยแครง 1 กิโลกรัม แผ่นกระดานฟิวเจอร์บอร์ด 1 แผ่น และไม้บรรทัด 1 อัน
3. ครูบอกนักเรียนว่า กิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำในครั้งนี้อาจใช้อุปกรณ์เหล่านี้ หลังจากนั้นครูเปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเป็นเวลา 1 นาที ว่าอุปกรณ์เหล่านี้ใช้ทำอะไรได้บ้างและครูจะให้ทำกิจกรรมอะไร อย่างไร
4. ครูแจกแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ หอยหรรษา) ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ใบ แล้วอธิบายวิธีการกรอกรายละเอียดต่างๆ ให้นักเรียนเข้าใจ หลังจากนั้นครูชี้แจงกติกาของกิจกรรมหอยหรรษาให้นักเรียนฟังว่า นักเรียนต้องช่วยกันนำเปลือกหอยแครงมาตั้งบนแผ่นกระดานฟิวเจอร์บอร์ด แล้วนำมาต่อกันในรูปแบบใดก็ได้ให้มีความสูงไม่ต่ำกว่า 6 นิ้ว โดยที่เปลือกหอยแครงต้องไม่ล้มและไม่หล่นลงมา หากระหว่างต่อเปลือกหอยแครงเกิดล้มลงมาต้องรีบต่อเปลือกหอยแครงใหม่ ภายในเวลาที่กำหนด คือ 10 นาที หากทำตามที่กำหนดได้จะถือว่าปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จ
5. ก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้นักเรียนช่วยกันคิดและอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบในการเรียงหรือต่อเปลือกหอยแครงหอยให้ได้สูงและไม่ล้ม เทคนิคต่างๆ และการแบ่งงานให้ได้ข้อสรุปก่อน แล้วจึงบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที
6. เมื่อนักเรียนพร้อมแล้ว ให้นักเรียนเริ่มปฏิบัติกิจกรรมเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดจากครู และหยุดปฏิบัติกิจกรรมเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดหมดเวลา

7. นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่ม แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่มให้เรียบร้อย หลังจากนั้นจึงนำเสนอ
8. ครูตรวจพิจารณาและประเมินงานของนักเรียนทุกกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับประเมินความสำเร็จของงาน

สถานการณ์หอยทวธา

ภารกิจที่กำหนด

ต่อเปลือกหอยแครงบนแผ่นกระดาษฟิวเจอร์บอร์ด ภายในเวลาที่กำหนด 10 นาที โดยให้
ได้ความสูงไม่ต่ำกว่า 6 นิ้ว และไม่ให้เปลือกหอยล้มหรือหล่นลงมา

เกณฑ์การให้คะแนน (เต็ม 10 คะแนน)

พิจารณาจากความสูงของเปลือกหอยที่ต่อได้ ดังนี้

ความสูงของการต่อเปลือกหอย	คะแนนที่ได้
1 นิ้ว	0 คะแนน
2 นิ้ว	2 คะแนน
3 นิ้ว	4 คะแนน
4 นิ้ว	6 คะแนน
5 นิ้ว	8 คะแนน
ตั้งแต่ 6 นิ้วขึ้นไป	10 คะแนน

หมายเหตุ ถ้าความสูงของเปลือกหอยที่ต่อได้มีเศษเป็นครึ่งนิ้วพอดี ให้นำคะแนนเพิ่มได้อีก
1 คะแนน เช่น ต่อเปลือกหอยได้ความสูงเท่ากับ 3 นิ้วครึ่ง จะได้คะแนน 5 คะแนน เป็นต้น
(ถ้าเศษของความสูงที่วัดได้ไม่ถึงครึ่งนิ้วให้ปัดความสูงลง และถ้าเศษของความสูงที่วัดได้เกิน
ครึ่งนิ้วให้ปัดความสูงขึ้นไปถึงเกณฑ์ความสูงที่กำหนด)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม

สถานการณ์ หอยหรรษา

ชื่อกลุ่ม

● สมาชิกในกลุ่ม

1.	หัวหน้ากลุ่ม	4.
2.	เลขานุการ	5.
3.		6.

● แสดงความคิดเห็น ก่อนการทำกิจกรรม

- กลุ่มของนักเรียน มีวิธีการต่อเปลือกหอยแครงให้สูงที่สุดได้อย่างไร
-
- วิธีการต่อเปลือกหอยแครงในข้างต้นนี้ สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เห็นด้วยหรือไม่
- ถ้ามีบางคนไม่เห็นด้วย เขาเสนอแนวทางหรือแนะนำให้ทำอย่างไร
-
- กลุ่มของนักเรียนแบ่งงานกัน อย่างไร
-

● แสดงความคิดเห็น หลังการทำกิจกรรม

- งานกลุ่มของนักเรียนครั้งนี้ ถือว่า ประสบผลสำเร็จ หรือไม่
- เพราะ
- การทำงานในครั้งนี้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง
- สาเหตุเพราะ
- กลุ่มของนักเรียนแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคนั้นอย่างไร
-
- ในการทำกิจกรรมครั้งนี้ ถ้าอยากให้งานสำเร็จ ต้องทำอย่างไร
-

สถานการณ์ ปาเป้าลูกโป่ง

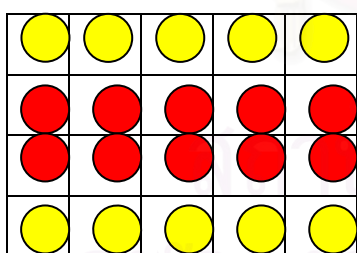
วัสดุอุปกรณ์

- บัตรสำหรับจับฉลากแบ่งกลุ่ม ได้แก่ สีแดง เหลือง เขียว ชมพู ส้ม และฟ้า
จำนวน สีละ 5 ใบ
- นกหวีด / นาฬิกาจับเวลา
- ลูกโป่งขนาดเล็ก 6 สี ได้แก่ สีแดง เหลือง เขียว ชมพู ส้ม และฟ้า (สีละ 20 ใบ)
- ลูกดอก จำนวน 1 ดอก
- แผ่นกระดานฟิวเจอร์บอร์ด 6 แผ่น
- ยางรัดของเส้นเล็ก 120 เส้น
- กระดาษขาว หรือ สก๊อตเทปใส / กรรไกร
- แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ ปาเป้าลูกโป่ง) 6 ใบ

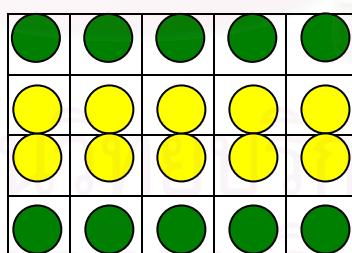
วิธีดำเนินการ

- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม โดยให้นักเรียนจับฉลากบัตรแบ่งกลุ่มจากครูคนละ 1 ใบ คือ สีแดง เหลือง เขียว ชมพู ส้ม และฟ้า เมื่อได้ครบทุกคนแล้วให้นักเรียนไปนั่งเป็นแถวตอนลึกที่สนามของโรงเรียนตามกลุ่มของตนให้เรียบร้อย
- ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ดูวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ ลูกดอก แผ่นกระดานฟิวเจอร์บอร์ด 6 แผ่น ที่แต่ละแผ่นจะมีลูกโป่งที่เป่าเอาไว้แล้วติดอยู่สองสี (สีละ 10 ใบ) ดังนี้

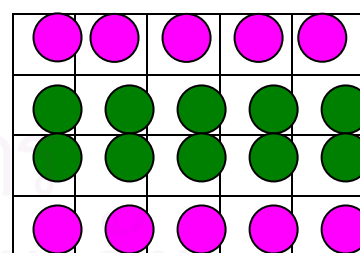
สำหรับกลุ่มสีแดง

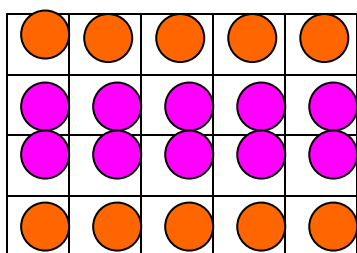
สำหรับกลุ่มสีเหลือง

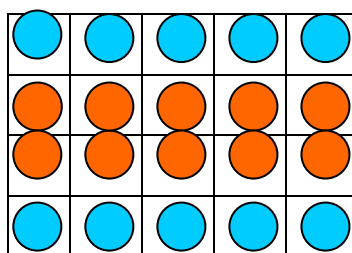
สำหรับกลุ่มสีเขียว

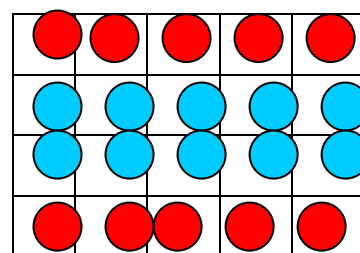
สำหรับกลุ่มสีชมพู

สำหรับกลุ่มสีส้ม

สำหรับกลุ่มสีฟ้า

3. ครูบอกนักเรียนว่า กิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำในครั้งนี้อาจใช้อุปกรณ์เหล่านี้ หลังจากนั้น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเป็นเวลา 1 นาที ว่า อุปกรณ์เหล่านี้ใช้ทำอะไรได้บ้างและครูจะให้ทำกิจกรรมอะไร อย่างไร

4. ครูแจกแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ ปาเป้าลูกโป่ง)ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ใบ แล้วอธิบายวิธีการกรรกรายละเอียดต่างๆ ให้นักเรียนเข้าใจ หลังจากนั้นครูชี้แจงกติกาของ กิจกรรมปาเป้าลูกโป่งให้นักเรียนฟังว่า ครูจะให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันปาเป้าลูกโป่ง โดยให้นักเรียนปาลูกดอกให้ถูกเฉพาะลูกโป่งประจำสีกลุ่มของตนให้หมดทั้ง 10 ใบ ภายในเวลาที่กำหนด คือ 5 นาที ซึ่งลูกโป่ง 1 ใบ มีค่า 1 คะแนน และหากปาผิดไปโดนลูกโป่งสีอื่นจะต้องถูกหักคะแนน ใบละ 1 คะแนน ซึ่งเกณฑ์การผ่านกิจกรรมนี้ คือ นักเรียนต้องปาให้ถูกลูกโป่งสีของตนให้หมดทั้ง 10 ใบภายในเวลา 5 นาทีและต้องมีคะแนนในการปาลูกโป่งไม่ต่ำกว่า 5 คะแนน ด้วยจึงจะถือว่า ปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จ

5. ก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้นักเรียนช่วยกันคิด วางแผนและอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการปาเป้าให้ได้ข้อสรุปก่อนว่า จะให้ใครเป็นคนปาก่อนปาหลังหรือจะปาก่อนว่าจะถูก ลูกโป่งให้สำเร็จไปที่ละคนแล้วค่อยเปลี่ยนคนใหม่ รวมทั้งเทคนิคในการปาลูกดอกให้ถูกลูกโป่ง อย่างแม่นยำ แล้วจึงบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที

6. เมื่อนักเรียนพร้อมแล้ว ให้เริ่มปฏิบัติกิจกรรมทีละกลุ่มเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดจาก ครู และหยุดปฏิบัติกิจกรรมเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดหมดเวลา

7. นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่ม แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่มให้เรียบร้อย หลังจากนั้นจึงนำส่งครู

8. ครูตรวจพิจารณาและประเมินงานของนักเรียนทุกกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
.....
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับประเมินความสำเร็จของงาน

สถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง

ภารกิจที่กำหนด

ป่าลูกดอกให้โดนเฉพาะลูกโป่งประจำสีของกลุ่มตนให้แตกทั้งหมด 10 ใบ ภายในเวลาที่กำหนด 5 นาที

เกณฑ์การให้คะแนน (เต็ม 10 คะแนน)

พิจารณาจากจำนวนลูกโป่งประจำสีกลุ่มของตนที่สามารถปาได้ โดยลูกโป่ง 1 ใบ มีค่า 1 คะแนน ดังนี้

จำนวนลูกโป่ง	คะแนนที่ได้
1 ใบ	1 คะแนน
2 ใบ	2 คะแนน
3 ใบ	3 คะแนน
4 ใบ	4 คะแนน
5 ใบ	5 คะแนน
6 ใบ	6 คะแนน
7 ใบ	7 คะแนน
8 ใบ	8 คะแนน
9 ใบ	9 คะแนน
10 ใบ	10 คะแนน

หมายเหตุ หากกลุ่มใดปาผิดไปโดนลูกโป่งสีอื่นที่ไม่ใช่ลูกโป่งประจำกลุ่มของตน จะต้องโดนหักคะแนนจากคะแนนลูกโป่งประจำกลุ่มที่ปาได้ ใบละ 1 คะแนน เช่น เมื่อหมดเวลาปา ลูกโป่งประจำกลุ่มได้ 8 ใบ แต่มีการปาผิดไปโดนลูกโป่งสีอื่นแตก จำนวน 3 ใบ จะถูกหักคะแนนออกไป 3 คะแนน เหลือเป็นคะแนนที่ได้ คือ 5 คะแนน เป็นต้น

แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม

สถานการณ์ ปาเป้าลูกโป่ง

ชื่อกลุ่ม

● สมาชิกในกลุ่ม

1.	หัวหน้ากลุ่ม	4.
2.	เลขานุการ	5.
3.		6.

● แสดงความคิดเห็น ก่อนการทำกิจกรรม

- กลุ่มของนักเรียน จะใช้เทคนิคใดในการปาลูกดอกให้ตรงเป้าลูกโป่งมากที่สุด
-
- กลุ่มของนักเรียน มีการแบ่งงานหรือมอบหมายการปาเป้าลูกโป่งให้สมาชิกแต่ละคนอย่างไร
-
-

● แสดงความคิดเห็น หลังการทำกิจกรรม

- งานกลุ่มของนักเรียนครั้งนี้ ถือว่า ประสบผลสำเร็จ หรือไม่
- เพราะ
- การทำงานในครั้งนี้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง
- สาเหตุเพราะ
- นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้น อย่างไร
-

สถานการณ์ สร้างหอคอยกระดาษ

วัสดุอุปกรณ์

1. บัตรสีสำหรับจับฉลากแบ่งกลุ่ม ได้แก่ สีเหลือง ชมพู เขียว ฟ้า ม่วง แดง
2. นกหวีด / นาฬิกาจับเวลา
3. ตลับเมตร 1 ตลับ
4. กรรไกร / มีด อย่างละ 18 เล่ม
5. เชือกฟาง / ไหมพรม อย่างละ 3 ม้วน
6. กาวลาเท็กซ์ 12 ขวด
7. กระดาษกาว 12 ม้วน
8. กระดาษหนังสือพิมพ์เก่า 24 ฉบับ
9. แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ สร้างหอคอยกระดาษ) 6 ใบ

วิธีดำเนินการ

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม โดยให้นักเรียนจับฉลากบัตรสีแบ่งกลุ่มจากครูคนละ 1 ใบ ใครหยิบได้สีเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน เมื่อได้ครบทุกคนแล้วให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมที่สนามของโรงเรียนหรือลานกว้างๆ ตามกลุ่มของตนให้เรียบร้อย

2. ครูแจกวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กรรไกรและมีด อย่างละ 3 เล่ม เชือกฟางและไหมพรม อย่างละครึ่งม้วน กาวลาเท็กซ์ 2 ขวด กระดาษกาว 2 ม้วน และกระดาษหนังสือพิมพ์เก่า 4 ฉบับ

3. ครูบอกนักเรียนว่า กิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำในครั้งนี้อาจต้องใช้อุปกรณ์เหล่านี้ หลังจากนั้นครูเปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเป็นเวลา 1 นาที ว่าอุปกรณ์เหล่านี้ใช้ทำอะไรได้บ้างและครูจะให้ทำกิจกรรมอะไร อย่างไร

4. ครูแจกแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ สร้างหอคอยกระดาษ) ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ใบ แล้วอธิบายวิธีการกรอกระดาษเย็บติดต่างๆ ให้นักเรียนเข้าใจ หลังจากนั้นครูชี้แจงกติกาของกิจกรรมสร้างหอคอยกระดาษให้นักเรียนฟังว่า นักเรียนต้องช่วยกันออกแบบสร้างหอคอยโดยนำกระดาษหนังสือพิมพ์เก่าที่ครูแจกให้มาม้วนและนำมาต่อกัน ติดกาว มัดกระดาษกาว หรือพันเชือกได้ตามใจชอบ โดยต้องสร้างให้หอคอยมีความสูงที่สุดและแข็งแรงที่สุด ไม่ล้มลงมา หากกลุ่มใดสามารถสร้างหอคอยกระดาษได้สูงกว่าครึ่งเมตรขึ้นไป ภายในเวลาที่กำหนดคือ 15 นาที จะถือว่า ปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จ

5. ก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้นักเรียนช่วยกันคิด วางแผนและอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของหอคอยที่จะสร้างว่าเป็นอย่างไร จะใช้เทคนิควิธีการอย่างไรไม่ให้หอคอยล้มและสร้างสูงที่สุด รวมทั้งแบ่งงานหรือมอบหมายงานให้ได้ข้อสรุปก่อน แล้วจึงบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที
6. เมื่อพร้อมแล้ว ให้นักเรียนเริ่มปฏิบัติกิจกรรมเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดจากครู และหยุดปฏิบัติกิจกรรมเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดหมดเวลา
7. นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่ม แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่มให้เรียบร้อย หลังจากนั้นจึงนำส่งครู
8. ครูตรวจพิจารณาและประเมินงานของนักเรียนทุกกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับประเมินความสำเร็จของงาน

สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ

ภารกิจที่กำหนด

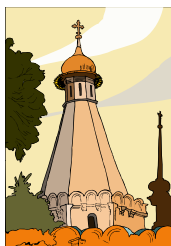
ออกแบบสร้างหอคอยจากกระดาษหนังสือพิมพ์ โดยนำกระดาษหนังสือพิมพ์ม้วนต่อกัน อาจใช้กระดาษกาว กาว หรือเชือกที่แจกให้ได้ตามความเหมาะสม โดยหอคอยที่สร้างขึ้นต้องมีความสูงไม่ต่ำกว่าครึ่งเมตร (50 เซนติเมตร) ภายในเวลาที่กำหนด 15 นาที

เกณฑ์การให้คะแนน (เต็ม 10 คะแนน)

พิจารณาจากความสูงของหอคอยกระดาษ และความเรียบร้อยในการม้วนและมัดกระดาษ รวมทั้งความสวยงามของหอคอยกระดาษที่สร้างขึ้น ดังนี้

รายการพิจารณา	คะแนนที่ได้	
<ul style="list-style-type: none"> ความสูงของหอคอย (6 คะแนน) 	0 – 24 เซนติเมตร	0 คะแนน
	25 – 29 เซนติเมตร	1 คะแนน
	30 – 34 เซนติเมตร	2 คะแนน
	35 – 39 เซนติเมตร	3 คะแนน
	40 – 44 เซนติเมตร	4 คะแนน
	45 – 49 เซนติเมตร	5 คะแนน
	50 เซนติเมตร ขึ้นไป	6 คะแนน
	<ul style="list-style-type: none"> ความเรียบร้อย (2 คะแนน) 	หยาบ ไม่เรียบร้อย
พอใช้		1 คะแนน
ดี		2 คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> ความสวยงาม (2 คะแนน) 	ไม่สวยงาม	0 คะแนน
	พอใช้	1 คะแนน
	ดี	2 คะแนน

หมายเหตุ ความเรียบร้อยและความสวยงาม พิจารณาตามวิจารณ์ของครู

แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม

สถานการณ์ สร้างหอคอยกระดาษ

ชื่อกลุ่ม

● สมาชิกในกลุ่ม

1.	หัวหน้ากลุ่ม	4.
2.	เลขานุการ	5.
3.		6.

● แสดงความคิดเห็น ก่อนการทำกิจกรรม

- กลุ่มของนักเรียน จะสร้างหอคอยให้มีลักษณะอย่างไร
-
- สมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มเห็นด้วยกับวิธีนี้ หรือไม่ ก็คน คน
- มีใครในกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการสร้างหอคอยในลักษณะนี้ หรือไม่ ถ้ามี เขาเสนอแนะแนวทาง อย่างไร
- นักเรียนแบ่งงานหรือมอบหมายงานให้สมาชิกแต่ละคน อย่างไรบ้าง
-
-

● แสดงความคิดเห็น หลังการทำกิจกรรม

- สมาชิกในกลุ่ม พอใจในผลงาน หรือไม่ (พอใจกี่คน / ไม่พอใจกี่คน)
- งานกลุ่มของนักเรียนครั้งนี้ ถือว่า ประสบผลสำเร็จ หรือไม่
- เพราะ
- การทำงานในครั้งนี้นี้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง
- สาเหตุเพราะ
- นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้น อย่างไร

สถานการณ์ WALK RALLY

สื่อวัสดุอุปกรณ์

ฐานที่ 1 กรอกน้ำใส่ขวด

1. ขวดน้ำอัดลมพลาสติก ขนาดใหญ่ 1 ขวด
2. กรวยพลาสติก 1 อัน
3. น้ำ 1 ถังใหญ่
4. แก้วน้ำพลาสติก 1 ใบ
5. สีผสมอาหาร สีแดง 5 ซอง
6. บัตรคำ 2 ใบ เขียนคำว่า “ คนแก่ ” และ “ แว่นตา ”

ฐานที่ 2 ปริศนาคำอักษรไขว้

1. แผ่นฟิวเจอร์บอร์ดสำหรับติดความหมายของคำศัพท์ต่างๆ 1 แผ่น
2. แผ่นความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ได้แก่คำว่า กลัว ยาสลบ ไม้บรรทัด อังคาร และมด สำหรับติดบอร์ด
3. แผ่นตารางอักษรไขว้ สำหรับใส่คำตอบของนักเรียน (กลุ่มละ 1 ใบ) 6 ใบ
4. ตารางอักษรไขว้ เฉลยคำตอบสำหรับครู 1 ใบ
5. บัตรคำ 2 ใบ เขียนคำว่า “ ไม่เท่า ” และ “ ไว้ที่บ้าน ”

ฐานที่ 3 นกแก้วกระดาษ

1. แผ่นฟิวเจอร์บอร์ดซึ่งติดวิธีการพับนกแก้ว 1 แผ่น
2. กระดาษสีต่างๆ สำหรับพับนกแก้ว ได้แก่ สีเขียว เหลือง ส้ม ชมพู ฟ้า และม่วง (สีละ 5 แผ่น)
3. กรรไกร / มีด อย่างละ 5 อัน
4. ดินสอสี 1 กล่อง
5. บัตรคำ 2 ใบ เขียนคำว่า “ ลืม ” และ “ และ ”

สื่อวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม

1. นกหวีด / นาฬิกาจับเวลา
2. กระดาษและดินสอ สำหรับบันทึกคำที่ได้จากฐานต่างๆ (กลุ่มละ 1 ชุด) 6 ชุด
3. แถบประโยคสำหรับเฉลยคำตอบ คือ “ คนแก่ลืมไม่เท่าและแว่นตาไว้ที่บ้าน ” และ “ คนแก่ลืมแว่นตาและไม่เท่าไว้ที่บ้าน ”
4. แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม (สถานการณ์ WALK RALLY) 6 ชุด

วิธีดำเนินการ

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม โดยให้นักเรียนพูดชื่อสีต่างๆที่ละคน คนที่พูดคำเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วให้นักเรียนมานั่งเป็นแถวตอนลึกเรียงหนึ่งตามกลุ่มของตนให้เรียบร้อย
2. ครูพานักเรียนทุกกลุ่มเดินไปดูฐานต่างๆ ทั้งสามฐานพร้อมกันว่า แต่ละฐานมีวัตถุประสงค์อุปกรณ์ใดบ้าง
3. ครูพานักเรียนเดินกลับมาพร้อมตัวกันที่จุดเริ่มต้นอีกครั้ง แล้วครูบอกนักเรียนว่า กิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำในครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ฐาน ซึ่งในแต่ละฐานต้องใช้อุปกรณ์ต่างๆ ตามที่ดูมา หลังจากนั้นครูเปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเป็นเวลา 1 นาที ว่า อุปกรณ์เหล่านี้ใช้ทำอะไรได้บ้างและครูจะให้ทำกิจกรรมอะไรในแต่ละฐาน อย่างไร
4. ครูชี้แจงกติกาของกิจกรรม WALK RALLY ให้นักเรียนฟังว่านักเรียนต้องช่วยกันนำคำในบัตรคำ 6 ใบมาเรียงต่อกันให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ แต่บัตรคำเหล่านั้นจะกระจายอยู่ที่ฐานกิจกรรม 3 ฐาน คือ ฐานที่ 1 กรอกน้ำใส่ขวด ฐานที่ 2 ปริศนาอักษรไขว้และฐานที่ 3 นกแก้วกระดาษ ซึ่งครูจะให้เวลานักเรียนได้ผลัดกันไปทำกิจกรรมทั้งสามฐาน และหากนักเรียนสามารถปฏิบัติภารกิจในฐานใดได้สำเร็จ ครูก็จะให้นักเรียนได้ดูบัตรคำ ฐานละ 2 ใบและให้นักเรียนจดคำที่เห็นลงในกระดาษประจำกลุ่มที่ได้รับแจก ซึ่งนักเรียนต้องผ่านเกณฑ์ทั้งสามฐานจึงจะได้ดูบัตรคำครบทั้ง 6 ใบ ซึ่งนักเรียนมีเวลาปฏิบัติกิจกรรมทั้งสามฐานรวมทั้งสิ้น 15 นาที แล้วจึงนำคำที่จดไว้มาเรียงลำดับให้เป็นประโยคที่ต้องการได้ จึงจะถือว่า ปฏิบัติภารกิจ WALK RALLY ได้สำเร็จ ครูพานักเรียนเดินไปดูในแต่ละฐานอีกครั้งพร้อมทั้งอธิบายวิธีดำเนินการกิจกรรมของแต่ละฐานให้นักเรียนฟัง ดังนี้

ฐานที่ 1 กรอกน้ำใส่ขวด

- ให้นักเรียนในกลุ่มเข้าแถวเรียงหนึ่งแล้วผลัดกันไปทีละคน เพื่อตักน้ำ 1 แก้วและกรอกน้ำใส่ขวด เมื่อหมดแก้วแล้วให้เอากลับมาให้เพื่อนคนถัดไปกรอกน้ำใส่ขวดบ้าง ซึ่งผลัดกันทำกิจกรรมเช่นนี้จนกระทั่งได้น้ำเต็มขวด จึงจะถือว่า ปฏิบัติภารกิจของฐานนี้ได้สำเร็จ

ฐานที่ 2 ปริศนาอักษรไขว้

- ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันอ่านความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ที่ติดไว้บนแผ่นกระดาษฟิวเจอร์บอร์ด ซึ่งมีทั้งสิ้น 5 คำ แล้วให้นักเรียนช่วยกันคิดชื่อคำเหล่านั้น โดยนำมาเขียนใส่ในกระดาษตารางอักษรไขว้ที่ครูแจกไว้ ให้ถูกต้องตรงตามที่ครูเฉลยทั้ง 5 คำ จึงจะถือว่า ปฏิบัติภารกิจของฐานนี้ได้สำเร็จ

ฐานที่ 3 นักแก้วกระดาษ

- ให้นักเรียนช่วยกันพับนกแก้วกระดาษ ตามวิธีการพับที่ได้ติดไว้บนกระดานฟิวเจอร์บอร์ดให้ถูกต้อง หากพับได้กลุ่มละ 5 ตัว จะถือว่า ปฏิบัติภารกิจของฐานนี้ได้สำเร็จ

5. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันทำกิจกรรมเป็นรอบๆ ซึ่งก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม ครูแจกแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรม (สถานการณ์ WALK RALLY) ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ใบแล้วให้นักเรียนช่วยกันคิด วางแผนและอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมในฐานต่างๆ ให้ได้ข้อสรุปก่อน แล้วจึงบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที

6. เมื่อพร้อมแล้ว ให้นักเรียนเริ่มปฏิบัติกิจกรรมเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดจากครู และให้นักเรียนเปลี่ยนฐานไปเรื่อยๆ ตามลำดับ โดยมีเวลาให้ทำกิจกรรมทั้งสามฐานรวมกันเพียง 15 นาที ครูเป่านกหวีดเมื่อหมดเวลา แล้วให้นักเรียนมานั่งรวมกลุ่มกันอีกครั้งเพื่อนำคำที่จดมาจากบัตรคำที่ได้รับในแต่ละฐานมารวบรวมและเรียงเป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์ภายในเวลา 1 นาที แล้วเขียนประโยคนั้นส่งครู

7. ครูเฉลยคำตอบให้นักเรียนรู้ และตรวจพิจารณาและประเมินงานของนักเรียน

8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่มตน แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่มให้เรียบร้อย หลังจากนั้นจึงนำส่งครู

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับประเมินความสำเร็จของงาน

สถานการณ์ WALK RALLY

ภารกิจที่กำหนด

ทำกิจกรรมใน 3 ฐานย่อย คือ ฐานกรอกน้ำใส่ขวด ฐานปริศนาอักษรไขว้ และฐานนกแก้วกระดาษ ให้สำเร็จเพื่อจะได้มีโอกาสดูบัตรคำ (ฐานละ 2 คำ) และเมื่อหมดเวลาที่กำหนด 15 นาที ให้หาคำที่จดได้ มาเรียงลำดับเป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์

เกณฑ์การให้คะแนน (เต็ม 10 คะแนน)

พิจารณาจากความสำเร็จในการการปฏิบัติงานของแต่ละฐานภายในเวลาที่กำหนด และ ความถูกต้องในการนำคำทั้ง 6 คำมาเรียงลำดับเป็นประโยคที่ถูกต้อง ดังนี้

รายการพิจารณา	คะแนนที่ได้
● จำนวนฐานที่ปฏิบัติงานสำเร็จ	
1 ฐาน	5 คะแนน
2 ฐาน	6 คะแนน
3 ฐาน	7 คะแนน
● ความถูกต้องในการเรียงประโยค	3 คะแนน

แบบบันทึกการปฏิบัติงานกลุ่ม

สถานการณ์ WALK RALLY

ชื่อกลุ่ม

● สมาชิกในกลุ่ม

1.	หัวหน้ากลุ่ม	4.
2.	เลขานุการ	5.
3.		6.

● แสดงความคิดเห็น ก่อนการทำกิจกรรม

ฐาน กรอกน้ำใส่ขวด

- กลุ่มของนักเรียนจะมีเทคนิคหรือวิธีการใดในการวิ่งไม่ให้น้ำที่ตักมา หกก่อนพาไปใส่ในขวด
.....
- นักเรียนจะ ทำอย่างไรให้กรอกน้ำใส่ขวดให้ได้รวดเร็วที่สุด
.....

ฐาน ปริศนาคำขวัญ

- สมาชิกในกลุ่มของนักเรียน เคยเล่นเกมปริศนาคำขวัญมาก่อนหรือไม่
..... ถ้ามี มีกี่คน
- กลุ่มของนักเรียน จะใช้เทคนิควิธีการใดให้สามารถคิดหาคำศัพท์ทั้ง 5 คำ จากความหมายที่กำหนดให้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด

ฐาน นกแก้วกระดาษ

- มีสมาชิกในกลุ่มของนักเรียนที่เคยพับนกแก้ว เช่นเดียวกับในตัวอย่างบ้างหรือไม่
..... กี่คน
- นักเรียนจะมีเทคนิคหรือวิธีใดในการพับนกแก้วให้สำเร็จ รวดเร็วที่สุด

● **แสดงความคิดเห็น หลังการทำกิจกรรม**

ฐาน กรอกน้ำใส่ขวด

- กลุ่มของนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในฐานนี้ได้สำเร็จ จนได้ดูบัตรคำจากครูหรือไม่
- การทำกิจกรรมในฐานนี้ เกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง
- เพราะ
- และนักเรียนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ อย่างไร

ฐาน ปริศนาคำขวัญ

- กลุ่มของนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในฐานนี้ได้สำเร็จ จนได้ดูบัตรคำจากครูหรือไม่
- การทำกิจกรรมในฐานนี้ เกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง
- เพราะ
- และนักเรียนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ อย่างไร

ฐาน ขวดหรรษา

- กลุ่มของนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในฐานนี้ได้สำเร็จ จนได้ดูบัตรคำจากครูหรือไม่
- การทำกิจกรรมในฐานนี้ เกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง
- เพราะ
- และนักเรียนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ อย่างไร

สรุปผลการทำกิจกรรม WALK RALLY

- กลุ่มของนักเรียน ได้ดูบัตรคำทั้งหมดกี่คำ มีคำว่า อะไรบ้าง
-
- เมื่อนำมาเรียงเป็นประโยคแล้ว ได้ประโยคใด
- คำตอบของนักเรียนถูกต้องตามที่ครูเฉลย หรือไม่
- สมาชิกในกลุ่ม พอใจการทำกิจกรรม WALK RALLY ที่คน และไม่พอใจ
การทำกิจกรรมนี้ ที่คน

แบบบันทึกผลการประเมินความสำเร็จของงานจากการทำกิจกรรมร่วมกัน
ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

คนที่	ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม				หลังการเข้าร่วมโปรแกรม			
	งมเข้มใน มหาสมุทร	ต่อต้านก กระเรียน	หอยทรรษา	คะแนน รวม	ปาเป้า ลูกโป่ง	สร้างหอคอย กระดาษ	WALK RALLY	คะแนน รวม
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								
22								
23								
24								
25								
26								
27								
28								
29								
30								

หมายเหตุ คะแนนเต็มของแต่ละสถานการณ์ คือ 10 คะแนน

แบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกนี้ใช้สำหรับผู้วิจัยในการนำข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนแต่ละคนในด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจและความกล้าแสดงออกที่สังเกตได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด * ภากรอกรายละเอียด ดังนี้

- หากนักเรียนมีพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับชื่อสถานการณ์ที่ปฏิบัตินั้น

- หากนักเรียนไม่มีพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ ให้เขียนเครื่องหมาย - ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับชื่อสถานการณ์ที่ปฏิบัตินั้น

2. ประเมินผลพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยให้กรอกรายละเอียด ดังนี้

- ในช่อง “ ความถี่ของพฤติกรรมที่พบ ” ให้รวบรวมจำนวนครั้งในแต่ละพฤติกรรมที่พบ เช่น หากนักเรียนมีพฤติกรรมที่ระบุนั้นครบทั้ง 3 สถานการณ์ ก็ให้ใส่หมายเลข 3 ถ้ามีพฤติกรรมนั้นเพียง 2 สถานการณ์ ก็ให้ใส่หมายเลข 2 เป็นต้น

- ในช่อง “ ระดับคะแนนที่ได้ ” ให้ใส่คะแนนของแต่ละพฤติกรรม ตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนด โดยพิจารณาจากความถี่ของพฤติกรรมที่สังเกตได้จากการทำกิจกรรม คือ

ระดับความถี่ของพฤติกรรม 3 ครั้ง ได้ 3 คะแนน

ระดับความถี่ของพฤติกรรม 2 ครั้ง ได้ 2 คะแนน

ระดับความถี่ของพฤติกรรม 1 ครั้ง ได้ 1 คะแนน

ระดับความถี่ของพฤติกรรม 0 ครั้ง ได้ 0 คะแนน

* สถานการณ์ที่กำหนด คือ

- ก่อนทดลอง ได้แก่ สถานการณ์งมเข็มในมหาสมุทร สถานการณ์ต่อตัวนกกระเรียน และสถานการณ์หอยทวธา
- หลังทดลอง ได้แก่ สถานการณ์ป่าเป้าลูกโป่ง สถานการณ์สร้างหอคอยกระดาษ และสถานการณ์ WALK RALLY

แบบบันทึกสำหรับการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อ-สกุล ชั้น..... เลขที่.....

คุณลักษณะ	พฤติกรรม	ผลการสังเกตพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์			ผลการประเมินพฤติกรรม	
		ชื่อสถานการณ์ที่ 1	ชื่อสถานการณ์ที่ 2	ชื่อสถานการณ์ที่ 3	ความถี่ของพฤติกรรมที่พบ	ระดับคะแนนที่ได้
ความสามัคคี	1. ช่วยเหลือกันทำงาน					
	2. ไม่ทะเลาะวิวาทกัน					
	3. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
รวมผลการประเมิน คุณลักษณะด้านความสามัคคี				 ครั้ง คะแนน
ความรับผิดชอบ	1. ไม่ละทิ้งงานเมื่องานนั้นยังไม่สำเร็จ					
	2. ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะผู้นำหรือสมาชิกกลุ่ม					
	3. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา					
รวมผลการประเมิน คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ				 ครั้ง คะแนน
ความมีน้ำใจ	1. ให้อภัยและให้ออกาสผู้ที่ทำผิดพลาดได้ แก้ตัวใหม่					
	2. พุดให้กำลังใจกันในงานทุกขหรือผิดหวัง					
	3. ไม่แสดงท่าที่รังเกียจผู้อื่น					
	4. อาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม					
รวมผลการประเมิน คุณลักษณะด้านความมีน้ำใจ				 ครั้ง คะแนน

คุณลักษณะ	พฤติกรรม	ผลการสังเกตพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์			ผลการประเมินพฤติกรรม	
		ชื่อสถานการณ์ที่ 1	ชื่อสถานการณ์ที่ 2	ชื่อสถานการณ์ที่ 3	ความถี่ ของพฤติกรรมที่พบ	ระดับคะแนนที่ได้
ความกล้าแสดงออก	1. พูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน					
	2. ขอให้ผู้อื่นแนะนำหรืออธิบายในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ					
รวมผลการประเมิน คุณลักษณะด้านความกล้าแสดงออก				 ครั้ง คะแนน
รวม ผลการประเมินคุณลักษณะทั้งหมด				 ครั้ง คะแนน

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

..... / /

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

คำชี้แจง

1. หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนตอบคำถามในแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมส่งครู
2. ให้นักเรียนพิจารณาความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองหลังจากทำกิจกรรม แล้วขอให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / ลงใน เพียงข้อละ 1 คำตอบ ที่ตรงตามความเป็นจริงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด ยกเว้นข้อที่ระบุว่า ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
3. ขอให้นักเรียนตอบคำถามด้วยความสบายใจ เพราะแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมฉบับนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนปกติของนักเรียนแต่อย่างใด
4. ให้อเวลาในการตอบคำถามในแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม 10 นาที

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรือบกสามัคคี

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม เรือบกสามัคคี

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 เมื่อเล่นเกมในครั้งแรกเกิดปัญหาอะไร และนักเรียนคิดว่าเป็นเพราะสาเหตุใด

- (1) สามารถพาเรือบกเข้าเส้นชัยได้ เพราะ
- (2) ไม่สามารถพาเรือบกเข้าเส้นชัยได้ เพราะ

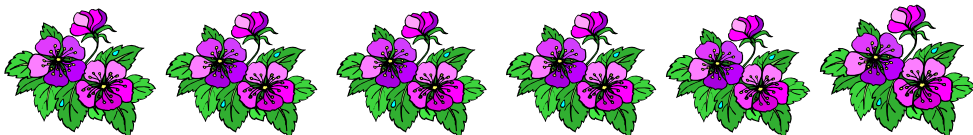
1.3 ในการเล่นเกมครั้งที่ 2 ผลเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด

- (1) สามารถพาเรือบกเข้าเส้นชัยได้ เพราะ
- (2) ไม่สามารถพาเรือบกเข้าเส้นชัยได้ เพราะ

1.4 นักเรียนคิดว่า การทำงานใดๆ ถ้าสมาชิกทุกคนสามัคคีกัน ช่วยเหลือกัน

จะเกิดผลอย่างไร

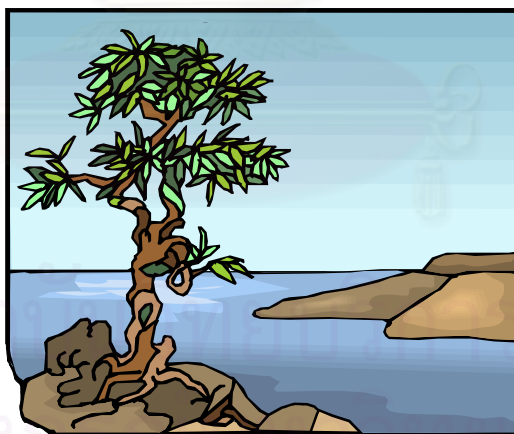
- (1) เกิดผลดี เพราะงานจะสำเร็จและสมาชิกในกลุ่มรู้สึกดีต่อกัน
- (2) เกิดผลเสีย เพราะจะทำให้สมาชิกบางคนขี้เกียจ เนื่องจากมีเพื่อนมาช่วยเหลือแล้ว

- 1.5 นักเรียนคิดว่าการทำงานที่สมาชิกในกลุ่มไม่ช่วยกันทำงาน มีคนทำงานเพียงไม่กี่คน จะมีผลเสียหรือไม่ อย่างไร
- (1) มีผลเสีย เนื่องจากงานไม่เสร็จ และอาจทำให้สมาชิกทะเลาะกันไม่พอใจกันได้
 - (2) มีผลดี เนื่องจากคนเก่ง คนขยันจะได้มีโอกาสแสดงความสามารถได้เต็มที่

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรม เรือบกสามัคคี
- (1) ความสามัคคีและความพร้อมเพรียงกันเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก
 - (2) ความสามัคคีและและความพร้อมเพรียงกันจะช่วยให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย
 - (3) ข้อคิดอื่นๆ คือ

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป นักเรียนคิดว่าจะช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มทำงานอย่างเต็มความสามารถของนักเรียนหรือไม่ และนักเรียนจะทำอย่างไร
- (1) ช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้ แต่ต้องทำงานของตนให้เสร็จก่อน
 - (2) ช่วยเหลือเต็มความสามารถและทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ
 - (3) อื่นๆ คือ

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 จ่ายตลาด

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม จ่ายตลาด

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 เมื่อนักเรียนเห็นบรรยากาศในการทำงานที่สมาชิกทะเลาะเบาะแว้งกัน นักเรียนรู้สึกอย่างไร

- (1) เฉยๆ ไม่รู้สึกใดๆ
- (2) ไม่ชอบ และอยากให้หยุดทะเลาะกัน
- (3) ชอบ เพราะทะเลาะกันก่อนจะทำให้ผลงานมีคุณภาพ
- (4) อื่นๆ คือ

1.3 นักเรียนอยากให้บรรยากาศในการทำงานร่วมกัน มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน หรือไม่

- (1) ยังไม่แน่ใจ
- (2) ไม่อยากให้ทะเลาะกัน
- (3) อยากให้ทะเลาะกันก่อนแล้วจึงลงมือทำ

1.4 นักเรียนคิดว่า การทะเลาะวิวาทของสมาชิกในกลุ่ม มีผลเสียต่อความสำเร็จของงานหรือไม่

- (1) มีผลเสีย
- (2) ไม่มีผลเสีย
- (3) ยังไม่แน่ใจ

1.5 นักเรียนคิดว่า การทะเลาะวิวาทของสมาชิกในกลุ่ม มีผลเสียต่อสัมพันธภาพของสมาชิกในกลุ่มหรือไม่ อย่างไร

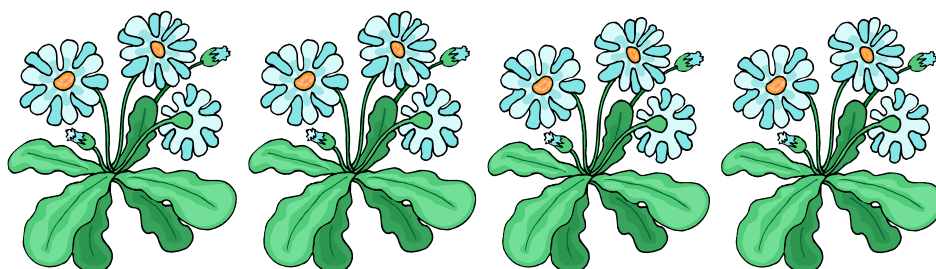
- (1) มีผลเสีย เพราะ
- (2) ไม่มีผลเสีย เพราะ
- (3) ยังไม่แน่ใจ

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมจำลองตลาด

- (1) การทำงานร่วมกันต้องมีการทะเลาะกันบ้างจึงจะดี
- (2) การทำงานร่วมกันต้องมีความสามัคคี ไม่ทะเลาะกัน
- (3) อื่นๆ

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป นักเรียนจะทะเลาะกับเพื่อนหรือรังแกเพื่อน หรือไม่ และถ้าเกิดเหตุการณ์ที่มีเพื่อนในกลุ่มทะเลาะกัน นักเรียนจะทำอย่างไร

- (1) จะไม่ทะเลาะกับเพื่อน และจะห้ามปรามเพื่อนที่ทะเลาะกัน
- (2) จะทะเลาะกับเพื่อน และจะไม่คบหากับเพื่อนที่ทะเลาะกัน
- (3) อื่นๆ

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 หมีน้อยน่ารัก

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม หมีน้อยน่ารัก

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 ในการปะติดภาพรอบแรกเกิดผลอย่างไร และนักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

- (1) ปะติดภาพได้ถูกต้อง ตามที่ครูเฉลย เพราะ
- (2) ปะติดภาพไม่ถูกต้อง ตามที่ครูเฉลย เพราะ

1.3 นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดการปะติดภาพในรอบสองจึงประสบความสำเร็จ

- (1) เพราะสมาชิกคนเก่งในกลุ่มจำสีต่างๆ ได้ทั้งหมดเพียงคนเดียว
- (2) เพราะสมาชิกแต่ละคนช่วยกันบอกให้รู้ว่าส่วนใดของภาพต้องใช้สีใด
- (3) อื่นๆ เพราะ

1.4 ถ้าต้องการให้ผลงานที่ออกมาถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็น คำแนะนำหรือข้อมูลจากสมาชิกในกลุ่มหรือไม่

- (1) จำเป็นต้องรับฟังจากสมาชิกทุกคน
- (2) ไม่จำเป็นต้องรับฟังจากทุกคน รับฟังเฉพาะคนเก่งก็พอ

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมหมีน้อยน่ารัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) สมาชิกในกลุ่มมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน ควรให้คนเก่งๆ ทำงานเท่านั้น
- (2) การทำงานกลุ่มหากมีการยอมรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่ม จะช่วยให้งานสำเร็จและมีประสิทธิภาพ
- (3) สมาชิกในกลุ่มมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน หากยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จะทำให้เกิดผลดีต่อการทำงานกลุ่ม
- (4) ข้อคิดอื่นๆ คือ

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป นักเรียนจะรับฟังข้อมูล คำแนะนำหรือความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มหรือไม่ และถ้ารับฟังคำแนะนำความคิดเห็นของเพื่อนแล้ว นักเรียนจะนำข้อมูลนั้นไปทำอะไร

- (1) รับฟังทุกคน และนำมาปฏิบัติทันที
- (2) รับฟังเฉพาะสมาชิกที่เก่งๆ เท่านั้น และปฏิบัติทันที
- (3) รับฟังทุกคน และนำมาพิจารณาร่วมกันก่อนตัดสินใจ
- (4) รับฟังทุกคน แล้วมอบหมายให้ผู้เสนอความคิดเห็นนั้นไปทำเอง
- (5) อื่นๆ คือ

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 จิตรกรน้อย

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม จิตรกรน้อย

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 นักเรียนคิดว่า ในการทำงานกลุ่ม หากสมาชิกคนใดได้รับมอบหมายงานใดแล้วควรยึดหลักการปฏิบัติงานอย่างไร

- (1) ต้องมอบหมายงานให้คนเก่งทำ คนอื่นๆ คอยให้กำลังใจ
- (2) ต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จทันเวลาที่กำหนด ไม่ละทิ้งงานไปเฉยๆ
- (3) ต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดี ถึงทิ้งงานไปบ้างก็ไม่ใช่ไร ค่อยกลับมาทำต่อ
- (4) อื่นๆ คือ

1.3 ถ้าสมาชิกบางคนในกลุ่มไม่รับผิดชอบงาน ละทิ้งงานไปกลางคัน ไม่ยอมทำงานนั้นให้เสร็จ คนอื่นๆ ในกลุ่มจะรู้สึกอย่างไร

- (1) รู้สึกเห็นใจ และสงสารสมาชิกคนนั้น
- (2) ไม่พอใจ และรู้สึกไม่ดีต่อสมาชิกคนนั้น
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะเป็นสมาชิกกลุ่มเดียวกัน
- (4) อื่นๆ คือ

1.4 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับสมาชิกที่ไม่รับผิดชอบงาน ที่งาน ไม่ยอมทำงานนั้น ให้สำเร็จ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) โกรธ เกลียด
- (2) เห็นใจ สงสาร
- (3) ไม่ชอบ ไม่พอใจ
- (4) รู้สึกเฉยๆ
- (5) รังเกียจ ไม่อยากให้เข้ากลุ่ม
- (6) อื่นๆ คือ

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมจิตรกรน้อย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) การไม่ละทิ้งงาน รับผิดชอบทำงานที่ตนได้รับมอบหมายให้เสร็จ จะทำให้งานของกลุ่มสำเร็จได้ตามเป้าหมาย
- (2) การทำงานกลุ่ม ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน ทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย
- (3) การทำงานกลุ่ม หัวหน้ากลุ่มต้องรับผิดชอบมากกว่าคนอื่น หากมีใครละทิ้งงาน หัวหน้ากลุ่มต้องทำงานนั้นแทนคนเดียว
- (4) ความคิดเห็นอื่นๆ คือ

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป นักเรียนจะยึดหลักการทำงานอย่างไร

- (1) ถ้างานใดไม่ถนัด ก็ไม่ควรทำต่อ
- (2) ไม่ละทิ้งงานนั้นยกงานให้คนที่เก่งที่สุด เป็นผู้ทำ
- (3) รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ไม่ละทิ้งงานนั้นไป
- (4) อื่นๆ คือ

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 นักปั้นมือใหม่

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม นักปั้นมือใหม่

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 นักเรียนคิดว่า หัวหน้ากลุ่มที่ดีต้องเป็นอย่างไร

- (1) ต้องเป็นคนที่เรียนเก่งที่สุดในกลุ่ม
- (2) ต้องเป็นคนนิสัยดี เรียบร้อย มีเพื่อนมาก
- (3) ต้องมีลักษณะเป็นผู้นำ ประสานความคิดของสมาชิกทุกคนได้
- (4) อื่นๆ คือ

1.3 นักเรียนคิดว่า สมาชิกกลุ่มที่ดีต้องเป็นอย่างไร

- (1) ต้องสุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน ไม่ต้องพูดมาก
- (2) ต้องเชื่อฟังผู้อื่น และไม่แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเพื่อนๆ ในกลุ่ม
- (3) ต้องมีความรับผิดชอบ ร่วมแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติงานที่ได้
รับมอบหมายอย่างเต็มที่
- (4) อื่นๆ คือ

1.4 ถ้าทั้งผู้นำกลุ่มและสมาชิกไม่ทำหน้าที่ของตน นักเรียนคิดว่า จะเกิดผลเสียอย่างไร

- (1) งานจะสำเร็จเร็วบร้อย แต่จะช้ากว่ากำหนด
- (2) งานจะไม่สำเร็จ และความสัมพันธ์ของคนในกลุ่มไม่ดี
- (3) จะมีบางคนต้องทำงานหนัก แต่บางคนทำงานสบายกว่าคนอื่น
- (4) อื่นๆ คือ

1.5 ถ้าผู้นำและสมาชิกทุกคน ทำตามบทบาทหน้าที่ของตน นักเรียนคิดว่า จะเกิดผลดีอย่างไร

- (1) สมาชิกในกลุ่มจะเรียนเก่ง และเรียนรู้ทันกันหมด
- (2) งานของกลุ่มจะเสร็จเร็วกว่ากำหนด และสมาชิกจะรักกัน
- (3) งานของกลุ่มจะสำเร็จตามเป้าหมาย และสมาชิกเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน
- (4) อื่นๆ คือ

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมนี้นับมีใหม่

- (1) การทำงานกลุ่ม ต้องมอบหมายให้คนที่เก่งที่สุดของกลุ่มเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติงาน
- (2) การทำงานกลุ่มต้องให้หัวหน้ารับผิดชอบมากที่สุด และทำงานมากกว่าสมาชิกกลุ่ม
- (3) การทำงานกลุ่ม ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน และปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ
- (4) อื่นๆ คือ

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ไม่ว่าจะนักเรียนจะได้รับหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มหรือสมาชิกกลุ่ม นักเรียนจะยึดหลักการปฏิบัติงานอย่างไร

- (1) ทำตามบทบาทหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด
- (2) ปฏิบัติงานเฉพาะที่ตนมีความถนัดมากที่สุดเท่านั้น
- (3) ปฏิบัติตามความคิดเห็นและคำแนะนำของทุกคนในกลุ่มอย่างเคร่งครัด
- (4) อื่นๆ คือ

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 ตาบอดคลำธง

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม ตาบอดคลำธง

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 นักเรียนคิดว่า หัวหน้ากลุ่มที่ดี ต้องเป็นอย่างไร

- (1) ต้องเป็นคนที่เรียนเก่งที่สุดในกลุ่ม
- (2) ต้องเป็นคนนิสัยดี เรียบร้อย มีเพื่อนมาก
- (3) ต้องมีลักษณะเป็นผู้นำ ประสานความคิดของสมาชิกทุกคนได้
- (4) อื่นๆ คือ

1.3 นักเรียนคิดว่า สมาชิกกลุ่มที่ดี ต้องเป็นอย่างไร

- (1) ต้องสุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน ไม่ต้องพูดมาก
- (2) ต้องเชื่อฟังผู้อื่น และไม่แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเพื่อนๆ ในกลุ่ม
- (3) ต้องมีความรับผิดชอบ ร่วมแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติงานที่ได้
รับมอบหมายอย่างเต็มที่
- (4) อื่นๆ คือ

1.4 ถ้าผู้นำและสมาชิกทุกคนต่างทำตามบทบาทหน้าที่ของตน นักเรียนคิดว่า ผลงานของกลุ่มน่าจะเป็นอย่างไร

- (1) งานจะดีเยี่ยมกว่ากลุ่มอื่นๆ
- (2) งานจะเสร็จเร็วก่อนเวลาที่กำหนดเสมอ
- (3) งานจะสำเร็จตามเป้าหมายและมีคุณภาพ
- (4) อื่นๆ คือ

1.5 ถ้าผู้นำและสมาชิกทุกคนต่างก็ทำตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ นักเรียนคิดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทุกคนในกลุ่มจะเป็นอย่างไร

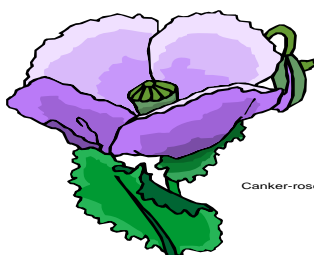
- (1) เกิดความรู้สึกดีๆ ต่อกัน พอใจกัน
- (2) เกิดความรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณต่อกัน
- (3) เกิดความรู้สึกว่าทุกคนเก่งเท่ากันทั้งหมด
- (4) อื่นๆ คือ

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมตามข้อคำถาม

- (1) การทำงานกลุ่ม ต้องมอบหมายให้คนที่เก่งที่สุดของกลุ่มเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติงาน
- (2) การทำงานกลุ่มต้องให้หัวหน้ารับผิดชอบมากที่สุด และทำงานมากกว่าสมาชิกกลุ่ม
- (3) การทำงานกลุ่ม ทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน และปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน อย่างเต็มความสามารถ
- (4) อื่นๆ คือ

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ไม่ว่าจะนักเรียนจะได้รับหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มหรือสมาชิกกลุ่ม นักเรียนจะทำตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ หรือไม่

- (1) ทำตามบทบาทหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด
- (2) ปฏิบัติงานเฉพาะที่ตนมีความถนัดมากที่สุดเท่านั้น
- (3) ปฏิบัติตามความคิดเห็นและคำแนะนำของทุกคนในกลุ่มอย่างเคร่งครัด
- (4) อื่นๆ คือ

Canker-rose

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 นักล่าสมบัติ

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม นักล่าสมบัติ

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 นักเรียนคิดว่า ในการทำงานต่างๆ ต้องใส่ใจเรื่องเวลา หรือไม่

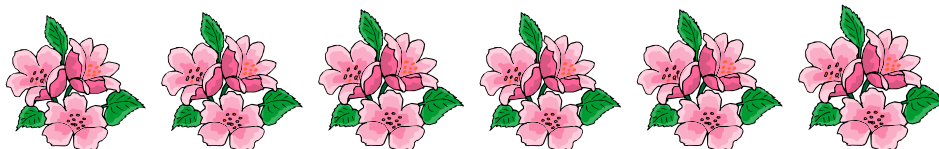
- (1) ต้องใส่ใจ
- (2) ไม่ต้องใส่ใจ
- (3) ไม่แน่ใจ

1.3 นักเรียนคิดว่า ในการทำงานต่างๆ เวลาที่มีความสำคัญในระดับใด

- (1) สำคัญน้อย
- (2) สำคัญปานกลาง
- (3) สำคัญมาก

1.4 นักเรียนคิดว่า ในการทำงานควรยึดถือตามข้อใดมากที่สุด

- (1) ต้องทำงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด
- (2) ต้องลงมือทำก่อนเวลาและเลิกหลังเวลาที่กำหนด
- (3) ต้องทำงานตลอด เต็มระยะเวลาที่กำหนด

1.5 นักเรียนคิดว่า การทำงานโดยไม่คำนึงถึงเวลาที่มี จะเกิดผลอย่างไร

- (1) งานจะออกมาไม่ดี
- (2) งานจะเสร็จก่อนเวลา
- (3) งานจะเสร็จไม่ทันตามที่กำหนด

1.6 นักเรียนคิดว่า การตั้งใจและรับผิดชอบงานให้เสร็จทันเวลา จะมีผลดีอย่างไร

- (1) จะมีเวลาได้พักผ่อนมากขึ้น
- (2) จะได้มีเวลาเหลือไปทำอย่างอื่น
- (3) จะได้รับการยอมรับ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น

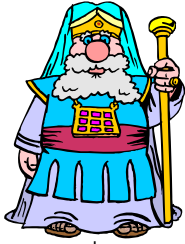
2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมนักล่าสมบัติ

- (1) ทุกคนมีเวลาเท่าๆ กัน
- (2) ควรทำงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด
- (3) เวลา ถือเป็นสิ่งที่มีค่ามากกว่าทรัพย์สินสมบัติ

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป นักเรียนจะยึดถือแนวทางปฏิบัติงานตามข้อใด

- (1) บอกให้ทุกคนในกลุ่มรีบๆ ทำงาน
- (2) ตั้งใจทำงานให้ผลงานออกมาดีที่สุดในครั้งนั้น
- (3) ตั้งใจทำงานเต็มที่ให้ผลงานออกมาดี และเสร็จทันเวลาที่กำหนด

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8 หาของให้พระราชอา

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม หาของให้พระราชอา

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ได้รับมอบหมายงานจากหัวหน้ากลุ่ม แต่นักเรียนไม่สามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ หรือเกิดความผิดพลาดเสียหายในการทำงาน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

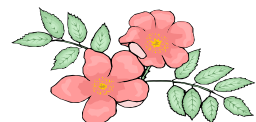
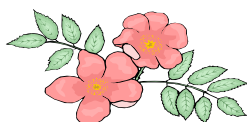
- (1) รู้สึกเสียใจ กลัวคนอื่น ๆ ในกลุ่มไม่พอใจ
- (2) รู้สึกเฉยๆ เพราะใครๆ ก็ย่อมผิดพลาดได้
- (3) รู้สึกน้อยใจ ที่เพื่อนๆ ไม่ยอมให้ความช่วยเหลือ

1.3 ถ้าหัวหน้ากลุ่มหรือสมาชิกคนอื่นๆ ให้อภัยนักเรียน ไม่โกรธเคืองนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรับปรุงตัวใหม่หรือแก้ไขงานนั้นใหม่ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อพวกเขาเหล่านั้น

- (1) รู้สึกดีใจที่เขามีน้ำใจ ให้อภัยและให้โอกาสเราได้แก้ไขปรับปรุงตัวใหม่
- (2) รู้สึกสบายใจ และคิดว่าต่อไปถ้าเราทำงานผิดพลาดอีกก็คงจะไม่ใช่
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะถ้าเราทำงานผิดพลาดอีก สมาชิกทุกคนในกลุ่มก็ต้องให้อภัย

1.4 การให้อภัยผู้กระทำผิดและการเปิดโอกาสให้เขาได้แก้ไขปรับปรุงตัว มีผลดีอย่างไร

- (1) ทำให้เราได้รับคำชมเชยว่าเป็นคนดี
- (2) ทำให้มีบุญคุณต่อกัน และจะต้องทดแทนกันในโอกาสต่อไป
- (3) ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันต่อไปได้อย่างราบรื่น

1.5 การลงโทษและซ้ำเติมผู้ที่กระทำผิดพลาด โดยไม่เปิดโอกาสให้เขาได้ปรับปรุงตนเอง จะเกิดผลอย่างไร

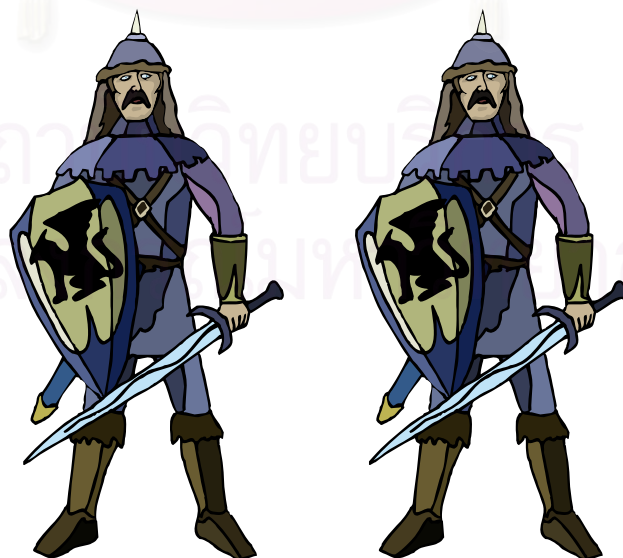
- (1) จะไม่มีสมาชิกคนใดกล้าทำงานผิดพลาดอีก
- (2) เป็นบ่อเกิดของการแตกแยก ไม่สามัคคี และเป็นผลเสียต่องานที่ทำร่วมกัน
- (3) เกิดผลอื่นๆ คือ

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมหาของให้พระราช (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ในการทำงานร่วมกัน ความผิดพลาดอาจเกิดขึ้นได้ จึงควรให้อภัยต่อกัน
- (2) การให้อภัยผู้ที่ทำงานผิดพลาดและเปิดโอกาสให้เขาได้แก้ไขปรับปรุงตัวใหม่ ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี และเป็นผลดีต่องานของกลุ่ม
- (3) ข้อคิดอื่นๆ คือ

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ถ้ามีเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนทำงานผิดพลาดเสียหาย นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ไม่ให้ทำงานกลุ่มต่อไป
- (2) ทำเฉยๆ ทำเป็นไม่สนใจ
- (3) ให้อภัย และพูดคุยๆ กับเขา
- (4) นำงานนั้นมาช่วยทำแทนเสียเอง
- (5) ให้คำแนะนำเขา และให้โอกาสเขาได้แก้ตัวใหม่

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9 กล้องวิเศษ

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม กล้องวิเศษ

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 ถ้านักเรียนกำลังผิดหวัง เศร้าใจหรือทุกข์ใจ แล้วมีเพื่อนมาพูดจาเยาะเย้ยถากถาง

นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) โกรธ (3) น้อยใจ
- (2) ไม่พอใจ (4) เฉยๆ

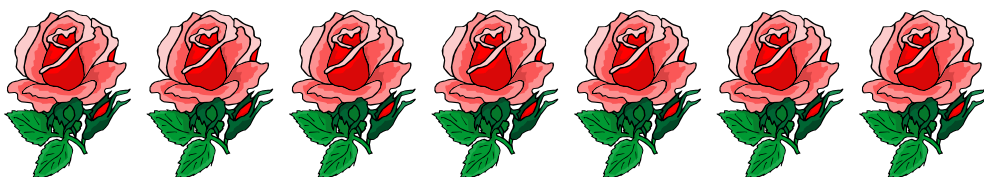
1.3 ถ้าเพื่อนบางคนมาพูดปลอบใจให้กำลังใจ เมื่อนักเรียนกำลังผิดหวัง เศร้าใจหรือทุกข์ใจ

นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ดีใจ (3) มีกำลังใจ
- (2) พอใจ (4) เฉยๆ

1.4 นักเรียนคิดว่า คำพูดของคนเราสำคัญหรือไม่ อย่างไร

- (1) สำคัญ เพราะ
- (2) ไม่สำคัญ เพราะ

1.5 นักเรียนคิดว่า การพูดให้กำลังใจกันในยามทุกข์หรือผิดหวัง จะมีผลอย่างไร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน
- (2) ทำให้คลายความทุกข์ ความผิดหวัง
- (3) ทำให้ต้องเสียเวลาในการทำงานของตนเอง
- (4) ทำให้เป็นการบ่มเพาะนิสัยการถูกเอาอกเอาใจ
- (5) ทำให้เกิดความหวาดระแวงกันในเรื่องความจริงใจ
- (6) ทำให้ผู้ถูกลบอบใจหลงระเริง ไม่สำนึกในความผิด
- (7) ทำให้เกิดมิตรภาพ และความผูกพันระหว่างเพื่อนเพิ่มมากขึ้น

1.6 นักเรียนคิดว่า การพูดจาเยาะเย้ยเพื่อนที่กำลังมีความทุกข์หรือผิดหวัง จะมีผลอย่างไร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ทำให้เพื่อนมีความทุกข์มากยิ่งขึ้น
- (2) ไม่เกิดผลใดๆ สำหรับเพื่อนบางคน
- (3) ทำให้เพื่อนมีความรู้สึกไม่พอใจ และไม่เป็นมิตร
- (4) ทำให้เกิดความสนุกสนาน และเป็นกันเองมากยิ่งขึ้น
- (5) ทำให้เพื่อนรู้สึกอาย และเกิดกำลังใจที่จะทำงานให้ดีขึ้น

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมกลุ่มวิเศษ

- (1) ควรวางเฉย ทำเป็นไม่สนใจ เพื่อไม่ให้เพื่อนต้องอาย
- (2) ควรสงสาร เห็นใจ และพูดปลอบใจเพื่อนที่มีความทุกข์ ผิดหวัง
- (3) ควรพูดถากถางเยาะเย้ยเพื่อน เพื่อให้มีมานะพยายามในคราวต่อไป

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป หากมีเพื่อนกำลังผิดหวัง เศร้าใจหรือทุกข์ใจ นักเรียนจะพูดปลอบใจ ให้กำลังใจเพื่อน หรือไม่ และนักเรียนจะพูดปลอบใจเพื่อนอย่างไร

- (1) ไม่ควรปลอบใจ และพูดยื่นคำขาดว่า คราวหลังอย่าให้งานผิดพลาดอีก
- (2) ปลอบใจและให้กำลังใจ โดยบอกว่า ไม่เป็นไร โอกาสหน้ายังมีให้แก้ตัวใหม่

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เทวดาจำแลง

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม เทวดาจำแลง

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

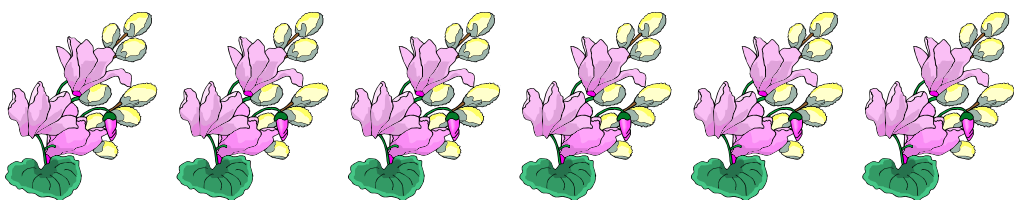
- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 ถ้าเพื่อนๆ ไม่เลือกนักเรียนเข้ากลุ่ม หรือแสดงท่าทีรังเกียจนักเรียน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

- (1) เฉยๆ ไม่รู้สึกใดๆ
- (2) รู้สึกเสียใจ น้อยใจ
- (3) รู้สึกโกรธ เคียดแค้น
- (4) อื่นๆ คือ

1.3 ถ้าสมาชิกกลุ่มมีการรังเกียจและไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน นักเรียนคิดว่าผลงานจะเป็นอย่างไร

- (1) งานอาจจะมีคุณภาพ แต่ล่าช้า
- (2) งานอาจจะไม่สำเร็จ และขาดคุณภาพ
- (3) งานอาจจะเสร็จเร็วขึ้น และทำงานง่ายขึ้น
- (4) อื่นๆ คือ

1.4 นักเรียนคิดว่า ถ้าสมาชิกในกลุ่มมีการรังเกียจและไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน จะมีผล
อย่างไรต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม

- (1) คนที่ถูกรังเกียจจะรู้สึกที่คนอื่นหวังดีต่อตน
- (2) คนที่ถูกรังเกียจจะรู้สึกไม่ค่อยดีต่อผู้ที่รังเกียจตน
- (3) คนที่ถูกรังเกียจจะรู้สึกว่าตนต้องปรับปรุงตัวเองใหม่
- (4) อื่นๆ คือ

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมเทวดาจำลอง

- (1) การรังเกียจไม่ยอมรับกันภายในกลุ่มจะมีผลเสียต่องานของกลุ่ม
- (2) การรังเกียจไม่ยอมรับกันภายในกลุ่มจะมีผลเสียต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
- (3) การรังเกียจไม่ยอมรับกันภายในกลุ่มจะมีผลเสียทั้งต่องานของกลุ่มและ
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
- (4) การรังเกียจไม่ยอมรับกันภายในกลุ่ม เป็นช่องทางให้ทุกคนได้ปรับปรุงตนเอง
ให้ดีขึ้นกว่าเดิม

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป หากมีเพื่อนที่จับฉลากได้มาเข้ากลุ่มของนักเรียน แต่นักเรียน
ไม่ค่อยชอบเพื่อนคนนั้น นักเรียนจะแสดงท่าทางรังเกียจและไม่ยอมรับเพื่อนคนนั้น
หรือไม่ และนักเรียนจะทำตัวอย่างไร

- (1) ไม่รังเกียจ และจะทำตัวเฉยๆ
- (2) ไม่รังเกียจ และพยายามช่วยเหลือ
- (3) รังเกียจ แต่จะทำตัวเฉยๆ
- (4) รังเกียจ และแนะนำให้ไปเข้ากลุ่มอื่น

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11 แข่งพื้กระดาษ

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม แข่งพื้กระดาษ

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 ถ้านักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายยังไม่เสร็จ แล้วมีเพื่อนมาอาสาช่วยเหลือนักเรียน
นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

- (1) ดีใจ พอใจ ที่เพื่อนมีน้ำใจมาช่วยเหลือ
- (2) ไม่ชอบ และไม่อยากให้เพื่อนมากำว่ก่าหน้าทีของเรา
- (3) ไม่ชอบ เพราะจะเป็นบุญคุณตอบแทน
- (4) ความรู้สึกอื่นๆ คือ

1.3 นักเรียนคิดว่า เพื่อนที่อาสาช่วยเหลืองานของนักเรียนเป็นคนอย่างไร

- (1) เป็นคนดี มีน้ำใจ
- (2) เป็นคนชอบอวดว่าตนเก่ง
- (3) เป็นคนเก่ง มีความสามารถ
- (4) อื่นๆ

1.4 นักเรียนคิดว่า การอาสาตนเพื่อช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม จะมีผลดีอย่างไร

- (1) ทำให้งานเสร็จทันเวลา
- (2) ทำให้ผลงานมีคุณภาพ
- (3) ทำให้คนเก่งๆ ได้ทำงานมากขึ้น
- (4) อื่นๆ

1.5 นักเรียนคิดว่า การอาสาตนเพื่อช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม จะทำให้สมาชิกในกลุ่ม เกิดความรู้สึกอย่างไร

- (1) ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน
- (2) ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นหนี้บุญคุณต่อกัน
- (3) ทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัดที่มีคนมาก้าวก่ายงาน
- (4) อื่นๆ

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมแข่งพับกระดาษ

- (1) การอาสาตนช่วยเหลือกันเป็นการปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีปกติ
- (2) การอาสาตนช่วยเหลือกันเป็นการเปิดโอกาสให้คนเก่งได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่
- (3) การอาสาตนช่วยเหลือกันจะทำให้งานเสร็จเร็วขึ้นและสมาชิกในกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
- (4) อื่นๆ

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป หากนักเรียนทำงานในส่วนรับผิดชอบของตนเสร็จก่อนเวลา

นักเรียนจะเข้าไปอาสาช่วยเหลือเพื่อนที่ยังทำงานไม่เสร็จ หรือไม่

- (1) ยังไม่แน่ใจ
- (2) อาสาช่วยเหลือ
- (3) ไม่อาสาช่วยเหลือ

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 โคนัน ยอดนักสืบ

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม โคนัน ยอดนักสืบ

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

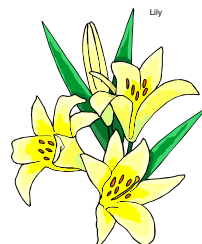
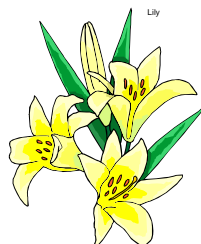
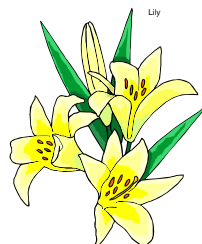
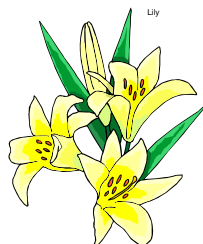
- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 ในการทำงานกลุ่ม หากนักเรียนมีข้อมูลหรือความรู้ ความถนัดในเรื่องนั้น แต่นักเรียน
ไม่กล้าพูดบอกเพื่อนๆ ในกลุ่ม นักเรียนคิดว่าจะเกิดผลอย่างไร

- (1) เกิดผลเสีย คือ เพื่อนในกลุ่มจะโกรธหรือไม่พอใจเรา
- (2) เกิดผลเสีย คือ งานกลุ่มอาจไม่สำเร็จหรือไม่มีคุณภาพเพียงพอ
- (3) เกิดผลดี เพราะ เพื่อนคนอื่นๆ จะได้แสดงความสามารรถได้เต็มที่
- (4) ไม่เกิดผลใดๆ เพราะ เราเป็นเพียงสมาชิกคนหนึ่งเท่านั้น

1.3 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเพื่อนที่ซื่อๆ ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก

- (1) สงสาร เห็นใจ อยากช่วยเหลือ
- (2) รำคาญ รังเกียจ ไม่อยากให้เข้ากลุ่ม
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะสมาชิกคนอื่นๆ ที่เก่งๆ ก็มี

1.4 นักเรียนจะมีวิธีการช่วยเหลือเพื่อนที่ซื่อๆ ไม่กล้าพูดแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่ม
ได้อย่างไร (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) เปิดโอกาสให้เขาได้มีโอกาสพูดบ่อยๆ
- (2) แสดงท่าทางรังเกียจเพื่อให้เกิดความมูมานะ
- (3) วางกฎบีบบังคับให้เขาต้องตอบและแสดงความคิดเห็น
- (4) ถามความคิดเห็น โดยระบุชื่อให้เขาเป็นผู้ตอบโดยตรง
- (5) ถามความคิดเห็นง่ายๆ สั้นๆ ตรงกับความถนัดของเขาก่อนถามคำถามยากๆ

1.5 นักเรียนคิดว่า การพูดแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลหรือคำแนะนำในการทำงานต่อกลุ่ม
จะเกิดผลดีหรือผลเสีย อย่างไร

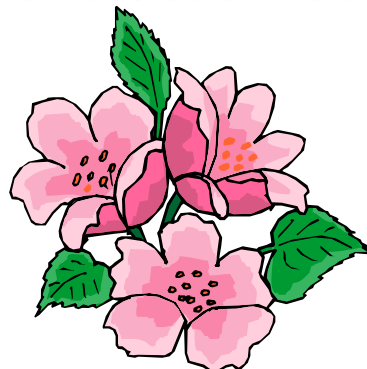
- (1) ผลดี คือ เพื่อนๆ ในกลุ่มจะยกย่องชมเชยว่า เราเป็นคนเก่งของกลุ่ม
- (2) ผลดี คือ กลุ่มจะได้รับข้อมูล แนวคิด ที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่องานของกลุ่ม
- (3) ผลเสีย คือ เราจะต้องทำงานมากกว่าเพื่อนๆ ในกลุ่ม
- (4) ผลเสีย คือ เพื่อนๆ ในกลุ่มจะรู้สึกอิจฉาที่เห็นว่าเราเก่ง

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมโคนัน ยอดนักสืบ

- (1) ข้อคิดเห็นของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ย่อมมีประโยชน์ต่องานของกลุ่ม ทุกคนจึงควรกล้าแสดงความคิดเห็น
- (2) ควรให้หัวหน้ากลุ่มและสมาชิกที่เก่งๆ เป็นผู้แสดงความคิดเห็น ส่วนคนอื่นๆ คอยรับฟังและช่วยพิจารณา

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ถ้านักเรียนรู้ข้อมูลหรือมีความรู้ในเรื่องที่จะทำ นักเรียนจะบอก
เพื่อนในกลุ่มของนักเรียน หรือไม่

- (1) บอก
- (2) ไม่บอก
- (3) ไม่แน่ใจ

แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13 ตัวเลขมหัศจรรย์

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

1. นักเรียนมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรจากการทำกิจกรรม ตัวเลขมหัศจรรย์

1.1 นักเรียนรู้สึกประทับใจหรือพึงพอใจในการทำกิจกรรมครั้งนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- (1) พอใจ เพราะ
- (2) ไม่พอใจ เพราะ
- (3) รู้สึกเฉยๆ เพราะ

1.2 เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่ได้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

- (1) อึดอัด กังวลใจ ที่ทำงานนั้นไม่ได้
- (2) สบายใจที่ไม่ต้องทำ ให้คนที่ทำได้เป็นผู้ทำแทน
- (3) เสียใจ น้อยใจ ที่ได้รับมอบหมายงานยากเกินไป
- (4) รู้สึกเฉยๆ เพราะ คิดว่าคนอื่นๆ ก็คงทำไม่ได้เช่นกัน
- (5) อื่นๆ คือ

1.3 เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายสิ่งใดไม่ได้ แล้วได้พูดคุยถาม หรือ
ขอคำแนะนำจากเพื่อนจนเข้าใจงานนั้นแล้ว นักเรียนรู้สึกอย่างไร

- (1) สงสัยว่าทำไมเพื่อนจึงรู้มากกว่าเรา
- (2) โล่งใจ สบายใจขึ้น และดีใจที่ได้รับคำแนะนำ
- (3) กังวลใจ กลัวว่าครั้งต่อไปต้องขอคำแนะนำจากเพื่อนอีก
- (4) รู้สึกเฉยๆ เพราะธรรมชาติของการทำงานก็ต้องช่วยเหลือกันอยู่แล้ว

1.4 นักเรียนคิดว่า เมื่อไม่เข้าใจในเรื่องใดแล้วซักถามผู้อื่น ให้เขาอธิบายหรือแนะนำข้อมูลต่างๆ เกิดผลดีหรือผลเสีย อย่างไร

- (1) เกิดผลดี ทำให้เข้าใจงานและสามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ
- (2) เกิดผลดี เพราะถือว่าได้เป็นการแบ่งเบาภาระของตนเอง
- (3) เกิดผลเสีย เพราะจะเป็นหนี้บุญคุณต่อกัน
- (4) เกิดผลเสีย เพราะไม่ได้พัฒนาตนเองด้วยตัวเอง

1.5 นักเรียนคิดว่า การไม่เข้าใจแล้วไม่กล้าซักถามผู้อื่น ให้เขาอธิบายหรือแนะนำข้อมูลต่างๆ จะเกิดผลดีหรือผลเสียในการทำงาน อย่างไร

- (1) เกิดผลดี เพราะจะได้คิดได้ทำด้วยตนเอง
- (2) เกิดผลดี เพราะจะได้ไม่เป็นหนี้บุญคุณของใคร
- (3) เกิดผลเสีย เพราะเพื่อนอาจรังเกียจเราได้
- (4) เกิดผลเสีย เพราะอาจทำงานไม่สำเร็จ หรือล่าช้าเกินกว่ากำหนด

2. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้าง จากการทำกิจกรรมตัวเลขมหัศจรรย์

- (1) เมื่อไม่เข้าใจหรือขาดความรู้ในเรื่องใด ควรกล้าที่จะซักถามหรือขอคำแนะนำจากผู้อื่น
- (2) เมื่อไม่เข้าใจหรือขาดความรู้ในเรื่องใด ควรคิดค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่ควรซักถาม หรือขอคำแนะนำจากใคร

3. ในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป ถ้านักเรียนไม่เข้าใจหรือไม่มีความรู้ในเรื่องที่จะทำ นักเรียนจะกล้าซักถามเพื่อนให้เขาอธิบายหรือแนะนำข้อมูลต่างๆ ให้นักเรียน หรือไม่

- (1) กล้าซักถาม ขอคำแนะนำ
- (2) ไม่กล้าซักถามหรือขอคำแนะนำจากใคร
- (3) ยังไม่แน่ใจ

123456789

การประเมินคุณภาพกิจกรรมการเรียนรู้

จากการตรวจคำตอบของนักเรียนในแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม

คำชี้แจง

1. แบบฟอร์มนี้ ใช้สำหรับการประเมินกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้กับนักเรียน ซึ่งมีทั้งสิ้น 13 กิจกรรมจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่าแต่ละกิจกรรมที่สร้างขึ้นนั้นได้ผลดี สามารถนำไปใช้ได้ต่อไป หรือควรต้องปรับปรุงแก้ไขกิจกรรม

2. ผู้วิจัยตรวจพิจารณาคำตอบจากการตอบคำถามในแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียนว่า นักเรียนแต่ละคนได้เกิดความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกตระหนัก เห็นคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นๆ หรือไม่

3. ในการตรวจพิจารณาคำตอบของนักเรียนในแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมนั้น ใช้เกณฑ์การให้คะแนน และเกณฑ์การผ่านกิจกรรม ดังนี้

- คำตอบของนักเรียน (ยกเว้นข้อ 1.1) จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือแนวคิดตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้นๆ จึงจะถือว่า ได้คะแนน

- นักเรียนต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 80% ของคะแนนทั้งหมด จึงจะถือว่า ผ่านกิจกรรม

4. หากตรวจพิจารณาคำตอบของนักเรียนในแต่ละข้อของแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมแล้วเห็นว่า คำตอบของนักเรียนสอดคล้องกับเนื้อหาหรือแนวคิดตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้นั้น อันแสดงให้เห็นว่า นักเรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกตระหนัก เห็นคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นๆ จริง ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง และหากนักเรียนไม่ได้ผลตามจุดมุ่งหมายนั้นให้เขียนเครื่องหมาย – ลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อนั้นๆ

5. ถ้าผลการตรวจประเมินคำตอบของนักเรียน พบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านกิจกรรมหรือได้ผลตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรม มีไม่ต่ำกว่า 80% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ก็ถือว่ากิจกรรมการเรียนรู้นั้นผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งหมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนั้นได้ผลดี ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกตระหนัก เห็นคุณค่าของคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของกิจกรรมได้ และสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้นั้นไปใช้ได้ต่อไป

ผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ชื่อกิจกรรม เรื่อง.....

รายนามนักเรียน	ข้อที่ / คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาของกิจกรรม						รวมคะแนน	สรุปผลการผ่านกิจกรรม (ผ / มผ)
	ข้อ..... (.....)	ข้อ..... (.....)	ข้อ..... (.....)	ข้อ..... (.....)	ข้อ..... (.....)	ข้อ..... (.....)		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								
13.								
14.								
15.								
16.								
17.								
18.								
19.								
20.								
21.								
22.								
23.								
24.								
25.								
26.								
27.								
28.								
29.								
30.								

หมายเหตุ คะแนนเต็ม คือ คะแนน ต้องตอบถูก 80 % ขึ้นไป นั่นคือ ข้อ จึงจะถือว่าผ่านกิจกรรม

จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมครั้งนี้ คน
 จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรม คน
 คิดเป็นร้อยละ

สรุปผล การประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรียบกสามัคคี

ผ่าน

ปรับปรุงกิจกรรม

ลงชื่อ

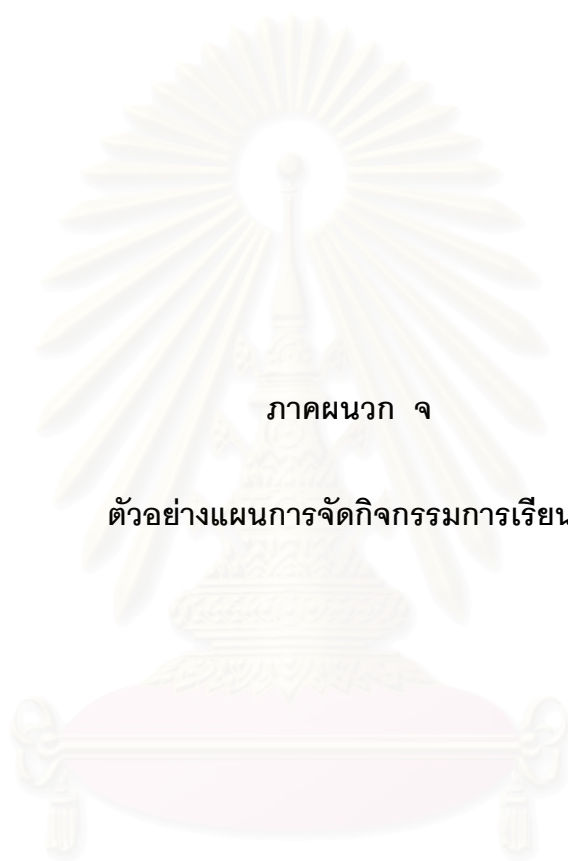
(.....)

ผู้วิจัย

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เฉลยคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม
(ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้)

กิจกรรมการเรียนรู้ที่	คำตอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของกิจกรรม							หมายเหตุ
	ข้อ1.2	ข้อ1.3	ข้อ1.4	ข้อ1.5	ข้อ1.6	ข้อ2	ข้อ3	
1. เรือบกสามัคคี	2	1	1	1	-	2	2	ข้อ 1.2 เพราะ ก้าวขาคนละข้าง ก้าวไม่พร้อมกัน ข้อ 1.3 เพราะ ก้าวขาข้างเดียวกัน ก้าวพร้อมกัน
2. จ่ายตลาด	2	2	1	1	-	2	1	ข้อ 1.5 เพราะ เกิดความโกรธ ไม่ชอบหน้ากัน รู้สึกไม่ดีต่อกัน
3. หมีน้อยน่ารัก	2	2	1	-	-	2, 3	3	ข้อ 1.2 เพราะ สมาชิกในกลุ่มทุกคนรู้สึกของภาพแค่ส่วนเดียว
4. จิตกรน้อย	2	2	1, 3, 5	-	-	1, 2	3	
5. นักปั้นมือใหม่	3	3	2	3	-	3	1	
6. ตาบอดคลำธง	3	3	3	1	-	3	1	
7. นักล่าสมบัติ	1	3	1	3	3	2	3	
8. หาชองให้พระราชา	1	1	3	2	-	1, 2	3, 5	
9. กล้องวิเศษ	1, 2, 3	1, 2, 3	1	1, 2, 7	1, 3	2	2	ข้อ 1.4 เพราะ ทำให้คนฟังพอใจหรือไม่พอใจได้
10. เทวดาจำแลง	2	2	2	-	-	3	2	
11. แข่งพับกระดาษ	1	1	1	1	-	3	2	
12. โคนันยอดนักสืบ	2	1, 2	1, 4, 5	2	-	1	1	
13. ตัวเลขมหัศจรรย์	1	2	1	4	-	1	1	

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 1 รวมใจ ใฝ่สามัคคี

เรื่อง การช่วยเหลือกันทำงาน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อบสามัคคี
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลาสอน 1 ชั่วโมง 30 นาที

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการมีความสามัคคี พร้อมเพรียงกัน ช่วยเหลือกันในการทำงานเป็นหมู่คณะ และให้นักเรียนได้เห็นถึงความแตกต่างของการทำงานที่สมาชิกมีความสามัคคี พร้อมเพรียงกัน ร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือกันทำงานกลุ่มกับการทำงานที่สมาชิกแตกความสามัคคี ไม่ช่วยเหลือกันทำงาน

จุดมุ่งหมาย

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป
 - เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของความพร้อมเพรียง ช่วยเหลือกันในการทำงาน รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกันได้ด้วยความพร้อมเพรียง ช่วยเหลือกันในการทำงาน
2. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
 - นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม แข่งเรือบก ได้อย่างพร้อมเพรียงและช่วยเหลือกัน
 - นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับผลดีของการช่วยเหลือกันทำงานด้วยความพร้อมเพรียง และผลเสียของการไม่ช่วยเหลือกันทำงานได้

แนวคิด

ในการทำงานใดๆ ร่วมกัน ความสามัคคีถือเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงาน หากสมาชิกมีความสามัคคี คือ ทำกิจกรรมใดๆ ด้วยความพร้อมเพรียงกันกลมเกลียว ช่วยเหลือกัน กิจกรรมงานของกลุ่มก็จะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

สื่อ

1. แผ่นไม้รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด $\frac{1}{2} \times 5$ ฟุต จำนวน 6 แผ่น สำหรับทำเป็นเรือบก 3 ลำ ซึ่งแต่ละแผ่นมีผ้าใบเป็นสายคาดสำหรับสวมเท้า แผ่นละ 5 ที่
2. บัตรชื่อสัตว์เล็กๆ สำหรับจับฉลาก ได้แก่ แมว นก หมู ชื่อละ 10 ใบ
3. บัตรคำสั่ง 3 ชุด ได้แก่
 - ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 จำนวนชุดละ 15 ใบ ดังนี้

ชุดที่ 1 เขียนคำว่า สีแดง ให้ก้าวเท้าซ้าย สีเขียว ให้ก้าวเท้าขวา สีขาว ให้ยืนเฉยๆ

ชุดที่ 2 เขียนคำว่า สีแดง ให้ก้าวเท้าขวา สีเขียว ให้ก้าวเท้าซ้าย สีขาว ให้ยืนเฉยๆ

ชุดที่ 3 (เขียนข้อความเหมือนชุดที่ 1) จำนวน 30 ใบ คือ

เขียนคำว่า สีแดง ให้ก้าวเท้าซ้าย สีเขียว ให้ก้าวเท้าขวา สีขาว ให้ยืนเฉยๆ

4. ธงกระดาษ 3 สี คือ ธงสีขาว ธงสีแดง และธงสีเขียว
5. นกหวีดให้สัญญาณ / นาฬิกาจับเวลา
6. กระป๋องใส่บัตรฉลากชื่อสัตว์
7. แผ่นเนื้อเพลง มาช่วยกันแจว
8. แผ่นบทกลอนเกี่ยวกับความสำคัญของความสามัคคี
9. แถบประโยคต่างๆ เกี่ยวกับความสำคัญของความสามัคคี สำหรับสรุปบทเรียน
10. แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรือบสามัคคี)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นย้าทวนความรู้

(เป็นการสอนครั้งแรกจึงไม่สามารถย้าทวนความรู้เดิมได้ แต่ครูผู้สอนอาจซักถามพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์เดิมที่ผ่านมาในการทำกิจกรรมกลุ่มได้)

2. ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

2.1 ครูติดเนื้อเพลง มาช่วยกันแจว บนกระดานที่หน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง และแสดงท่าทางประกอบเพลง

2.2 ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ทางเรือว่า มีนักเรียนคนใดเคยนั่งเรือหรือไม่ และเป็นเรือชนิดใด พร้อมทั้งบอกนักเรียนว่า วันนี้มีเกมสนุกๆให้นักเรียนเล่น ชื่อเกมว่า “แข่งเรือบก”

3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม

3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม (กลุ่มละ 10 คน) โดยให้นักเรียนจับฉลากบัตรชื่อสัตว์ จากครูดึงละ 1 ใบ เมื่อได้ครบทุกคนแล้วให้นักเรียนทำท่าทางของสัตว์ที่ตนจับฉลากได้ เพื่อให้เพื่อนๆ ที่หยิบได้บัตรชื่อสัตว์ชนิดเดียวกันรู้ แล้วมานั่งเข้าแถวตอนลึกเรียงหนึ่งตามกลุ่ม ชนิดของสัตว์ให้เรียบร้อย

3.2 ครูแจกแผ่นไม้สำหรับเล่นเรือบกให้นักเรียนกลุ่มละ 2 แผ่นแล้วครูอธิบายวิธีการใช้ อุปกรณ์เหล่านี้ คือ ให้นักเรียนในกลุ่มยืนเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง แล้วเอาเท้าสวมที่ผ้าคาดเท้าไว้บนแผ่นไม้แผ่นละ 1 ข้างซ้ายขวา แต่เนื่องจากแผ่นไม้สามารถเล่นได้ครั้งละ 5 คน ดังนั้นนักเรียนในกลุ่มต้องผลัดกันเล่น โดยแบ่งเป็นตัวแทนเล่นรอบแรก 5 คน และตัวแทนเล่นในรอบสองอีก 5 คน

3.3 ครูอธิบายวิธีการเล่นเกมนี้ว่า นักเรียนต้องแข่งขันกันพาเรือบอมมาถึงเส้นชัยให้ได้แต่นักเรียนทุกคนต้องปฏิบัติตามบัตรคำสั่งที่ครูแจกให้อย่างเคร่งครัด

3.4 ให้นักเรียนคนที่เป็นตัวแทนเล่นในรอบแรกของทุกกลุ่มออกมายืนเข้าแถวเรียงหนึ่งเตรียมพร้อมข้างๆ อุปกรณ์ ครูนำบัตรคำสั่งชุดที่ 1 จำนวน 3 ใบ และชุดที่ 2 จำนวน 2 ใบใส่ลงในกระป๋องฉลาก เอาไปให้นักเรียนกลุ่มแมวจับคนละใบ แล้วครูจึงเอาบัตรคำสั่งดังกล่าวใส่ลงในกระป๋องฉลากอีก และเอาไปให้นักเรียนกลุ่มนกจับคนละใบ สำหรับกลุ่มหมูก็ทำเช่นเดิม ครูบอกนักเรียนว่า ห้ามบอกเพื่อนและห้ามให้เพื่อนคนใดดูว่าตนได้คำสั่งใด

3.5 เมื่อนักเรียนเข้าใจและจดจำคำสั่งได้แล้ว ครูเก็บบัตรคำสั่งคืน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มใส่อุปกรณ์เรือบอมให้เรียบร้อย หลังจากนั้นครูบอกนักเรียนว่า ให้นักเรียนมองดูว่าครูยกธงสีใดเมื่อเห็นแล้วให้นักเรียนทำตามบัตรคำสั่งที่ตนได้ไปอย่างเคร่งครัด

3.6 ครูเริ่มเป่านกหวีดให้สัญญาณเล่นเกมในรอบแรก พร้อมทั้งยกธงสีกลับไปสลับมา

3.7 หลังจากนั้น ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนเล่นในรอบสองของทุกกลุ่มออกมายืนเข้าแถวเรียงหนึ่งประจำอุปกรณ์ แล้วครูแจกบัตรคำสั่งชุดใหม่ คือ ชุดที่ 3 ให้นักเรียนคนละใบ เมื่อนักเรียนเข้าใจและจดจำคำสั่งแล้วครูเก็บบัตรคำสั่งคืน พร้อมทั้งกำชับให้นักเรียนทำตามกติกาเดิม คือ ให้นักเรียนมองดูว่าครูยกธงสีใด เมื่อเห็นแล้วให้นักเรียนทำตามบัตรคำสั่งที่ตนได้ไปอย่างเคร่งครัด

3.8 ครูเริ่มเป่านกหวีดให้สัญญาณเล่นเกม พร้อมทั้งยกธงสีกลับไปสลับมาอีกครั้ง

4. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

4.1 ครูถามนักเรียนว่า เมื่อเล่นเกมครั้งแรกผลเป็นอย่างไร พาเรือบอมมาถึงเส้นชัยได้หรือไม่ เป็นเพราะเหตุใด นักเรียนช่วยกันอธิบาย

4.2 ครูถามถึงผลการแข่งเรือบอมในครั้งที่สองว่าเป็นอย่างไร ประสบความสำเร็จหรือไม่ และเป็นเพราะสาเหตุใด

4.3 ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่า ในการแข่งขันเรือบอมเมื่อครู ถ้าอยากให้เรือเข้าเส้นชัยได้ทุกคนต้องทำอะไร และเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

4.4 ครูถามนักเรียนว่า ในชีวิตประจำวันของนักเรียนที่ผ่านมา เคยพบเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคีบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

4.5 ครูนำอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของการช่วยเหลือกันในการทำงาน แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกผลดีของการทำงานที่สมาชิกทุกคนช่วยเหลือกัน และบอกผลเสียของการที่สมาชิกในกลุ่มไม่ช่วยกันทำงาน

5. ขั้นสรุปความรู้

5.1 นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน และต่อแถบประโยคต่างๆ ที่ครูแจกให้เกี่ยวกับความสำคัญของความสามัคคีบนกระดานดำให้มีเนื้อความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อสรุปบทเรียนอีกครั้ง แล้วอ่านออกเสียงพร้อมกัน ดังนี้

ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนั้น ความสามัคคีถือเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงาน หากสมาชิกในกลุ่มมีความสามัคคี คือ ทำกิจกรรมใดๆ ด้วยความพร้อมเพรียง กลมเกลียว ช่วยเหลือกันทำงาน กิจกรรมงานของกลุ่มก็จะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ตรงกันข้ามกับการทำงานที่สมาชิกไม่มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน ต่างคนต่างทำ ไม่ช่วยเหลือกันทำ งานนั้นก็จะเป็นไปอย่างล้มเหลว

5.2 ครูติดแผ่นบทกลอนเกี่ยวกับความสำคัญของความสามัคคีบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกัน ดังนี้

จะทำงานสิ่งใดให้ได้ผล หากหลายคนช่วยกันขม้นขมิ
ยิ่งตั้งใจใส่พลังพร้อมดี งานจะเสร็จเร็ววีและดีจริง
(กลอน : นันทกา จิรานันท์)

6. ขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้

6.1 ครูถามนักเรียนว่า ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับความสามัคคีในวันนี้ นักเรียนจะนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

6.2 ครูกล่าวย้าว่า ขอให้นักเรียนได้นำความรู้ ข้อคิดต่างๆ ที่ได้รับไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดผลดีต่อนักเรียนเอง

6.3 ครูแจกแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรือบกสามัคคี) ให้นักเรียนทุกคน เพื่อตรวจสอบความรู้สึกความคิดเห็น ข้อคิดที่ได้รับ และแนวทางการปฏิบัติตน ของนักเรียนที่จะนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักเรียน
- สังเกตความถูกต้องในการตอบคำถามและการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
- ตรวจสอบคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียน

กิจกรรมเสนอแนะ

- แผ่นไม้ที่ใช้ทำเป็นเรือบก ต้องมีความหนาพอสมควรที่จะรับน้ำหนักของนักเรียน 5 คนได้ และผ้าใบที่ใช้เย็บติดกับแผ่นไม้สำหรับให้นักเรียนสวมนั้น ต้องตอกด้วยตะปูที่สวมแหวนแล้ว และตอกตะปูข้างละหลายๆ ตัวเพื่อให้มีความแข็งแรงเพียงพอที่จะรับแรงกระชากของนักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรมในรอบที่ 1 ได้

ภาคผนวก

เนื้อเพลง มาช่วยกันแจว

เพลง มาช่วยกันแจว

แจว มาแจวจ้ำจึก นำนิงไหลลือก นึกถึงคนแจว (ซ้า)
 ...(ชื่อนักเรียน).. ดูชื่อน่ารัก (ซ้า) ท่าทางคึกคัก มาช่วยกันแจว

ตัวอย่างเช่น

แจว มาแจวจ้ำจึก นำนิงไหลลือก นึกถึงคนแจว (ซ้า)
 ทศนีย์ ดูชื่อน่ารัก (ซ้า) ท่าทางคึกคัก มาช่วยกันแจว

หน่วยที่ 2 รับผิดชอบดี ย่อมมีความสำเร็จ

เรื่อง การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 นักล่าสมบัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลาสอน 1 ชั่วโมง 30 นาที

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาและเข้าใจว่าในการทำงานใดๆ ต้องทำให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดจึงจะเกิดผลดี

จุดมุ่งหมาย

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป
 - เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานให้เสร็จทันเวลา
2. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
 - นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความสำคัญของเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ และบอกผลดีของการทำงานเสร็จทันเวลา รวมทั้งผลเสียของการทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนดได้

แนวคิด

ในการทำงานใดๆ ไม่ว่าจะป็นงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม เวลาถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน แต่งานกลุ่มนั้นเป็นงานที่ต้องทำร่วมกันจึงถือเป็นความรับผิดชอบของคนหลายคน ดังนั้น หากทุกคนในกลุ่มยึดถือในเรื่องความตรงต่อเวลา ทำงานที่ตนได้รับมอบหมายให้สำเร็จภายในเวลาที่กำหนด ไม่ส่งงานล่าช้า ก็จะมีผลดีต่องาน อีกทั้งยังได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากผู้อื่น

สื่อ

1. สมบัติต่างๆ 6 ชิ้น ได้แก่ นาฬิกา กระเป๋ากล่องขนาดเล็ก ตุ๊กตาผ้า สร้อยคอ กล่องดนตรี และผ้าพันคอ
2. ซองกระดาษน้ำตาล ขนาด ขนาด A 8 สำหรับใส่สมบัติต่างๆ จำนวน 6 ใบ
3. นกหวีดให้สัญญาณ / นาฬิกาจับเวลา
4. กระป๋องใส่บัตรฉลาก
5. บัตรเล็กๆ สำหรับจับฉลาก ได้แก่ ราชนิเวศน์ พยัคฆ์ กระเรียนขาว พญาเหยี่ยว พญาอินทรี และ จงอางผยอง

6. แผ่นกระดาษแข็งขนาด A 4 (เขียนคำสังัศทางการเดินทางไปหาไขปริศนาของแต่ละกลุ่ม)
จำนวน 6 แผ่น
7. ไข่พลาสติก สำหรับใส่คำใบ้ จำนวน 6 ใบ
8. แผ่นกระดาษแข็ง ขนาด A 4 (เขียนคำเฉลย สมบัติของแต่ละกลุ่มต้องไปค้นหา)
9. ของรางวัลที่มอบให้นักเรียนทุกคนหลังทำกิจกรรม เช่น ผลไม้ พวงกุญแจ หรือตุ๊กตาตัวเล็ก ๆ เป็นต้น
10. แผ่นเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของการทำงานให้เสร็จทันเวลา สำหรับสรุปบทเรียน
11. แผ่นบทกลอนเกี่ยวกับการทำงานให้เสร็จทันเวลา
12. แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 นักล่าสมบัติ)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นย้าทวนความรู้

1.1 ครูถามนักเรียนว่า ในการทำกิจกรรมครั้งก่อนๆ นักเรียนได้รับความรู้ะไรเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันพูดทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปตั้งแต่การทำกิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-6

1.2 ให้นักเรียนช่วยกันบอกคร่าวๆ ได้นำสิ่งที่เรียนรู้เรื่องใดไปใช้ปฏิบัติจริงแล้ว และผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปล่าสุด คือ เรื่อง การปฏิบัติตามตามบทบาทหน้าที่ของตนทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม

1.3 ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่นำความรู้ที่ครูสอนไปใช้ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งให้นักเรียนทุกคนปรบมือชื่นชมและให้กำลังใจกัน

2. ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

2.1 ครูและนักเรียนร่วมพูดคุยกันถึงภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับโจรสลัดหรือการตามล่าหาสมบัติ

2.2 ครูบอกนักเรียนว่า วันนี้มีเกมสนุกๆให้นักเรียนเล่น เป็นการตามหาสมบัติที่ครูแอบซ่อนเอาไว้ภายในโรงเรียนของเรา ชื่อเกมว่า “ นักล่าสมบัติ ”

3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม

3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม (กลุ่มละ 5 คน) โดยให้นักเรียนจับฉลากบัตรชื่อสัตว์ซึ่งอยู่ในกระป๋องฉลากจากครูละ 1 ใบ ได้แก่ กลุ่มราชสีห์ พยัคฆ์ กระเรียนขาว พญาเหยี่ยว พญาอินทรี และจิ้งจอกผยอง เมื่อได้ครบทุกคนแล้วให้นักเรียนมาเข้าแถวตอนตามกลุ่มให้เรียบร้อย

3.2 ครูอธิบายวิธีการเล่นเกมนี้ว่า เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับแผนบอกทิศทางการเดินทาง จากครูแล้ว นักเรียนต้องเดินทางตามวิธีการที่บอกไว้อย่างเคร่งครัดเพื่อให้รู้ที่ซ่อนของไขปริศนา ซึ่งภายในชิ้นนั้นจะซ่อนคำใบ้เกี่ยวกับสมบัติไว้ และเมื่อนักเรียนเปิดอ่านคำใบ้ในไขปริศนาจนรู้แล้วว่าสมบัติที่กลุ่มตนต้องตามหาคืออะไร ก็ให้นักเรียนวิ่งไปบอกคำตอบกับครูที่ระบุไว้ในคำใบ้ นั้น ถ้านักเรียนตอบถูก ครูคนนั้นก็บอกที่ซ่อนของสมบัตินั้นให้นักเรียนรู้ ถ้านักเรียนหาสมบัติ นั้นพบและนำมามอบให้ครูได้ทันเวลาที่กำหนด คือ 15 นาที กลุ่มของนักเรียนก็จะได้รับรางวัล จากครู

3.3 เมื่อนักเรียนเข้าใจกติกาแล้ว ครูแจกแผนการเดินทางให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งในการทำ กิจกรรมล่าสมบัตินี้แต่ละกลุ่มจะได้รับแผนการเดินทางที่แตกต่างกัน บางกลุ่มจะสามารถหาไขปริศนาได้ภายในระยะเวลาสั้นๆ แต่บางกลุ่มต้องเดินทางไปไกลและซับซ้อนกว่าจะเจอไขปริศนา ซึ่งทำให้ตามหาสมบัติไม่ทันเวลา (กลุ่มราชสีห์ พยัคฆ์ กระเรียนขาว เป็นกลุ่มที่ถูกกำหนดให้ เดินทางซับซ้อนและต้องใช้เวลานานจนกระทั่งไม่สามารถทำภารกิจหาสมบัติได้ทันตามเวลาที่ กำหนด ส่วนกลุ่มพญาเหยี่ยว พญาอินทรี และจางอาจผยอง มีการเดินทางที่ไม่ซับซ้อนจึงทำให้ สามารถตามหาสมบัติได้สำเร็จทันเวลา)

3.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปรวมตัวกันกันที่จุดเริ่มต้น คือ หน้าห้องสมุดของโรงเรียน แล้วครู ชักข้อมให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการทำขวหาห็น ซ้ายหันและกลับหลังหัน และให้นักเรียนปรึกษากันเพื่อหาผู้นำกลุ่ม 1 คนในการถือแผนที่นำทางเพื่อนๆ ไป หลังจากนั้นครูเป่านกหวีดให้สัญญาณ เล่นเกม และจับเวลาในการทำกิจกรรม 15 นาที

3.5 ให้นักเรียนทำกิจกรรมนักล่าหาสมบัติ และเมื่อหมดเวลาที่กำหนดครูเป่านกหวีดหยุดเวลา

3.6 นักเรียนทุกคนกลับมา และส่งตัวแทนออกมารายงานผลการทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน

3.7 ครูมอบรางวัลให้กับกลุ่มที่สามารถตามหาสมบัติมาให้ครูได้สำเร็จทันเวลา

4. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

4.1 ครูถามนักเรียนว่า ทำไมบางกลุ่มจึงสามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จทันเวลา ในขณะที่บางกลุ่มไม่สามารถตามหาสมบัติมาได้ทันเวลา

4.2 ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับเวลาใน 1 วันของคนเราว่าเท่ากันหรือไม่ และเวลาที่ครู กำหนดให้ในการทำกิจกรรมนักล่าสมบัตินั้นเท่ากันหรือไม่

4.3 ครูนำการอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของเวลา และความสำคัญของการทำงานให้เสร็จทันเวลา รวมทั้งอธิบายวิธีการบริหารเวลาที่มีอยู่

4.4 ครูถามนักเรียนว่า ในชีวิตประจำวันของนักเรียนที่ผ่านมา นักเรียนเคยทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่ทันเวลาบ้างหรือไม่ แล้วผลเป็นอย่างไรบ้าง และสำหรับที่นักเรียนที่ทำงานได้ทัน

ตามเวลา นักเรียนมีวิธีการทำงานอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

4.5 ให้นักเรียนร่วมอภิปรายเกี่ยวกับผลดีของการตั้งใจและรับผิดชอบงานให้เสร็จทันเวลากับผลเสียของการไม่สามารถทำงานให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนดได้

4.6 ครูมอบรางวัลเล็กๆ น้อยๆ เพื่อเป็นกำลังใจให้กับกลุ่มที่ไม่สามารถตามหาสมบัติมาได้

5. ขั้นสรุปความรู้

5.1 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน หลังจากนั้นครูคิดแผนเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของเวลาและการทำงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดบนกระดานดำ เพื่อสรุปบทเรียนอีกครั้ง โดยให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกัน ดังนี้

ในการทำงานใดๆ ไม่ว่าจะป็นงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม เวลาถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน แต่งานกลุ่มนั้นเป็นงานที่ต้องทำร่วมกันจึงถือเป็นความรับผิดชอบของคนหลายคน ดังนั้น หากทุกคนในกลุ่มยึดถือในเรื่องความตรงต่อเวลา ทำงานที่ตนได้รับมอบหมายให้สำเร็จภายในเวลาที่กำหนด ไม่ส่งล่าช้า ก็จะเกิดผลดีต่องาน อีกทั้งยังได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากผู้อื่น

5.2 ครูคิดแผนบทกลอนเกี่ยวกับความสำคัญของการทำงานให้เสร็จทันเวลาบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกัน ดังนี้

เวลานั้นผ่านไปไม่คอยทำ	ไม่หวนมาไม่หยุดอยู่กับที่
ทำการใดไม่ใส่ใจเวลามี	งานไม่ดี ไม่เสร็จดังที่ตั้งใจ

(กลอน : นันทกา จิรานันท์)

6. ขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้

6.1 ครูถามนักเรียนว่า ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการทำงานที่รับผิดชอบให้เสร็จทันเวลาในวันนี้ นักเรียนจะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันของนักเรียนได้อย่างไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

6.2 ครูกล่าวย่ำว่า ขอให้นักเรียนได้นำความรู้ ข้อคิดต่างๆ ที่ได้รับไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นสิ่งทำให้เกิดผลดีต่อนักเรียนเอง

6.3 ครูแจกแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 นักล้าสมบัติ) ให้นักเรียนทุกคน เพื่อตรวจสอบความรู้สึกความคิดเห็น ข้อคิดที่ได้รับ และแนวทางการปฏิบัติตนของนักเรียนที่จะนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักเรียน
- สังเกตความถูกต้องในการตอบคำถามและการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
- ตรวจสอบคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียน

กิจกรรมเสนอแนะ

- ครูต้องแอบซ่อนสมบัติต่างๆ ไว้ล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงที่ต้องสอนอย่างมิดชิด ไม่ให้นักเรียนคนใดรู้ก่อน ไม่เช่นนั้นจะมีผลต่อเวลาในการทำกิจกรรม
- ครูต้องพูดคุย นัดหมายกับครูที่ถูกระบุไว้ในใบคำใบ้ล่วงหน้า และตกลงกันให้เข้าใจว่าครูคนนั้นต้องทำหน้าที่ใด อย่างไร
- ครูต้องศึกษาเส้นทางและพื้นที่ในโรงเรียนเป็นอย่างดี เพื่อประโยชน์ในการนำไปปริศนาไปซ่อนไว้ และสามารถนำมาเขียนอธิบายเส้นทางการเดินทางให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น
- เส้นทางการเดินทางตามหาสมบัติของนักเรียนและสิ่งของที่สมมติให้เป็นสมบัตินั้น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพของแต่ละโรงเรียนและความต้องการของครู

ภาคผนวก

แผนบอกทิศทางการเดินทางของแต่ละกลุ่ม

กลุ่มราชสีห์ พัยค์ม์ กระเรียนขาว เป็นกลุ่มที่ถูกกำหนดให้เดินทางซับซ้อนจนกระทั่งไม่สามารถทำภารกิจหาสมบัติได้ทันตามเวลาที่กำหนด ส่วนกลุ่มพญาเหยี่ยว พญาอินทรี และ จงอางผยอง มีการเดินทางที่ไม่ซับซ้อนจึงทำให้สามารถตามหาสมบัติได้สำเร็จทันเวลา ดังนี้

กลุ่มราชสีห์

คำสั่ง นักเรียนทุกคนในกลุ่มจงเดินทางตามวิธีการและเส้นทางที่ครูกำหนด ดังนี้

ยืนที่จุดเริ่มต้นแล้วหันหน้าเข้าหาห้องสมุด ขวาทัน เดินตรงไป 35 ก้าว ซ้ายหัน เดินตรงไปอีก 45 ก้าว พบบ้านพักหลังที่ 1 แล้วซ้ายหัน จงเดินไปหยุดที่หน้าบ้านพักหลังที่ 2 หันหน้าเข้าหาตัวบ้านให้ตรงกับบันไดทางขึ้น หลังจากนั้นทำซ้ายหัน แล้วเดินตรงไปอีก 35 ก้าว จงหยุดแล้วทำขวาทัน ให้เดินตรงไปเรื่อยๆ จนพบสระน้ำอยู่ทางขวาและกองทรายอยู่ทางซ้าย หลังจากนั้นให้เลี้ยวซ้ายเดินไป 25 ก้าว จะเห็นเสาธงอยู่ทางขวามือ ซ้ายหัน เดินต่อไปจนพบอ่างล้างหน้า และไปยืนตรงที่อ่างล้างหน้านั้น ทำซ้ายหัน เดินตรงไป 20 ก้าว หลังจากนั้น ทำขวาทัน เดินตรงไปอีก 55 ก้าว ขวาทันแล้วเดินตรงไป 10 ก้าว ซ้ายหัน แล้วเดินตรงไปอีก 20 ก้าว หยุดและทำขวาทัน เดินตรงไป 10 ก้าวจะเจอโทรศัพท์แบบหยอดเหรียญ แล้วทำซ้ายหัน เดินตรงต่อไป 30 ก้าวจะชนกำแพงพอดี ซ้ายหัน ให้เดินต่อไปอีก 10 ก้าว หยุดทำขวาทัน เดินตรงไป 4 ก้าวจะมีต้นไทรขวางหน้าอยู่ ให้เดินตรงไปอีก 8 ก้าวจะพบม้านั่งหินอ่อนยาวสีขาวขวางหน้าอยู่ นั่งลง ก้มหัว หันคอไปทางซ้าย เงยขึ้น แล้วจะเจอไขปริศนาแอบซ่อนอยู่ เอาไขมาเปิดอ่านข้อความข้างใน ช่วยกันคิดจากคำใบ้ที่ว่า สมบัติที่ต้องตามหาคืออะไร

เมื่อรู้คำตอบแล้ว จงเดินไปหาคุณครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 เข้าไปบอกชื่อกลุ่มของนักเรียนและบอกคำตอบที่นักเรียนคิดได้ ถ้าถูกคุณครูคนนั้นจะบอกที่ซ่อนของสมบัติให้นักเรียนรู้ เมื่อรู้แล้วนักเรียนจงไปตามหาและเอาสมบัติชิ้นนั้นมาให้ได้

ขอให้โชคดี

กลุ่มพยัคฆ์

คำสั่ง นักเรียนทุกคนในกลุ่มจงเดินทางตามวิธีการและเส้นทางที่ครูกำหนด ดังนี้

ยืนที่จุดเริ่มต้นแล้วหันหน้าเข้าหาห้องสมุด ขวาทัน เดินตรงไป 30 ก้าวก็จะเห็น ต้นปาล์มอยู่ทางขวามือ ให้ทำซ้ายหัน เดินตรงต่อไป 45 ก้าว หยุด จะเจอบ้านพักเก่าๆ หลังที่ 1 ซ้ำหน้า ทำขวาทัน เดินตรงไป 3 ก้าว ขวาทันแล้วเดินตรงไปอีก 15 ก้าว ขวาทัน ให้เดินตรงผ่านอุโมงค์ไป 55 ก้าว ซ้ายหัน เดินตรงไป 15 ก้าว ทำขวาทัน เดินตรงไปอีก 25 ก้าว หยุดและกลับหลังหัน เดินตรงไป 25 ก้าว ทำขวาทัน เดินตรงไป อีก 70 ก้าวแล้วซ้ายหัน เดินตรงไป 50 ก้าวแล้วหยุดยืนอยู่กับที่ จะเจอลำโพงขยายเสียง ด้านบนและเห็นม้านั่งหินอ่อนทางขวามือ ทำขวาทัน เดินตรงไป 35 ก้าว ทำซ้ายหัน จะเห็นป้อมเก่าๆ สีเขียวตรงหน้า ให้เดินตรงไปหาป้อมสีเขียวนี้อีก 3 ก้าว หยุดแล้วซ้ายหัน เดินตรงไปอีก 25 ก้าว หยุด ทำขวาทัน นั่งลงจะเจอด้านโถงเล็กๆ ตรงหน้า ให้มองตรง เข้าไปในพุ่มไม้ที่นี่ก็จะเจอไขปริศนา เอาไขมาเปิดอ่านข้อความข้างใน ช่วยกันคิดจาก คำใบ้ที่ว่า สมบัติที่ต้องตามหาคืออะไร

เมื่อรู้คำตอบแล้ว จงเดินไปหาคุณครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 / 2 เข้าไปบอกชื่อกลุ่ม ของนักเรียนและบอกคำตอบที่นักเรียนคิดได้ ถ้าถูกคุณครูนั่นจะบอกที่ซ่อนของสมบัติให้ นักเรียนรู้ เมื่อรู้แล้วนักเรียนจงไปตามหาและเอาสมบัติชิ้นนั้นมาให้ได้

ขอให้โชคดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มกระเรียนขาว

คำสั่ง นักเรียนทุกคนในกลุ่มจงเดินทางตามวิธีการและเส้นทางที่ครูกำหนด ดังนี้

ยืนที่จุดเริ่มต้นแล้วหันหลังให้ห้องสมุด ขวาทัน เดินตรงไป 15 ก้าว หยุดและทำซ่ายหัน เดินตรงไป 60 ก้าว หยุดยืนอยู่กับที่แล้วหันเฉพาะหน้าไปมองทางขวามือก็ จะเห็นรูปปั้นรัชกาลที่ 9 หลังจากนั้นทำขวาทัน เดินตรงไป 25 ก้าว ซ่ายหัน แล้วเดินตรงไป 30 ก้าว ทำซ่ายหันอีกครั้งแล้วเดินตรงไปอีก 20 ก้าว หยุด ขวาทัน เดินตรงไป อีก 20 ก้าว ขวาทัน จะเห็นศาลพระภูมิอยู่ตรงหน้า ให้กลับหลังหัน เดินตรงไป 40 ก้าว หยุดทำซ่ายหัน เดินตรงไปอีก 13 ก้าว ซ่ายหันแล้วเดินไปอีก 35 ก้าว หยุด ทำขวาทัน เดินต่อไป 15 ก้าว ทำซ่ายหันแล้วจะเห็นพระพุทธรูปองค์ใหญ่ ให้เดินตรงไปหาพระพุทธรูป 5 ก้าว หยุด ซ่ายหัน เดินตรงไป 30 ก้าว หยุดและทำซ่ายหัน อีกครั้ง เดินตรงไปอีก 50 ก้าว ขวาทันแล้วจะมองเห็นต้นแสงจันทร์ต้นใหญ่ ให้เดินตรงไป 5 ก้าว หยุดและนั่งลงจะมองเห็นต้นข่อยตัดอยู่ตรงหน้า เงยหน้าขึ้นไปเล็กน้อย ก็จะเจอไขปริศนา เอาไขมาเปิดอ่านข้อความข้างใน ช่วยกันคิดจากคำใบ้ที่ว่า สมบัติที่ต้องตามหาคืออะไร

เมื่อรู้คำตอบแล้วจงเดินไปหาคุณครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 เข้าไปบอกชื่อกลุ่ม ของนักเรียนและบอกคำตอบที่นักเรียนคิดได้ ถ้าถูกคุณครูคนนั้นจะบอกที่ซ่อนของสมบัติ ให้นักเรียนรู้ เมื่อรู้แล้วนักเรียนจงไปตามหาและเอาสมบัติชิ้นนั้นมาให้ได้

สถาบันวิทยบริการ

ขอให้โชคดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มพญาเหยี่ยว

คำสั่ง นักเรียนทุกคนในกลุ่มจงเดินทางตามวิธีการและเส้นทางที่ครูกำหนด ดังนี้

ยืนที่จุดเริ่มต้นแล้วหันหลังให้ห้องสมุด เดินตรงไปข้างหน้า 5 ก้าว หยุดและทำ
 ซ้ายหัน เดินตรงไป 30 ก้าว ซ้ายหัน เดินตรงไปอีก 45 ก้าว หยุดและจะเห็นบ้านพัก
 เก่าๆ หลังที่ 1 ตรงหน้า ทำขวาหัน เดินไป 2 ก้าว หยุดแล้วขวาหัน เดินตรงไป 25 ก้าว
 หยุดแล้วทำซ้ายหัน จะมองเห็นบึงน้ำเล็กๆ ข้างหน้าให้ทำขวาหัน เดินตรงไป 20 ก้าว
 ขวาหัน เดินไปอีก 60 ก้าว ขวาหันแล้วเดินตรงไป 15 ก้าว จะเจอบึงน้ำที่มีรูปปั้น
 ผู้หญิงตัดดอกไม้สีแดง ให้ทำขวาหัน เดินตรงไป 5 ก้าว ขวาหันแล้วเดินตรงไปอีก
 25 ก้าว หยุดอยู่กับที่แล้วทำซ้ายหัน เดินตรงไป 8 ก้าว หยุด จะมองเห็นต้นปาล์มสูงๆ
 ขวางหน้า ให้นั่งลง เงยหน้าขึ้นไปก็จะเจอไขปริศนา เอาไขมาเปิดอ่านข้อความข้างใน
 ช่วยกันคิดจากคำใบ้ที่ว่า สมบัติที่ต้องตามหาคืออะไร

เมื่อรู้คำตอบแล้วจงเดินไปหาคุณครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 เข้าไปบอกชื่อกลุ่มของ
 นักเรียนและบอกคำตอบที่นักเรียนคิดได้ ถ้าถูกคุณครูนั่นจะบอกที่ซ่อนของสมบัติให้
 นักเรียนรู้ เมื่อรู้แล้วนักเรียนจงไปตามหาและเอาสมบัติชิ้นนั้นมาให้ได้

ขอให้โชคดี

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มพญาอินทรี

คำสั่ง นักเรียนทุกคนในกลุ่มจงเดินทางตามวิธีการและเส้นทางที่ครูกำหนด ดังนี้

ยืนที่จุดเริ่มต้นแล้วหันหน้าเข้าหาห้องสมุด ซ้ายหัน เดินตรงไป 20 ก้าวแล้วหยุด ซ้ายหัน เดินไป 20 ก้าว ขวาหันแล้วเดินถอยหลังไป 20 ก้าว หยุดแล้วทำซ้ายหัน เดินตรงไป 50 ก้าว จะเห็นเสาธงทางขวามือ ให้เดินวนรอบเสาธง 1 รอบแล้วให้พากัน เดินไปหยุดที่หน้าพระพุทธรูปองค์ใหญ่สีเหลืองทอง ให้ยืนหันหน้าเข้าหาพระพุทธรูป มองตรงไปหลังพระพุทธรูปจะมองเห็นต้นชบาที่มีดอกสีแดง ให้เดินเข้าไปหาต้นชบานั่งลงที่ใต้ต้นชบา เงยหน้าขึ้นมองจะเจอไขปริศนา เอาไขมาเปิดอ่านข้อความข้างใน ช่วยกันคิดจากคำใบ้ที่ว่า สมบัติที่ต้องตามหาคืออะไร

เมื่อรู้คำตอบแล้วจงเดินไปหาคุณครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 เข้าไปบอกชื่อกลุ่มของนักเรียนและบอกคำตอบที่นักเรียนคิดได้ ถ้าถูกคุณครูคนนั้นจะบอกที่ซ่อนของสมบัติให้นักเรียนรู้ เมื่อรู้แล้วนักเรียนจงไปตามหาและเอาสมบัติชิ้นนั้นมาให้ได้

ขอให้โชคดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มจงอางผยอง

คำสั่ง นักเรียนทุกคนในกลุ่มจงเดินทางตามวิธีการและเส้นทางที่ครูกำหนด ดังนี้

ยืนที่จุดเริ่มต้นแล้วหันหน้าเข้าหาห้องสมุด ซ้ายหัน เดินตรงไป 25 ก้าว ซ้ายหัน แล้วเดินต่อไป 15 ก้าว จะเห็นบึงน้ำเล็กๆ ตรงหน้า แล้วทำซ้ายหัน เดินตรงไป 10 ก้าว ซ้ายหัน เดินถอยหลังไป 27 ก้าว หยุดแล้วทำซ้ายหัน เดินตรงไปอีก 25 ก้าว หยุด ซ้ายหัน จะมองเห็นบ่อน้ำอยู่ตรงหน้า ให้ทำขวาหัน เดินตรงไป 40 ก้าว ขวาหัน เดินตรงไป 20 ก้าว หยุดแล้วทำซ้ายหัน เดินตรงไป 10 ก้าว หยุด ขวาหัน จะพบก้อนหินใหญ่ๆ ที่โบกปูนติดกันหลายๆ ก้อนจนดูเหมือนกำแพงหิน ให้นั่งลง มองตรงไปข้างหน้าจะพบพุ่มไม้เล็กๆ ซึ่งมีดอกสีม่วงๆ มองตรงเข้าไปในพุ่มไม้นี้ก็จะเจอไขปริศนา เอาไขมาเปิดอ่านข้อความข้างใน ช่วยกันคิดจากคำใบ้ที่ว่า สมบัติที่ต้องตามหาคืออะไร

เมื่อรู้คำตอบแล้วจงเดินไปหาคุณครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 เข้าไปบอกชื่อกลุ่มของนักเรียนและบอกคำตอบที่นักเรียนคิดได้ ถ้าถูกคุณครูคนนั้นจะบอกที่ซ่อนของสมบัติให้นักเรียนรู้ เมื่อรู้แล้วนักเรียนจงไปตามหาและเอาสมบัติชิ้นนั้นมาให้ได้

ขอให้โชคดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผ่นคำใบ้ที่ซ่อนอยู่ในไขปริศนา

คำใบ้ของกลุ่มราชสีห์

สิ่งของชิ้นนี้ เป็นของที่ผู้หญิงชอบมาก โดยเฉพาะเด็กๆ มันทำด้วยผ้านุ่มๆ ตัดเย็บ และมาประกอบเข้าเป็นรูปร่างน่ารักๆ มีหลายขนาดตามรูปแบบที่คนชื่นชอบ เด็กๆ มักจะถือหรืออุ้มมันไว้ บางคนก็นำไปวางไว้ที่เตียงนอน และกอดมันเวลาเข้านอน

คำใบ้ของกลุ่มพยัคฆ์

สิ่งของชิ้นนี้ มีรูปทรงสวยงาม ราคาแพง บางคนเอาไว้ในตัวโชว์เพื่อประดับบ้าน แต่บางคนก็นำมาเล่น แค่เอามือไปบิดไขลาน มันก็จะส่งเสียงเพลงไพเราะ และตุ๊กตาที่อยู่ข้างบนก็จะหมุนตัวให้เราดู

คำใบ้ของกลุ่มกระเรียนขาว

สิ่งของชิ้นนี้ เป็นของใช้อย่างหนึ่ง ส่วนใหญ่ผู้หญิงที่โตแล้วชอบใช้ เอาไว้ใส่ของต่างๆ เช่น เงิน เครื่องสำอาง กระดาษชำระ ปากกา และนำมันมาแขวนไว้บนป่าและติดตัวออกมาจากบ้านทุกๆวัน

คำใบ้ของกลุ่มพญาเหยี่ยว

สิ่งของชิ้นนี้ เป็นของมีค่า คนส่วนใหญ่พกติดตัวตลอดเวลา ที่ข้อมือขวาหรือซ้าย เมื่อไหร่ที่มองมา ก็ารู้เวลาได้ทันที

คำใบ้ของกลุ่มพญาอินทรี

สิ่งของชิ้นนี้ เป็นของใช้ ทำจากผ้านุ่มๆ บางคนชอบแบบหนาๆ แต่บางคนชอบแบบบางๆ มีหลากหลายสีให้เลือกตามความชอบ เมื่อถึงหน้าหนาวอากาศเย็น จะนำมันมาพันไว้ให้ความอบอุ่นที่ลำคอ

คำใบ้ของกลุ่มจางผยอง

สิ่งของชิ้นนี้ เป็นของมีค่า เป็นของประดับที่ผู้หญิงชอบใช้ แต่ถ้าออกแบบมาแบบเรียบๆ ผู้ชายก็สามารถใช้ได้ แต่ส่วนใหญ่ที่พบจะเห็นว่าผู้หญิงชอบใช้มากกว่า บางคนก็ใส่มันไปงานเลี้ยง ง่ายๆ แค่เอามันมาสวมไว้ที่คอ

คำเฉลย สมบัติที่แต่ละกลุ่มต้องไปค้นหา

เก็บไว้ที่คุณครูที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ฟังคำตอบจากนักเรียนแต่ละกลุ่ม

คำตอบ สำหรับกลุ่มราชสีห์ คือ ตุ๊กตา

- ครูบอกที่ซ่อนของสมบัติให้นักเรียนกลุ่มราชสีห์รู้ว่า ตุ๊กตาจะอยู่ในช่องกระดาษสีน้ำตาล ซึ่งเขาแอบซ่อนไว้ในห้อง ป. 3 / 1 ให้ถามนักเรียนในห้องนั้นดู แล้วเขาจะหยิบเอามาให้นักเรียนเอง

คำตอบ สำหรับกลุ่มพยัคฆ์ คือ กล้องดนตรี / ตุ๊กตาไขลาน

- ครูบอกที่ซ่อนของสมบัติให้นักเรียนกลุ่มพยัคฆ์รู้ว่า กล้องดนตรีจะอยู่ในช่องกระดาษสีน้ำตาล ซึ่งเขาแอบซ่อนไว้ในห้อง ป. 3 / 2 ให้ถามนักเรียนในห้องนั้นดู แล้วเขาจะหยิบเอามาให้นักเรียนเอง

คำตอบ สำหรับกลุ่มกระเรียนขาว คือ กระเป๋าทึบ / กระเป๋าสะพาย

- ครูบอกที่ซ่อนของสมบัติให้นักเรียนกลุ่มกระเรียนขาวรู้ว่า กระเป๋าทึบจะอยู่ในช่องกระดาษสีน้ำตาล ซึ่งเขาแอบซ่อนไว้ในห้อง ป. 2 / 1 ให้ถามนักเรียนในห้องนั้นดู แล้วเขาจะหยิบเอามาให้นักเรียนเอง

คำตอบ สำหรับกลุ่มพญาเหยี่ยว คือ นาฬิกาข้อมือ / นาฬิกา

- ครูบอกที่ซ่อนของสมบัติให้นักเรียนกลุ่มพญาเหยี่ยวรู้ว่า นาฬิกาจะอยู่ในช่องกระดาษสีน้ำตาล ซึ่งเขาแอบซ่อนไว้ในห้อง ป. 1 / 2 ให้ถามนักเรียนในห้องนั้นดู แล้วเขาจะหยิบเอามาให้นักเรียนเอง

คำตอบ สำหรับกลุ่มพญาอินทรี คือ ผ้าพันคอ

- ครูบอกที่ซ่อนของสมบัติให้นักเรียนกลุ่มพญาอินทรีรู้ว่า ผ้าพันคอจะอยู่ในช่องกระดาษสีน้ำตาล ซึ่งเขาแอบซ่อนไว้ในห้อง ป. 2 / 2 ให้ถามนักเรียนในห้องนั้นดู แล้วเขาจะหยิบเอามาให้นักเรียนเอง

คำตอบ สำหรับกลุ่มจิ้งจอกผยอง คือ สร้อยคอ

- ครูบอกที่ซ่อนของสมบัติให้นักเรียนกลุ่มจิ้งจอกผยองรู้ว่า สร้อยคอจะอยู่ในช่องกระดาษสีน้ำตาล ซึ่งเขาแอบซ่อนไว้ในห้อง ป. 1 / 1 ให้ถามนักเรียนในห้องนั้นดู แล้วเขาจะหยิบเอามาให้นักเรียนเอง

หน่วยที่ 3 น้ำเอ๋ย น้ำใจ

เรื่อง การไม่แสดงท่าที่รังเกียจผู้อื่น แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เทวดาจำแลง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลาสอน 1 ชั่วโมง 30 นาที

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้ต้องการให้นักเรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าของคน ซึ่งสถานการณ์ที่จัดขึ้นจะทำให้ นักเรียนได้รู้ว่า คนที่ดูต่ำต้อย คนที่ทุกข์ คนรังเกียจบางครั้งก็สามารถช่วยทำประโยชน์ได้ และยัง ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจในความคิดความรู้สึกของคนที่ไม่เคยยอมรับ

จุดมุ่งหมาย

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป
 - เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของคน รวมทั้งผลเสียของการแสดงท่าที่ รังเกียจผู้อื่น
2. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
 - นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับคุณค่าของคน และผลเสียที่เกิดขึ้นจากการแสดง ท่าที่รังเกียจผู้อื่นได้

แนวคิด

ในการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อมต้องพบกับบุคคลหลายประเภท อาจมีทั้งคนที่เรียนเก่ง เรียนอ่อน คนที่เป็นที่ชื่นชอบและคนที่ไม่เป็นที่ต้องการของผู้อื่น แต่อย่างไรก็ตามบุคคลทุกคน ย่อมมีคุณค่าในตัวเอง มีความรู้ความสามารถและความถนัดที่แตกต่างกัน บุคคลที่ผู้อื่นรังเกียจ ไม่ยอมรับนั้นหากได้รับความเป็นมิตรและได้รับโอกาสก็อาจทำประโยชน์หรือช่วยเหลืองานของ กลุ่มได้ และถ้าสมาชิกในกลุ่มแสดงท่าทางรังเกียจ ดูหมิ่น ไม่พอใจกัน ก็จะเกิดผลเสียต่อ มิตรภาพระหว่างกันอันจะนำไปสู่ปัญหาอุปสรรคและความล้มเหลวในการทำงานร่วมกันได้

สื่อ

1. อุปกรณ์การแต่งตัวของตัวแทนนักเรียน ดังนี้
 - ตำรวจ ได้แก่ ปืนกระดาดแบบสั้น กระดาดพับเป็นหมวกตำรวจ
 - ทหาร ได้แก่ ปืนกระดาดแบบยาว หมวกลูกเสือสามัญ
 - นักสืบ ได้แก่ หมวกนักสืบ แว่นขยาย

- พอค้า ได้แก่ สร้อยคอ สมุดบัญชี พัดกระดาษ

- ขอทาน ได้แก่ อายเซโดสีน้ำตาลสำหรับป้ายหน้า ถุงพลาสติกสีดำตัดริ้วๆ เป็นเส้น

2. บัตรคำสั่ง 5 ใบ ดังนี้

- สำหรับตำรวจ เขียนว่า ให้นักเรียนเดินนำหน้าเพื่อนๆ ที่เลือกนักเรียนเป็นผู้ช่วยไปในทิศทางดังนี้... เดินวนรอบอาคารห้องสมุด 2 รอบ แล้วเดินตรงไปที่โรงอาหาร เดินเวียนรอบโรงอาหาร 1 รอบ แล้วเดินไปหยุดค้นหายาวิเศษกันที่บริเวณแท่นพระพุทธรูปบูชาสี่เหลี่ยมทอง...

- สำหรับทหาร เขียนว่า ให้นักเรียนเดินนำหน้าเพื่อนๆ ที่เลือกนักเรียนเป็นผู้ช่วยไปในทิศทางดังนี้... เดินวนรอบอาคารเรียน ป. 4 จำนวน 2 รอบ แล้วเดินให้ผ่านหน้าห้องพัสดุ ผ่านหน้าห้องผู้อำนวยการโรงเรียน ตรงไปเรื่อยๆ แล้วไปหยุดที่ลานม้านั่งหินอ่อนข้างๆ พระแท่นพุทธรูปสี่เหลี่ยมทอง และช่วยกันค้นหายาวิเศษตรงบริเวณนั้น

- สำหรับนักสืบ เขียนว่า ให้นักเรียนเดินนำหน้าเพื่อนๆ ที่เลือกนักเรียนเป็นผู้ช่วยไปในทิศทางดังนี้... เดินไป วนรอบสนามโรงเรียน 1 รอบ เดินมาที่หน้าห้องพัสดุ แล้วเดินตรงไปที่สนามเด็กเล่นหลังอาคารเรียนชั้น ป. 4 เดินวนรอบสนามเด็กเล่นนี้อีก 1 รอบ แล้วหยุดค้นหายาวิเศษที่บริเวณนั้น

- สำหรับพอค้า เขียนว่า ให้นักเรียนเดินนำหน้าเพื่อนๆ ที่เลือกนักเรียนเป็นผู้ช่วยไปในทิศทางดังนี้... เดินไปที่อาคารเรียนชั้น ป.1 เดินวนรอบอาคารหลังนี้ 1 รอบ แล้วพาเดินกลับมาที่สนามหน้าเสาธง เดินวนรอบเสาธง 2 รอบ เดินกลับมาที่หน้าห้องสมุด แล้วหาเพื่อนเดินวนรอบห้องสมุด 1 รอบ ไปหยุดที่สระน้ำเล็กๆ ที่มีรูปปั้นผู้หญิงยืนอยู่ ช่วยกันค้นหายาวิเศษที่ตรงบริเวณนั้น

- สำหรับขอทาน เขียนว่า ให้นักเรียนเดินนำหน้าเพื่อนๆ ที่เลือกนักเรียนเป็นผู้ช่วยไปในทิศทางดังนี้... เดินวนรอบห้องสมุด 1 รอบ แล้วเดินไปที่เสาธง เดินวนรอบเสาธงอีก 1 รอบ หลังจากนั้นเดินไปหาคุณครูที่ห้อง ป. 2 / 2 บอกคุณครูว่า นักเรียนมาขอยาวิเศษ เสร็จแล้วเดินกลับมาหาครูที่จุดนัดพบตรงหน้าห้องสมุด

3. นกหวีดให้สัญญาณ / นาฬิกาจับเวลา

4. บัตรเลข 1-5 สำหรับจับฉลาก

5. ป้ายกระดาษแข็ง เขียนคำว่า ยาวิเศษ

6. เนื้อเรื่องเกี่ยวกับ การตามหายาวิเศษ

7. นิทานกลับหัว เรื่อง ฉันท เธอ (2 เรื่อง ผสาน 2 มุมมอง)

8. แถบประโยคต่างๆ เกี่ยวกับคุณค่าของคนและการไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่น สำหรับสรุปบทเรียน

9. แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เทวดาจำแลง)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นย้าทวนความรู้

1.1 ครูถามนักเรียนว่า ในการทำกิจกรรมครั้งก่อนๆ นักเรียนได้รับความรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันพูดทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปตั้งแต่การทำกิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-9

1.2 ให้นักเรียนช่วยกันบอกครูว่า ได้นำสิ่งที่เรียนรู้เรื่องใดไปใช้ปฏิบัติจริงแล้ว และผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปล่าสุด คือ เรื่อง การพูดให้กำลังใจในยามทุกข์หรือผิดหวัง

1.3 ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่นำความรู้ที่ครูสอนไปใช้ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งให้นักเรียนทุกคนปรบมือชื่นชมและให้กำลังใจกัน

2. ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

2.1 ครูนำเข้าสู่การทำกิจกรรม โดยการเล่าเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวของเศรษฐีแก่ๆ คนหนึ่งที่กำลังตามหาวิเศษให้นักเรียนฟัง

2.2 ครูถามนักเรียนว่า อยากช่วยยายแก่ในเรื่องหรือไม่ และนักเรียนจะช่วยเหลือได้อย่างไร

3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม

3.1 ครูเรียกตัวแทนนักเรียนออกมาหาครู 5 คน โดยครูเลือกเฉพาะนักเรียนที่ครูสังเกตว่าเป็นที่ชื่นชอบและเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนๆ ในห้อง จำนวน 4 คน และเลือกนักเรียนคนที่เรียนอ่อนๆ หรือไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ จำนวน 1 คน แล้วพาแยกไปคุยข้างนอกห้องไม่ให้ นักเรียนในห้องรู้

3.2 ครูมอบหมายให้นักเรียนทั้ง 5 คนแสดงบทบาทสมมติเป็นคนอาชีพต่างๆ เพื่อช่วยนักเรียนที่เหลือในชั้นออกตามหาวิเศษ โดยครูระบุให้นักเรียนที่เรียนอ่อนและไม่เป็นที่ยอมรับจากเพื่อนแสดงเป็นขอทาน พร้อมกับให้นักเรียนแต่งตัวในชุดที่ครูเตรียมไว้ ครูชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่าเมื่อถึงการทำกิจกรรมให้นักเรียนเดินนำพาเพื่อนๆ ไปตามหาวิเศษในทิศทางที่บอกไว้ในบัตรคำสั่งทิศทางการเดินทาง และให้นักเรียนเดินนำหน้าเพื่อนไปเองโดยไม่ต้องบอกหรือพยายามพูดอะไรทั้งนั้น รวมทั้งไม่ให้เพื่อนในกลุ่มเห็นบัตรคำสั่งการเดินทางด้วย

3.3 ครูแบ่งนักเรียนที่เหลือออกเป็น 5 กลุ่ม (กลุ่มละ 5 คน) โดยให้นักเรียนเลือกสมาชิกกันเองอย่างอิสระ ซึ่งในตอนแรกครูขอให้นักเรียนอาสาเป็นลูกบุญธรรมของยายมณี 5 คน แล้วให้ทั้ง 5 คนนี้ได้ผลัดกันเรียกชื่อเพื่อนที่เหลือในห้องมาเป็นสมาชิกกลุ่มคนที่ละคนจนหมดสมาชิกในห้อง แล้วมานั่งเข้าแถวตอนลึกเรียงหนึ่งตามกลุ่มของตนให้เรียบร้อย

3.4 ครูให้นักเรียนทั้งห้องได้พบกับผู้ช่วยเหลือในการตามหาวิเศษทั้ง 5 คน แล้วให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาจับฉลากหมายเลข 1-5 กลุ่มไหนจับฉลากได้หมายเลข 1 ก็มีสิทธิ์เลือกผู้ช่วย

ก่อนตามลำดับ หลังจากนั้นครูจึงมอบบัตรคำสั่งทิศทางการเดินทางให้นักเรียนที่แสดงบทบาทเป็น
ผู้อ่านนำทางทั้ง 5 คน

3.5 เมื่อทุกกลุ่มเลือกผู้ช่วยจากอาชีพต่างๆ ได้แล้ว ครูพานักเรียนออกไปที่ลานกว้างหน้า
ห้องสมุดแล้วบอกนักเรียนให้รู้่านักเรียนมีเวลาในการทำกิจกรรมนี้ 10 นาที หลังจากนั้นครูเป่า
นกหวีดให้สัญญาณเล่นเกม

3.6 เมื่อหมดเวลาที่กำหนด ครูเป่านกหวีดให้สัญญาณแล้วเรียกนักเรียนกลับมารวมตัวกัน
ในห้องเรียน

4. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

4.1 ครูถามนักเรียนว่า ผู้ช่วยคนใดที่สามารถพานักเรียนไปตามหาวิเศษได้สำเร็จ แล้วครู
อ่านเนื้อเรื่องในตอนจบให้นักเรียนฟัง ว่าจริงๆ แล้วขอทานคนนี้ คือ เทวดาที่จำแลงแปลงตัวลงมา
ทดสอบจิตใจคน และช่วยเหลือคนที่มีจิตใจดีตามหาสิ่งที่ต้องการได้

4.2 ให้นักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้เลือกขอทานช่วยกันอภิปรายว่า ในตอนแรกที่ครูเปิดโอกาสให้เลือก
ผู้ช่วยนำทาง เพราะเหตุใดนักเรียนจึงไม่เลือกเพื่อนคนนั้นมาเป็นผู้ช่วย

4.3 ครูนำการอภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าของคน

4.4 ให้นักเรียนที่เป็นขอทานได้พูดแสดงความรู้สึกถึงตอนที่เพื่อนไม่เลือกตนเข้ากลุ่มหรือ
แม้กระทั่งเพื่อนแสดงท่าทีรังเกียจตน รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ไม่มีใครเรียกชวนเข้ากลุ่มเมื่อ
ครูให้แบ่งกลุ่มกันเองอย่างอิสระได้พูดแสดงความรู้สึกด้วย

4.5 ครูถามนักเรียนว่า ในชีวิตประจำวันของนักเรียนที่ผ่านมา ใครเคยรังเกียจเพื่อนไม่ยอม
ให้เพื่อนเข้ากลุ่มบ้าง เพราะเหตุใด และใครเคยไม่ได้รับการต้อนรับจากเพื่อนในกลุ่ม นักเรียนรู้สึก
อย่างไร และได้ปรับปรุงตัวหรือไม่อย่างไรให้เพื่อนๆ ยอมรับตน ให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องเพื่อเป็น
การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

4.6 ให้นักเรียนทุกคนร่วมกันอภิปรายถึงความรู้สึกของตนถ้ามีใครมาแสดงท่าทีรังเกียจ และ
ยอมรับให้เข้ากลุ่มด้วยว่านักเรียนจะมีความรู้สึกและมีความคิดต่อเพื่อนพวกนั้นอย่างไร

4.7 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงผลเสียหรือผลกระทบต่อการทำงานกลุ่มเมื่อมีใครในกลุ่มเกิด
การรังเกียจและไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน

4.8 ครูเปิดหนังสือนิทานกลับหัว เรื่อง ฉันท เธอ ซึ่งเป็นนิทานผสานสองมุมมอง เกี่ยวกับคน
เก่งและไม่เก่ง แล้วเล่าให้นักเรียนฟัง หลังจากนั้นจึงพูดคุยกันถึงเรื่องราวในนิทานที่เกี่ยวข้องกับ
ข้อดีของคนที่ไม่เก่ง คิดว่าเรียนไม่เก่ง

5. ขั้นสรุปความรู้

5.1 นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน และต่อแถบประโยคต่างๆ ที่ครูแจกให้เกี่ยวกับคุณค่าของคนและการไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่นบนกระดานดำให้มีเนื้อความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อสรุปบทเรียนอีกครั้ง แล้วอ่านออกเสียงพร้อมกัน ดังนี้

ในการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อมต้องพบกับบุคคลหลายประเภท อาจมีทั้งคนที่เรียนเก่งเรียนอ่อน คนที่เป็นที่ชื่นชอบและคนที่ไม่เป็นที่ต้องการของผู้อื่น แต่อย่างไรก็ตามบุคคลทุกคนย่อมมีคุณค่าในตัวเอง มีความรู้ความสามารถและความถนัดที่แตกต่างกัน บุคคลที่ผู้อื่นรังเกียจไม่ยอมรับนั้นหากได้รับความเป็นมิตรและได้รับโอกาสก็อาจทำประโยชน์หรือช่วยเหลืองานของกลุ่มได้ และถ้าสมาชิกในกลุ่มแสดงท่าทางรังเกียจ ดูหมิ่น ไม่พอใจกัน ก็จะเกิดผลเสียต่อมิตรภาพระหว่างกันอันจะนำไปสู่ปัญหาอุปสรรคและความล้มเหลวในการทำงานร่วมกันได้

6. ขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้

6.1 ครูถามนักเรียนว่า ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับคุณค่าของคนและการไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้อื่นในวันนี้ นักเรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

6.2 ครูกล่าวย้าว่า ขอให้นักเรียนได้นำความรู้ ข้อคิดต่างๆ ที่ได้รับไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผลดีต่อตนเอง

6.3 ครูแจกแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เทวดาจำแลง) ให้นักเรียนทุกคน เพื่อตรวจสอบความรู้สึกความคิดเห็น ข้อคิดที่ได้รับ และแนวทางการปฏิบัติตนของนักเรียนที่จะนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักเรียน
- สังเกตความถูกต้องในการตอบคำถามและการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
- ตรวจสอบคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียน

กิจกรรมเสนอแนะ

- ครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นอย่างดี รู้ว่านักเรียนคนใดที่เพื่อนๆ ในห้องชื่นชอบ ให้การยอมรับ และนักเรียนคนใดที่เพื่อนๆ ในห้องไม่ค่อยให้การยอมรับ แล้วเลือกให้มารับบทบาทในการแสดงเป็นผู้ช่วยให้เหมาะสม
- ครูต้องระวังไม่ให้นักเรียนตัวแทนทั้ง 5 คนพูดคุยกันถึงข้อความในบัตรคำสั่งหรือได้รับทราบข้อมูลในบัตรคำสั่งของคนอื่น และไม่ทำให้นักเรียนที่แสดงเป็นตำรวจ ทหาร นักสืบและพ่อค้ารู้ว่าพวกตนถูกกำหนดให้ไม่สามารถพาเพื่อนๆ ในกลุ่มไปหายาวิเศษได้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนนำไปพูดบอกเพื่อนๆ ในกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการตามหายาวิเศษ

ยาวิเศษ

ณ หมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่ง ยังมีครอบครัวของยายแก่คนหนึ่ง ชื่อว่า ยายมณี ยายคนนี้มีฐานะที่เรียกว่าร่ำรวยที่สุดในหมู่บ้าน ในสมัยที่ยายมณียังสาวนั้นแกไม่ได้แต่งงานมีครอบครัว ด้วยความที่มีฐานะดีจึงมีหนุ่มๆ มากหน้าหลายตามาให้เลือกมากมาย แต่ยายมณีก็ไม่สนใจใครเพราะเห็นว่าผู้ชายพวกนั้นเข้ามาเพื่อหวังสมบัติของแก ยายมณีจึงหาเด็กๆ มาเลี้ยงไว้ 5 คน โดยหวังว่าเด็กพวกนี้เมื่อเติบโต ขึ้นจะได้ช่วยดูแลเลี้ยงดูแกในยามแก่เฒ่า

วันเวลาผ่านไปจนเด็กทั้ง 5 คนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ วันหนึ่งยายมณีป่วยหนัก ล้มป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ หมอยาประจำหมู่บ้านมาช่วยตรวจอาการดูก็ส่ายหน้าเพราะไม่รู้ว่ายายมณีเป็นโรคอะไรกันแน่ หมอยาบอกให้คนทั้ง 5 รู้ว่า อีกไม่นานยายมณีต้องเสียชีวิตแน่ทั้ง 5 คนพอได้รับฟังคำพูดจากหมอยาก็ตกใจ ถ้ามหมอว่า มีวิธีใดช่วยยายมณีได้บ้าง หมอยาผู้เชี่ยวชาญและรอบรู้เรื่องยากก็นั่งคิดอยู่พักใหญ่แล้วตอบว่า มีอยู่วิธีเดียวคือต้องตามหาตัวยาวิเศษมารักษา แต่ตัวยาวิเศษนี้เป็นพืชที่หายากและจะขึ้นเฉพาะในป่าลึกบนเขา ซึ่งหนทางไปขึ้นเขานั้นอันตรายมากเต็มไปด้วยสัตว์ร้ายและภูตผีปีศาจ อีกทั้งตัวยาวิเศษนี้เมื่อถอนมันขึ้นมาจากดินแล้วต้องนำมาใช้ภายใน 3 วันเท่านั้น มิเช่นนั้นตัวยาก็เสื่อมสภาพใช้ไม่ได้ผลอีก ทุกคนปรึกษากันว่าจะแย่งย้ายกันออกตามหายาวิเศษนั้นเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณ ของยายมณีที่ชุบเลี้ยงตนมา ยายมณีพอรู้เรื่องก็ซาบซึ้ง กล่าวขอบใจทุกคนและบอกทั้ง 5 คนว่า หากใครสามารถนำยาวิเศษมารักษาได้จะมอบสมบัติที่มีให้คนๆ นั้นครึ่งหนึ่งด้วยทั้ง 5 คนจึงป่าวประกาศแจ้งข่าวให้ชาวบ้านเพื่อนฝูงรู้เพื่อร่วมออกเดินทางด้วยกัน

เมื่อถึงวันเดินทาง ขณะที่ ทั้ง 5 คนจะแย่งย้ายกันออกเดินทางนั้น จู่ๆ ก็มีคนลึกลับ 5 คน ออกมาแสดงตัวเพื่ออาสาเป็นผู้ช่วยนำทางไปตามหายาวิเศษ 5 คนนั้น คือ ตำรวจ ทหาร นักสืบ ขอทาน และพ่อค้า

(ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันเอง 5 กลุ่ม แล้วเลือกผู้ช่วยนำทางตามหายาวิเศษ)

(เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมสำเร็จแล้ว ครูอ่านเนื้อเรื่องต่อจากตอนต้นให้นักเรียนฟัง)

ความจริงในการตามหายาวิเศษครั้งนี้ เป็นที่ล่องรู้ของเหล่าปีศาจทั้งหลาย จึงพากันมาแปลงตัวเป็นผู้เสนอแนะทางในคราบของตำรวจ ทหาร นักสืบและพ่อค้า เพื่อหวังจับคนในหมู่บ้านกินเป็นอาหาร เทวดาที่อยู่ดูแลรักษาประจำป่าเขาแห่งนี้รู้เข้าจึงคิดช่วยเหลือนำทางไปหายาวิเศษเช่นกันและเพื่อเป็นการลองใจคนว่า คนใดที่มีจิตใจดีงาม ไม่รังเกียจเด็ดขันธ์คนที่ดูต่ำต้อยกว่า จึงได้จำแลงแปลงตัวลงมาเป็นขอทานและเสนอตัวเป็นผู้ช่วยตามหายาวิเศษอีกคน จนกระทั่งสามารถนำทางไปหายาวิเศษมาได้สำเร็จ

แล้วตอนนี้เทวดาองค์นี้ ก็รู้แล้วว่า....ใครเป็นคนที่รู้จักเห็นคุณค่าของผู้อื่น ไม่รังเกียจคนที่ต่ำต้อยกว่าหรือคนที่ดูแล้วว่าไม่น่าจะช่วยเหลืออะไรใครได้ ดังกล่าว.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 4 เด็กรุ่นใหม่ กล้าแสดงออก

เรื่อง การพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 โคนัน ยอดนักสืบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลาสอน 1 ชั่วโมง 30 นาที

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้ต้องการให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตนเอง จะทำให้เกิดผลดีอย่างไรต่อการทำงานร่วมกัน

จุดมุ่งหมาย

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป
 - เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตนเอง
2. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
 - นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับผลดีของการพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตนเอง และผลเสียของการไม่ยอมพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นของตนเองในการทำงานร่วมกันได้

แนวคิด

ในการทำงานร่วมกัน สมาชิกทุกคนควรมีส่วนร่วมในการพูดให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพิจารณาปัญหาและการดำเนินงานของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น หากสมาชิกคนใดขาดความมั่นใจ ไม่กล้าที่จะพูดให้ข้อมูล หรือแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองต่อกลุ่มแล้ว อาจทำให้กลุ่มขาดข้อมูลหรือแนวคิดดีๆ ในการดำเนินงาน ซึ่งอาจส่งผลให้ผลงานหรือการดำเนินงานนั้นขาดประสิทธิภาพได้

สื่อ

1. เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการสืบคดีฆาตกรรม 1 เรื่อง แบ่งเป็น 2 แบบ คือ
 - แบบที่ 1 เป็นการบรรยายเหตุการณ์ฆาตกรรมอย่างคร่าวๆ จำนวน 24 แผ่น
 - แบบที่ 2 เป็นการบรรยายเหตุการณ์ฆาตกรรมอย่างละเอียด จำนวน 6 แผ่น
2. คำถามเกี่ยวกับการฆาตกรรม (จำนวน 10 ข้อ) 6 แผ่น

3. นกหวีดให้สัญญาณ / นาฬิกาจับเวลา
4. บัตรคำสั่ง จำนวน 2 ชุด ดังนี้
 - ชุดที่ 1 สำหรับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่รับรู้เรื่องราวฆาตกรรมโดยละเอียด (จำนวน 6 คน) โดยแบ่งคำสั่งเป็น 2 ลักษณะ คือ แบบที่อนุญาตให้นักเรียนพูด ข้อมูลต่างๆ ที่รู้มา กับแบบที่ไม่อนุญาตให้นักเรียนพูดข้อมูลต่างๆ ให้กลุ่มของตนรู้ ดังนี้
 - ให้นักเรียนตั้งใจอ่านเรื่องราวฆาตกรรมที่ครูแจกให้ แล้วพยายามจำข้อมูลต่างๆ ในเรื่องให้ได้ครบถ้วนมากที่สุด เมื่อถึงเวลาที่ครูให้กลุ่มของนักเรียนตอบถาม ขอให้นักเรียนทำ เป็นนิ่งเงียบ ห้ามพูด ห้ามแสดงความคิดเห็น หรือบอกคำตอบให้เพื่อนๆ ในกลุ่มรู้เด็ดขาด... (จำนวน 3 ใบ)
 - ให้นักเรียนตั้งใจอ่านเรื่องราวฆาตกรรมที่ครูแจกให้ แล้วพยายามจำข้อมูลต่างๆ ในเรื่องให้ได้ครบถ้วนมากที่สุด เมื่อถึงเวลาที่ครูให้กลุ่มของนักเรียนตอบถาม ขอให้นักเรียนตอบ คำถามหรือพูดแสดงข้อมูลต่างๆ ที่นักเรียนรู้มาให้เพื่อนๆ รู้ เพื่อให้กลุ่มของนักเรียนสามารถตอบ คำถามได้ถูกต้อง... (จำนวน 3 ใบ)
 - ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียนทั่วไปที่รับรู้เรื่องราวฆาตกรรมเพียงคร่าวๆ
 - ให้นักเรียนตั้งใจอ่านเรื่องราวฆาตกรรมที่ครูแจกให้ แล้วพยายามจำข้อมูลต่างๆ ในเรื่องให้ได้ครบถ้วนมากที่สุด เมื่อถึงเวลาที่ครูให้กลุ่มของนักเรียนตอบถาม ขอให้นักเรียน ช่วยเหลือกันตอบคำถามให้ทันเวลาที่ครูกำหนด... (จำนวน 24 ใบ)
5. บัตรชื่อผลไม้ สำหรับจับฉลาก ได้แก่ มะม่วง มังคุด องุ่น ส้มโอ มะละกอ แตงโม
6. แถบประโยคต่างๆ เกี่ยวกับการพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็น สำหรับสรุปบทเรียน
7. แบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 โคนัน ยอดนักสืบ)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นย้าทวนความรู้

1.1 ครูถามนักเรียนว่า ในการทำกิจกรรมครั้งก่อนๆ นักเรียนได้รับความรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันพูดทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปตั้งแต่การทำกิจกรรมในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-11

1.2 ให้นักเรียนช่วยกันบอกครูว่า ได้นำสิ่งที่เรียนรู้เรื่องใดไปใช้ปฏิบัติจริงแล้ว และผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วที่สุด คือ เรื่อง การอาสาช่วยเหลืองานของส่วนรวม

1.3 ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่นำความรู้ที่ครูสอนไปใช้ปฏิบัติจริง พร้อมทั้งให้นักเรียนทุกคน ปรบมือชื่นชมและให้กำลังใจกัน

2. ชั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

2.1 ครูและนักเรียนร่วมพูดคุยเกี่ยวกับภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องโคนัน ยอดนักสืบว่านักเรียนรู้จักตัวการ์ตูนนี้หรือไม่ และนักเรียนชอบตัวการ์ตูนนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2 ครูถามนักเรียนว่า ถ้าวันนี้ครูให้นักเรียนเป็นโคนัน นักเรียนจะช่วยครูสืบหาฆาตกรในคดีฆาตกรรมเรื่องหนึ่งได้หรือไม่

3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม

3.1 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 6 กลุ่ม (กลุ่มละ 5 คน) โดยออกมาจับฉลากบัตรชื่อผลไม้จากครุคนละ 1 ใบ เมื่อครบทุกคนแล้วให้นักเรียนนั่งประจำที่ตามกลุ่มของตนให้เรียบร้อย

3.2 ครูให้นักเรียนออกมาหาครูที่ละกลุ่ม แล้วครูแจกเนื้อเรื่องของคดีฆาตกรรมให้นักเรียน พร้อมทั้งแนบบัตรคำสั่งไปด้วย โดยในขณะที่นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาเข้าแถวรับเนื้อเรื่องและบัตรคำสั่งนั้น ครูต้องคอยสังเกตและคัดเลือกนักเรียนเป้าหมาย 1 คนของแต่ละกลุ่ม แล้วมอบบัตรคำสั่งให้เป็นชุดที่ 1 คือ ให้นักเรียนเรื่องราวฆาตกรรมโดยละเอียด โดยกำหนดให้นักเรียนเป้าหมายในกลุ่มของตน มะละกอ และมังคุดได้บัตรคำสั่งว่า ห้ามพูดคำตอบให้เพื่อนในกลุ่มรู้ และกลุ่มมะม่วง ส้มโอ แตงโมจะได้บัตรคำสั่งที่อนุญาตให้บอกคำตอบเพื่อนได้ ส่วนนักเรียนปกติให้ได้รับบัตรคำสั่งชุดที่ 2

3.3 ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนได้อ่านเนื้อเรื่องที่แจกให้ 15 นาทีแล้วบอกนักเรียนว่าครูมีคำถามให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำ จำนวน 10 ข้อ ให้นักเรียนทำภายในเวลา 10 นาทีเท่านั้น หลังจากครบเวลาที่กำหนดครูขอเนื้อเรื่องคืนจากนักเรียนทุกคน

3.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับใบคำถาม ครูเป่านกหวีดให้สัญญาณและเริ่มจับเวลาในการทำกิจกรรม เมื่อหมดเวลาครูเป่านกหวีดหยุดเวลา

3.5 นักเรียนนำคำตอบมาส่งครู ครูเฉลยคำตอบและให้คะแนนนักเรียนแต่ละกลุ่ม

4. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

4.1 ครูถามนักเรียนว่า กลุ่มใดตอบคำถามไม่ถูกต้องทั้งหมด และกลุ่มใดที่ตอบถูกหมดทั้ง 10 ข้อบ้าง และนักเรียนคิดว่าเป็นเพราะสาเหตุใด

4.2 ครูบอกให้นักเรียนรู้ว่าในแต่ละกลุ่มจะมีเพื่อนนักเรียนเพียงคนเดียวที่รู้รายละเอียดทั้งหมดของการฆาตกรรม ส่วนอีก 4 คนที่เหลือได้รู้เพียงคร่าวๆ เท่านั้น แต่ที่บางกลุ่มตอบคำถามถูกต้องทั้งหมดเป็นเพราะครูอนุญาตให้คนที่รู้รายละเอียดของเรื่องทั้งหมดบอกข้อมูลต่างๆ ที่รู้แก่เพื่อนได้ และบางกลุ่มตอบไม่ถูกต้องทั้งหมดเป็นเพราะครูสั่งไว้ในบัตรคำสั่งว่าห้ามนักเรียนคนนั้นบอกข้อมูลให้เพื่อนรู้โดยเด็ดขาด

4.3 ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้ออกมาบรรยายความรู้สึกของตน ทั้งคนที่ไม่ได้บอกและได้บอกข้อมูลกับเพื่อนในกลุ่ม แล้วช่วยกันสรุปข้อมูลในแง่ของความรู้สึกว่า ความรู้สึกของคนทั้ง 2 ประเภทแตกต่างกันอย่างไร

4.4 ครูถามนักเรียนว่า ในชีวิตประจำวันของนักเรียนที่ผ่านมา เคยไม่กล้าพูดหรือไม่อยากพูด แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนหรือไม่ นักเรียนรู้สึกอย่างไรและผลที่ได้รับเป็นอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

4.5 ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงความสำคัญของการพูดแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น หรือข้อมูลต่างๆ ของตนให้กลุ่มรู้ ทั้งผลในด้านผลดีและผลเสียที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของกลุ่ม และในเรื่องของความรู้สึกภายในใจบุคคล

5. ขั้นสรุปความรู้

5.1 นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน และต่อแถบประโยคต่างๆ ที่ครูแจกให้เกี่ยวกับการพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นบนกระดานดำให้มีเนื้อความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อสรุปบทเรียนอีกครั้ง แล้วอ่านออกเสียงพร้อมกัน ดังนี้

ในการทำงานร่วมกัน สมาชิกทุกคนควรมีส่วนร่วมในการพูดให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพิจารณาปัญหาและการดำเนินงานของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น หากสมาชิกคนใดขาดความมั่นใจ ไม่กล้าที่จะพูดให้ข้อมูล หรือแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองต่อกลุ่มแล้ว อาจทำให้กลุ่มขาดข้อมูลหรือแนวคิดดีๆ ในการดำเนินงาน ซึ่งอาจส่งผลให้ผลงานหรือการดำเนินงานนั้นขาดประสิทธิภาพได้

6. ขั้นกระตุ้นและการนำไปประยุกต์ใช้

6.1 ครูถามนักเรียนว่า ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการพูดแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นในวันนี้ นักเรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

6.2 ครูกล่าวยั่วว่า ขอให้นักเรียนได้นำความรู้ ข้อคิดต่างๆ ที่ได้รับไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดผลดีต่อตนเอง

6.3 ครูแจกแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรม (กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 โคนัน ยอดนักสืบ) ให้นักเรียนทุกคน เพื่อตรวจสอบความรู้สึกความคิดเห็น ข้อคิดที่ได้รับ และแนวทางการปฏิบัติตนของนักเรียนที่จะนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

- สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของนักเรียน
- สังเกตความถูกต้องในการตอบคำถามและการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
- ตรวจสอบคำตอบจากแบบสำรวจตนเองหลังการทำกิจกรรมของนักเรียน

กิจกรรมเสนอแนะ

- ครูต้องย้ำให้นักเรียนทำตามบัตรคำสั่งอย่างเคร่งครัด เพราะโดยธรรมชาติของเด็กย่อมมีความต้องการให้กลุ่มของตนประสบความสำเร็จทั้งนั้น ดังนั้นในการสังเกตและเลือกนักเรียนกลุ่มเป้าหมายนั้นครูต้องเลือกนักเรียนที่คิดว่าไว้ใจได้และมีระเบียบวินัยพอที่จะยึดถือคำสั่งในบัตรที่ตนได้รับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการฆาตกรรม (สำหรับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้รับรู้เรื่องราวการฆาตกรรมโดยละเอียด)

ไฉน มรณะ

วันหนึ่ง นักสืบโมริผู้มีชื่อเสียงในเรื่องการสืบคดี ได้รับคำเชิญให้ไปร่วมงานเลี้ยงในประเทศไทยที่คฤหาสน์ของคุณสมชายและคุณสมหญิง สองสามีภรรยาที่ในอดีตเคยเป็นนักชิมไวน์ที่มีชื่อเสียงระดับโลกของไทย แต่ปัจจุบันสองสามีภรรยาเลิกเป็นนักชิมไวน์แล้ว แต่ผันตัวเองเป็นผู้จัดส่งไวน์ชั้นดีออกนอกประเทศแทน จึงทำให้ร่ำรวยและมีฐานะเป็นถึงมหาเศรษฐีอันดับ 10 ของประเทศ นักสืบโมริเองได้รู้จักกับสองสามีภรรยาคนนี้นานถึง 6 ปีแล้ว เพราะเคยไปเข้าชมการแข่งขันชิมไวน์เมื่อครั้งที่คุณสมชายและคุณสมหญิงยังประกอบอาชีพเป็นนักชิมไวน์อยู่ ครั้งนี้เป็นวันครบรอบวันเกิดอายุ 50 ปีของคุณสมชาย คุณสมชายเลยเชิญเพื่อนๆ ที่รู้จักมาร่วมงานเลี้ยงด้วย ด้วยความที่นักสืบโมริชอบดื่มไวน์มากครั้งนี้จึงไม่ปฏิเสธคำเชิญเพราะคิดว่า คุณสมชายต้องเปิดไวน์ชั้นดีออกมาเลี้ยงแขกแน่ๆ เขาจึงชวนรันลูกสาวคนสวยของเขาและโคโนเพื่อนตัวน้อยของลูกสาวไปด้วย

เวลา 20.00 น. นักสืบโมริ รันและโคโนไปถึงคฤหาสน์ของคุณสมชาย นักสืบโมริกล่าวทักทายและขอโทษเจ้าภาพที่เขามาสายเพราะเพิ่งจะสะสางงานเสร็จ คุณสมชายเจ้าภาพเชิญทั้งสามคนเข้าไปในบ้าน ภายในห้องรับแขกนั้นมีแขกของคุณสมชายนั่งอยู่แล้วถึง 4 คน ดังนี้

1. ผู้ชายชื่อ ธีรเดช อายุ 27 ปี มีอาชีพเป็นนักชิมไวน์หน้าใหม่
2. ผู้ชายชื่อ ไพโรจน์ อายุ 54 ปี มีอาชีพเป็นเจ้าของบริษัทขายรถยนต์ฮอนด้า
3. ผู้หญิงชื่อ สุนิสา อายุ 32 ปี มีอาชีพเป็นพนักงานบัญชีในบริษัทส่งออกไวน์ของคุณสมชาย
4. ผู้ชายชื่อ สันติ อายุ 43 ปี มีอาชีพเป็นผู้จัดการในบริษัทส่งออกไวน์ของคุณสมชาย

ทั้ง 4 คนนี้ล้วนแต่เป็นลูกหนี้ที่เคยยืมเงินก้อนโตจากคุณสมชายมาแล้วทั้งนั้น และปัจจุบันพวกเขาเหล่านี้ยังคงคืนเงินใช้หนี้ให้คุณสมชายไม่หมดเลยสักคน และมีบางคนที่ขอกู้เงินจากคุณสมชายอีก แต่ถูกคุณสมชายปฏิเสธเพราะอยากให้คืนเงินเก่าให้หมดก่อน

(ต่อ)

เวลา 21.30 น. หลังจากที่ทุกคนพูดคุยทักทายถามสารทุกข์สุกดิบกันเพียงพอแล้ว คุณสมชายก็เชิญทุกคนเข้าไปในห้องรับประทานอาหาร ระหว่างที่กำลังกินอาหารค้ำกันอยู่นั้น ชีรเดช นักชิมไวน์หน้าใหม่ได้กล่าวถึงจำนวนไวน์ที่เก็บไว้ในบ้านของคุณสมชายว่ามีมากมายแค่ไหน คุณสมชายได้ฟังก็ยิ้มและบอกว่า ตนมีห้องเก็บไวน์ไว้ในส่วนหลังของบ้านซึ่งเก็บไวน์ไว้มากมายนับสองร้อยขวดซึ่งทุกขวดล้วนแต่เป็นไวน์คุณภาพดี รสชาติอร่อยเพราะได้รับการบ่มในถังไม้มานานประมาณ 10 - 20 ปีและในห้องเก็บไวน์ก็เป็นห้องเย็นที่เปิดแอร์ทำความเย็นอยู่ตลอดเวลา ชีรเดชได้ฟังจึงกล่าวขอร้องให้คุณสมชายนำมาเปิดให้ชิมสักขวด คุณสมชายตอบตกลงและลุกขึ้นเดินเข้าไปในห้องเก็บไวน์ทันที ส่วนคุณสมหญิงภรรยาของคุณสมชายก็เสนอความคิดว่าจะทำสเต็กเนื้อมาให้ทุกคนกิน เพราะกินไวน์กับสเต็กเนื้อจะอร่อยเข้ากันดี เธอจึงเดินเข้าครัวไป ซึ่งในห้องครัวนั้นอยู่ตอนหลังของบ้านติดกับห้องเก็บไวน์นั่นเอง

เมื่อเจ้าภาพสองสามีภรรยาเดินออกจากห้องอาหารแล้ว ก็มีแขกหลายคนแยกย้ายกันออกไปจากห้องเช่นกัน ดังนี้

- ผู้หญิงที่ชื่อ สุนิสา พนักงานบัญชีในบริษัทส่งออกไวน์ของคุณสมชาย บอกทุกคนว่าขอตัวไปเข้าห้องน้ำ
- ผู้ชายที่ชื่อ ไพโรจน์ เจ้าของบริษัทขายรถยนต์ฮอนด้า ก็บอกว่าขอตัวไปสูบบุหรี่ข้างนอก
- ผู้ชายที่ชื่อ สันติ ผู้จัดการในบริษัทส่งออกไวน์ของคุณสมชาย บอกว่า ขอตัวออกไปโทรศัพท์ข้างนอก

พอทั้งสามเดินออกไป ชีรเดช นักชิมไวน์หน้าใหม่ ก็พุดนินทาคนทั้งสามให้นักสืบโมริรันและโคนันฟังว่า ไพโรจน์ เจ้าของบริษัทขายรถยนต์ฮอนด้าเป็นหนี้คุณสมชายมานานกว่าใคร และยังปลดหนี้ไม่หมด สุนิสา พนักงานบัญชีก็ถูกคุณสมชายจับได้เมื่อสัปดาห์ก่อนว่าย้ายออก เงินไปหลายแสนบาทแต่คุณสมชายใจดีเลยให้อภัยไม่ลงโทษเธอแค่ให้เธอรีบหาเงินมาคืน ส่วน สันติ ผู้จัดการของบริษัทก็เคยส่งออกไวน์ผิดพลาด ทำให้คุณสมชายโกรธมาก จึงด่าว่าสันติต่อหน้าพนักงานหลายคนเมื่อ 2-3 วันก่อนนี้เอง

เวลาผ่านไปประมาณ 30 นาที คนทั้งสาม คือ สุนิสา สันติ และไพโรจน์ ก็กลับมานั่งที่โต๊ะในห้องอาหารอีกครั้ง พร้อมกับที่คุณสมหญิงเดินถือสเต็กเนื้อเข้ามา คุณสมหญิงถามหาสามีว่าคุณสมชายไปไหน ทำไมจึงไม่อยู่ในห้องอาหารนี้ นักสืบโมริบอกว่ตั้งแต่คุณสมชายเข้าไปเอาไวน์ก็ยังไม่กลับมาเลย คุณสมหญิงทำท่าทางตกใจแล้วพาทุกคนออกไปตามหาสามีที่ห้องเก็บไวน์ ปรากฏว่าเมื่อไปถึงประตูห้องเก็บไวน์ ประตูเปิดไม่ออกเพราะล็อกไว้ที่ด้านใน คุณสมหญิงบอกทุกคนว่า ปกติประตูจะปิดเองอัตโนมัติ หากใครเข้าไปข้างในแล้วประตูก็จะปิดเอง เธอจึงล้วงเอากุญแจที่ในกระเป๋ากระโปรงของเธอออกมาไขประตูเข้าไป

(ต่อ)

ภาพที่ทุกคนเห็น คือ ศพของคุณสมชายนอนหงายอยู่ในสภาพเลือดอาบหน้าเพราะหัวแตก คอพับและพาดอยู่ที่ชั้นวางไวน์ชั้นล่างสุด มีขวดไวน์หล่นแตกอยู่ที่พื้นข้างๆ ศพ 4 - 5 ขวด จากสภาพศพดูเหมือนอุบัติเหตุว่าขวดไวน์หล่นมาใส่หัวคุณสมชาย แต่ก็ไม่อาจสรุปได้ว่าเป็นการฆาตกรรมหรือไม่ โคนันสังเกตเห็นหน้าทุกคน พบว่า

- ภรรยาคุณสมชายร้องไห้ท่าทางเศร้าเสียใจ
- ชีรเดช นักชิมไวน์หน้าใหม่มีสีหน้าเรียบเฉยไม่บ่งบอกอาการใดๆ
- ไพโรจน์ เจ้าของบริษัทขายรถยนต์ฮอนด้า มีท่าทางตกใจ
- สุนิสา พนักงานบัญชีของบริษัท มีท่าทางตกใจในตอนแรก แล้วอมยิ้มที่มุมปาก
- สันติ ผู้จัดการของบริษัทมีสีหน้าตกใจจนปากอ้า แล้วเอาผ้าเช็ดหน้ามาปิดปาก แล้วพูดแต่ว่า คุณสมชายไม่น่าอายุสั้นเลย

นักสืบโมริโศคท์เรียกตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานมาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และบอกให้ทุกคนไปนั่งรวมกันที่ห้องอาหารเพื่อรอการสอบปากคำของตำรวจ ตอนนั้นไม่มีใครสนใจว่า ขณะนั้นโคนันกำลังเข้าไปตรวจดูสภาพศพใกล้ๆ อีกครั้ง แล้วโคนันก็ทำที่ขอตัวไปเข้าห้องน้ำ แต่จริงๆ แล้วแอบไปสำรวจดูรอบๆ บ้านในจุดต่างๆ เพื่อหาร่องรอย

แล้วโคนันก็พบว่า คุณสมชายถูกฆาตกรรมจริงๆ เพราะมีร่องรอยฆาตกรรมให้เห็น ผู้ที่เป็นฆาตกรฆ่าคุณสมชาย ก็คือ ไพโรจน์ เจ้าของบริษัทขายรถยนต์ฮอนด้า ส่วนคนอื่นที่มีท่าที่เรียบเฉย หรือยิ้มที่มุมปากนั้นก็เห็นเพราะรู้สึกดีใจโล่งใจที่พวกตนจะได้ไม่ต้องนำเงินที่ยืมคุณสมชายไปมาคืนอีกแล้ว ซึ่งเมื่อความลับของ ไพโรจน์ ถูกโคนันเปิดเผยจากหลักฐานต่างๆ เขาก็ยอมรับว่า เป็นคนฆ่าคุณสมชายจริงเพราะตอนนี้ บริษัทส่งออกรถยนต์ฮอนด้าของเขา กำลังจะถูกฟ้องล้มละลาย ต้องการใช้จ่ายเงินจำนวนมาก ขอยืมเงินคุณสมชายมาได้อีกครั้งแล้วก็จริง แต่คุณสมชายทวงเงินให้รีบคืนเงินภายใน 1 สัปดาห์ เขาหาเงินให้ไม่ทันเลย ต้องฆ่าคุณสมชาย ดังกล่าว เมื่อพูดจบ ไพโรจน์ ก็ถูกตำรวจรวบตัวขึ้นรถตำรวจไป.

เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการฆาตกรรม (สำหรับนักเรียนทั่วไปที่ต้องการให้รับรู้เรื่องราวของการฆาตกรรมแบบคร่าวๆ)

ไฉน มรณะ

วันหนึ่ง นักสืบโมริผู้มีชื่อเสียงในเรื่องการสืบคดี ได้รับคำเชิญให้ไปร่วมงานเลี้ยงในประเทศไทยที่คฤหาสน์ของคุณสมชายและคุณสมหญิง สองสามีภรรยาที่ในอดีตเคยเป็นนักชิมไวน์ที่มีชื่อเสียงระดับประเทศของไทย แต่ปัจจุบันสองสามีภรรยาเลิกเป็นนักชิมไวน์แล้ว แต่ผันตัวเองเป็นผู้จัดส่งไวน์ชั้นดีออกนอกประเทศแทน ทำให้ร่ำรวยและมีฐานะเป็นถึงมหาเศรษฐีอันดับ 10 ในประเทศ นักสืบโมริเองได้รู้จักกับสองสามีภรรยาคู่นี้มานานถึง 6 ปีแล้ว ครั้งนี้เป็นวันครบรอบวันเกิดอายุ 50 ปีของคุณสมชาย คุณสมชายเลยเชิญเพื่อนๆ ที่รู้จักมาร่วมงานเลี้ยงด้วย นักสืบโมริจึงชวนรันลูกสาวคนสวยของเขาและโคโน้นเพื่อนตัวน้อยของลูกสาวไปด้วย

เวลา 20.00 น. นักสืบโมริ รันและโคโน้นไปถึงคฤหาสน์ของคุณสมชาย นักสืบโมริกล่าวทักทายและขอโทษเจ้าภาพที่เขามาสายเพราะเพิ่งจะสะสางงานเสร็จ คุณสมชายเจ้าภาพเชิญทั้งสามคนเข้าไปในบ้าน ภายในห้องรับแขกนั้นมีแขกของคุณสมชายนั่งอยู่แล้วถึง 4 คน ดังนี้

1. ผู้ชายชื่อ ธีรเดช อายุ 27 ปี มีอาชีพเป็นนักชิมไวน์หน้าใหม่
2. ผู้ชายชื่อ ไพโรจน์ อายุ 54 ปี มีอาชีพเป็นเจ้าของบริษัทขายรถยนต์ฮอนด้า
3. ผู้หญิงชื่อ สุนิสา อายุ 32 ปี มีอาชีพเป็นพนักงานบัญชีในบริษัทส่งออกไวน์ของคุณสมชาย
4. ผู้ชายชื่อ สันติ อายุ 43 ปี มีอาชีพเป็นผู้จัดการในบริษัทส่งออกไวน์ของคุณสมชาย

ทั้ง 4 คนนี้ล้วนแต่เป็นลูกหนี้ที่เคยยืมเงินก้อนโตจากคุณสมชายมาแล้วทั้งนั้น และปัจจุบันพวกเขาเหล่านี้ยังคงคืนเงินใช้หนี้ให้คุณสมชายไม่หมดเลยสักคน และมีบางคนที่ยืมเงินจากคุณสมชายอีก แต่ถูกคุณสมชายปฏิเสธเพราะอยากให้คืนเงินเก่าให้หมดก่อน

(ต่อ)

เวลา 21.30 น. หลังจากที่ทุกคนพูดคุยทักทายถามสารทุกข์สุกดิบกันเพียงพอแล้ว คุณสมชายก็เชิญทุกคนเข้าไปในห้องรับประทานอาหาร ระหว่างที่กำลังกินอาหารค้ำกันอยู่นั้น คุณสมชายบอกว่า ตนมีห้องเก็บไวน์ไว้ในส่วนหลังของบ้านซึ่งเก็บไวน์ไว้มากมาย นับสองร้อยขวดซึ่งทุกขวดล้วนแต่เป็นไวน์คุณภาพดี รสชาติอร่อยเพราะได้รับการบ่มในถังไม้มานานถึงประมาณ 10 - 20 ปี และในห้องเก็บไวน์ก็เป็นห้องเย็นที่เปิดแอร์ทำความเย็นอยู่ตลอดเวลา แล้วคุณสมชายลุกขึ้นเดินเข้าไปในห้องเก็บไวน์ทันที ส่วนคุณสมหญิงภรรยาของคุณสมชายก็เสนอความคิดว่าจะทำเสต็กเนื้อมาให้ทุกคนกิน เพราะกินไวน์กับเสต็กเนื้อจะอร่อยเข้ากันดี เธอจึงเดินเข้าครัวไปซึ่งในห้องครัวนั้นอยู่ตอนหลังของบ้านติดกับห้องเก็บไวน์นั่นเอง

เมื่อเจ้าภาพสองสามีภรรยาเดินออกจากห้องอาหารแล้ว ก็มีแขกหลายคนแยกย้ายกันออกไปจากห้องเช่นกัน ดังนี้

- ผู้หญิงที่ชื่อ สุนิสา พนักงานบัญชีในบริษัทส่งออกไวน์ของคุณสมชาย บอกทุกคนว่าขอตัวไปเข้าห้องน้ำ
- ผู้ชายที่ชื่อ ไพโรจน์ เจ้าของบริษัทขายรถยนต์ยี่ห้อหรู ก็บอกว่าขอตัวไปสูบบุหรี่ข้างนอก
- ผู้ชายที่ชื่อ สันติ ผู้จัดการในบริษัทส่งออกไวน์ของคุณสมชาย บอกว่า ขอตัวออกไปโทรศัพท์ข้างนอก

พอทั้งสามเดินออกไป อีริเดซ นักชิมไวน์หน้าใหม่ ก็พุดนินทาคนทั้งสามให้นักสืบโมริรันและโคนันฟังว่า ไพโรจน์ เจ้าของบริษัทขายรถยนต์ยี่ห้อหรูเป็นหนี้คุณสมชายมานานกว่าใครและก็ยังปลดหนี้ไม่หมด สุนิสา พนักงานบัญชีก็ถูกคุณสมชายจับได้เมื่อสัปดาห์ก่อนว่ายกยอก เงินไปหลายแสนบาทแต่คุณสมชายใจดีเลยให้อภัยไม่ลงโทษเธอแค่ให้เธอรับเงินมาคืน ส่วน สันติ ผู้จัดการของบริษัทก็เคยส่งออกไวน์ผิดพลาด

เวลาผ่านไปประมาณ 30 นาที คนทั้งสาม คือ สุนิสา สันติ และไพโรจน์ ก็กลับมานั่งที่โต๊ะในห้องอาหารอีกครั้ง พร้อมกับที่คุณสมหญิงเดินถือเสต็กเข้ามา คุณสมหญิงถามหาสามีว่า คุณสมชายไปไหน ทำไมจึงไม่อยู่ในห้องอาหารนี้ นักสืบโมริบอกว่ตั้งแต่คุณสมชายเข้าไปเอาไวน์ก็ยังไม่กลับมาเลย คุณสมหญิงทำท่าทางตกใจแล้วพาทุกคนออกไปตามหาสามีที่ห้องเก็บไวน์ ปรากฏว่าเมื่อไปถึงประตูห้องเก็บไวน์ ประตูเปิดไม่ออกเพราะล็อกไว้ที่ด้านใน คุณสมหญิงบอกทุกคนว่า ปกติประตูจะปิดเองอัตโนมัติ หากใครเข้าไปข้างในแล้วประตูก็จะปิดเอง เธอจึงล้วงเอากุญแจที่ในกระเป๋ากระโปรงของเธอออกมาไขประตูเข้าไป

(ต่อ)

ภาพที่ทุกคนเห็น คือ ศพของคุณสมชายนอนหงายอยู่ในสภาพเลือดอาบหน้าเพราะ หัวแตก คอพับและพาดอยู่ที่ชั้นวางไวน์ชั้นล่างสุด มีขวดไวน์หล่นแตกอยู่ที่พื้นข้างๆ ศพ 4 - 5 ขวด จากสภาพศพดูเหมือนอุบัติเหตุที่ขวดไวน์หล่นมาใส่หัวคุณสมชาย แต่ก็ไม่อาจสรุปได้ว่าเป็นการฆาตกรรมหรือไม่ โคนันสังเกตเห็นหน้าทุกคน พบว่า

- ภรรยาคุณสมชายร้องให้ท่าทางเศร้าเสียใจ
- ธีรเดช นักชิมไวน์หน้าใหม่มีสีหน้าเรียบเฉยไม่บ่งบอกอาการใดๆ
- ไพโรจน์ เจ้าของบริษัทขายรถยนต์ยอนด้า มีท่าทางตกใจ
- สุนิสา พนักงานบัญชีของบริษัท มีท่าทางตกใจในตอนแรก แล้วอมยิ้มที่มุมปาก
- สันติ ผู้จัดการของบริษัทมีสีหน้าตกใจจนปากอ้า แล้วเอาผ้าเช็ดหน้ามาปิดปาก แล้วพูดแต่ว่า คุณสมชายไม่น่าอายุสั้นเลย

นักสืบโมริโศคท์เรียกตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานมาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และบอกให้ทุกคนไปนั่งรวมกันที่ห้องอาหารเพื่อรอการสอบปากคำของตำรวจ ตอนนี้ไม่มีใครสนใจว่า ขณะนั้นโคนันกำลังเข้าไปตรวจดูสภาพศพใกล้ๆ อีกครั้ง แล้วโคนันก็ทำที่ขอตัวไปเข้าห้องน้ำ แต่จริงๆ แล้วแอบไปสำรวจดูรอบๆ บ้านในจุดต่างๆ เพื่อหาร่องรอย

และแล้วโคนันก็พบว่า คุณสมชายถูกฆาตกรรมจริงๆ เพราะมีร่องรอยฆาตกรรมให้เห็น ฆาตกรคนนั้นก็คือ???......

คำถามจากเนื้อเรื่อง ไลน์ มรณะ (สำหรับนักเรียน)

คำถาม

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด (10 นาที)

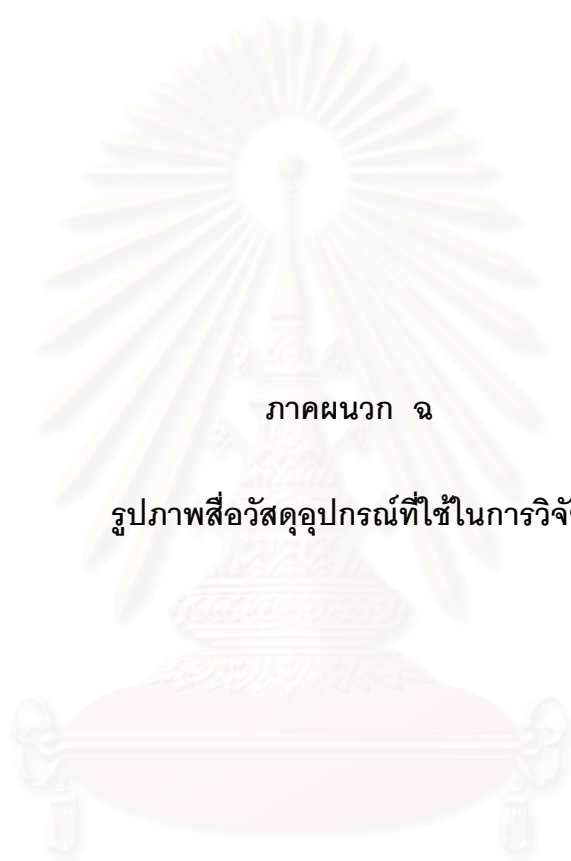
1. ก่อนจะมาเป็นเจ้าของบริษัทส่งออกไวน์ คุณสมชายและคุณสมหญิงภรรยาทำอาชีพใดมาก่อน
2. งานเลี้ยงครั้งนี้ คุณสมชายจัดขึ้นมาเพราะสาเหตุใด
3. นักสืบโมริ รู้จักกับเศรษฐีสองสามีภรรยานี้ได้อย่างไร
4. นักสืบโมริ พาใครมางานเลี้ยงด้วย
5. เพราะเหตุใดนักสืบโมริจึงไม่ได้ปฏิเสธคำชวนของคุณสมชายในครั้งนี้
6. ใครเป็นคนเสนอความคิดเห็นให้คุณสมชายนำไวน์คุณภาพดีที่เก็บไว้ออกมาชิม
7. คุณสมหญิงภรรยาของคุณสมชาย เสนอความคิดว่าจะทำอาหารอะไรมาให้ทุกคนกิน
8. เมื่อทุกคนออกตามหาคุณสมชายไปถึงประตูห้องเก็บไวน์ แล้วพบว่าประตูเปิดไม่ออก คุณสมหญิงผู้เป็นภรรยา ทำอย่างไร
9. ใครเป็นคนโทรศัพท์เรียกตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานมาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
10. ฆาตกรที่ฆ่าคุณสมชาย คือใคร

คำถามและคำตอบ จากเนื้อเรื่อง ไวน์ มรณะ (สำหรับครู)

คำถาม

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

1. ก่อนจะมาเป็นเจ้าของบริษัทส่งออกไวน์ คุณสมชายและคุณสมหญิงภรรยาทำอาชีพใดมาก่อน (ตอบ : เป็นนักชิมไวน์ระดับประเทศ)
2. งานเลี้ยงครั้งนี้ คุณสมชายจัดขึ้นมาเพราะสาเหตุใด (ตอบ : เลี้ยงฉลองวันเกิดครบรอบ 50 ปี)
3. นักสืบโมริ รู้จักกับเศรษฐีสองสามีภรรยานี้ได้อย่างไร (ตอบ : นักสืบโมริเคยไปเข้าชมการแข่งขันชิมไวน์เมื่อครั้งที่คุณสมชายและคุณสมหญิงยังประกอบอาชีพเป็นนักชิมไวน์อยู่)
4. นักสืบโมริ พาใครมางานเลี้ยงด้วย (ตอบ : รัน และโคนัน)
5. เพราะเหตุใดนักสืบโมริจึงไม่ได้ปฏิเสธคำชวนของคุณสมชายในครั้งนี้ (ตอบ : นักสืบโมริชอบดื่มไวน์มาก และคิดว่า คุณสมชายต้องเปิดไวน์ชั้นดีออกมาเลี้ยงแขกแน่ๆ)
6. ใครเป็นคนเสนอความคิดเห็นให้คุณสมชายนำไวน์คุณภาพดีที่เก็บไว้ออกมาชิม (ตอบ : ชีรเดช นักชิมไวน์หน้าใหม่)
7. คุณสมหญิงภรรยาของคุณสมชาย เสนอความคิดเห็นว่าจะทำอาหารอะไรมาให้ทุกคนกิน (ตอบ : สเต็ก / สเต็กเนื้อ)
8. เมื่อทุกคนออกตามหาคุณสมชายไปถึงประตูห้องเก็บไวน์ แล้วพบว่าประตูเปิดไม่ออก คุณสมหญิงผู้เป็นภรรยา ทำอย่างไร (ตอบ : ล้วงกุญแจจากกระเป๋ากระโปรงออกมาไข)
9. ใครเป็นคนโทรศัพท์เรียกตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานมาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ (ตอบ : นักสืบโมริ)
10. ฆาตกรที่ฆ่าคุณสมชาย คือใคร (ตอบ : ไพโรจน์ เจ้าของบริษัทขายรถยนต์ฮอนด้า)

ภาคผนวก จ

รูปภาพสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพชุดที่ 1 สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

สถานีการณ์ วมเข้มในมหาสมุทร
(ก่อนการทดลองโปรแกรม)

สถานีการณ์ ต่อตัวนกกระเรียน
(ก่อนการทดลองโปรแกรม)

สถานีการณ์ หอยทวรษฯ
(ก่อนการทดลองโปรแกรม)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1
(เรียบกลสมัคคี)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2
(จำยตลาด)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3
(หมีน้อยน่ารัก)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4
(จิตรกรน้อย)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5
(นักปั้นมือใหม่)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6
(ตาบอดคลำธง)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7
(นักล่าสมบัติ)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8
(หาชองให้พระราช)

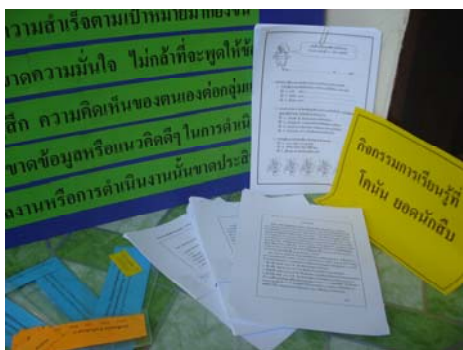
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9
(กล่องวิเศษ)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10
(เทวดาจำแลง)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11
(แข่งพับกระดาษ)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12
(ไถ่ถอน ขอดนักสืบ)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13
(ตัวเลขมหัศจรรย์)

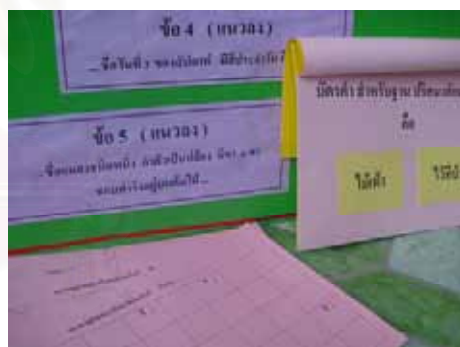
สถานการณ์ ปาป้าลูกโป่ง
(หลังการทดลองโปรแกรม)

สถานการณ์ สร้างหอคอยกระดาษ
(หลังการทดลองโปรแกรม)

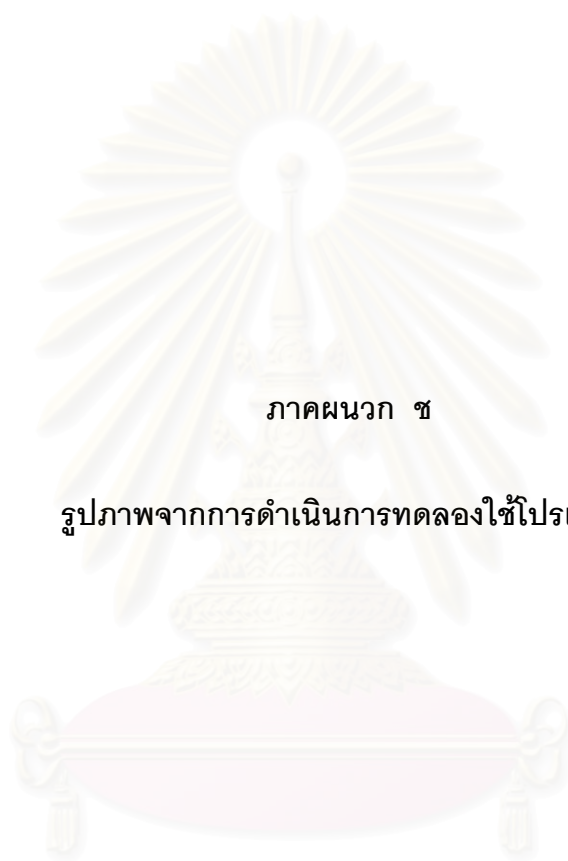
สถานการณ์ WALK RALLY
(หลังการทดลองโปรแกรม)
ฐานที่1 กรอกน้ำใส่ขวด

สถานการณ์ WALK RALLY
(หลังการทดลองโปรแกรม)
ฐานที่2 ปริศนาอักษรไขว้

สถานการณ์ WALK RALLY
(หลังการทดลองโปรแกรม)
ฐานที่3 นกแก้วกระดาษ

ภาคผนวก ช

รูปภาพจากการดำเนินการทดลองใช้โปรแกรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพชุดที่ 2 การทำกิจกรรมของนักเรียน ก่อนการทดลองโปรแกรม

สถานการณ์ งามเข้มในมหาสมุทร

สถานการณ์ ต่อตัวนกกระเรียน

สถานการณ์ หอยหรรษา

สร้างความคุ้นเคยและเตรียมความพร้อม
(ร้องเพลง)

สร้างความคุ้นเคยและเตรียมความพร้อม
(แนะนำตนเอง)

สร้างความคุ้นเคยและเตรียมความพร้อม
(เล่าข่าวและแสดงความคิดเห็น)

รูปภาพชุดที่ 3 การทำกิจกรรมของนักเรียน ระหว่างการทดลองโปรแกรม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1
(เรือบกสามัคคี)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2
(จ่ายตลาด)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3
(หมีน้อยน่ารัก)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4
(จิตรกรน้อย)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5
(นักปั้นมือใหม่)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6
(ตาบอดคล้อง)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7
(นักล่าสมบัติ)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8
(หาของให้พระราชา)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9
(กลุ่มวิเศษ)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10
(เทวดาจำแลง)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11
(แข่งพับกระดาษ)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12
(โคนัน ยอดนักสืบ)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13
(ตัวเลขมหัศจรรย์)

รูปภาพชุดที่ 4 การทำกิจกรรมของนักเรียน หลังการทดลองโปรแกรม

สถานการณ์ ปาเป้าลูกโป่ง

สถานการณ์ สร้างหอคอยกระดาษ

สถานการณ์ WALK RALLY
(ฐานที่ 1 กรอกน้ำใส่ขวด)

สถานการณ์ WALK RALLY
(ฐานที่ 2 ปริศนาคำขวัญ)

สถานการณ์ WALK RALLY
(ฐานที่ 3 นักแก้วกระดาษ)

รูปภาพชุดที่ 5 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
ตามหลักแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปราย

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำไปใช้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนันทกา จิรานันท์ เกิดเมื่อวันที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521 ณ บ้านเลขที่ 73/2 หมู่ที่ 1 ตำบลบางกุ้ง อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.เกียรตินิยม อันดับ 1) วิชาเอกการประถมศึกษา วิชาโทภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ. 2544 และเริ่มรับราชการครูเป็นครั้งแรกในตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 ที่โรงเรียนบ้านสวนใหม่ อำเภอกระบือ จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 16 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2545 ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ได้ย้ายกลับมารับราชการครูในจังหวัดภูเก็ต จากนั้นจึงลาศึกษาต่อในระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2550 ปัจจุบันรับราชการครูในตำแหน่ง ครู คศ.1 โรงเรียน วัดโกศาวาส ตำบลกะเปา อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย